

NU
1986/87:36

Näringsutskottets betänkande

1986/87:36

om ny banklagstiftning (prop. 1986/87:12,
prop. 1986/87:142, prop. 1986/87:148 m. fl.)

Sammanfattning

Betänkandet behandlar, som framgår av den följande redogörelsen för ärendet, lagförslag i sju olika propositioner. I proposition 1986/87:12, framlagd i oktober 1986, har föreslagits att de nu gällande banklagarna skall ersättas av fyra nya lagar, nämligen dels en för bankinstitutens gemensam bankrörelselag, dels en bankaktiebolagslag, en sparbankslag och en föreningsbankslag. I första hand är det fråga om en lagteknisk anpassning till andra lagar, bl. a. aktiebolagslagen (1975:1385). Dessutom förekommer ett antal sakliga ändringar. Många frågor får dock anstå i avvaktan på att kreditmarknadskommittén (Fi 1983:06) har slutfört sin översyn av kreditmarknadens struktur. Följdändringar i ett stort antal andra lagar föreslås också i propositionen.

Två senare propositioner, framlagda i april 1987, innehåller förslag till ändringar i eller tillägg till regeringens ursprungliga förslag. Enligt den ena ges en som provisorisk avsedd möjlighet, närmast föranledd av vissa sparbankers situation, till dispens från normalt gällande kapitaltäckningskrav. I den andra föreslås bl. a., likaledes som ett provisorium, nya regler om finansiella koncerner. Av de övriga propositionerna behandlar näringsutskottet bara begränsade delar, som avser lagändringar vilka huvudsakligen är konsekvenser av annan lagstiftning.

Näringsutskottet förordar ett antal delvis sakliga men mestadels formella ändringar i lagtexterna. I övrigt ställer sig utskottet bakom regeringens slutliga förslag. Detta sker dock inte enhälligt. I anslutning till motionsyrkanden har avgetts reservationer av bl. a. följande innebörd. Kravet på att bankaktiebolagens val av styrelseordförande skall underställas regeringen bör avskaffas (m, fp, c). Kravet på kapitaltäckning för bankernas placeringar bör minskas väsentligt (fp). De föreslagna reglerna om finansiella koncerner bör inte komma till stånd (m). Lokala föreningsbanker med en utlåning av högst 100 milj. kr. bör slippa kravet på auktoriserad eller godkänd revisor (c).

Från de borgerliga partiernas sida har vidare begärts att riksdagen skall rikta en rad önskemål till regeringen om förslag till ytterligare ändringar i banklagstiftningen. Ett antal reservationer av detta slag har bl. a. följande innebörd. En omfattande avreglering bör genomföras på bankväsendets område (m, fp). Regeringens rätt att utse vissa styrelseledamöter i bankaktiebolagen bör upphävas (m, fp). Kvalificerad majoritet på bolagsstämman

bör krävas för beslut om bidrag till allmännyttiga ändamål (m). Utländskt ägande i svenska banker bör tillåtas (m, fp). Utländska banker bör få etablera filialer i Sverige (m, fp). Sparbanker bör få etablera filialer utomlands (m). Bankerna bör när de medverkar i aktieemissioner få inneha aktier längre tid (fp). Fondkommissionärerna bör få ha större handelslager av aktier (m).

Alla reservationer finns angivna i innehållsförteckningen (s. 189 f.).

Ärendet

I detta betänkande behandlas

dels, med vissa undantag (se s. 4), proposition 1986/87:12 (finansdepartementet) om ny banklagstiftning och – i ett fall med visst undantag – fem motioner som har väckts med anledning av denna proposition,

dels – såvitt gäller två lagförslag avseende följdändringar till den nya lag som föreslås – proposition 1986/87:7 om ekonomiska föreningar (justitiedepartementet),

dels – såvitt gäller ett lagförslag avseende följdändringar till den nya lag som föreslås – proposition 1986/87:76 om riktade emissioner m. m. (finansdepartementet),

dels – såvitt gäller fyra lagförslag avseende följdändringar till den nya lag som föreslås – proposition 1986/87:90 om ny konkurslag (justitiedepartementet),

dels proposition 1986/87:100 (budgetpropositionen) bilaga 1 (finansplanen) moment 6, som avser förslag till lag om ändring i bankrörelselagen (finansdepartementet),

dels proposition 1986/87:142 om ändring i bankrörelselagens bestämmelser om kapitaltäckning (finansdepartementet) och två motioner som har väckts med anledning av denna proposition,

dels proposition 1986/87:148 om finansiella koncerner m. m. (finansdepartementet) och en motion som har väckts med anledning av denna proposition,

dels – helt eller delvis – fyra motioner från allmänna motionstiden år 1986 med yrkanden rörande

sammansättningen av bankaktiebolagens styrelser,
sparbankernas kapitalförsörjning,
kontroll av yrkesmässig låneverksamhet.

dels – helt eller delvis – fem motioner från allmänna motionstiden år 1987 med yrkanden rörande bl. a.

avreglering av de finansiella marknaderna,
ökat skydd för aktieägare i bankaktiebolag,
sparbankernas kapitalförsörjning.

Upplysningar har inför utskottet lämnats av direktör Jan Rydh, Svenska sparbanksföreningen, rörande sparbankernas kapitalförsörjning och av bankdirektör Sven Erik Ragnar, Götabanken, och direktör Gabriel Urwitz,

En motion om möjlighet till arvodering av huvudmän i sparbank har remissbehandlats (se s. 40).

Skrivelser har inkommit från Första Sparbanken om etablering av sparbanksfilialer utomlands, från Svenska sparbanksföreningen om sparbanks rätt att förvärva aktier i bankaktiebolag samt från Lantbrukarnas riksförbund och Sveriges föreningsbankers förbund (gemensamt) om förlagsinsatser inom Kooperationen.

Propositionerna

Proposition 1986/87:12 om ny banklagstiftning

Förslag

Regeringen föreslår – efter föredragning av statsrådet Bengt K. Å. Johansson – såvitt här är i fråga att riksdagen

dels antar förslag till

1. bankrörelselag,
2. bankaktiebolagslag,
3. sparbankslag,
4. föreningsbankslag,
5. lag om införande av ny banklagstiftning,
6. lag om förenklad aktiehantering,
7. lag om ändring i lagen (1924:322) om vård av omyndigs vårdhandlingar,
8. lag om ändring i lagen (1934:300) om sparbankernas säkerhetskassa,
10. lag om ändring i föräldrabalken,
11. lag om ändring i lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige,
12. lag om ändring i lagen (1956:217) om vissa kreditinrättnings konkurs,
13. lag om ändring i taxeringslagen (1956:623),
14. lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m. m.,
16. lag om ändring i lagen (1970:599) om avdrag vid inkomsttaxeringen för avgifter till Värdepapperscentralen VPC Aktiebolag,
17. lag om ändring i kupongskattelagen (1970:624),
18. lag om ändring i ackordslagen (1970:847),
19. lag om ändring i lagen (1972:262) om understödsföreningar,
20. lag om ändring i lagen (1973:370) om arbetslöshetsförsäkring,
22. lag om ändring i aktiefondslagen (1974:931),
23. lag om ändring i aktiebolagslagen (1975:1385),
24. lag om ändring i lagen (1976:351) om styrelserepresentation för de anställda i aktiebolag och ekonomiska föreningar,

25. lag om ändring i lagen (1976:355) om styrelserepresentation för de anställda i bankinstitut och försäkringsbolag,
26. lag om ändring i konsumentkreditlagen (1977:981),
27. lag om ändring i fondkommissionslagen (1979:748),
28. lag om ändring i lagen (1980:2) om finansbolag,
29. lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713),
30. lag om ändring i lagen (1983:1092) med reglemente för allmänna pensionsfonden,
31. lag om ändring i bulvanlagen (1985:277),

dels antar förslag till (32) lag om ändring i lagen (1986:436) om näringsförbud.

Lagförslagen 1–31 har, med undantag av vissa delar, granskats av lagrådet. I sitt slutliga skick finns dessa lagförslag i band 1 av propositionen på s. 3–159. Förslaget till lag om ändring i lagen om näringsförbud finns i band 1 på s. 160 f. Med ändringar vilka antingen föranleds av propositioner som redovisas i det följande eller av andra skäl föreslås av utskottet återges lagförslagen 1–6, 14, 24, 27 och 28 – med bibehållande av propositionens numrering – såsom bilagor 1–10 till detta betänkande.

Här ej uppräknade lagförslag i propositionen behandlas i andra sammanhang, nr 9 av skatteutskottet (SkU 1986/87:5), nr 15 av näringsutskottet (NU 1986/87:37) och nr 21 av finansutskottet (FiU 1986/87:28). Ett i propositionen redovisat förslag till förordning om ändring i valutaförordningen har riksdagen (rskr. 1986/87:92) lämnat utan erinran på förslag av näringsutskottet i betänkandet NU 1986/87:16 om ändring i lagen (1955:183) om bankrörelse.

Huvudsakligt innehåll

I propositionen läggs fram förslag till fyra nya banklagar, nämligen bankrörelselagen, bankaktiebolagslagen, sparbankslagen och föreningsbankslagen. Dessa lagar skall ersätta nu gällande banklagar, dvs. lagen (1955:183) om bankrörelse, lagen (1955:416) om sparbanker och lagen (1956:216) om jordbrukskasserörelsen. Lagförslaget innebär i huvudsak en lagteknisk anpassning av banklagarna till aktiebolagslagen (1975:1385) och bokföringslagen (1976:125). Den nya föreningsbankslagen har dessutom anpassats till det förslag till ny lag om ekonomiska föreningar som ingår i en av regeringen i oktober 1986 avlämnad proposition (1986/87:7).

Den nya banklagstiftningen har disponerats så, att bankrörelselagen innehåller sådana bestämmelser om bankverksamheten som är gemensamma för de tre bankkategorier som finns på marknaden, nämligen bankaktiebolag, sparbanker och föreningsbanker. De övriga tre banklagarna tar upp regler huvudsakligen av associationsrättslig karaktär för var och en av dessa bankkategorier.

Bland nyheterna märks viktiga sakliga ändringar av redovisningsreglerna. Vidare införs bestämmelser om koncernförhållanden och bestämmelser som möjliggör nya former av fusioner. Bankaktiebolagen ges rätt att ge

ut konvertibla skuldebrev och skuldebrev förenade med optionsrätt till nyteckning. Bankaktiebolagen får också möjlighet att inrätta filialer i utlandet. Föreningsbanksrörelsen får ökad frihet att välja den organisationsform som är lämpligast, bl. a. genom att dess riksorganisation inte längre regleras i lagen. Vissa ändringar föreslås också i bankernas rörelseregler.

Proposition 1986/87:7 om ekonomiska föreningar

Förslag

Regeringen föreslår såvitt här är i fråga att riksdagen antar förslag till

3. lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m. m.,

7. lag om ändring i lagen (1976:351) om styrelserepresentation för de anställda i aktiebolag och ekonomiska föreningar.

Lagförslagen har granskats av lagrådet. De finns i propositionen på s. 40 f. resp. s. 56 f.

Förslagets innebörd

De föreslagna lagändringarna är, såsom framgår av specialmotiveringen (s. 280 resp. s. 287), väsentligen av formell natur.

Proposition 1986/87:76 om riktade emissioner m. m.

Förslag

Regeringen föreslår såvitt här är i fråga att riksdagen antar (4) förslag till ändring i bankaktiebolagslagen (1987:000). Lagförslaget har granskats av lagrådet. Det finns i propositionen på s. 12–15.

Förslagets innebörd

De föreslagna lagändringarna innebär, såsom framgår av specialmotiveringen (s. 38 f.), en anpassning till samtidiga ändringar i aktiebolagslagen (1975:1385).

Proposition 1986/87:90 om ny konkurslag

Förslag

Regeringen föreslår såvitt här är i fråga att riksdagen antar förslag till

17. lag om ändring i bankrörelselagen (1987:000),
18. lag om ändring i bankaktiebolagslagen (1987:000),
19. lag om ändring i sparbankslagen (1987:000),
20. lag om ändring i föreningsbankslagen (1987:000).

Lagförslagen finns i propositionen på s. 73–76.

De föreslagna lagändringarna är, såsom framgår av specialmotiveringen (s. 431), av formell natur och föranledda av nya bestämmelser i den föreslagna konkurslagen, vilken avses skola träda i kraft den 1 januari 1988.

Proposition 1986/87: 100 (budgetpropositionen)

Förslag

Regeringen föreslår – efter föredragning av statsrådet Bengt K. Å. Johansson – såvitt här är i fråga att riksdagen (6) antar förslag till lag om ändring i bankrörelselagen (1987:000).

Lagförslaget finns i bilaga 1.5 till propositionen (sist i bilaga 1, Finansplanen).

Förslagets innebörd

Lagförslaget innebär att postverket för sin postgiroörelse får hålla konton för allmänheten utan att därmed få status som bank. Det sammanhänger, såsom framgår av motiveringen (bil. 1 s. 75), med en ändring av formerna för samverkan mellan postverket och PKbanken. Riksdagen har den 11 mars 1987 godkänt riktlinjer och lämnat bemyndiganden i detta avseende (FiU 1986/87:10, rskr. 1986/87:122).

Proposition 1986/87: 142 om ändring i bankrörelselagens bestämmelser om kapitaltäckning

Förslag

Regeringen föreslår – efter föredragning av finansminister Kjell-Olof Feldt – att riksdagen antar förslag till lag om ändring i bankrörelselagen (1987:000).

Lagförslaget finns i propositionen på s. 2.

Förslagets innebörd

För närvarande liksom enligt det i proposition 1986/87:12 framlagda förslaget till bankrörelselag gäller att en bank i sin kapitalbas får räkna in bl. a. förlagslån till ett belopp som motsvarar det egna kapitalet eller de egna fonderna. Den lagändring som föreslås i proposition 1986/87:142 innebär att en bank efter tillstånd av bankinspektionen får bredda kapitalbasen genom att i denna räkna in förlagslån etc. upp till en och en halv gånger det egna kapitalet eller de egna fonderna. Tillstånd får ges endast om det finns synnerliga skäl.

Förslag

Regeringen föreslår – efter föredragning av finansminister Kjell-Olof Feldt (lagrådsremissen) och statsrådet Bengt K. Å. Johansson (anmälan av lagrådets yttrande) – att riksdagen antar

1. förslag till lag om ändring i bankaktiebolagslagen (1987:00),
2. förslag till lag om ändring i lagen (1987:000) om införande av ny banklagstiftning,
3. förslag till lag om ändring i bankrörelselagen (1987:000),
4. förslag till lag om ändring i fondkommissionslagen (1979:748).

Lagförslagen har granskats av lagrådet. De finns i propositionen på s. 2–8.

Huvudsakligt innehåll

Banklagstiftningen får anses vara uppbyggd så att en bank förutsätts vara ett juridiskt och ekonomiskt självständigt företag. Genom skilda banklagsregler tillgodoses olika säkerhets- och sundhetskrav i bankverksamheten. Det finns emellertid inte några regler som förbjuder koncernbildningar med bankaktiebolag som dotterföretag.

De regler som föreslås i propositionen avses reglera förhållandena i en koncern i vilken en bank ingår utan att vara moderbolag. Utgångspunkten skall därvid vara att denna form av koncern inte ges gynnsammare förutsättningar för sin verksamhet än vad som gäller beträffande en traditionell bankkoncern. Ett syfte med de föreslagna reglerna är vidare att förhindra att banklagstiftningens skyddsregler i nya typer av bankkoncerner blir mindre verkningsfulla eller t. o. m. kringgås.

I bankaktiebolagslagen föreslås därför en regel som säger att ett bankaktiebolag får ingå som dotterföretag i en koncern endast om ett annat bankbolag är moderbolag. Från denna huvudregel skall regeringen få medge undantag om det finns särskilda skäl. Om regeringen har medgivit ett sådant undantag skall bestämmelserna i bankrörelselagen om banks rörelse och om tillsyn av bank liksom också bankaktiebolagslagens bestämmelser om ledningen av en bank gälla för moderbolaget i tillämpliga delar och för övriga företag i koncernen som om de vore dotterföretag till en bank. Vidare föreslås en kapitaltäckningsregel som säger att moderbolagets innehav av aktier eller andelar i dotterföretag inte får överstiga moderbolagets eget kapital. I bankaktiebolagslagen finns intaget ett förbud för vissa rättssubjekt att förvärva aktier i ett bankbolag. Det föreslås nu att det förbudet också skall gälla förvärv av aktier i en banks moderbolag.

De föreslagna reglerna anges vara av provisorisk karaktär. De föreslås träda i kraft den 1 juli 1987. Reglerna skall gälla också för koncerner som har bildats innan lagen träder i kraft. För sådana koncernbildningar får moderföretaget möjlighet att senast den 31 augusti 1987 ansöka hos regeringen om undantag från huvudregeln.

För att en bättre balans i förutsättningarna för konkurrens mellan bankkoncerner av olika slag skall uppnås läggs också i propositionen fram ett

förslag om ändring i fondkommissionslagen. Den föreslagna bestämmelsen är av mer permanent karaktär än de som innefattas i de tidigare nämnda förslagen. Det gäller en ändring i lagen som gör det möjligt för en bank att äga ett fondkommissionsbolag. Banken får på så sätt möjlighet att driva fondkommissionsrörelse såväl inom banken som i ett eget fondkommissionsbolag. De regler i fondkommissionslagen som säger att ett fondkommissionsbolag får ha ett handelslager som uppgår till högst 50 milj. kr. föreslås därvid gälla för banken och det bankägda fondkommissionsbolaget gemensamt. Även denna ändring föreslås träda i kraft den 1 juli 1987.

Slutligen uttalas att den nuvarande principen att en bank inte får förlägga s. k. egentliga bankverksamheter till ett dotterbolag inte längre bör upprätthållas. Detta kräver, anför det, inte någon särskild lagregel, eftersom principen inte är lagfäst.

Motionerna

De motioner som har väckts *med anledning av proposition 1986/87:12* är följande:

1986/87:N119 av Knut Wachtmeister m. fl. (m), vari hemställs att riksdagen beslutar om ändring i banklagstiftningen som möjliggör utländskt aktieäggande i svenska bankaktiebolag i enlighet med vad som anförts i motionen.

1986/87:N120 av Birgitta Hambræus (c), vari hemställs att riksdagen beslutar ge banker möjlighet att avtala om del i vinst vid kreditgivning i enlighet med vad som anförts i motionen.

1986/87:N121 av Christer Eirefelt m. fl. (fp), vari hemställs att riksdagen

1. avslår proposition 1986/87:12.
2. hos regeringen begär ett nytt förslag i enlighet med vad som i motionen anförts.

1986/87:N122 av Erik Hovhammar m. fl. (m), vari hemställs att riksdagen

1. hos regeringen begär förslag till ändring i 2 kap. 3 § tredje stycket bankaktiebolagslagen, 2 kap. 3 § tredje stycket sparbankslagen samt 2 kap. 2 § tredje stycket föreningsbankslagen, med avseende på behovsprövning vid etablering av banker, i enlighet med vad som i motionen anförts,
2. hos regeringen begär förslag till förändring av 1 kap. 1 § andra stycket sparbankslagen angående sparbanks verksamhetsområde, i enlighet med vad som i motionen anförts,
3. hos regeringen begär förslag till förändringar i bankaktiebolagslagen så att utländskt ägande av aktier i svenska bankaktiebolag möjliggörs, i enlighet med vad som i motionen anförts,
4. hos regeringen begär förslag till ändring av 1 kap. 4 § andra stycket bankrörelselagen så att sparbanker får möjlighet att etablera filialer i utlandet, i enlighet med vad som i motionen anförts,
5. hos regeringen begär förslag till ändring av bankrörelselagen så att

utländska banker får möjlighet att inrätta filialer i Sverige, i enlighet med vad som i motionen anförs,

6. som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs angående lagreglering av bankernas verksamhet,

7. beslutar att val av ordförande i styrelse för bankaktiebolag inte skall underställas regeringen för godkännande och att därmed 7 kap. 11 § andra och tredje styckena i förslaget till bankaktiebolagslag utgår,

8. beslutar att regeringen inte skall äga rätt att utse offentliga ledamöter i bankaktiebolags styrelser och att därmed 7 kap. 1 § andra stycket i förslaget till bankaktiebolagslag utgår.

1986/87:N123 av Karl-Anders Petersson (c) och Stig Josefson (c), vari hemställs att riksdagen

1. hos regeringen hemställer om tilläggsdirektiv till kreditmarknads-kommittén med uppdrag dels att belysa formerna för den framtida kreditverksamheten med avseende på näringslivets kapitalförsörjning och dess utveckling i eftersatta regioner i enlighet med vad som anförs i motionen, dels att utreda och lägga fram förslag om nya kapitaltäckningsregler för föreningsbankerna i enlighet med vad som anförs i motionen, dels att införa ett försäkringssystem som komplement till nuvarande kapitaltäckningsregler i syfte att skydda insättarnas medel i enlighet med vad som anförs i motionen,

2. beslutar att i enlighet med vad som anförs i motionen kravet på auktoriserad eller godkänd revisor endast skall avse lokal föreningsbank med en utlåning överstigande 100 milj. kr.,

3. avslår proposition 1986/87:12 om ny banklag i den del som avser stadgande i 7 kap. 11 § andra–femte styckena om former för val av styrelseordförande i affärsbankerna i enlighet med vad som anförs i motionen.

Motion 1986/87:N121 behandlas, såvitt gäller yrkande 1 i vad detta avser lagförslagen 9, 15 och 21, i samma betänkanden som dessa (se. s. 6), i förekommande fall efter att i resp. del ha överlämnats till annat utskott.

De motioner som har väckts *med anledning av proposition 1986/87:142* är följande:

1986/87:N172 av Christer Eirefelt m. fl. (fp), vari hemställs att riksdagen beslutar om ändring i bankrörelselagens bestämmelser om kapitaltäckning enligt vad som anförs i motionen.

1986/87:N173 av Nic Grönvall (m), vari hemställs att riksdagen

1. som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs angående regeringens förfarande att framlägga förslag till ändring i av riksdagen ännu ej behandlade lagförslag,

2. beslutar att 2 kap. 9 § bankrörelselagen får följande lydelse: "Utan hinder av andra och tredje styckena får en bank likställa eget kapital och egna fonder med det nominella värdet av sådana förlagsbevis, andra skuld-förbindelser och förlagsinsatser, som där avses, intill ett belopp som motsvarar en och en halv gånger det egna kapitalet eller de egna fonderna."

Den motion som har väckts *med anledning av proposition 1986/87:148* är följande:

NU 1986/87:36

1986/87:N175 av Erik Hovhammar m. fl. (m), vari hemställs att riksdagen

1. avslår regeringens förslag om ändring av 1 kap. 4 och 5 §§ i den i proposition 1986/87:12 föreslagna bankaktiebolagslagen,

2. avslår regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1987:000) om införande av ny banklagstiftning,

3. beslutar att 16 § första stycket första meningen fondkommissionslagen skall lyda: "Fondkommissionsaktiebolag — — —, dock högst *ett-hundra* miljoner kronor."

De motioner *från allmänna motionstiden år 1986* som behandlas här är följande:

1985/86:N216 av Ulf Adelson m. fl. (m), såvitt gäller hemställan att riksdagen

2. beslutar att 77 § lagen (1955:183) om bankrörelse skall ha den lydelse den hade den 31 december 1984,

3. hos regeringen begär förslag om förändringar i lagen (1955:183) om bankrörelse så att systemet med offentliga styrelserepresentanter avskaffas.

1985/86:N236 av Roland Sundgren m. fl. (s), vari hemställs att riksdagen hos regeringen begär förslag till sådan ändring i sparbankslagen att externt riskkapital kan tillföras garantifond.

1985/86:N250 av Ingemar Konradsson (s) och Bo Forslund (s), vari hemställs att riksdagen hos regeringen begär att frågan om sparbanks försörjning med eget kapital snarast utreds i särskild ordning.

1985/86:N273 av Bengt Silfverstrand (s) och Hans Pettersson i Helsingborg (s), vari hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om skärpt kontroll av yrkesmässig låneverksamhet.

De motioner *från allmänna motionstiden år 1987* som behandlas här är följande:

1986/87:Fi809 av Lars Tobisson m. fl. (m), såvitt gäller hemställan (2) att riksdagen avslår förslaget [i proposition 1986/87:100] till lag om ändring i bankrörelselagen.

1986/87:N358 av Nic Grönvall (m), vari hemställs att riksdagen, vid dess fortsatta behandling av banklagstiftningen, beslutar om ändringar i framlagt förslag till lagstiftning i enlighet med vad som anförts i motionen.

1986/87:N379 av Mats O Karlsson m. fl. (s), vari hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att sparbänkernas kapitalförsörjning löses på ett sådant sätt att sparbankskonstruktionen kan bibehållas.

1986/87:N406 av Erik Hovhammar m. fl. (m, s, fp, c), vari hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts

om behovet av ändring i 4 § sparbankskungörelsen så att huvudman i sparbank kan arvoderas för sitt uppdrag. NU 1986/87:36

1986/87:N434 av Erik Hovhammar m. fl. (m), såvitt gäller hemställan (2) att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförs angående formerna för reglering av de finansiella marknaderna.

Utskottet

Allmänt

Bakgrund

Bankverksamhet i egentlig mening, innefattande inlåning från allmänheten på räkning, bedrivs i Sverige av tre olika slags institut, bankaktiebolagen – vanligen omtalade som affärsbankerna –, sparbankerna och föreningsbankerna. Finansbolag, kreditaktiebolag och andra institut vilkas upplåning sker på kapitalmarknaden är definitionsmässigt inte banker. Detsamma gäller sparkassor, vilkas inlåning sker endast från medlemmar av en viss organisation.

Den grundläggande skillnaden mellan de tre kategorierna av banker är av associationsrättslig natur. Bankaktiebolagens verksamhet regleras i lagen (1955:183) om bankrörelse, som i stor utsträckning knyter an till den tidigare gällande lagen (1944:705) om aktiebolag. Också lagen (1955:416) om sparbanker har i mycket haft denna till förebild. Sparbankerna representerar en särartad typ av företag utan ägare; huvudmännen, som ytterst svarar för verksamheten, har delvis sina mandat från kommuner och landsting. Föreningsbankerna är en gren av jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse. För dem gäller lagen (1956:216) om jordbrukskasserörelsen, enligt vilken de olika enheterna i sin firma skall ha såväl ordet föreningsbank som ordet jordbrukskassa resp. – på regional nivå – uttrycket centralkassa för jordbrukskredit. Den lagen bygger till väsentlig del på lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar, vilken den 1 juli 1987 avlöses av en ny lag med samma rubrik.

De tre typerna av banker skilde sig ursprungligen ganska mycket från varandra i fråga om såväl verksamhetsinriktning som rörelse regler. En samling ändringar år 1968 i de tre konstitutiva lagarna innebar övergång till en samordnad banklagstiftning. Med vissa mindre väsentliga undantag har de nämnda kategorierna av banker sedan dess haft lagliga möjligheter att bedriva en likartad verksamhet, vilket framför allt har inneburit att sparbankerna och föreningsbankerna alltmer har kunnat komma in på affärsbankernas hävdvunna verksamhetsområde. Denna utveckling har underlättats ytterligare genom att sparbanksrörelsen och föreningsbanksrörelsen har byggt upp var sin affärsbank – Sparbankernas Bank resp. Föreningsbankernas Bank – till tjänst för medlemsbankerna.

Tillkomsten av den nu gällande aktiebolagslagen (1975:1385) var huvudskälet till det utredningsarbete vars resultat ligger till grund för proposition 1986/87:12 om ny banklagstiftning. Det utfördes av banklagsutredningen, som tillsattes år 1976 och avgav sitt slutbetänkande år 1984 (SOU 1984:26–26). Förutom till den nya aktiebolagslagen skulle banklagstiftningen anpassas till den nya bokföringslagen (1976:125). Också vissa ändringar i rörelse- och tillsynsreglerna skulle övervägas.

Förutsättningarna för lagstiftningsarbetet ändrades år 1983 genom att en ny utredning, kreditmarknadskommittén (Fi 1983:06; ordförande: f.d. landshövding Nils Hörjel), tillsattes med uppgift att göra en översyn av kreditmarknadens struktur. Kreditmarknadskommittén prövar en rad viktiga frågor beträffande rörelsereglerna för skilda slag av finansinstitut, såväl bankerna som andra, och beträffande tillsynen över kreditmarknaden. Arbetsområdet är dock i huvudsak begränsat till sådana institut som finansierar sin verksamhet genom upplåning hos allmänheten på öppna marknaden.

Den nämnda uppläggningsen av utredningsinsatserna har medfört att den föreslagna nya banklagstiftningen innehåller rätt få nyheter i sak. Dessa är i huvudsak följande. Redovisnings- och revisionsreglerna ändras ganska väsentligt. Nya bestämmelser om fusion mellan banker införs. Nya finansieringsformer – utgivning av konvertibla skuldebrev och skuldebrev förenade med optionsrätt till nyteckning – blir tillgängliga för bankaktiebolagen. Dessa får också möjlighet att skaffa kapital genom riktade emissioner. Andra nyheter i rörelsereglerna gäller bankernas etableringar utomlands. Sålunda får bankaktiebolagen öppna filialer i andra länder, och det införs krav på konsoliderad kapitaltäckning för banker som äger större andelar i utländska bankföretag. Reviderade regler om kreditjäv samt ökad organisatorisk frihet för föreningsbanksrörelsen är ytterligare nya inslag i lagstiftningen.

Av det sagda följer att de föreslagna nya lagarnas främsta betydelse ligger på det tekniska och redaktionella planet. Den nuvarande banklagstiftningen omfattar, som nämnts, tre separata men i många hänseenden sinsemellan överensstämmande lagar, en för varje kategori av bankinstitut. En nyhet är att vissa gemensamma bestämmelser nu placeras i en för hela bankväsendet gällande bankrörelselag, under det att bestämmelser specifika för de olika bankkategorierna ungefär som hittills meddelas i en bankaktiebolagslag, en sparbankslag och en föreningsbankslag. Förslaget till föreningsbankslag ansluter sig till det förslag till ny lag om ekonomiska föreningar som – samtidigt med banklagspropositionen – har framlagts i proposition 1986/87:7 och som nyligen praktiskt taget oförändrat har antagits av riksdagen (LU 1986/87:20, rskr. 1986/87:172). Vid beredningen av utredningens förslag har bankrörelselagen utvidgats genom att somliga bestämmelser har överförts dit från de tre speciallagarna. Lagrådet och föredragande statsrådet i en kommentar till lagrådets yttrande har diskuterat om man inte hade bort gå betydligt längre i detta hänseende; till den frågan återkommer utskottet i det följande. Lagrådet har också förutsatt att det skulle ske en ytterligare teknisk kontroll i samband med proposi-

tionsarbetet i syfte att så långt som möjligt garantera enhetlighet och konsekvens i lagtexterna". NU 1986/87:36

Förutom de fyra nämnda lagarna, för vilka ikraftträdande- och övergångsbestämmelser samlas i en särskild lag om införande av ny banklagstiftning, föreslås i propositionen en rad andra lagar. Den nuvarande lagen (1970:596) om förenklad aktiehantering ersätts sålunda av en ny lag med samma rubrik. Följdändringar som föranleds av den nya lagstiftningen genomförs genom ytterligare 26 lagar. Det rör sig därvid huvudsakligen om nödvändiga ändringar av hänvisningar till banklagstiftningen. Även några ändringar eller tillägg av materiell innebörd förekommer dock.

Regeringen hade föreslagit att den nya banklagstiftningen skulle träda i kraft den 1 juli 1987. Beredningen av lagstiftningsärendet visade sig emellertid kräva mer tid än som därvid hade förutsatts. Den har fortsatt under våren 1987, sedan – såsom redovisas i nästa avsnitt – ytterligare förslag från regeringen om ändringar i banklagstiftningen har tillkommit.

En föreslagen ny bestämmelse i lagen om bankrörelse, avseende möjlighet för bankaktiebolag att under vissa förutsättningar inrätta filialer i utlandet, fick riksdagen i sak ta ställning till redan i december 1987. Näringsutskottet föreslog nämligen (NU 1986/87:16) att en sådan bestämmelse provisoriskt skulle, med giltighet fr. o. m. den 1 januari 1987, infogas i lagen (1955:183) om bankrörelse. Riksdagen beslöt om denna lagändring (SFS 1986:1396).

Övriga propositioner

I januari 1987 framlade regeringen i budgetpropositionen (prop. 100 bil. 1) förslag till ändring i den ännu inte antagna bankrörelselagen. Det rörde sig härvid om ett tillägg, föranlett av ändrade relationer mellan postverket och PKbanken. Mera betydelsefulla ändringar i regeringens ursprungliga lagförslag har föreslagits i två propositioner som avlämnades i början av april. Den ena, 1986/87:142, avser bankrörelselagens bestämmelser om kapitaltäckning. Den andra, 1986/87:148, berör framför allt bankaktiebolagslagen, som föreslås bli kompletterad med nya bestämmelser om finansiella koncerner.

Samtidigt med propositionen om ny banklagstiftning överlämnade regeringen till riksdagen proposition 1986/87:7, innehållande förslag till ny lag om ekonomiska föreningar. Denna proposition hänvisades till lagutskottet. Det nu nämnda lagförslaget utgör i väsentliga hänseenden förebild för det förslag till föreningsbankslag som näringsutskottet har haft att bereda. Om den i propositionerna förutsatta tidsplanen hade följts skulle föreningsbankslagen ha trätt i kraft innan förslaget till ny lag om ekonomiska föreningar hunnit prövas av lagutskottet och riksdagen. Riksdagens beslut kommer nu i motsatt ordningsföljd, och de båda lagarna kan träda i kraft samtidigt. Ett par lagförslag i proposition 1986/87:7, avseende följdändringar föranledda av den nya lagen om ekonomiska föreningar, har av lagutskottet överlämnats till näringsutskottet för att de skulle kunna samordnas med motsvarande lagförslag i banklagspropositionen. Detsamma

gäller de förslag till följdändringar i den nya banklagstiftningen som i mars 1987 har framlagts i proposition 1986/87:76 om riktade emissioner m. m. och proposition 1986/87:90 om ny konkurslag.

Motioner

Med anledning av proposition 1986/87:12 har väckts fem motioner, alla från de borgerliga partiernas sida. Enligt en motion (fp) borde riksdagen avslå propositionen och begära ett nytt förslag från regeringen i motionens anda. De övriga (m; c) går ut på vissa detaljändringar i lagförslagen eller på framställningar till regeringen att den skulle återkomma med förslag till mer eller mindre vittgående ändringar eller kompletteringar på olika punkter. Tre nya motioner har föranletts av propositionerna 1986/87:142 och 1986/87:148. Några av de aktuella sakfrågorna berörs i fyra helt eller delvis kvarvarande motioner från allmänna motionstiden år 1986. Under allmänna motionstiden i år har tillkommit ytterligare fyra motioner som delvis innebär upprepningar av tidigare föreliggande yrkanden, delvis påkallar ändringar på punkter som förut har framstått som okontroversiella.

Vissa allmänna ställningstaganden

På detta inledande stadium i betänkandet tar utskottet upp ett par motionsyrkanden av övergripande slag.

Det gäller först det redan omnämnda yrkandet i motion 1986/87:N121 (fp) att riksdagen skall avslå propositionen. Motionen innehåller kritik mot en rad olika bestämmelser i den föreslagna nya banklagstiftningen; motionärerna vill att riksdagen hos regeringen skall begära ett nytt förslag som uppfyller ett antal angivna önskemål. Dessa, som avser både rörelsereglernas allmänna karaktär och olika detaljbestämmelser, överensstämmer i mycket med de önskemål som från moderata samlingspartiets sida – utan motsvarande avslagsyrkande – framförs bl. a. i motion 1986/87:N122. Vid utskottsbehandlingen har upphovsmännen till motion 1986/87:N121 (fp) inte vidhållit sitt avslagsyrkande.

Som framgår av det följande ställer sig utskottet positivt till regeringens förslag utom i vad avser vissa detaljfrågor. Utskottet avstyrker yrkandet i motion 1986/87:N121 (fp) om avslag på proposition 1986/87:N121 i dess helhet.

I motion 1986/87:N173 (m), som har föranletts av den i april i år framlagda propositionen om delvis ändrade kapitaltäckningsregler, finns ett yrkande av generell natur som utskottet också behandlar i detta inledande avsnitt. Motionären konstaterar att ändringen avser ett lagförslag som, med undantag av en mindre del, ännu inte har behandlats av riksdagen. Det är, säger han, oacceptabelt att lagstiftning på detta sätt behandlas som en fortlöpande verksamhet där ändringar föreslås redan innan det ursprungliga lagförslaget har antagits av riksdagen. Det nu avsedda yrkandet i motionen är att riksdagen genom ett uttalande till regeringen skall instämma i denna kritik.

Redan av praktiska skäl är det givetvis önskvärt att ett lagförslag i en proposition är så slutgiltigt att regeringen inte behöver lämna ändrings- eller tilläggsförslag medan det bereds inom riksdagen. Undantag kan dock bli nödvändiga. Ny eller ändrad lagstiftning på ett område föranleder ofta att det i andra lagar måste göras följdändringar som inte kan anstå. Propositionerna 1986/87:142 och 1986/87:148 – av vilka den förstnämnda har gett anledning till motion 1986/87:N173 (m) – syftar till sakliga ändringar i regeringens ursprungliga lagförslag. I dessa fall rör det sig om initiativ som regeringen har ansett böra tas sedan dess tidsplan för den nya banklagstiftningens genomförande inte kunnat följas av riksdagen och omständigheter under tiden inträtt som enligt regeringens mening kräver omedelbart beaktande. I det fall som motion 1986/87:N173 (m) närmast gäller har motionären själv anslutit sig till uppfattningen att de tidigare föreslagna bestämmelserna bör ändras. Det anförda leder utskottet till slutsatsen att riksdagen inte bör göra något sådant allmänt uttalande om lagstiftningsarbetet som påyrkas i motion 1986/87:N173 (m).

I det följande granskar utskottet i en rad olika avsnitt dels förslagen till bankrörelselag, bankaktiebolagslag, sparbankslag och föreningsbankslag, dels vissa andra lagförslag. Dessförinnan ägnas ett avsnitt åt vissa allmänna kommentarer rörande banklagstiftningens formella utformning.

Utskottet koncentrerar sin framställning på de punkter i regeringens förslag som har föranlett motionsyrkanden eller där utskottet på eget initiativ vill föreslå ändringar eller klargörande uttalanden. Om inte annat sägs ställer sig utskottet bakom regeringens slutliga förslag i vad avser såväl lagbestämmelser som motivering. Den nya lagstiftningen föreslås träda i kraft den 1 juli 1987.

Allmänna synpunkter på lagarnas utformning

I anslutning till lagrådets yttrande i ärendet diskuteras i propositionen vissa grundläggande lagtekniska problem som är förknippade med den aktuella associationsrättsliga lagstiftningen. Regleringen för varje kategori av banker kan ske antingen genom en självständig lag, vilken oundvikligen blir relativt omfattande, eller genom en mera kortfattad lag innehållande erforderliga specialbestämmelser och i övrigt hänvisningar till aktiebolagslagen resp. lagen om ekonomiska föreningar. Lagrådet hade föredragit den senare lösningen. Utskottet anser liksom regeringen att lagrådet därvid har underskattat de praktiska fördelarna med en fullt utbyggd lag för dem som skall tillämpa den. I första hand gäller detta de många personer som är verksamma i bankerna.

Lagrådets påpekanden om nackdelar med den lagstiftningsteknik som har använts ter sig emellertid inte obefogade. Till följd av att identiska eller likartade bestämmelser upprepas i flera lagar blir den sammanlagda mängden lagtext stor, och ändringar som behöver genomföras – inte sällan som en konsekvens av annan lagstiftning – måste företas i flera lagar samtidigt. En viss begränsning i förhållande till banklagsutredningens förslag, vilket ligger till grund för propositionen, har åstadkommit genom att vissa

bestämmelser, även sådana som är specifika för en viss kategori av banker, har förts till den för alla banker gemensamma bankrörelselagen. Det skulle, menar utskottet, sannolikt med den teknik som har valts vara möjligt att föra över ytterligare delar av det väsentligen gemensamma stoffet till bankrörelselagen. Utskottet utgår från att denna möjlighet provas i det fortsatta reformarbetet på banklagstiftningens område.

Lagrådet har i en inledningsvis citerad passus understrukt kravet på enhetlighet och konsekvens i lagtexterna och förutsatt att propositionsarbetet skulle innefatta en ytterligare teknisk kontroll. Det angivna kravet kan ställas dels på varje lag för sig, dels på de olika lagarna i förhållande till varandra och i förhållande till aktiebolagslagen (1975:1385) och den nya lagen om ekonomiska föreningar, som de delvis nära ansluter sig till. Den tekniska kontrollen kunde ha varit mera ingående.

Utskottet föreslår på åtskilliga punkter smärre redaktionella ändringar i lagtexterna. Endast i några fall redovisas de genom parallell uppställning av regeringens och utskottets förslag; i övrigt har de utan särskild markering inarbetats i utskottets version av lagtexterna, vilken presenteras i form av bilagor till utskottets hemställan. De följande avsnitten om de olika viktigare lagförslag som ärendet omfattar innehåller uppgifter om en del av de ändringar som utskottet har vidtagit. Till dessa hör också några ändringar i sak, vilka utskottet särskilt motiverar. I lagförslagen har, utan att det särskilt anges i bilagorna, de ändringsförslag inarbetats som regeringen har framlagt i senare propositioner.

Förslaget till bankrörelselag, m. m.

Inledning

Vad som främst skiljer den föreslagna nya banklagstiftningen från den nu gällande är, som har framgått, att den innefattar en särskild lag med vissa bestämmelser som är gemensamma för de tre kategorierna av banker. Här finns de grundläggande rörelsereglerna, som bl. a. anger vilken verksamhet en bank får bedriva, hur stort kapital den skall förfoga över till insättarnas skydd och vilka huvudsakliga villkor som gäller för dess kreditgivning. I den sistnämnda delen innebär lagförslaget att bestämmelserna om kreditjäva revideras och att bestämmelsen om krediternas löptid förenklas. Banketablering över gränserna är en alltmer betydelsefull fråga som regleras i den nya lagen. Ämnen som har brutits ut ur sitt vanliga associationsrättsliga sammanhang och tagits upp i denna är revision och redovisning. Reglerna om tillsyn och registrering intar en naturlig plats i bankrörelselagen.

De ursprungliga föreslagna kapitaltäckningsreglerna har genom proposition 1986/87:142 kompletterats i ett viktigt avseende. På den punkten finns motionsyrkanden som syftar till omedelbara ändringar i lagtexten. Övriga kvarstående motionsyrkanden inom bankrörelselagens ämnesområde går ut på framställningar till regeringen om att den skall föreslå lagändringar enligt motionärernas intentioner. De frågor som aktualiseras på det sättet är i allmänhet sådana som kreditmarknadskommittén har anledning att syssla med. Utskottet kommenterar motionsyrkandena i anslutning till de

avsnitt i lagen som de kan hänföras till. För korthetens skull talas fortsättningsvis om "bankrörelselagen" etc. i betydelsen "förslaget till bankrörelselag" etc.

Etablering över gränserna

Genom en lagändring som trädde i kraft den 1 juli 1985 infördes möjlighet för utländska bankföretag att med regeringens tillstånd etablera sig i Sverige på väsentligen samma villkor som gäller för svenska banker, dvs. genom att bilda bankaktiebolag. De grundläggande bestämmelserna härom återfinns i 1 kap. 4 § bankrörelselagen. Filialer med inlånings- eller utlåningsrörelse får utländska bankföretag inte öppna i Sverige men väl s. k. representationskontor.

I två motioner, 1986/97:N122 (m) och 1986/87:N121 (fp), föreslås att det även skall öppnas *möjlighet för utländska banker att inrätta filialer i Sverige*. I båda fallen anføres som motiv att Sverige bör tillämpa principen om reciprocitet inom den internationella tjänstehandeln. Motionärerna uttalar sig för att valutaregleringen skall avskaffas. Om så sker kommer, menar de, en stor del av invändningarna mot etablering av utländska filialbanker att falla.

Kreditmarknadskommitténs direktiv, signerade av finansminister Kjell-Olof Feldt, innehåller ett bestämt uttalande mot att utländska banker skulle få upprätta filialer i Sverige. En sådan ordning skulle, anføres det, skapa alltför svårbemästrade kredit- och valutapolitiska kontrollproblem. Det kan nämnas att banklagskommittén enligt tilläggsdirektiv år 1981, utfärdade av ekonomi- och budgetminister Rolf Wirtén, skulle överväga en sådan möjlighet. I den delen upphävdes tilläggsdirektiven – efter regeringsskifte – år 1983. I proposition 1984/85:191 om utländska banketableringar i Sverige uttalades att det inte hade framkommit något som gav anledning att ändra den avvisande inställningen till filial som etableringsform.

En rad utländska banker har efter den nyssnämnda lagändringen bildat dotterbanker i Sverige. Vårt land har alltså på ett påtagligt sätt öppnat sig för ingående banketableringar. Det är enligt utskottets mening motiverat att utländska bankers möjligheter till etablering i Sverige även fortsättningsvis begränsas till de två formerna bankaktiebolag och representationskontor. Utskottet avstyrker följaktligen de båda motionsyrkanden enligt vilka även filialer till utländska banker skall tillåtas på den svenska kreditmarknaden.

Svenska bankaktiebolag har efter en tidigare (s. 13) nämnd lagändring sedan 1987 års början möjlighet att få öppna filialer utomlands. Lagändringen byggde på vad som hade föreslagits i propositionen om ny banklagstiftning. Frågan om *filialetablering utomlands av sparbanks- och försäkringsbanker* bör enligt vad föredragande statsrådet uttalar i propositionen prövas av kreditmarknadskommittén i samband med att den överväger om sådana banker skall få förvärva aktier i utländska bankföretag. Om en sparbanks vill expandera i utlandet och detta kan ske utan fara för banken

finns, anförs det i motion 1986/87:N122 (m), ingen anledning att sparbanken skall behandlas på annat sätt än ett bankaktiebolag. Motionären vill att regeringen skall anmodas att föreslå en sådan ändring i 1 kap. 4 § andra stycket bankrörelselagen att den principen blir tillgodosedd.

Utskottet finner, med hänsyn till föredragande statsrådets uttalande om kreditmarknadskommitténs överväganden, inte skäl att föreslå någon sådan framställning från riksdagen. Motion 1986/87:N122 (m) avstyrks alltså.

Bankernas verksamhet

Vilka slags verksamhet en bank får bedriva anges i de inledande paragraferna i 2 kap. bankrörelselagen. Det rör sig om in- och utlåning av pengar och verksamhet som har samband därmed, inkl. fondkommissionsrörelse. I lagen räknas upp olika typer av fordringar, t. ex. växlar, checkar, obligationer och förlagsbevis, som en bank får handla med. Sammanfattningsvis är det sådana fordringsbevis som är avsedda för den allmänna marknaden. Så långt svarar bestämmelserna mot dem som nu gäller. Kreditgivningen har emellertid, framhålls det i propositionen, under de senaste två decennierna i allt större omfattning kunnat ske i former som delvis är nya, delvis innebär en vidareutveckling av den traditionella kreditgivningen. Mot denna bakgrund föreslås att en bank skall få rätt att förvärva en fordran, om det låneavtal som denna grundas på har sådant innehåll att banken själv vid förvärvstillfället skulle ha kunnat bevilja krediten. Även vissa fordringar som inte är avsedda för den allmänna marknaden skall alltså kunna förvärvas av bankerna. Frågan om bankernas innehav av aktier etc. vid medverkan i emission och inom ramen för fondkommissionsrörelse är också aktuell; till den återkommer utskottet i det följande.

Väsentliga bestämmelser i sammanhanget är de som anger i vilka slags företag banker – efter tillstånd av regeringen eller bankinspektionen – får äga aktier eller andelar. Det rör sig generellt om svenska företag som kan anses vara till nytta för bankväsendet eller det allmänna. Ett bankaktiebolag får ha ägarintressen även i ett utländskt företag som uppfyller något av dessa kriterier och dessutom i annat bankaktiebolag. För sparbankernas och föreningsbankernas del talas även om svenska företag som tillgodoser för sparbanker resp. för föreningsbanker gemensamma intressen. De begränsningar som följer av dessa bestämmelser har i en av de båda senaste propositionerna om banklagstiftningen, 1986/87:148 om finansiella koncerner m. m., föreslagits bli något modifierade. Det gäller, som senare (s. 41) skall beröras, engagemang i fondkommissionsbolag. En närbesläktad fråga är i vilken mån en bank får flytta över verksamhet till ett dotterbolag, t. ex. ett finansbolag; även till den frågan återkommer utskottet (s. 20 f.).

I de båda motioner från moderata samlingspartiet och folkpartiet som redan har berörts i olika sammanhang diskuteras också *principerna för lagregleringen av bankernas verksamhet*. Den verklighetsuppfattning som bankrörelselagen ger uttryck för riskerar att snart framstå som omodern, hävdas det i motion 1986/87:N122 (m). Innovationstakten på de finansiella marknaderna är snabb. Motionärerna ifrågasätter om det är ändamålsenligt

att förbjuda bankerna att i dotterbolagsform bedriva olika typer av verksamhet som inte kan innefattas i bankbegreppet. De rekommenderar största möjliga avreglering. En möjlighet vore, säger de, att man i lagstiftningen nöjde sig med att definiera vad en bank inte får syssla med. Riksdagen föreslås anmoda regeringen att dra försorg om att den angivna möjligheten uppmärksammas vid regeringens behandling av kreditmarknadskommitténs förslag. Likartade synpunkter möter i motion 1986/87:N121 (fp). Även här anförs att utvecklingen på penning- och kapitalmarknaden motiverar en lag som snarare tar sikte på att föreskriva vilka typer av verksamhet en bank inte får bedriva. Man kan, säger motionärerna, i dagsläget inte förutsäga vilka instrument som kommer att introduceras i framtiden.

En huvudfråga för kreditmarknadskommittén är enligt dess direktiv vilken typ av verksamhet banker och andra institut bör bedriva och vilka skiljelinjer som därvidlag bör upprätthållas mellan instituten. I proposition 1986/87:12 erinrar föredragande statsrådet om kommitténs uppdrag att kartlägga och utvärdera bankernas engagemang i olika slags företag och att föreslå de regler eller riktlinjer som kan anses behövliga. Mot den bakgrunden vore det, anför han, att föregripa kommitténs arbete om man vid ställningstagandet till banklagsutredningens förslag skulle överväga nya regler för bankernas verksamhet.

De båda motionsyrkandena rör ett ämne som är centralt i kreditmarknadskommitténs verksamhet. Utskottet har inte blivit övertygat om att "största möjliga avreglering" med den mening uttrycket torde ha i motion 1986/87:N122 (m) är en önskvärd utgångspunkt för det fortsatta reformarbetet på banklagstiftningens område. Det bör i dagens läge med förtroende kunna överlämnas åt kreditmarknadskommittén att söka lösningar inom den vida ram som dess direktiv erbjuder. Regeringens kommande behandling av kommitténs förslag, vid vilken också ett rikt material i form av remissyttranden kan väntas föreligga, synes det inte heller finnas anledning att nu ge allmänna anvisningar för. Utskottet avstyrker alltså de båda senast nämnda motionerna i här aktuella delar.

Den tidigare i detta avsnitt refererade nya regeln om *förvärv av fordran* kritiserar i motion 1986/87:N121 (fp). Den innebär, hävdas det, en onödigt begränsning av bankernas verksamhet. Den hindrar dem att förvärva exportfordringar i ett för allt för vidare placering på den internationella marknaden liksom att ta hand om köpeskillingsreverser för t. ex. fastigheter. Motionärerna ansluter sig sålunda till synpunkter som Svenska bankföreningen har framfört vid remissbehandlingen (se prop. 1986/87:12 band 5 s. 183). Nya instrument introduceras ständigt, betonar motionärerna. Det förslag till en mera genomgripande förändring av banklagstiftningen som de efterlyser skulle alltså ge bankerna större handlingsfrihet.

Föredragande statsrådet uttalar i propositionen att han finner de nya bestämmelserna om fordringsförvärv lämpliga i avvaktan på en mer genomgripande översyn av rörelsereglerna för olika finansinstitut.

Utskottet gör samma bedömning och menar att riksdagen inte nu bör uttala sig om olika tänkbara ändringar i fråga om bankernas rätt att förvärva fordringar. Bankinstitutet har, vill utskottet tillägga, goda möjligheter

att få sina önskemål prövade i det fortsatta utredningsarbetet. Motion 1986/87:N121 (fp) avstyrks sålunda även i den del som nu har berörts.

I anslutning till de inledande bestämmelserna i 2 kap. bankrörelselagen diskuteras i propositionen vilka slag av verksamhet bankerna bör få bedriva i dotterbolag. I avvaktan på resultatet av kreditmarknadskommitténs överväganden bör, anförts det, utgångspunkten vara att bankerna i dotterbolag får i princip utöva endast sådan verksamhet som får bedrivas inom banken. I helägda finansbolag får bankerna dock, framhålls det, ägna sig åt verksamhet som inte är tillåten inom banken, t. ex. kreditgivning i form av factoring (fakturaköp) och leasing. Villkoren för sådan verksamhet regleras i lagen (1980:2) om finansbolag.

I proposition 1986/87:148 om finansiella koncerner m. m. behandlas, förutom huvudämnet, en annan aspekt på *förhållandet mellan en bank och ett finansbolag som tillhör bankkoncernen*. Som princip gäller, anförts det, att banken inte får till dotterbolag flytta ut sådana verksamhetsgrenar som får anses utgöra central eller egentlig bankverksamhet. Denna princip bygger, konstaterar föredraganden, delvis på ett uttalande av näringsutskottet i dess betänkande år 1979 (NU 1979/80:23 s. 15 f.) om regeringens förslag till lag om finansbolag. Innebörden var i korthet – såsom uttalandet också har återopats av bankinspektionen i en cirkulärskrivelse – att angelägen produktionsutveckling skulle få fortgå även i de bankägda finansbolagen men att det inte skulle tillåtas några större avvikelser från principen att ett bankägt finansbolag inte skall få ägna sig åt annan verksamhet än som är tillåten för banken själv.

Regeringens syfte med att ta upp detta ämne i propositionen om finansiella koncerner m. m. är att det skall bli fastslaget att den refererade principen inte längre skall upprätthållas. Förbudet för en bank att flytta ut vissa verksamheter till ett av banken ägt finansbolag har, uppges det, medfört en snedvridning i konkurrensen mellan dessa bolag och övriga finans- och finansieringsbolag. Någon risk för att bankerna i alltför stor omfattning kommer att flytta ut sin verksamhet i olika bolag anser regeringen inte föreligga.

Eftersom den berörda principen "inte är lagfäst utan grundar sig främst på det nämnda uttalandet av näringsutskottet" menar föredragande statsrådet att det inte är nödvändigt att det utformas en lagregel som ger uttryck för det sätt att se på verksamhetsfördelningen som han har förespråkat. Han har inte riktat någon formell hemställan i ämnet till regeringen, och regeringen förelägger inte heller riksdagen något formellt förslag på denna punkt. Avsikten är dock tydligtvis att riksdagen skall ställa sig bakom den ändring i praxis som är tillämnad.

Utskottet vill framhålla att dess återopade uttalande år 1979 uppenbart är att betrakta som motivuttalande till lagen (1980:2) om finansbolag, närmare bestämt till de bestämmelser som reglerar bankinspektionens tillsyn över finansbolagen. En för rättstillämpningen viktig grundsats är att ändring av gällande rätt från lagstiftarens sida sker genom föreskrifter i lag eller motivuttalanden i anslutning till att ny eller ändrad lagtext antas (se JuU 1976/77:15 s. 6; jfr NU 1977/78:71 s. 5 f., NU 1978/79:3 s. 5, NU 1979/80:64 s. 4 f.). Allmänna uttalanden i annat sammanhang, t. ex. i

lagstiftningsärenden som inte gäller det lagrum som uttalandena avser, är således inte ett godtagbart instrument för en sådan ändring av en i lagstiftnings-sammanhang fastslagen princip som det nu gäller.

Någon materiell ändring i de nyss omtalade bestämmelserna i lagen om finansbolag synes det inte finnas skäl för. Utskottet vill emellertid föreslå att 11 §, till vilket lagrum det ifrågavarande motivuttalandet är anknutet, ändras i redaktionellt avseende. Det är nu utformat efter mönster av 147 § andra stycket lagen (1955:183) om bankrörelse och motsvarande bestämmelser i lagen (1955:416) om sparbanker och lagen (1956:216) om jordbrukskasserörelsen. Dessa bestämmelser ersätts enligt regeringens förslag av en för alla bankinstitut gemensam bestämmelse, 7 kap. 1 § andra stycket, i den nya bankrörelselagen. Den har fått en något modernare utformning än de nuvarande bestämmelserna och kan lämpligen utgöra förebild för en ändrad version av 7 kap. 1 § andra stycket lagen om finansbolag. Utskottet föreslår att den ändring i denna lag som regeringen föreslår i proposition 1986/87:12 (lagförslag 28) kombineras med en sådan formell ändring som nu sagts. I detta sammanhang ansluter sig utskottet till föredragande statsrådets uttalande om en banks rätt att förlägga viss verksamhet till dotterbolag. Det tidigare motivuttalandet i detta ämne skall alltså inte längre gälla.

Beträffande rätt för bank att driva fondkommissionsrörelse hänvisas i 2 kap. 1 § bankrörelselagen till bestämmelser i fondkommissionslagen (1979:748). Ett förslag i proposition 1986/87:148 om ändring i dessa bestämmelser tas upp senare i detta betänkande (s. 41).

När en bank lämnar *medverkan vid emission av aktier* på den allmänna marknaden får den förvärva aktier som ingår i emissionen men skall avyttra dessa så snart det lämpligen kan ske och senast ett år efter förvärvet. Om det föreligger synnerliga skäl kan bankinspektionen dock medge att aktierna får innehålls längre tid. De bestämmelser i de tre nuvarande banklagarna som har den angivna innebörden ersätts enligt regeringens förslag av en för bankerna gemensam bestämmelse i 2 kap. 7 § bankrörelselagen. Därvid får bankinspektionen en vidgad möjlighet att ge tillstånd till längre innehav. Kravet på synnerliga skäl för ett sådant tillstånd mildras nämligen; det skall räcka med att det finns särskilda skäl.

Denna ändring föreslås med åberopande av en framställning från Svenska bankföreningen. Enligt föreningen innebär dispensmöjligheten inte någon nöjaktig lösning på problemet att den nuvarande tidsfristen ibland visar sig vara alltför kort. Bankerna borde i stället få tre år på sig innan de behöver dispens för fortsatt innehav. Regeringen har sålunda bara delvis gått bankerna till mötes i denna fråga. Föredragande statsrådet uttalar emellertid att han förutsätter att kreditmarknadskommittén, trots lagändringen, prövar bestämmelserna om aktieförvärv förutsättningslöst.

Frågan har tagits upp i motion 1986/87:N121 (fp). Dispensreglerna blir även efter den föreslagna lagändringen otillräckliga, menar motionärerna. Bankernas risktagande vid introduktioner blir onödigt högt. Tidsfristen borde utsträckas till tre år.

Utskottet ansluter sig till regeringens ställningstagande, som ju innebär att frågan om en sådan mera långtgående lagändring som motionärerna

önskar skall övervägas vidare. Motionen bör alltså i denna del inte föranklas någon särskild åtgärd.

NU 1986/87:36

Kapitaltäckning

I de tre nuvarande banklagarna ingår utförliga kapitaltäckningsregler, som har till syfte att skapa skydd för insättarnas medel. Affärsbankerna och föreningsbankerna skall ha eget kapital och sparbankerna egna fonder av viss storlek. Beräkningen görs med utgångspunkt i bankens placeringar, dvs. dess tillgångar och garantiförbindelser. Placeringarna har på ett detaljerat sätt delats in i fyra grupper med olika kreditrisk. För vissa placeringar, t.ex. fordringar hos staten, kommun eller bank, gäller inte något kapitalkrav. För de övriga grupperna uppgår kapitalkravet till resp. 1%, 4% och 8% av summan av bankens placeringar i gruppen. Förutom eget kapital eller egna fonder enligt närmare definition i lagen får som kapitaltäckning medräknas bankens s.k. värdepapperskonton – 40% av dess obeskattade reserver – och det nominella värdet av förlagslån som banken har tagit upp. I ingetdera fallet får dock större belopp medräknas än som motsvarar det egna kapitalet eller de egna fonderna.

Rätten att som kapitaltäckning få tillgodoräkna värdepapperskonton infördes år 1979. Detsamma gäller för affärsbankernas och sparbankernas del beträffande förlagslånen. I stället upphävdes en i procent angiven lättnad i kapitaltäckningskravet som provisoriskt hade införts två år tidigare.

De nu gällande bestämmelserna på detta område bibehålls enligt proposition 1986/87:12 sakligt sett oförändrade i den nya lagstiftningen. De förs emellertid in i den för bankerna gemensamma bankrörelselagen. Med anledning av vissa önskemål från bankernas sida om ändringar i bestämmelserna gör föredragande statsrådet (band 1 s. 229) ett uttalande av i huvudsak följande innebörd. De olika riskklasserna och reglerna för beräkning av kapitalbasen är utformade med beaktande av att en rimlig kapitaltäckning skall uppnås totalt sett för varje bankkategori. Förändringar i reglerna måste föregås av en ingående analys av vilka effekter de får, och de bör vidtas endast om de är mycket angelägna. Kreditmarknadskommitténs förslag kan komma att aktualisera ändringar. De ändringskrav som har framförts i denna omgång får då övervägas i ett större sammanhang. Föredraganden tillägger att bankerna numera vid medverkan i emissioner gör stora åtaganden som måhända också borde kräva kapitaltäckning.

Kapitaltäckningskraven är så till vida särskilt kännbara för sparbankerna, som dessa har sämre möjligheter än affärsbankerna och föreningsbankerna att skaffa externt riskkapital. Det sistnämnda problemet behandlas av kreditmarknadskommittén; utskottet återkommer (s. 39) på tal om sparbankslagen till motioner i ämnet. Mot bakgrund av att kapitaltäckningssituationen för en del sparbanker har blivit allvarlig och att kommitténs överväganden om en långsiktig lösning av frågan om riskkapital för sparbankerna inte är avslutade föreslås i proposition 1986/87:142 en *provisorisk möjlighet till lättnad i kapitaltäckningskravet*. Denna proposition har framlagts inemot ett halvt år senare än propositionen om ny banklag-

stiftning. Förslaget, som härstammar från kreditmarknadskommittén, innebär att en bank efter medgivande av bankinspektionen skall i kapitalbasen få räkna in förlagslån upp till en och en halv gång – mot för närvarande en gång – det egna kapitalet. Ett sådant medgivande skall dock bankinspektionen få lämna bara om det finns synnerliga skäl för det. Med begreppet synnerliga skäl anges i lagstiftningen allmänt att ifrågavarande bestämmelser skall tillämpas på ett mycket restriktivt sätt; även det mildare uttrycket särskilda skäl syftar till en restriktiv bedömning.

Formellt sett kommer den föreslagna nya bestämmelsen att gälla även för bankaktiebolag och föreningsbanker. Det understryks dock i proposition 1986/87:142 att dessa bankkategorier har alternativa sätt att anskaffa kapital. Allmänt skall gälla att en bank i första hand måste i rimlig grad ha utnyttjat olika möjligheter att uppfylla huvudregelns krav på kapitaltäckning. Det kan t. ex. vara motiverat att en större del av rörelseöverskottet tas fram till beskattning eller att en obeskattad reserv upplöses så att reservfonden kan ökas. En omstrukturering av placeringarna kan också vara en väg att reducera kapitalbehovet. Extraordinära åtgärder i förhållande till andra banker skall dock inte krävas i dessa avseenden. Ytterligare anvisas möjligheterna att bankinspektionen kan tillåta ett mera begränsat tillgodoräknande av förlagslån än upp till en och en halv gång det egna kapitalet eller begränsa ett medgivande i tiden.

Två motioner har väckts med anledning av propositionen om den nu berörda ändringen i kapitaltäckningsbestämmelserna. De har samma syfte. Förslaget till temporär lösning av sparbankernas kapitaltäckningsproblem är omgärdat med onödiga restriktioner, sägs det i motion 1986/87:N172 (fp). Den nya regeln borde göras generell tillämplig utan krav på medgivande från bankinspektionen och följaktligen utan krav på synnerliga skäl. Argumentationen i motion 1986/87:N173 (m) för denna ståndpunkt är mera utförlig. Det anförs bl. a. att sparbankerna själva har valt att driva verksamhet i konkurrens med affärsbankerna utan att tillräckligt beakta kapitaltäckningskraven. Sparbankerna kan genom vinstdispositioner planera för en långsiktig uppbyggnad av kapitalbasen. Det dispensförfarande som det nu skulle öppnas möjlighet till kan, menar motionären, medföra risk för att bankinspektionen kommer att styra eller i vart fall påverka sparbankernas kreditgivning, vinstdispositioner och expansion. Det kan också medföra orättvisa gentemot sparbanker som har fört en mera försiktig politik och därför inte nu kan påräkna dispens. Motionären hävdar också att det kan bli svårt för kreditmarknadsutredningen att vid sitt slutliga ställningstagande förbigå det faktiska förhållande som dispensregelns tillämpning har skapat. Lagstiftningen måste vara konkurrensneutral, säger han och påyrkar att det i proposition 1986/87:142 föreslagna tillägget till 2 kap. 9 § bankrörelselagen skall utformas som ett generellt medgivande för bankerna att i sin kapitalbas medräkna förlagsbevis etc. i den utsträckning som enligt propositionen skulle kunna tillåtas efter särskild prövning.

Utskottet vill först notera att en annan lagteknisk lösning än den i motion 1986/87:N173 (m) angivna bör väljas om man vill tillgodose önskemålet i de båda motionerna. Den utvidgade rätten att tillgodoräkna förlagsbevis etc. kan, om den inte förutsätter någon särskild prövning, anges redan i

paragrafens andra stycke; något nytt stycke efter mönster av propositionens lagtext erfordras då icke.

I sak vill utskottet anföra följande. Vad som föreslås i de båda motionerna innebär att bankerna generellt skulle få möjlighet att, under förutsättning att fördelningen på riskklasser blir densamma som tidigare, med oförändrad kapitalbas öka sin utlåning med som mest 25 %. Det är alltså fråga om en mycket betydande reduktion av det kapitaltäckningskrav som nu gäller.

Några utredningsresultat som skulle kunna tas till intäkt för en sådan åtgärd föreligger inte. De mindre ändringar i kapitaltäckningsbestämmelserna som har påkallats av bl. a. Svenska bankföreningen och Svenska sparbanksföreningen (se prop. 1986/87:12 band 1 s. 228) torde inte ha tillnärmelsevis samma räckvidd som motionärernas förslag. Det bör också påpekas att en sådan minskning av kapitaltäckningskravet som motionärerna begär skulle påverka konkurrensförhållandena på kreditmarknaden. Finansbolagen, för vilka gäller kapitaltäckningskrav liknande bankernas, skulle nämligen inte få någon motsvarande ändring. En sådan prejudicerande verkan som det varnas för i motion 1986/87:N173 (m) borde enligt utskottets bedömning ligga närmare till hands om lagändringen nu blir generellt giltig. Utskottet finner ett dispensystem i dagens läge vara den enda lösningen om man vill bereda en lättnad för de sparbanker som har en ansträngd kapital situation. Ett dispensystem innefattar väl alltid ett mått av skönsmässig prövning men behöver ingalunda medföra sådana långtgående ingrepp i bankernas dispositioner som det talas om i motion 1986/87:N173 (m). Den rimliga slutsatsen av resonemanget i denna motion borde vara att proposition 1986/87:142 skall avslås. Sammanfattningsvis tillbakavisar utskottet alltså den kritik och det motförslag som framförs i de båda motionerna. I avvaktan på att frågan kan prövas igen på grundval av kreditmarknadskommitténs slutliga förslag tillstyrker utskottet att kapitaltäckningsreglerna i bankrörelselagen kompletteras såsom föreslås i proposition 1986/87:142.

Utskottet tar så upp några andra frågor som rör kapitaltäckningsbestämmelserna.

I 2 kap. 9 § bankrörelselagen finns – liksom i de nuvarande banklagarna – en bestämmelse om att vid beräkning av kapitalbasen skall från det egna kapitalet och de egna fonderna avräknas det bokförda värdet av vad som tillskjuts som aktiekapital eller i annan form till in- eller utländskt företag som driver någon form av bankverksamhet. Sådan avräkning skall dock inte, sägs det i anslutning härtill, ske i fråga om *placeringar i företag där staten är delägare*. Utskottet vill här i klarhetens intresse slå fast att de avsedda företagen är sådana som ägs direkt av staten. Den refererade bestämmelsen är utan tvivel väl motiverad när det gäller sådana av staten och banker tillsammans ägda institut som främst torde vara åsyftade. Den synes dock vara något kategoriskt formulerad så till vida att den inte anger någon miniminivå på den statliga ägarandel som skall ha den nämnda verkan. Utskottet finner det önskvärt att undantagsregelns utformning övervägs närmare vid den fortsatta översynen av kapitaltäckningsreglerna.

Som tidigare sagts får förlagsinsatser – som förekommer i föreningsbankerna – i viss utsträckning likställas med eget kapital vid beräkning av kapitalbasen. I propositionen nämns (band 1 s. 228) att Sveriges föreningsbankers förbund under hand har tagit upp frågan om en sådan ändring att förlagsinsatserna, liksom fallet är med medlemsinsatserna, helt räknas in i det egna kapitalet när det är fråga om kapitaltäckning. Detta önskemål har tagits upp i motion 1986/87:N123 (c), där det påyrkas att kreditmarknadskommittén genom tilläggsdirektiv skall få i uppdrag att lägga fram förslag till *nya kapitaltäckningsregler för föreningsbankerna*.

Föredragande statsrådet har, såsom tidigare (s. 22) nämnts, framhållit att kreditmarknadskommitténs förslag kan komma att aktualisera ändringar i kapitaltäckningsbestämmelserna och uttalat att bankernas önskemål härvidlag får övervägas senare och i ett större sammanhang. Utskottet hänvisar till detta uttalande och avstyrker motion 1986/87:N123 (c) i angiven del.

En nyhet i regeringens förslag är att det i bankrörelselagen (2 kap. 11 §) för svenska banker som äger andelar i utländska bankföretag införs *krav på konsoliderad kapitaltäckning*. Detta innebär att de kapitaltäckningsregler som gäller för verksamheten i Sverige i princip skall tillämpas också för de hel- och delägda företagen i utlandet. Bankgruppen måste alltså tillsammans ha ett eget kapital som svarar mot en viss del av såväl den svenska bankens som de utländska bankföretagens placeringar. Av de utländska bankföretagens eget kapital och egna placeringar skall endast den andel som motsvarar den svenska bankens ägarandel beaktas. Konsoliderad kapitaltäckning skall tillämpas endast för de utländska bankföretag i vilka den svenska bankens ägarandel är minst 20 %.

Regeringens förslag på denna punkt innebär en konkurrensnackdel för svenska banker, hävdas det i motion 1986/87:N121 (fp). Det finns enligt motionärerna fall då de svenska kapitaltäckningskraven ligger avsevärt över vad som gäller i utlandet. Motionärerna uppger att konsolideringskravet långt ifrån alltid tillämpas i andra länder. Förslaget skulle därför, hävdar de, innebära en konkurrensnackdel för svenska företag. Motionen går i denna del ut på att regeringen skall komma med ett ändrat förslag, i enlighet med motionärernas synpunkter.

I motiveringen för bestämmelsen hänvisar regeringen till internationella strävanden mot ett konsolideringsförfarande. I detta samarbete har slagits fast bl. a. att ansvaret för övervakningen av en bankgrupps solvens främst åvilar myndigheterna i moderbankens hemland. Det framhålls också att kravet på konsoliderad kapitaltäckning numera är internationellt vedertaget och införs i banklagstiftningen i allt fler länder. Av de länder som är ledande i det internationella samarbetet på det finansiella området, den s. k. 10-gruppen, skulle Sverige i själva verket vara det enda som inte har infört ett sådant krav. I propositionen pekas också på att en växande del av bankernas risker numera finns utomlands.

De motiv för kravet på konsoliderad kapitaltäckning som anförs i propositionen är enligt utskottets mening övertygande. Motion 1986/87:N121 (fp) avstyrks därför i den del som nu behandlas.

Kapitaltäckningsreglerna borde, anförs det i motion 1986/87:123 (c),

kompletteras med ett försäkringssystem till skydd för insättarnas medel. Möjligheten att utnyttja räntan som konkurrensmedel innebär, framhåller motionärerna, att räntan i allt högre grad kommer att sättas av marknaden. Den höjda ränterisken ökar enligt deras mening sannolikheten för konkurser speciellt för finansiella företag. De nuvarande kapitaltäckningsreglerna är, menar motionärerna, otillräckliga om man skall ta hänsyn till mer än kreditrisken. Försäkringssystem av åsyftat slag finns sedan länge i USA, sägs det i motionen. Försäkringssystemet skulle medge ökad rörelsefrihet för bankerna.

Kapitaltäckningskrav för bankerna är traditionellt det medel som statsmakterna har valt för att åstadkomma erforderligt skydd för insättarnas medel. Det torde i första hand få ankomma på bankspektionen att fortlöpande bedöma om gällande kapitaltäckningskrav är tillräckliga och i annat fall ta initiativ till att kraven skärps. Möjligheten av att kapitaltäckningsbehovet delvis skulle tillgodoses genom ett försäkringssystem synes inte ha prövats i det utredningsarbetet som har redovisats och inte heller ha aktualiserats vid remissbehandlingen. Utskottet anser inte att riksdagen har underlag för ett initiativ i detta avseende och avstyrker därför motion 1986/87:N123 (c) på denna punkt.

Som framgår har bestämmelserna om kapitaltäckning föreslagits bli ändrade på flera punkter. Ytterligare förändringar torde, som också har nämnts, bli aktuella. Inom regeringskansliet bereds för närvarande en av kreditmarknadskommittén avlämnad promemoria om de risker som är förenade med vissa åtaganden från bankernas sida vilka inte framgår av deras balansräkningar. Promemorian, som endast tar upp kreditrisker, berör förutom bankerna även finansbolag och fondkommissionsbolag. Kreditinstituten är utsatta även för andra risker i sin verksamhet, såsom ränterisker, kursrisker och administrativa risker. Bestämmelserna om kapitaltäckning kan behöva övervägas med hänsyn också till dessa risker, bl. a. enligt de riktlinjer som utarbetas internationellt. Utskottet utgår från att bestämmelserna i ett sådant sammanhang kommer att bli omprövade i grunden.

Kreditgivning

En grundläggande regel för bankernas kreditgivning är att en bank inte vid avtal om kredit eller i sin rörelse i övrigt får förbehålla sig andel i vinst på en affär som banken inte själv får avsluta. Inte heller får banken på annat sätt beredas andel i vinst på en verksamhet som den inte själv får bedriva.

Undantag är dels – som naturligt är – att bankerna får uppbära utdelning etc. på aktier som de äger, dels att sparbanker och centrala föreningsbanker får lämna vinstandelslån till företag som tillgodoser för sparbanker eller föreningsbanker gemensamma intressen.

Motion 1986/87:N120 (c) förespråkar att huvudregeln skall ändras. Bankerna borde få möjlighet att i viss utsträckning förhandla om *del i vinst vid kreditgivning*. Rätten till andel i vinst kan, hävdar motionären, fungera bättre än ränta vid finansiering av socialt och ekologiskt ansvarsfulla verksamheter.

Den aktuella bestämmelsen – som för affärsbankernas del infördes redan år 1911 – är, sägs det i propositionen, nödvändig för att förhindra att bankrörelselagens förvävsregler kringgås. Det påpekas dock att bestämmelsen inte hindrar bankerna att tillämpa s. k. mjuka räntevillkor, t. ex. med lägre räntesats i början av kredittiden.

Utskottet är inte berett att föreslå någon ändring av den hittillsvarande ordningen så att vinstandelslån tillåts mera allmänt. Följaktligen avstyrker utskottet motion 1986/87:N120 (c).

Bankrörelselagen innefattar liksom den nuvarande banklagstiftningen vissa bestämmelser om *krediters löptid*. Huvudregeln är att en bank inte skall få lämna lån med längre löptid än ett år utan förbehåll att lånet får sägas upp till återbetalning. Till ett belopp som motsvarar högst en fjärdedel av summan av bankens eget kapital resp. egna fonder och dess inlåning får bankerna dock lämna lån för längre tid utan förbehåll (s. k. bundna lån). Bestämmelsen om en i princip ettårig löptid för bankkrediter betecknas i motion 1986/87:N121 (fp) som anakronistisk. Den leder, säger motionärerna, till administrativt krångel och extra kostnader för konsumenterna; särskilt olämplig blir den mot bakgrund av den ökande internationella integrationen på penning- och kapitalmarknaden. Motionärernas yrkande på denna punkt går ut på att regeringen skall lägga fram ett nytt lagförslag, enligt vilket bankerna får ökad möjlighet att själva avgöra hur deras utlåning skall vara sammansatt.

Det principiella kravet på kortfristighet för bankernas kreditgivning sammanhänger, framhålls det i propositionen (band I s. 199), med att inlåningen normalt är kortfristig. Bestämmelsen har vunnit hävd. Banklagsutredningen har föreslagit att den skall bibehållas, och bl. a. Svenska bankföreningen har tillstyrkt att så sker.

Eftersom bundna lån får lämnas i inte obetydlig utsträckning, är bestämmelsen om en i princip ettårig löptid för bankernas krediter inte så kategorisk som motion 1986/87:N121 (fp) tycks ge vid handen. Utskottet finner de föreslagna bestämmelserna på denna punkt – vilka i det väsentliga överensstämmer med dem som nu gäller – vara väl avvägda. Motionen avstyrks alltså i nu berörd del.

Revision

Bestämmelserna om revision föreslås, som tidigare nämnts, bli placerade i den nya bankrörelselagen. I förhållande till gällande rätt innehåller de vissa nyheter, som i huvudsak innebär en anpassning till de regler som gäller för andra företag än banker. I fortsättningen skall krävas att sparbanker och centrala föreningsbanker i likhet med bankaktiebolag har minst en auktoriserad revisor och att lokala föreningsbanker har minst en auktoriserad eller godkänd revisor.

I motion 1986/87:N123 (c) föreslås att det sistnämnda kravet skall mjukas upp. En lokal föreningsbank skulle behöva ha en auktoriserad eller godkänd revisor endast om dess utlåning överstiger 100 milj. kr. Motionärerna hävdar att bankrörelselagens krav inte medför någon påtaglig för-

stärkning av det befintliga kontrollsystemet, eftersom de centrala för-
eningsbankernas granskningsarbete avser även de lokala för-
eningsbanker-
nas verksamhet.

Av de lokala för-
eningsbankerna, som är ca 400 till antalet, har ungefär
tiodelen en utlåning på över 100 milj. kr. Bestämmelsen att en godkänd
revisor får anlitas innebär, framhålls det i propositionen, ett avsteg från det
krav som har ställts upp för de andra bankerna.

Utskottet ansluter sig till regeringens ståndpunkt och finner inte skäl för
ett sådant undantag som motionärerna föreslår. Aktuella erfarenheter från
bankväsendet – inkl. för-
eningsbankssektorn – visar att kraven på kvalifi-
cerad revision måste ställas mycket högt. Bl. a. medför datoriseringen
risker för oegentligheter som kan vara mycket svåra att upptäcka. Utskot-
tet är inte berett att medverka till någon sänkning av de krav i fråga om
revisorernas kompetens som regeringen föreslår. Motion 1986/87:N123 (c)
avstyrks därför i nu angiven del.

Övrigt

Utskottet tillstyrker det förslag till ett nytt tredje stycke i 1 kap. 2 §
bankrörelselagen som regeringen har föreslagit i årets finansplan och som
föranleds av ändrade former för samverkan mellan postverket och PKban-
ken (se s.6). Stycket har införts i utskottets version av förslaget till bankrö-
relselag i *bilaga 1*. Även ett i proposition 1986/87: 148 föreslaget tillägg till 2
kap. 7 §, avseende fondkommissionsverksamheten, har införts i lagförslaget;
dess innebörd behandlas senare i betänkandet under rubriken Fond-
kommissionslagen (s. 41).

Av redaktionella ändringar som utskottet föreslår kan det finnas skäl att
nämma följande. Ordet garantifondbevis har justerats till garantifonds-
bevis; innebörden förblir givetvis oförändrad. Formella skäl talar för att
uttrycket "revisor i för-
eningsbank" i 2 kap. 17 § första stycket 5 byts ut
mot "revisor i banken". Innebörden förblir oförändrad. Hänvisningen till
annat lagrum har i det sammanhanget rättats. I 7 kap. 6 § 2 har kravet på
att bankerna skall tillställa bankinspektionen "uppgift om de räntesatser
som banken under månaden tillämpat vid in- och utlåning" borttagits.
Detta har skett efter påpekande under hand från bankinspektionen, som
har samrått i saken med riksbanken och statistiska centralbyrån. Den
citerade bestämmelsen finns i lagen (1955:183) om bankrörelse men tilläm-
pas inte i praktiken. Om sådana uppgifter skulle behövas på nytt har
bankinspektionen möjlighet att kräva in dem med åberopande av paragra-
fens avslutande moment.

Behovsprövning vid etablering av banker

Innan bankaktiebolagslagen, sparbankslagen och föreningsbankslagen kommenteras var för sig, tar utskottet här upp några bestämmelser som i sak är gemensamma för olika kategorier av banker och – med formella differenser – förekommer i mer än en av de tre banklagarna.

Den första av dessa bestämmelser gäller behovsprövning vid etablering av banker. När ett bankaktiebolag, en sparbank eller en föreningsbank bildas, skall stiftarna begära stadfästelse av det konstitutiva dokumentet, som i det första fallet är bolagsordningen, i det andra reglementet och i det tredje stadgarna. Om regeringen vid sin prövning "finner den planerade rörelsen vara nyttig för det allmänna" skall den stadfästa dokumentet och bevilja banken oktroj – tills vidare, eller, om det är fråga om ett bankaktiebolag, för högst tio år. Bestämmelsen om oktrojprövning finns i 2 kap. 3 § bankaktiebolagslagen, 2 kap. 3 § sparbankslagen och 2 kap. 2 § föreningsbankslagen, genomgående i tredje stycket. Den egentliga innebörden av kravet på att rörelsen skall vara nyttig för det allmänna är, sägs det i propositionen (band 2 s. 7), att den utgör en grund för möjligheten att stoppa banketableringar i en situation då det finns tendenser till en från allmän synpunkt osund utveckling mot en överetablering av bankinstitut.

Frågan om behovsprövning berörs i kreditmarknadskommitténs direktiv från år 1983. Erfarenheten har, sägs där, visat att den nuvarande behovsprövningen är svår att tillämpa. Kommittén bör därför överväga möjligheterna att införa en "omvänd" behovsprövning, innebärande exempelvis att man prövar om den tilltänkta verksamheten bedöms vara oförenlig med en sund utveckling av bankväsendet. Kommittén har övervägt frågan om behovsprövningen i sitt delbetänkande (Ds Fi 1984:20) Utländska banketableringar i Sverige. Den fann det då olämpligt att reglerna för behovsprövningen skulle ändras enbart för utländska banker; därför förordades att reglerna tills vidare skulle kvarstå oförändrade. Kommittén anmälde att den ämnade återkomma till frågan i sitt slutbetänkande. Regeringens redovisning av detta ställningstagande (prop. 1984/85:191) föranledde moderata samlingspartiet och folkpartiet att begära att en övergång till omvänd behovsprövning i oktrojförfarandet skulle genomföras omgående (NU 1984/85:35 res. 2). I proposition 1986/87:12 uttalar föredragande statsrådet att det finns anledning att återkomma till frågan när kommitténs huvudbetänkande föreligger.

Det kan noteras att bestämmelserna om koncession i försäkringsrörelselagen (1982:713) från början var utformade på samma sätt som de nu aktuella oktrojbestämmelserna. Från 1985 års början gäller i stället att koncession skall ges om inte den planerade rörelsen bedöms oförenlig med en sund utveckling av försäkringsväsendet.

De berörda oktrojbestämmelserna kritiserats i motionerna 1986/87:N122 (m) och 1986/87:N121 (fp). I den förstnämnda vänder man sig mot tanken att statsmakterna skulle kunna fastställa den lämpliga konkurrens- och servicenivån inom banksektorn. Endast bristande finansiella förutsättningar utgör, menar motionärerna, motiv för att en banketablering bör kunna

förhindras. Statsmakternas uppgift bör inskränka sig till kontroll, anför de, och samma uttalande möter i motion 1986/87:N121 (fp). Hushållens och företagens efterfrågan av finansiella tjänster bör avgöra om behov föreligger, tillägger man i denna. Båda motionerna går, liksom också motion 1986/87:N434 (m), såvitt nu är i fråga ut på att regeringen skall anmodas lägga fram förslag om slopande av behovsprövningen.

Liksom regeringen anser utskottet att frågan om hur behovsprövningen skall vara utformad lämpligen bör behandlas när kreditmarknadskommitténs slutbetänkande föreligger. Utskottet avstyrker därför motionsyrkandena om att riksdagen nu skall rikta en framställning i denna sak till regeringen.

Styrelseledamöters medborgarskap

Den andra för bankinstituten gemensamma frågan gäller styrelseledamöters medborgarskap. Enligt 7 kap. 3 § bankaktiebolagslagen skall ledamöterna i ett bankaktiebolags styrelse vara svenska medborgare – och även, ifall inte undantag särskilt medges, bosatta i Sverige. I ett bankaktiebolag som är bildat av ett utländskt bankföretag får dock högst en tredjedel av hela antalet styrelseledamöter vara utländska medborgare. Huvudbestämmelsen har sin motsvarighet i 3 kap. 3 § sparbankslagen. Föreningsbankslagen – 6 kap. 3 § – liksom aktiebolagslagen och såväl den gamla som den nya lagen om ekonomiska föreningar (och med den gamla också lagen om jordbrukskasserörelsen) tillåter däremot att dispens kan ges från kravet på svenskt medborgarskap. Lagrådet har erinrat om detta förhållande och ifrågasatt om inte en dispensmöjlighet för bankaktiebolagen och sparbankerna borde övervägas redan nu. Denna tanke avvisas i propositionen. Skälet är för bankaktiebolagens del att det föreslås råda ett absolut förbud för utländska medborgare och andra utländska rättssubjekt att förvärva aktier i sådana bolag. Föredragande statsrådet hänvisar till att kreditmarknadskommittén har i uppdrag att ta ställning till frågan om möjlighet för utländska rättssubjekt att förvärva aktier i svenskägda banker. Frågan om dispens beträffande medborgarskapskravet är, menar han, nära förknippad med frågan om utländskt ägande. Den borde därför lämpligen övervägas i samband med att kreditmarknadskommitténs förslag i denna del föreligger.

En mera bestämd mening uttrycks i motion 1986/87:N121 (fp). Bolagsstämman bör ges rätt att tillsätta styrelse på grundval av kompetens, sägs det här. Kravet på svenskt medborgarskap bör följaktligen slopas.

Utskottet delar regeringens uppfattning på denna punkt. Frågan huruvida det skall kunna ges dispens från kravet att bankaktiebolagens och sparbankernas styrelseledamöter skall vara svenska medborgare bör prövas senare i ett större sammanhang. Motion 1986/87:121 (fp) avstyrks alltså i berörd del.

Inledning

Förslaget till bankaktiebolagslag innebär i första hand att de associationsrättsliga bestämmelserna för affärsbankerna anpassas till motsvarande bestämmelser i aktiebolagslagen (1976:1385). Sedan aktiebolagslagen kom till har emellertid lagspråket moderniserats. Bankaktiebolagslagen företer därför många formella avvikelser från aktiebolagslagen på punkter där ingen saklig betydelskillnad är avsedd. Nyheter av saklig betydelse är bl. a. bestämmelserna om nya finansieringsformer – konvertibla skuldebrev och skuldebrev med optionsrätt till nyteckning –, om riktade emissioner och om fusion. Bestämmelsen om möjlighet för bankaktiebolagen att öppna filialer utomlands har redan nämnts. Det ursprungliga lagförslaget har i ett betydelsefullt hänseende kompletterats genom proposition 1986/87: 148 om finansiella koncerner m. m. Vad som föreslås i huvuddelen av denna proposition tar utskottet här först upp till granskning. Fortsättningsvis berörs dels några frågor som redan tidigare har behandlats av riksdagen – det gäller utländskt ägande i svenska banker samt bestämmelser om offentliga styrelseledamöter och om val av styrelseordförande – dels en fråga som har aktualiserats genom affärsbankernas beslut i år att lämna visst stöd till forskning.

Finansiella koncerner

Proposition 1986/87: 148 innehåller, såsom framgår av den inledande redogörelsen i detta betänkande (s. 7 f.), regler beträffande förhållandena i en koncern där en bank ingår utan att vara moderbolag. Utgångspunkten är att en bank förutsätts vara ett i juridiskt och ekonomiskt avseende självständigt företag. Bankerna är underkastade olika säkerhets- och sundhetskrav; regeringens syfte med de nya bestämmelserna är att skyddsreglerna inte skall kunna kringgås genom koncernbildningar. Bestämmelsernas huvudsakliga innebörd är följande. Ett bankaktiebolag får som dotterbolag ingå i en koncern endast om ett annat bankaktiebolag är moderbolag; om det finns särskilda skäl får regeringen medge undantag från denna regel. Om regeringen har medgivit att ett bankaktiebolag får ingå i en koncern där moderbolaget inte är bank, skall bankrörelselagens rörelse- och tillsynsregler och bankaktiebolagslagens regler om banks ledning i tillämpliga delar gälla för företagen i koncernen. Vidare finns regler om koncernbidrag, om kapitaltäckning och om förbud för utlänningar att äga aktier. Bestämmelserna skall gälla även redan befintliga koncerner; dispens skall sökas före utgången av augusti 1987. Vad som har föranlett förslaget är i första hand tillkomsten av den s. k. Gota-gruppen, i vilken bl. a. Götabanken och Wermlandsbanken ingår som dotterbolag. Gota-gruppen nämns inte i propositionen men beskrivs i den promemoria (Ds Fi 1983:3) som ligger till grund för denna. Även ägarförhållandena för Östgöta Enskilda Bank och Skaraborgsbanken, där aktiemajoriteten har kommit i ett och samma företags hand, har intresse i sammanhanget.

De föreslagna bestämmelserna anges vara av provisorisk karaktär, i avvaktan på att frågan kan prövas på nytt på grundval av kreditmarknadskommitténs förslag. Formellt kommer dock de grundläggande bestämmelserna att införas i bankaktiebolagslagen och bli giltiga utan tidsbegränsning.

I motion 1986/87:N175 (m) yrkas avslag på regeringens förslag om nya bestämmelser av nu angiven innebörd i bankaktiebolagslagen och lagen om införande av ny banklagstiftning. Motionärerna betecknar det som en ogrundad föreställning att bankägandet skulle vara reglerat i den svenska lagstiftningen. Banklagstiftningens förbud för bank att förvärva aktier i rörelsedrivande företag innebär inte, anför de, implicit förbud för industriföretag att äga aktier i bank. Propositionens dispensregler sägs avse dispens från ett förbud som inte föreligger. Flera element i fördragande statsrådets resonemang ifrågasätts. Motionärerna hävdar att skyddet för insättarna kan säkerställas med hjälp av kapitaltäcknings- och tillsynsregler. Behovet av lagändringar bör enligt deras mening bedömas när kreditmarknadskommitténs förslag föreligger. De betecknar det som oacceptabelt att lagstiftning genomförs med anledning av enskilda projekt.

Den sistnämnda uppfattningen delas inte av utskottet. Om strukturförändringar av nytt slag med svårförutsebara effekter inträffar inom bankväsendet bör regeringen kunna påverka utvecklingen så att inte banklagstiftningens skyddsregler sätts ur kraft. Dispensreglerna lämnar regeringen möjlighet att på ett smidigt sätt låta utvecklingen fortgå i den mån det kan ske utan skadeverkningar. Rådtrum skapas för mera grundliga överväganden om de nya koncernbildningarnas konsekvenser. Genom kreditmarknadskommitténs försorg kan de nya företeckelserna på affärsbanksområdet inom en nära framtid få erforderlig ytterligare belysning, så att permanenta regler kan åstadkommas. Utskottet godtar regeringens förslag i proposition 1986/87:148 och avstyrker alltså motion 1986/87:N175 (m).

Utländskt ägande i bankaktiebolag

Den nuvarande bankrörelselagen innehåller bestämmelser som inskränker utlänningars möjligheter att förvärva aktier i bankaktiebolag. En föreslagen bestämmelse i 3 kap. 3 § bankaktiebolagslagen överensstämmer i stort sett med vad som nu gäller. Den föreskriver att aktier i bankaktiebolag inte får förvärfas av utländska medborgare och andra utländska rättssubjekt och inte heller av svenska bolag och föreningar som är kontrollsubjekt enligt lagen (1982:617) om utländska förvärv av svenska företag m. m. Aktier i ett bankaktiebolag som har bildats av en utländsk bank är givetvis undantagna från denna bestämmelse.

Såväl från moderata samlingspartiets som från folkpartiets sida begärs att förbudet mot utländskt ägande i svenska bankaktiebolag skall mildras. I motion 1986/87:N122 (m) föreslås riksdagen begära att regeringen lägger fram förslag till sådana ändringar i bankaktiebolagslagen att utländskt ägande i svenska bankaktiebolag möjliggörs. Motionärerna pekar bl. a. på att förbudet mot utländskt ägande omöjliggör att ett samarbete mellan

nordiska banker förstärks genom ägarsamband. Liknande synpunkter finns i motion 1986/87:N119 (m). I denna anförs att kreditmarknadskommittén ännu – i april 1987 – inte har påbörjat överväganden kring utländskt ägande i svenska banker. Önskemålet om nordiskt ägarsamband kvarstår oförändrat, säger motionärerna. De vill emellertid att inte bara nordiska banker utan även andra utländska rättssubjekt skall få möjlighet att förvärva aktier i svenska banker. Till en början kunde den gränsen sättas att utlänningar får äga upp till 20% av aktiekapitalet och röstvärdet. Samma regel förordas i motion 1986/87:N121 (fp). På sikt bör, sägs det i denna motion, samtliga restriktioner för utländskt ägande i banker slopas. En senare motion, 1986/87:N434 (m), ger även den uttryck för kravet på att utländska banker skall få köpa aktier i svenska bankaktiebolag.

Den fråga som motionärerna har tagit upp behandlades av riksdagen våren 1985 i anslutning till regeringens förslag om att utländska banketableringar i Sverige skulle tillåtas (prop. 1984/85:191, NU 1984/85:35). I den då föreliggande propositionen uttalade finansminister Kjell-Olof Feldt att det enligt hans mening inte fanns tillräckligt underlag för ett ställningstagande i frågan. Han motsatte sig emellertid inte att kreditmarknadskommittén övervägde en sådan förändring.

Näringsutskottet instämde i att frågan borde övervägas av kreditmarknadskommittén innan den togs upp till avgörande av statsmakterna. En möjlighet för utländska intressenter att i vissa fall äga en begränsad del av aktiekapitalet i en svensk affärsbank skulle kunna få positiv betydelse för det ekonomiska samarbetet i Norden, tillade utskottet och sade sig förutsätta att kreditmarknadskommittén skulle särskilt beakta den aspekten. Med det sagda avstyrkte utskottet ett motionsyrkande (m) om att riksdagen redan då skulle ta ställning för en lagändring i det angivna syftet. Reservanter (m, fp) krävde att regeringen skulle anmodas lägga fram ett förslag i saken under hösten 1985. Riksdagen följde utskottet.

Under den tid som har gått sedan riksdagen senast behandlade frågan om utländskt ägande i svenska banker har kreditmarknadskommittén fortsatt sitt arbete. Dess slutbetänkande väntas nu föreligga i slutet av detta år. I avvaktan på att frågan på så sätt får ytterligare belysning bör riksdagen inte ta något sådant initiativ som de nyss refererade motionsyrkandena går ut på. Dessa avstyrks alltså.

Statligt inflytande i bankaktiebolagens styrelser

Ett ganska nytt inslag i den statliga regleringen av affärsbankerna är systemet med s.k. *offentliga styrelseledamöter*. Regeringen får enligt lagen (1955:183) om bankrörelse utse högst fem ledamöter i ett bankaktiebolags styrelse. Deras uppgift är enligt lagen att särskilt verka för att samhällets intressen beaktas i bolagets verksamhet. Även direktionens och andra s.k. delegatgruppers arbete skall offentliga styrelseledamöter få ta del i. Bestämmelserna överförs enligt regeringens förslag till 7 kap. 1 § bankaktiebolagslagen.

Moderata samlingspartiet har – i motion 1985/86:N216 – redan under

allmänna motionstiden år 1986 i linje med tidigare motionsyrkanden begärt att systemet med offentliga styrelserepresentanter skall avskaffas. Detta önskemål har från partiets sida också förts fram i motion 1986/87:N122 med anledning av proposition 1986/87:12 och i motion 1986/87:N434 under allmänna motionstiden i år. Motionärernas yrkande är i vart och ett av fallen att systemet med offentliga styrelserepresentanter skall avskaffas. Enligt motion 1986/87:N122 skall detta åstadkommas genom att den berörda bestämmelsen i bankaktiebolagslagen utgår. I de båda övriga motionerna efterlyses ett lagändringsförslag från regeringen.

Nu liksom tidigare ställer sig utskottet avvisande till tanken att systemet med offentliga styrelseledamöter skulle slopas. Systemet har visat sig värdefullt, och det tycks vara fullt accepterat från bankernas sida. Det finns således, menar utskottet, inget skäl att föranstalta om en ändring när det gäller denna form för kontakt mellan staten och bankerna. Därför avstyrker utskottet de nämnda motionsyrkandena.

Sedan 1985 års början gäller en ordning enligt vilken en affärsbanksstyrelses val av *ordförande* skall underställas regeringen för godkännande. Även bestämmelserna härom överförs enligt regeringens förslag till bankaktiebolagslagen, där de får sin plats i 7 kap. 11 § andra–femte styckena. En rad motionsyrkanden syftar till att den nämnda ordningen skall slopas. Motionerna 1986/87:N122 (m) och 1986/87:N123 (c) går i aktuell del ut på att proposition 1986/87:12 skall avslås vad gäller de berörda lagrummen. Motion 1985/86:N216 (m), som är av äldre datum än propositionen, har i sak samma innebörd som de nyssnämnda motionerna. Enligt motionerna 1986/87:N434 (m) och 1986/87:N121 (fp) skulle regeringen anmodas att föreslå en lagändring.

Utskottet konstaterar först att det lagtekniskt rör sig om en enkel fråga. Riksdagen har att välja mellan att låta de angivna bestämmelserna ingå i bankaktiebolagslagen eller att låta dem falla; någon övergångsbestämmelse behövs inte i det senare fallet.

Liksom tidigare menar utskottet att den nuvarande ordningen med viss statlig medverkan i valet av styrelseordförande i en affärsbank är välmotiverad. Den möjliggör ett förstärkt inflytande från det allmännas sida över affärsbankerna utan långtgående ingrepp i det institutionella systemet i övrigt. Utskottet avstyrker sålunda de fem motionsyrkandena i ämnet.

Gåvor från bankaktiebolag till allmännyttiga ändamål

Tio av Svenska bankföreningens elva svenska medlemsbanker samt den till större delen statsägda PKbanken, som inte är medlem i Bankföreningen, har vid sina bolagsstämmor i mars 1987 beslutat lämna bidrag till forskningsändamål. Detta har skett i enlighet med en rekommendation av Bankföreningens styrelse. Enligt den skulle bankerna under tre år lämna sådana bidrag med 200 milj. kr. per år. Styrelsebeslutet föregicks av överläggningar mellan regeringen och representanter för bankerna. Dessa anmäldes för riksdagen i årets finansplan (prop. 1986/87: 100 bil. 1 s. 6) och senare i propositionen om forskning (prop. 1986/87: 80 s. 31, bil. 6 s. 6, 9). Vad som har förevarit finns närmare redovisat av konstitutionsutskottet i

årets granskningsbetänkande (KU 1986/87:33 s. 69–71, 606–611). I de berörda bankernas årsredovisningar har regelmässigt angivits att styrelsen rekommenderat bolagsstämman att fatta beslut om en avsättning av viss storlek. Bolagsstämmorna har i vissa fall präglats av oenighet om ifrågavarande beslut. I flera fall har beslut fattats genom votering, och i ett fall har aviserats att minoriteten skulle föra talan hos domstol med begäran att få bolagsstämmans beslut i saken upphävt.

Under allmänna motionstiden, då endast mera begränsade uppgifter om saken förelåg, har i motion 1986/87:N358 (m) begärts att riksdagen med anledning av det inträffade skall besluta om ändringar i regeringens förslag till ny banklagstiftning.

Banklagstiftningens främsta mål är, framhålls i motionen, att garantera insättarna trygghet och att garantera att bankrörelse bedrivs på ett sätt som står i överensstämmelse med lagstiftningens innehåll. Motionären hänvisar till bestämmelserna om vinstdelning i 9 kap. bankaktiebolagslagen och vidare till bestämmelserna om redovisning i 4 kap. bankrörelselagen, i vilka också hänvisas till bokföringslagen (1976:125). Av bestämmelserna följer, anför motionären, att endast till rörelsen hörande kostnader får redovisas såsom kostnader i denna.

Den överenskommelse "om bankers finansiering av viss forskningsverksamhet" som har offentliggjorts innebär i många hänseenden överträdelse av de föreslagna lagreglerna, hävdar motionären. Då de medel som bankerna avstår från är att jämföra med skatt överträds regeln att endast kostnader som har samband med bankrörelse får redovisas såsom kostnad i rörelsen. Vidare torde reglerna om vinstutdelning och beslut om sådana ha överträtts, eftersom överenskommelsen synes förut-sätta att bolagsstämman skall godkänna "den av överenskommelsen åstadkomna felaktiga kostnadsbokföringen".

Motionären betecknar det som uppseendeväckande att regeringen initierar "en klar överträdelse av en helt ny lagstiftning som ännu inte har färdigbehandlats i riksdagen". Han finner det angeläget "att förtydliganden inarbetas" i bankrörelselagen och i bankaktiebolagslagen. Därigenom skulle klargöras dels att endast till bankrörelsen naturligt hörande kostnader får kostnadsföras i bankverksamheten, dels att styrelsens befogenhet icke omfattar rätten att disponera över bankens intjänade vinstmedel. "Beslut härom skall exklusivt tas av bolagsstämman. En regel om att sådant beslut av styrelsen är ogiltigt bör införas i lagstiftningen."

Lagen (1955:183) om bankrörelse innehåller i 52 och 83 §§ vissa bestämmelser om gåvor till allmännyttiga ändamål m. m. Sakinnehållet i dessa bestämmelser återfinns i 9 kap. 6 § bankaktiebolagslagen. Bolagsstämman får, sägs det där bl.a., besluta om gåvor till allmännyttiga eller därmed jämförliga ändamål, om det med hänsyn till ändamålet, bolagets ställning och omständigheterna i övrigt kan anses skäligt. En motsvarande bestämmelse finns i 12 kap. 6 § aktiebolagslagen.

Om talan mot bolagsstämmobeslut finns för närvarande regler i 115 och 171 §§ lagen om bankrörelse. Motsvarande bestämmelser återfinns i 8 kap. 16 § bankaktiebolagslagen. Enligt dessa gäller bl. a. följande. Om ett beslut av bolagsstämman inte har kommit till i behörig ordning eller i övrigt

strider mot bankaktiebolagslagen, bankrörelselagen eller bolagsordningen, kan aktieägare eller styrelsen eller styrelseledamot föra talan om att beslutet skall upphävas eller ändras. Även härvidlag finns motsvarande bestämmelser i aktiebolagslagen (9 kap. 17 §).

Beträffande de ifrågakvarande gåvornas behandling i skattchänseende kan hänvisas till förordningen (1975:127) om avdrag för bidrag till viss forskning m. m. (senast ändrad 1986:152).

Mot bakgrund av de bestämmelser som här har refererats och de faktiska förhållanden som i korthet finns redovisade i inledningen till detta avsnitt har motionären vid utskottsbehandlingen preciserat sitt yrkande på följande sätt. Riksdagen borde hos regeringen begära förslag till regler i bankaktiebolagslagen om förstärkt minoritetsskydd för aktieägare när det gäller beslut enligt 9 kap. 6 §.

Av föreslagna minoritetsskyddsregler – som överensstämmer med aktiebolagslagens – synes främst en vara av intresse i detta sammanhang. Enligt 8 kap. 5 § gäller bl. a. följande. Beslut av bolagsstämman om dispositioner beträffande vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen skall skjutas upp till en fortsatt stämma, om en minoritet som består av ägare till minst en tiondel av samtliga aktier begär det. En sådan stämma skall hållas minst en och högst två månader därefter. Något ytterligare uppskov är inte tillåtet.

Utskottet kan inte finna att årets beslut vid affärsbankernas bolagsstämmor om stöd till forskning skulle motivera extraordinära regler till skydd för aktieägare som har hamnat i minoritet. Det finns, menar utskottet, knappast skäl för att aktieägare i affärsbanker skall äga ett längre gånnde minoritetsskydd än vad som gäller för aktiebolag i allmänhet. Utskottet avstyrker motion 1986/87:N358 (m).

Övrigt

I utskottets version av förslaget till bankaktiebolagslag (*bilaga 2*) har infogats dels de ytterligare bestämmelser som regeringen har föreslagit i proposition 1986/87:148 (se s. 31 f.), dels ändringar som föranleds av den av riksdagen beslutade lagen om vissa riktade emissioner i aktiemarknadsbolag, m. m. (prop. 1986/87:76, LU 1986/87:27, rskr. 1986/87:172). I 2 kap. 6 och 7 §§ har gjorts vissa redaktionella justeringar som gäller begreppet teckningslista. En annan närmast redaktionell ändring gäller bestämmelsen om emissionsprospekt i 4 kap. 19 §. Omformuleringar av rent redaktionell natur har ytterligare gjorts bl. a. i 4 kap. 11 § och i 6 kap. 6 § tredje stycket. I 8 kap. 10 § har, efter mönster av den nya lagen om ekonomiska föreningar och i enlighet med motsvarande bestämmelser i sparbanks- och föreningsbankslagarna, insatts en bestämmelse om vem som skall öppna bolagsstämman. Aktiebolagslagen och lagen (1955:183) om bankrörelse saknar bestämmelse härom. Den nya konkurslag som riksdagen har antagit med giltighet från den 1 januari 1988 har föranlett ändringar i 10 kap. 20 §. I lagen om införande av ny banklagstiftning tillfogas övergångsbestämmelser avseende tiden fram till den nya konkurslagens ikraftträdande.

Ändamålsbestämmelsen

De drag som är särskiljande för en sparbank anges enligt regeringens förslag i 1 kap. 1 § andra stycket sparbankslagen, vars innehåll är hämtat från den nu gällande lagen om sparbanker. Tre kännetecken nämns, nämligen avsaknaden av enskilt vinstintresse, ändamålet att främja sparsamhet och den lokala anknytningen. En sparbank har, heter det, till ändamål att, "utan rätt för dess stiftare eller andra att få del av den vinst som kan uppkomma i rörelsen", främja sparsamhet genom att driva bankverksamhet. Det slås vidare fast att en sparbanks rörelse skall avse främst ett visst verksamhetsområde.

I propositionen (band 3 s. 2) utvecklas närmare vad den citerade formuleringen innebär. Ränta kan utgå på medel som har tillskjutits till grundfond eller garantifond. Det betraktas nämligen som uppenbart att sådana tillskott inte främst har föranletts av intresset att få del av eventuell utfäst ränta. Utöver dessa och även andra "normala" ränteutbetalningar (t. ex. i anledning av förlagskapitalupplåning) finns, heter det, "inget utrymme för annan medelsdisposition, som skulle kunna ifrågasättas innebära vinstutdelning till enskilda intressenter". En sparbanks vinst skall, framhålls det, i första hand användas till sparbankens konsolidering genom fondbildning.

Mot bakgrund av motsvarande formuleringar i banklagsutredningens betänkande (SOU 1984:28 s. 13 f.) har, såsom redovisas i propositionen, Svenska sparbanksföreningen och Svenska bankmannaförbundet i sina remissyttranden sagt sig förutsätta att *resultatandelssystem* i sparbank inte strider mot regeln om förbud för bankens stiftare eller andra att få del av sparbankens vinst. Sparbanksföreningen har uttryckligen påkallat ett motivuttalande av denna innebörd. Föredragande statsrådet förklarar emellertid att han inte tar upp denna fråga; den har, konstaterar han, inte berörts av utredningen.

De båda organisationerna har, enligt vad utskottet har inhämtat, efter samråd med bankinspektionen kommit överens om ett för sparbankerna gemensamt resultatandelssystem för de anställda, vilket har införts vid årsskiftet 1985–1986. För detta system gäller sammanfattningsvis att individuella resultatandelar för sparbankernas anställda inom ramen för årligen avsatta fonder på visst sätt är relaterade till rörelseresultatet för den sparbank där vederbörande är anställd.

Lagstiftaren måste uppenbarligen, när nu en ny sparbankslag skall stiftas, ta ställning till huruvida ett resultatandelssystem av antydd art kan vara förenligt med sparbankslagens ändamålsbestämmelse eller icke. Inte minst det till synes kategoriska motivuttalande som har citerats gör denna fråga naturlig.

Utskottet vill i detta sammanhang fästa uppmärksamheten på en tidigare ändring av ändamålsbestämmelsen. Den passus i den föreslagna lagtexten som har citerats motsvarades i 1892 års sparbankslag av orden "utan rättighet för dess stiftare eller desses rättsinnehavare att tillgodonjuta andel i den vinst, som å rörelsen kan uppkomma". I en lagrådsremiss år 1922 med förslag till ny lag om sparbanker gjordes blott en språklig moder-

nisering; här talades om "dess stiftare eller deras rättsinnehavare". Lagrådet (prop. 1922:147 s. 91 f.) anmärkte följande. Bl. a. av den aktuella paragrafen framgick att man inte hade tänkt sig att andra än stiftarna skulle äga tillskjuta bidrag till grundfonden. Särskilt om man beaktade att bolag, föreningar och personer inte kunde vara stiftare men väl kunde tänkas vara villiga att med penningtillskott medverka till bildande av sparbank, syntes det emellertid inte lämpligt att ovillkorligen fordra att grundfonden skulle tillskjutas av stiftarna. Därför borde den berörda paragrafen avfattas så, att den inte kom att innehålla en sådan begränsning. Regeringen följde lagrådets anvisning (s. 100). I 1923 års sparbankslag, som blev resultatet av beredningsarbetet, användes uttrycket "dess stiftare eller andra". Detta återkom i den nu gällande lagen (1955:416) om sparbanker och återfinns som nämnts även i det föreliggande förslaget till ny sparbankslag.

Av det sagda framgår att syftet med den diskuterade delen av ändamålsbestämmelsen hela tiden har varit att markera principerna för kapitalbildningen inom sparbankerna. Den vid tidigare lagstiftningstillfällen oförutsedda anordningen med ett resultatandelssystem för de anställda träffas således inte utan vidare av de citerade avsnitten i ändamålsbestämmelsen och dess motivering.

Ett resultatandelssystem för de anställda enligt grunder som numera tillämpas på olika håll inom bankväsendet bör, menar utskottet, mot här angiven bakgrund kunna vara förenligt med ändamålsbestämmelsen. Det torde, fastän det är relaterat till vinstutvecklingen i sparbankerna, i första hand få betraktas som ett inslag i avlöningssystemet. Med det sagda har utskottet velat förtydliga och något modifiera det tidigare citerade motivuttalandet i propositionen. Utskottet har inte med det anförda redovisat någon närmare bedömning av det aktuella resultatandelssystemet inom sparbanksrörelsen. Ett system av detta slag får givetvis inte vidareutvecklas på sådant sätt att de anställda kan anses etablera något slags ägarposition i strid med sparbanksväsendets grundidé.

Ett annat för sparbankerna särskiljande drag är som nämnts *den lokala anknytningen*. Bestämmelsen att en sparbanks rörelse skall avse ett visst verksamhetsområde är olycklig, sägs det i motion 1986/87:N122 (m). Lagens utformning kan bli ett stöd för åsikten att sparbanker inte skall konkurrera med varandra. Innan sparbanksfusionerna började genomföras på 1960-talet var det, uppger motionärerna, inte ovanligt att flera sparbanker uppträdde inom samma områden. Det borde överlämnas åt sparbankerna att avgöra om en sådan konkurrens skall förekomma.

Den nu berörda bestämmelsen har relativt utförligt diskuterats i bankinspektionens remissyttrande över banklagsutredningens förslag till sparbankslag (se prop. 1986/87:12 band 5 s. 233 f.). Olika sparbankers verksamhetsområden, säger inspektionen, skall i princip inte lappa över varandra. Det förekommer emellertid att sparbankers naturliga kundupptagningsområden särskilt inom storstadsregionerna och till dessa gränsande områden kan delvis sammanfalla. I sådana områden kan det, menar bankinspektionen, finnas ett legitimt behov för en sparbank att etablera kontor inom ett område som ingår i en annan sparbanks verksamhetsområde. Att verksamhetsområden på detta sätt delvis kan sammanfalla bör därför,

säger inspektionen, kunna godtas. Något direkt hinder mot att större regionala sparbanker inrättar kontor i Stockholm finns inte längre, anför bankinspektionen vidare, utan frågan får bedömas utifrån kravet på en sund utveckling av sparbankens rörelse. — Föredragande statsrådet har inte kommenterat bankinspektionens synpunkter.

Vad bankinspektionen sålunda utan att möta invändningar har anfört visar att bestämmelsen om avgränsade verksamhetsområden för sparbankerna kan tillämpas på ett nyanserat sätt. Sparbanker i andra delar av landet har också i ett par fall fått tillstånd att öppna kontor i Stockholm. Från sparbanksrörelsens sida tycks man inte ha haft något att erinra mot den angivna bestämmelsen. Utskottet finner inte skäl för någon ändring i den och avstyrker motionerna 1986/87:N122 (m) och 1986/87:N121 (fp) i här aktuell del.

Sparbankernas försörjning med riskkapital

I avsnittet om kapitaltäckning har utskottet berört de svårigheter som sparbankerna har att få externt riskkapital för att på så sätt vidga sin kapitalbas. Svenska sparbanksföreningen har år 1985 gjort en framställning till regeringen om att sparbankslagen skall ändras så att en sparbank kan tillföras riskkapital utifrån även i andra fall än då det krävs för att dess verksamhet skall kunna upprätthållas. Framställningen har överlämnats till kreditmarknadskommittén. I den skrivelse som ligger till grund för proposition 1986/87:142 meddelar kommittén att den har blivit övertygad om det angelägna i att sparbankerna ges en möjlighet att erhålla externt riskkapital, som i kapitaltäckningshänseende skall utgöra äkta eget kapital. Kommittén har emellertid ansett sig behöva ytterligare tid för att finna en lösning på frågan.

Tre motioner syftar till att det skall utformas nya bestämmelser som gör det möjligt för sparbankerna att få tillgång till externt riskkapital. En av dessa gäller närmast en procedurfråga. Det är motion 1985/86:N250 (s), vari krävs att Sparbanksföreningens förslag skall prövas i särskild ordning i stället för att behandlas av kreditmarknadskommittén. En viss lösning anvisas i motion 1985/86:236 (s), enligt vilken riksdagen bör begära att regeringen föreslår en sådan ändring i sparbankslagen att externt riskkapital kan tillföras en sparbanks garantifond. I en senare motion, 1986/87:N379 (s), begärs ett uttalande av riksdagen om att sparbankernas kapitalförsörjning bör ordnas på sådant sätt att sparbankskonstruktionen kan bibehållas.

De båda senare motionerna är, anser utskottet, väsentligen tillgodosedda genom det utredningsarbete som pågår; de föreslås bli lämnade utan åtgärd. Även motion 1986/87:N250 (s) avstyrks. Något annat organ för utredningsarbetet än kreditmarknadskommittén vill utskottet inte förorda. Utskottet förutsätter emellertid att kommittén behandlar den angivna frågan med största skyndsamhet.

På en punkt innebär utskottets version av sparbankslagen (*bilaga 3*) en saklig nyhet. Sparbankernas huvudmän får enligt gällande bestämmelser inte arvoderas för sitt uppdrag: endast ersättning för förlorad arbetsförtjänst och resekostnader samt traktamente får betalas ut. Den bestämmelsen skall enligt regeringens förslag föras in i den nya lagen. Motion 1986/87:N406 (m, s. fp, c) går ut på att arvodering skall tillåtas. Sparbanksrörelsen arbetar på att utveckla förtroendemannainflytandet, framhåller motionärerna. Det sker bl. a. genom brett upplagda utbildningsprogram, som inte sällan förläggs till kvällar och helger. Sparbankerna uppfattar det då ofta som ett hinder att de inte på ett skäligt sätt kan arvodera huvudmännen.

Utskottet har berett bankinspektionen, Sparbanksföreningen och Svenska kommunförbundet tillfälle att yttra sig över motionen. De båda förstnämnda har tillstyrkt att motionen skall tillgodoses, medan Kommunförbundet har avstått från att yttra sig. Utskottet föreslår att 4 kap. 19 § sparbankslagen utformas såsom bankinspektionen har föreslagit i sitt yttrande. Syftet med motionen tillgodoses därmed.

Utskottet föreslår ett flertal ändringar i sparbankslagen av redaktionell karaktär. Två bör särskilt nämnas. I 7 kap. 1 § har en omotiverad hänvisning till 8 § fått utgå. Eftersom en sparbank inte får förvärva aktier i något annat bankaktiebolag än Sparbankernas Bank har vidare i den sistnämnda paragrafen andra styckets andra mening, som tycks motsäga detta, blivit ändrad.

Föreningsbankslagen

I 7 kap. 15 § första stycket föreningsbankslagen finns en bestämmelse om krav på kvalificerad majoritet för att vissa beslut på föreningsbanksstämman skall bli giltiga. Det gäller bl. a. om beslutet innebär att medlems "rätt till överskottsutdelning" inskränks. Efter mönster av vad som föreskrivs i motsvarande bestämmelse – likaledes 7 kap. 15 § – i den nya lagen om ekonomiska föreningar föreslår utskottet i sin version av föreningsbankslagen (*bilaga 4*) att det citerade begreppet byts ut mot "rätt till årsvinst". Det senare begreppet är mindre omfattande än det förra.

Enligt 7 kap. 15 § tredje stycket gäller bl. a. att ett beslut om stadgeändring som innebär att en medlems rätt till årsvinst inskränks inte får tillämpas mot en medlem som inte har samtyckt till ändringen och som säger upp sig till utträde ur föreningen inom viss tid. Medlemmen har då efter utträdet rätt att återfå inbetalda insatser och vad som belöper sig på honom av beslutad vinstutdelning. Lantbrukarnas riksförbund och Sveriges föreningsbankers förbund har i en skrivelse till utskottet ställt frågan om införandet av förlagsinsatser, som används för att stärka föreningsbankens egna kapital, skall medföra sådan utträdesrätt som avses i 7 kap. 15 §. Förlagsinsatserna skiljer sig till sin karaktär avsevärt från vanliga medlemsinsatser. Utdelningen på dem är bl. a. inom föreningsbanksrörelsen

prioriterad framför de flesta andra ändamål vartill tillgängliga medel får användas. Alternativet till förlagsinsatser är i praktiken vanliga lån.

Utskottet finner att den ställda frågan bör besvaras med nej. Införandet av förlagsinsatser innebär inte en sådan inskränkning i medlems rätt till årsvinst att den särskilda utträdesrätten skulle föreligga.

Den avslutande bestämmelsen i 6 kap. 4 § första stycket har ändrats med hänsyn till att en styrelseledamot kan tänkas bli utsedd till ersättare för verkställande direktör. I 10 kap. 1 och 9 §§ har gjorts samma slags ändringar som i 7 kap. 1 och 8 §§ sparbankslagen.

Fondkommissionslagen

Bankernas rätt att driva fondkommissionsrörelse regleras, såsom förut har sagts, inte genom banklagstiftningen utan genom fondkommissionslagen (1979:748). Det har hittills gällt att en banks fondkommissionsrörelse skall bedrivas inom banken och sålunda inte får förläggas till ett dotterbolag. Med hänvisning till önskemål från bankhåll föreslår regeringen i proposition 1986/87:148 – vid sidan av huvudämnet, finansiella koncerner – att en bank fortsättningsvis skall få äga ett fondkommissionsbolag samtidigt som den driver fondkommissionsrörelse inom banken. En förutsättning sågs böra vara att fondkommissionsbolaget är helägt av banken.

Ett företag som driver fondkommissionsrörelse får ha ett handelslager av värdepapper intill ett visst högsta sammanlagda anskaffningsvärde. Enligt en ny bestämmelse i bankrörelselagen skall de fastställda begränsningarna gälla för banken och bolaget gemensamt.

Så långt har regeringens förslag på denna punkt inte rönt invändning i någon motion. Utskottet tillstyrker de förslag som nu har redovisats. I en motion, 1986/87:N175 (m), yrkas emellertid på en ändring beträffande handelslagrets högsta tillåtna värde. Det nuvarande maximibeloppet, 50 milj. kr., gäller sedan 1985 års början. Vid beslutet därom verkade de borgerliga partierna för att maximeringen skulle slopas. Det nu aktuella motionsyrkandet går ut på att maximibeloppet skall bestämmas till 100 milj. kr.

Den möjlighet till omorganisation av en banks fondkommissionsrörelse som den föreslagna ändringen i fondkommissionslagen medger motiverar enligt utskottets uppfattning inte att bestämmelserna om handelslagrets storlek ändras. Utskottet avstyrker därför motion 1986/87:N175 (m) i angiven del.

Utskottet vill fästa uppmärksamheten på att det i 7 kap. 9 § bankaktiebodelagslagen, 3 kap. 8 § sparbankslagen och 6 kap. 8 § föreningsbankslagen angivna förbudet för verkställande direktör och vissa andra delegater i en bank att ingå i styrelser för vissa företag kommer att gälla även för ett fondkommissionsbolag som banken äger.

Regeringens skilda förslag till ändringar i fondkommissionslagen har sammanförts i *bilaga 9*.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser till de fyra nya banklagarna har, som inledningsvis nämnts, samlats i en särskild lag om införande av ny banklagstiftning. Tre paragrafer med övergångsbestämmelser har i utskottets version (*bilaga 5*) införts utöver dem som regeringen har föreslagit. Enligt en ny 13 § behöver bestämmelserna i 4 kap. 12–14 §§ bankrörelselagen om delårsrapport, enligt vilka sådana rapporter skall avse bankens verksamhet från räkenskapsårets början, inte tillämpas under det räkenskapsår som pågår vid lagens ikraftträdande. Verkställande direktörer och vissa andra delegater i sparbanker och föreningsbanker, vilka enligt nytilkomna bestämmelser i 3 kap. 8 § sparbankslagen och 6 kap. 8 § föreningsbankslagen inte får ingå i styrelser för bl. a. investment- och emissionsbolag, får enligt en ny 15 § behålla redan innehavda uppdrag till företagets nästa ordinarie bodelagsstämma eller motsvarande. En ny 22 § innehåller övergångsbestämmelser som har samband med den nya konkurslagen, vilken träder i kraft den 1 januari 1988. Såsom i praktiken obehövlig har 22 § i regeringens lagförslag fått utgå. Den övergångsbestämmelse (med beteckningen 33 §) som har föreslagits i proposition 1986/87: 148 om finansiella koncerner m. m. har insatts som 35 §. De angivna ändringarna har medfört omnumrering av flertalet paragrafer i förhållande till regeringens förslag. Sålunda har den tidigare 13 § blivit 14 §, de tidigare 14–19 §§ blivit 16–21 §§, de tidigare 20 och 21 §§ blivit 23 och 24 §§, de tidigare 23–32 §§ blivit 25–34 §§ och de tidigare 33–37 §§ blivit 36–40 §§.

Av de övriga lagförslagen i proposition 1986/87: 12 återges som bilagor endast sådana där andra ändringar än av tidpunkten för ikraftträdandet och årtalsbeteckningen för de nya banklagarna är aktuella.

I den föreslagna nya lagen om förenklad aktiehantering (*bilaga 6*) har gjorts två helt obetydliga redaktionella justeringar. Ändringarna i lagen (1967: 531) om tryggnad av pensionsutfästelse m. m. (*bilaga 7*) och lagen (1976: 351) om styrelsrepresentation för de anställda i aktiebolag och ekonomiska föreningar (*bilaga 8*) föranleds, som inledningsvis har antytts, delvis av den nya lagen om ekonomiska föreningar. I lagen (1980: 2) om finansbolag görs enligt utskottets förslag (*bilaga 10*) den ändring av 11 § andra stycket som har redovisats i det föregående (s. 21). I tredje stycket föreslås samtidigt en redaktionell ändring. Lagen (1985: 277) om vissa bulvanförhållanden skall anges såsom den rätta beteckningen på den lag som i propositionen benämns bulvanlagen. Förslaget till ändring i denna lag återges inte här.

I den nya lagen om vissa riktade emissioner i aktiemarknadsbolag, m. m. (se s. 36) har hänvisningarna till bankaktiebolagslagen provisoriskt fått ersättas med andra bestämmelser som medger att de nya reglerna tillämpas på bankaktiebolagen. När riksdagen fattar beslut om den nya banklagstiftningen kan samtidigt de provisoriska bestämmelserna bytas ut. Utskottet framlägger förslag till en sådan lagändring (*bilaga 11*).

Till sist behandlar utskottet två motionsyrkanden utan direkt anknytning till den föreslagna lagstiftningen.

Regionalpolitiska aspekter på bankernas verksamhet tas upp i motion 1986/87:N123 (c). Motionärerna vill att kreditmarknadskommittén genom tilläggsdirektiv skall få i uppdrag att belysa formerna för den framtida kreditverksamheten med avseende på näringslivets kapitalförsörjning och dess utveckling i utsatta regioner. Bankerna har, menar motionärerna, ett betydande ansvar för tillgången på kapital för investeringar i regioner som hårt har drabbats av "den koncentrationspolitik som förts av den socialdemokratiska regeringen". Bankernas möjligheter att ta till vara nya former för kreditverksamhet får inte minska, uttalar motionärerna.

Utskottet vill först framhålla att bankväsendets organisation i hög grad präglas av en inriktning på skilda regioner. Sparbanksrörelsen och förningsbanksrörelsen har båda en starkt regionaliserad organisation. Bland affärsbankerna finns ett antal provinsbanker vilkas rörelse är mer eller mindre koncentrerad till den egna regionen. Storbankerna är på olika sätt uppdelade på regionala enheter, som kan ha betydande självständighet. Det vill alltså synas som om bankväsendet mer än vissa andra näringsgrenar motsvarar önskemål som kan uppställas från regionalpolitisk utgångspunkt. Frågan om bankernas möjligheter att bedriva kreditverksamhet i nya former torde beröras av kreditmarknadskommittén på grundval av redan givna direktiv.

Det bör påpekas att kreditmarknadskommitténs arbete nu har fortskridit långt. Ett huvudbetänkande uppges vara att vänta i slutet av detta år. Det synes lämpligt att detta betänkande avvaktas innan nya utredningsuppdrag rörande kreditmarknaden formuleras.

Med vad här sagts avstyrker utskottet yrkandet i motion 1986/87:N123 (c) om vissa tilläggsdirektiv för kreditmarknadskommittén.

En *skärpt kontroll av yrkesmässig låneverksamhet* förespråkas i motion 1985/86:N273 (s). Ocker i utlåningsverksamhet har tilltagit under senare år, hävdar motionärerna. Trots avreglering av kreditmarknaden, som medför att bankernas andel av kreditgivningen kan öka, och trots skärpt lagstiftning mot ocker kommer, befarar motionärerna, oseriös låneverksamhet att finnas kvar i inte obetydlig omfattning. För dem som vill bedriva låneverksamhet yrkesmässigt borde, menar motionärerna, införas någon form av tillståndskrav eller något verksamt kontrollmedel av annan art.

I kreditmarknadskommitténs direktiv uttalas som en princip för strukturen på kreditmarknaden att kreditsystemet måste skyddas från icke seriösa utövare av finansiell verksamhet. Det finns, framhålls det, för närvarande möjligheter att yrkesmässigt bedriva finansiell verksamhet i juridiskt helt oreglerade former och utan insyn från det allmänna. Det ingår bland kommitténs uppgifter att överväga om detta förhållande bör få bestå.

Av det sagda framgår att motionärernas önskemål till väsentlig del torde uppfyllas genom kreditmarknadskommitténs arbete. Utskottet avstyrker motion 1985/86:N273 (s) med hänvisning till detta.

Utskottet hemställer

1. beträffande *avslag på proposition 1986/87:12*
att riksdagen avslår motion 1986/87:N121 yrkande 1 såvitt här är i fråga.

2. beträffande *visst uttalande om lagstiftningsarbetet*
att riksdagen avslår motion 1986/87:N173 yrkande 1.

3. beträffande *filialer i Sverige till utländska banker*
att riksdagen avslår motion 1986/87:N121 yrkande 2 i ifrågavarande del och motion 1986/87:N122 yrkande 5.

4. beträffande *sparbanks- och föreningsbanksfilialer i utlandet*
att riksdagen avslår motion 1986/87:N122 yrkande 4.

5. beträffande *huvudprincip för lagregleringen av bankernas verksamhet*
att riksdagen avslår motion 1986/87:N121 yrkande 2 i ifrågavarande del och motion 1986/87:N122 yrkande 6.

6. beträffande *förvärv av fordran*
att riksdagen avslår motion 1986/87:N121 yrkande 2 i ifrågavarande del.

7. beträffande *medverkan i aktieemission*
att riksdagen avslår motion 1986/87:N121 yrkande 2 i ifrågavarande del.

8. beträffande *kapitaltäckningskrav i allmänhet*
att riksdagen med anledning av proposition 1986/87:12 i ifrågavarande del och proposition 1986/87:142 och med avslag på motion 1986/87:N172 och motion 1986/87:N173 yrkande 2 antar förslag till bankrörelselag i vad avser 2 kap. 9 § enligt bilaga 1.

9. beträffande *kapitaltäckningskrav för föreningsbankerna*
att riksdagen avslår motion 1986/87:N123 yrkande 1 i ifrågavarande del.

10. beträffande *kapitaltäckningskrav för andel i utländskt företag*
att riksdagen med bifall till proposition 1986/87:12 i ifrågavarande del och med avslag på motion 1986/87:N121 yrkande 2 i ifrågavarande del antar förslag till bankrörelselag i vad avser 2 kap. 11 § enligt bilaga 1.

11. beträffande *försäkringsskydd för insättarnas medel*
att riksdagen avslår motion 1986/7:N123 yrkande 1 i ifrågavarande del.

12. beträffande *vinstandelslån*
att riksdagen avslår motion 1986/87:N120.

13. beträffande *krediters löptid*
att riksdagen avslår motion 1986/87:N121 yrkande 2 i ifrågavarande del.

14. beträffande *revision av lokal föreningsbank*
att riksdagen med bifall till proposition 1986/87:12 i ifrågavarande del och med avslag på motion 1986/87:N123 yrkande 2 antar förslag till bankrörelselag i vad avser 3 kap. 4 § enligt bilaga 1.

15. beträffande *bankrörelselag i övrigt*
att riksdagen med anledning av proposition 1986/87:12 i ifrågavarande del, proposition 1986/87:76 i ifrågavarande del, proposition 1986/87:90 moment 17, proposition 1986/87:100 bilaga 1 moment 6 och proposition 1986/87:148 i ifrågavarande del och med avslag på motion 1986/87:Fi809 yrkande 2 antar förslag till bankrörelselag, i den mån det inte omfattas av utskottets hemställan under 8, 10 och 14, enligt bilaga 1.

16. beträffande *behovsprövning i oktroyförfarandet*
att riksdagen avslår motion 1986/87:N121 yrkande 2 i ifrågavarande del, motion 1986/87:N122 yrkande 1 och motion 1986/87:N434 yrkande 2 i ifrågavarande del,

17. beträffande *styrelseledamöters medborgarskap*
att riksdagen avslår motion 1986/87:N121 yrkande 2 i ifrågavarande del,

18. beträffande *finansiella koncerner*
att riksdagen med anledning av proposition 1986/87:148 i ifrågavarande del och med avslag på motion 1986/87:N175 yrkandena 1 och 2 antar

a) förslag till bankaktiebolagslag i vad avser 1 kap. 4 och 5 §§ enligt bilaga 2,

b) förslag till lag om införande av ny banklagstiftning i vad avser 35 § enligt bilaga 5,

19. beträffande *utländskt ägande i bankaktiebolag*
att riksdagen avslår motion 1986/87:N119, motion 1986/87:N121 yrkande 2 i ifrågavarande del, motion 1986/87:N122 yrkande 3 och motion 1986/87:N434 yrkande 2 i ifrågavarande del,

20. beträffande *offentliga styrelseledamöter*
att riksdagen avslår motion 1985/86:N216 yrkande 3, motion 1986/87:N122 yrkande 8 och motion 1986/87:N434 yrkande 2 i ifrågavarande del,

21. beträffande *styrelseordförande i bankaktiebolag*
att riksdagen med bifall till proposition 1986/87:12 i ifrågavarande del och med avslag på motion 1985/86:N216 yrkande 2, motion 1986/87:N121 yrkande 2 i ifrågavarande del, motion 1986/87:N122 yrkande 7, motion 1986/87:N123 yrkande 3 och motion 1986/87:N434 yrkande 2 i ifrågavarande del antar förslag till bankaktiebolagslag i vad avser 7 kap. 11 § enligt bilaga 2,

22. beträffande *gåvor från bankaktiebolag till allmännyttiga ändamål*
att riksdagen avslår motion 1986/87:N358,

23. beträffande *bankaktiebolagslag i övrigt*
att riksdagen med anledning av proposition 1986/87:12 i ifrågavarande del, proposition 1986/87:76 moment 4 och proposition 1986/87:90 moment 18 antar förslag till bankaktiebolagslag, i den mån det inte omfattas av utskottets hemställan under 18 och 21, enligt bilaga 2,

24. beträffande *sparbanks verksamhetsområde*
att riksdagen avslår motion 1986/87:N121 yrkande 2 i ifrågavarande del och motion 1986/87:N122 yrkande 2.

25. beträffande *externt riskkapital i sparbanker*
att riksdagen avslår motionerna 1985/86:N236, 1985/86:N250 och 1986/87:N379.

26. beträffande *sparbankslag*
att riksdagen med anledning av proposition 1986/87:12 i ifrågavarande del, proposition 1986/87:90 moment 19 och motion 1986/87:N406 antar förslag till sparbankslag enligt bilaga 3,

27. beträffande *föreningsbankslag*
att riksdagen med anledning av proposition 1986/87:12 i ifrågavarande del och proposition 1986/87:90 moment 20 antar förslag till föreningsbankslag enligt bilaga 4,

28. beträffande *lag om införande av ny banklagstiftning*
att riksdagen med anledning av proposition 1986/87:12 i ifrågavarande del antar förslag till lag om införande av ny banklagstiftning, i den mån det inte omfattas av utskottets hemställan under 18, enligt bilaga 5,

29. beträffande *fondkommissionslagen*
att riksdagen med anledning av propositionerna 1986/87:12 och 1986/87:148, båda i ifrågavarande del, och med avslag på motion 1986/87:N175 yrkande 3 antar förslag till lag om ändring i fondkommissionslagen (1979:748) enligt bilaga 9,

30. beträffande *lag om förenklad aktiehantering*
att riksdagen med anledning av proposition 1986/87:12 i ifrågavarande del antar förslag till lag om förenklad aktiehantering enligt bilaga 6,

31. beträffande *lagen om tryggande av pensionsutfästelse*
att riksdagen med anledning av proposition 1986/87:7 moment 3 och proposition 1986/87:12 i ifrågavarande del antar förslag till lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m. m. enligt bilaga 7,

32. beträffande *lagen om understödsföreningar*
att riksdagen med anledning av proposition 1986/87:12 i ifrågavarande del antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1972:262) om understödsföreningar, dock med ändrad lydelse av ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna enligt *utskottets förslag* i det följande:

Regeringens förslag

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

Understödsförening får använda ordet bank i sin firma om föreningen vid utgången av år 1986 använde ordet bank i firman.

Utskottets förslag

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1987.

Understödsförening får använda ordet bank i sin firma om föreningen vid utgången av juni 1987 använde ordet bank i firman.

33. beträffande *lagen om styrelserepresentation för de anställda i aktiebolag och ekonomiska föreningar*
att riksdagen med anledning av proposition 1986/87:7 moment 7 och

proposition 1986/87:12 i ifrågavarande del antar lag om ändring i lagen (1976:351) om styrelserepresentation för de anställda i aktiebolag och ekonomiska föreningar enligt bilaga 8,

34. beträffande *lagen om finansbolag*

att riksdagen med anledning av propositionerna 1986/87:12 och 1986/87:148, båda i ifrågavarande del, antar förslag till lag om ändring i lagen (1980:2) om finansbolag enligt bilaga 10,

35. beträffande *lagen om näringsförbud*

att riksdagen med anledning av proposition 1986/87:12 i ifrågavarande del antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1986:436) om näringsförbud, dock med ändrad lydelse av 4 § och ikraftträdandebestämmelsen enligt *utskottets förslag* i det följande:

Regeringens förslag

Utskottets förslag

4 §

Har näringsverksamhet bedrivits av en juridisk person får, under de förutsättningar som anges i 1–3 §§, näringsförbud meddelas, i fråga om kommanditbolag: komplementär, annat handelsbolag: bolagsman, aktiebolag och försäkringsbolag: ledamot och suppleant i styrelsen samt verkställande direktör och vice verkställande direktör,

bankaktiebolag, ekonomisk förening och sparbank: ledamot och suppleant i styrelsen.

om denne begått brottet i näringsverksamheten eller innehade sin ställning när betalningen av skatt, tull eller avgift underläts eller den juridiska personen försattes i konkurs.

Har näringsverksamhet bedrivits av en juridisk person får, under de förutsättningar som anges i 1–3 §§, näringsförbud meddelas, i fråga om kommanditbolag: komplementär, annat handelsbolag: bolagsman, aktiebolag och försäkringsbolag: ledamot och suppleant i styrelsen samt verkställande direktör och vice verkställande direktör,

bankaktiebolag, sparbank och ekonomisk förening: ledamot och suppleant i styrelsen,

om denne begått brottet i näringsverksamheten eller innehade sin ställning när betalningen av skatt, tull eller avgift underläts eller den juridiska personen försattes i konkurs.

Första stycket gäller också den som i annan egenskap än där sägs faktiskt har utövat ledningen av en näringsverksamhet eller utåt har framträtt som ansvarig för en enskild näringsverksamhet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1987.

36. beträffande *övriga lagförslag*

att riksdagen antar de i proposition 1986/87:12 framlagda förslagen till följande lagar, dock med ändring av tidpunkten för ikraftträdandet till den 1 juli 1987:

a) lag om ändring i lagen (1924:322) om vård av omyndigs värdehandlingar,

b) lag om ändring i lagen (1934:300) om sparbankernas säkerhetskassa,

c) lag om ändring i föräldrabalken,

d) lag om ändring i lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige,

e) lag om ändring i lagen (1956:217) om vissa kreditinrättingars konkurs,

f) lag om ändring i taxeringslagen (1956:623),

g) lag om ändring i lagen (1970:599) om avdrag vid inkomsttaxeringen för avgifter till Värdepapperscentralen VPC Aktiebolag,

h) lag om ändring i kupongskattelagen (1970:624),

i) lag om ändring i ackordslagen (1970:847),

j) lag om ändring i lagen (1973:370) om arbetslöshetsförsäkring,

k) lag om ändring i aktiefondslagen (1974:931),

l) lag om ändring i aktiebolagslagen (1975:1385),

m) lag om ändring i lagen (1976:355) om styrelserepresentation för de anställda i bankinstitut och försäkringsbolag,

n) lag om ändring i konsumentkreditlagen (1977:981),

o) lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713),

p) lag om ändring i lagen (1983:1092) med reglemente för allmänna pensionsfonden,

q) lag om ändring i lagen (1985:277) om vissa bulvanförhållanden.

37. beträffande *lagen om vissa riktade emissioner i aktiemarknadsbolag, m. m.*

att riksdagen antar förslag till lag om ändring i lagen (1987:000) om vissa riktade emissioner i aktiemarknadsbolag, m. m. enligt bilaga 11,

38. beträffande *regionalpolitiska aspekter på bankernas verksamhet*

att riksdagen avslår motion 1986/87:N123 yrkande 1 i ifrågavarande del,

39. beträffande *skärpt kontroll av yrkesmässig låneverksamhet* att riksdagen avslår motion 1985/86:N273.

Utskottet hemställer dessutom

att detta ärende avgörs efter endast en bördläggning.

Stockholm den 26 maj 1987

På näringsutskottets vägnar

Nils Erik Wååg

Närvarande: Nils Erik Wååg (s), Christer Eirefelt (fp) (mom. 1–23), Lenart Pettersson (s) (mom. 1–23), Erik Hovhammar (m) (mom. 7–39), Runc Jonsson (s) (mom. 7–39), Ivar Franzén (c), Wivi-Anne Radesjö (s) (mom. 7–39), Sten Svensson (m) (mom. 1–6), Birgitta Johansson (s) (mom. 7–39), Åke Wictorsson (s), Hadar Cars (fp) (mom. 24–39), Per Westerberg (m), Bo Finnkvist (s) (mom. 1–23), Per-Ola Eriksson (c) (mom. 1–6, 24–39), Sven-Åke Nygårds (s) (mom. 1–6), Gudrun Norberg (fp), Nic Grönvall (m), Mats Lindberg (s) (mom. 24–39), Elving Andersson (c) (mom. 7–23), John Andersson (vpk) (mom. 7–23), Leo Persson (s) (mom. 1–6) och Olavi Viitanen (s) (mom. 1–6, 24–39).

1. Filialer i Sverige till utländska banker (mom. 3)

Christer Eirefelt (fp), Sten Svensson (m), Per Westerberg (m), Gudrun Norberg (fp) och Nic Grönvall (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 17 som börjar med "En rad" och slutar med "svenska kreditmarknaden" bort ha följande lydelse:

Förbudet för utländska banker att upprätta filialer i Sverige utgör en godtycklig avvikelse från den enligt utskottets mening självklara principen att vårt land skall tillämpa reciprocitet i det ekonomiska samspelet över gränserna. Riksdagen bör, såsom förespråkas i motionerna 1986/87:N122 (m) och 1986/87:N121 (fp), anmoda regeringen att lägga fram förslag till en lagändring som rättar till detta förhållande. Regeringen kan omedelbart ge kreditmarknadskommittén fria händer och även ett klart uppdrag att gripa sig an med frågan om en sådan lagändring.

dels att utskottet under 3 bort hemställa

3. beträffande *filialer i Sverige till utländska banker*

att riksdagen med bifall till motion 1986/87:N122 yrkande 5 och med anledning av motion 1986/87:N121 yrkande 2 i ifrågavarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

2. Sparbanks- och föreningsbanksfilialer i utlandet (mom. 4)

Christer Eirefelt (fp), Sten Svensson (m), Per Westerberg (m), Gudrun Norberg (fp) och Nic Grönvall (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 18 som börjar med "Utskottet finner" och slutar med "avstyrks alltså" bort ha följande lydelse:

Från principen om väsentligen enhetliga rörelser regler för de tre olika slagen av bankinstitut utgör stadgandet om filialetablering utomlands ett markant undantag. Utskottet fann det i slutet av år 1986 angeläget att medverka till att bankaktiebolagen så snart det kunde ske skulle få den av regeringen föreslagna möjligheten att upprätta filialer utomlands. Frågan om en likadan möjlighet för sparbanker fick då lämnas därhän. Den bör nu med det snaraste få en positiv lösning. Utskottet tillstyrker följaktligen det berörda yrkandet i motion 1986/87:N122 (m). Sparbanker – och även föreningsbanker – bör utan onödigt dröjsmål få samma formella möjlighet att upprätta filialer utomlands som bankaktiebolagen.

dels att utskottet under 4 bort hemställa

4. beträffande *sparbanks- och föreningsbanksfilialer i utlandet*

att riksdagen med bifall till motion 1986/87:N122 yrkande 4 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

3. Huvudprincip för lagregleringen av bankernas verksamhet (mom. 5)

NU 1986/87:36

Christer Eirefelt (fp), Sten Svensson (m), Per Westerberg (m), Gudrun Norberg (fp) och Nic Grönvall (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 19 som börjar med "De båda" och slutar med "aktuella delar" bort ha följande lydelse:

Den i motion 1986/87:N122 (m) påtalade svårigheten att i en regleringslagstiftning av här aktuell typ fånga upp de finansiella marknadernas senaste utvecklingsfaser har klart manifesterat sig i detta lagstiftningsärende. Innan riksdagen ännu har hunnit slutbehandla det omfattande förslag med bl. a. ändrade rörelseregler som överlämnades till den i höstas har regeringen sett sig föranlåten att på flera punkter föreslå ändringar i eller tillägg till dessa regler. Mot denna bakgrund framstår en genomgripande avreglering nu som än mer angelägen. En rationell ordning synes vara att, såsom förordas i motionerna 1986/87:N122 (m) och 1986/87:N121 (fp), erforderlig begränsning av bankernas verksamhetsområde genomförs genom vissa allmänna förbudsregler snarare än genom en alltmer komplicerad uppräkningslista av tillåtna rörelsegrenar. Därigenom kan lättare undvikas att bankerna – åtminstone temporärt – blir förhindrade att utöva vissa för dem naturliga aktiviteter på marknaden. Riksdagen bör rikta en rekommendation av denna innebörd till regeringen.

dels att utskottet under 5 bort hemställa

5. beträffande *huvudprincip för lagregleringen av bankernas verksamhet*

att riksdagen med bifall till motion 1986/87:N122 yrkande 6 och med anledning av motion 1986/87:N121 yrkande 2 i ifrågavarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

4. Förvärv av fordran (mom. 6)

Christer Eirefelt (fp), Sten Svensson (m), Per Westerberg (m), Gudrun Norberg (fp) och Nic Grönvall (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 19 med "Utskottet gör" och slutar på s. 20 med "har berörts" bort ha följande lydelse:

Den nu berörda regeln är ett typiskt uttryck för det snäva regleringsstämning som kännetecknar regeringens förslag. Det är angeläget att riksdagen i anslutning till motion 1986/87:N121 (fp) uttalar sig för en sådan utformning av bestämmelserna om fordringsförvärv att bankerna på ett naturligt sätt kan anpassa sig efter marknadens krav på rationella finansieringsformer.

dels att utskottet under 6 bort hemställa

6. beträffande *förvärv av fordran*

att riksdagen med anledning av motion 1986/87:N121 yrkande 2 i ifrågavarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

5. Medverkan i aktieemission (mom. 7)

NU 1986/87:36

Christer Eirefelt (fp), Erik Hovhammar (m), Per Westerberg (m), Gudrun Norberg (fp) och Nic Grönvall (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 21 med "Utskottet ansluter" och slutar på s. 22 med "särskild åtgärd" bort ha följande lydelse:

Liksom motionärerna anser utskottet att vidgade dispensmöjligheter är en dålig ersättning för en generell utsträckning av tidsfristen. Med den snäva tidsgräns som normalt skall gälla stimuleras inte bankerna, såsom önskvärt är, att lämna aktiv medverkan vid aktieemissioner. Motion 1986/87:N121 (fp) bör alltså föranleda en begäran av riksdagen att regeringen med det snaraste lägger fram förslag till en mera vittgående ändring av den aktuella lagbestämmelsen.

dels att utskottet under 7 bort hemställa

7. beträffande *medverkan i aktieemission*

att riksdagen med anledning av motion 1986/87:N121 yrkande 2 i ifrågavarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

6. Kapitaltäckningskrav i allmänhet (mom. 8)

Christer Eirefelt (fp) och Gudrun Norberg (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 24 som börjar med "Några utredningsresultat" och slutar med "proposition 1986/87:142" bort ha följande lydelse:

Utskottet tar liksom motionärerna bestämt avstånd från en ordning som innebär att bankinspektionen – i restriktiv anda – skall avgöra hur högt kapitaltäckningskravet skall sättas för olika banker individuellt. Ett sådant system innebär att näringspolitiken får ytterligare ett inslag av förhandlingsekonomi, när strävan i stället bör vara att konsekvent tillämpa generella regler som klart fyller kravet på konkurrensneutralitet. Eftersom staten självfallet inte får stäcka sparbankernas fortsatta expansion återstår i dagens läge ingen annan möjlighet än att allmänt sänka kapitaltäckningskravet. Det har inte framlagts några utredningsresultat som tyder på att en sådan åtgärd skulle vara skadlig. Utskottet finner den kravnivå som anges i motionerna 1986/87:N172 (fp) och 1986/87:N173 (m) väl avvägd och föreslår att 2 kap. 9 § bankrörelselagen utformas i enlighet med vad nu sagts.

dels att utskottet under 8 bort hemställa

8. beträffande *kapitaltäckningskrav i allmänhet*

att riksdagen med anledning av proposition 1986/87:12 i ifrågavarande del, proposition 1986/87:142, motion 1986/87:N172 och motion 1986/87:N173 yrkande 2 antar förslag till bankrörelselag i vad avser 2 kap. 9 § enligt *alternativt förslag* i det följande:

2 kap. 9 §*

Till insättarnas — — — — föreningsbanker (kapitalkrav).

Med eget kapital och egna fonder får likställas **dels** fyrtio procent av ett belopp som svarar mot bankens reserver för utlåning, garantiförbindelser och utländska valutor samt mot bankens reserv för obligationer, varmed avses det belopp med vilket obligationernas värde beräknat enligt 4 kap. 4 § 1 överstiger nettovärdet, **dels** det nominella värdet av förlagsbevis och andra skuldförbindelser som medför rätt till betalning först efter bankens övriga borgenärer. I båda fallen får medräknas högst ett belopp som motsvarar det egna kapitalet eller de egna fonderna.

Med eget kapital och reserver i en **central föreningsbank** med anslutna lokala föreningsbanker avses summorna av eget kapital och reserver i dessa föreningsbanker. Förlagsinsatserna räknas därvid inte in i det egna kapitalet. Det nominella värdet av dessa insatser får dock likställas med eget kapital intill ett belopp som tillsammans med det nominella värdet av förlagsbevis och andra skuldförbindelser enligt andra stycket motsvarar det egna kapitalet.

Från det — — — — — till kommuner.

Har en — — — — — i fastighetsbolaget.

Utan hinder av andra och tredje styckena får bankinspektionen, om det finns synnerliga skäl, tillåta en bank att likställa eget kapital och egna fonder med det nominella värdet av sådana förlagsbevis, andra skuldförbindelser och förlagsinsatser, som där avses, intill ett belopp som motsvarar en och en halv gånger det egna kapitalet eller de egna fonderna.

Med eget kapital och egna fonder får likställas **dels** fyrtio procent av ett belopp som svarar mot bankens reserver för utlåning, garantiförbindelser och utländska valutor samt mot bankens reserv för obligationer, varmed avses det belopp med vilket obligationernas värde beräknat enligt 4 kap. 4 § 1 överstiger nettovärdet, **dels** det nominella värdet av förlagsbevis och andra skuldförbindelser som medför rätt till betalning först efter bankens övriga borgenärer. I båda fallen får medräknas högst ett belopp som motsvarar *en och en halv gånger* det egna kapitalet eller de egna fonderna.

Med eget kapital och reserver i en **central föreningsbank** med anslutna lokala föreningsbanker avses summorna av eget kapital och reserver i dessa föreningsbanker. Förlagsinsatserna räknas därvid inte in i det egna kapitalet. Det nominella värdet av dessa insatser får dock likställas med eget kapital intill ett belopp som tillsammans med det nominella värdet av förlagsbevis och andra skuldförbindelser enligt andra stycket motsvarar *en och en halv gånger* det egna kapitalet.

* Kursiv stil i den slutliga lagtexten markeras här med halvfet stil.

7. Kapitaltäckningskrav för andel i utländskt företag (mom. 10)

NU 1986/87:36

Christer Eirefelt (fp) och Gudrun Norberg (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 25 som börjar med "De motiv" och slutar med "nu behandlas" bort ha följande lydelse:

Den kritik mot kravet på konsoliderad kapitaltäckning som framförs i motion 1986/87:N121 (fp) är enligt utskottets mening tungt vägande. Riksdagen bör därför avslå förslaget till bankrörelselag i vad avser 2 kap. 11 §, där bestämmelserna i ämnet är samlade.

dels att utskottet under 10 bort hemställa

10. beträffande *kapitaltäckningskrav för andel i utländskt företag* att riksdagen med anledning av motion 1986/87:N121 yrkande 2 i ifrågavarande del avslår proposition 1986/87:12 i vad avser 2 kap. 11 § förslaget till bankrörelselag.

8. Försäkringsskydd för insättarnas medel (mom. 11)

Ivar Franzén (c) och Elving Andersson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 26 som börjar med "Kapitaltäckningskrav för" och slutar med "denna punkt" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill i likhet med motionärerna understryka att utvecklingen kan leda till ökade krav på kapitaltäckning, om inte skyddet för insättarna skall försvagas påtagligt. Införande av ett försäkringssystem som komplement till kapitaltäckningskrav av nuvarande typ synes då vara ett intressant alternativ till en skärpning av dessa krav. Det bör lämpligen uppdras åt kreditmarknadskommittén att överväga en sådan lösning. Riksdagen bör anmoda regeringen att utfärda erforderliga tilläggsdirektiv för utredningen i enlighet med vad som anförs i motion 1986/87:N123 (c).

dels att utskottet under 11 bort hemställa

11. beträffande *försäkringsskydd för insättarnas medel* att riksdagen med anledning av motion 1986/87:N123 yrkande 1 i ifrågavarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

9. Krediters löptid (mom. 13)

Christer Eirefelt (fp) och Gudrun Norberg (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 27 som börjar med "Eftersom bundna" och slutar med "berörd del" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning. Den s. k. gyllene bankregeln anbefaller att bankerna skall vara så restriktiva med bunden utlåning att de behåller en betryggande likviditet och soliditet. Denna princip bör vara tillräcklig; någon lagreglering av nuvarande typ när det gäller krediters

löptid synes inte vara erforderlig. Regeringen bör, i enlighet med vad som påyrkas i motion 1986/87:N121 (fp), framlägga förslag till en lagändring av denna innebörd.

NU 1986/87:36

dels att utskottet under 13 bort hemställa

13. beträffande *krediters löptid*

att riksdagen med anledning av motion 1986/87:N121 yrkande 2 i ifrågavarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

10. Revision av lokal föreningsbank (mom. 14)

Ivar Franzén (c) och Elving Andersson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 28 som börjar med "Utskottet ansluter" och slutar med "angiven del" bort ha följande lydelse:

Motionärerna anger goda skäl varför det stora flertalet lokala föreningsbanker med en mera begränsad ekonomisk omslutning inte skall behöva omfattas av kravet att minst en revisor skall vara auktoriserad eller godkänd. Utskottet föreslår att riksdagen antar den aktuella paragrafen i bankrörelselagen med den ändrade lydelse som åsyftas i motion 1986/87:N123 (c).

dels att utskottet under 14 bort hemställa

14. beträffande *revision av lokal föreningsbank*

att riksdagen med anledning av proposition 1986/87: 12 i ifrågavarande del och med bifall till motion 1986/87: N123 yrkande 2 antar förslag till bankrörelselag i vad avser 3 kap. 4 §* enligt *alternativt förslag* i det följande:

Utskottets förslag

Minst en av de revisorer som stämman utser skall i ett **bankaktiebolag**, en **sparbank** och en **central föreningsbank** vara auktoriserad revisor och i en **lokal föreningsbank** auktoriserad eller godkänd revisor.

Alternativt förslag

3 kap. 4 §

Minst en av de revisorer som stämman utser skall i ett **bankaktiebolag**, en **sparbank** och en **central föreningsbank** vara auktoriserad revisor.

Om utlåningen från en lokal föreningsbank vid något tillfälle under det senast avslutade räkenskapsåret har överstigit 100 miljoner kronor, skall minst en av de revisorer som föreningsbankens stämma utser vara auktoriserad eller godkänd revisor.

* Kursiv stil i den slutliga lagtexten markeras här med halvfet stil.

11. Behovsprövning i oktrojförfarandet (mom. 16)

NU 1986/87:36

Christer Eirefelt (fp), Erik Hovhammar (m), Per Westerberg (m), Gudrun Norberg (fp) och Nic Grönvall (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 30 som börjar med "Liksom regeringen" och slutar med "till regeringen" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser inte att det finns anledning att dröja längre med en övergång till omvänd behovsprövning i oktrojförfarandet. Någon ytterligare utredning är inte erforderlig. Det bör ankomma på regeringen att utan dröjsmål förelägga riksdagen förslag till en moderniserad oktrojbestämmelse. Motionerna 1986/87:N122 (m) och 1986/87:N121 (fp) tillstyrks alltså av utskottet såvitt gäller detta ämne.

dels att utskottet under 16 bort hemställa

16. beträffande *behovsprövning i oktrojförfarandet* att riksdagen med bifall till motion 1986/87:N122 yrkande 1 och motion 1986/87:N434 yrkande 2 i ifrågavarande del och med anledning av motion 1986/87:N121 yrkande 2 i ifrågavarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

12. Styrelseledamöters medborgarskap (mom. 17)

Christer Eirefelt (fp), Erik Hovhammar (m), Per Westerberg (m), Gudrun Norberg (fp) och Nic Grönvall (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 30 som börjar med "Utskottet delar" och slutar med "berörd del" bort ha följande lydelse:

Den dispensmöjlighet som motionärerna efterlyser finns, som har framgått, redan för föreningsbankernas del. Det framstår som orimligt att strängare regler än för dessa skall gälla för affärsbanker och sparbanker. Utskottet ansluter sig till vad som sägs om medborgarskapskravet i motion 1986/87:N121 (fp) och anser alltså att regeringen bör anmodas att med det snaraste lägga fram förslag till de lagändringar som erfordras för att motionärernas önskemål skall bli tillgodosett.

dels att utskottet under 17 bort hemställa

17. beträffande *styrelseledamöters medborgarskap* att riksdagen med anledning av motion 1986/87:N121 yrkande 2 i ifrågavarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

13. Finansiella koncerner (mom. 18)

Erik Hovhammar, Per Westerberg och Nic Grönvall (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 32 som börjar med "Den sistnämnda" och slutar med "motion 1986/87:N175 (m)" bort ha följande lydelse:

Utskottet instämmer i motionärernas kritik mot proposition 1986/

87:148. På otillräckliga grunder vill regeringen rubba rättsförhållanden som har uppkommit på ett helt lagenligt sätt och som inte har bevisats medföra några skadliga verkningar. Även om de nya lagreglerna betecknas som provisoriska, är det uppenbar fara för att de blir bestående. Riksdagen bör följaktligen inte godta den föreslagna lagstiftningen om finansiella koncerner. Regeringen bör hänvisas till att med stöd av redan befintliga lagregler öva kontroll över de banker och andra kreditmarknadsinstitut som berörs av koncernbildningarna. Propositionen i fråga avstyrks alltså i nu aktuell del. Detta innebär att motion 1986/87:N175 (m) i motsvarande del tillstyrks.

dels att utskottet under 18 bort hemställa

18. beträffande *finansiella koncerner*

att riksdagen med bifall till motion 1986/87: N175 yrkandena 1 och 2 avslår proposition 1986/87: 148 i vad avser förslag till dels 1 kap. 4 och 5 §§ bankaktiebolagslag, dels 33 § lag om införande av ny banklagstiftning.

14. Utländskt ägande i bankaktiebolag (mom. 19)

Christer Eirefelt (fp), Erik Hovhammar (m), Per Westerberg (m), Gudrun Norberg (fp) och Nic Grönvall (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 33 som börjar med "Under den" och slutar med "avstyrks alltså" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motionärerna att det är angeläget att frågan om rätt för utländska intressenter att förvärva minoritetsandelar i svenska banker upptas till omedelbar prövning. Det bör bl. a. beaktas att en möjlighet till samarbete i denna form med svenska banker i vissa fall kan tänkas vara en fullgod ersättning för etablering av en helt utlandsägd bank i Sverige. Att en sådan möjlighet skulle kunna få positiv betydelse för det ekonomiska samarbetet har utskottet, såsom nyss redovisats, år 1985 enhälligt uttalat. Det finns, menar utskottet, ingen anledning att invänta kreditmarknadskommitténs resultat innan denna fråga bringas till en lösning. Regeringen bör redan hösten 1987 förelägga riksdagen förslag till en lagändring av den innebörd som här nämnts. Genom en sådan begäran från riksdagens sida skulle de berörda yrkandena i motionerna 1986/87:N119 (m), 1986/87:N122 (m), 1986/87:N434 (m) och 1986/87:N121 (fp) bli helt eller väsentligen tillgodosedda.

dels att utskottet under 19 bort hemställa

19. beträffande *utländskt ägande i bankaktiebolag*

att riksdagen med bifall till motion 1986/87:N122 yrkande 3 och motion 1986/87:N434 yrkande 2 i ifrågavarande del och med anledning av motion 1986/87:N119 och motion 1986/87:N121 yrkande 2 i ifrågavarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

15. Offentliga styrelseledamöter (mom. 20)

NU 1986/87:36

Christer Eirefelt (fp), Erik Hovhammar (m), Per Westerberg (m), Gudrun Norberg (fp) och Nic Grönvall (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 34 som börjar med "Nu liksom" och slutar med "nämnda motionsyrkandena" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att systemet med statliga representanter i affärsbankernas styrelser bör slopas. De positiva bedömningarna av det är helt obestyrkta. Någon egentlig utvärdering av systemet har heller inte redovisats. Starka principiella skäl talar mot att denna form för statligt inflytande inom affärsbankssektorn bibehålls. Regeringen bör följaktligen snarast lägga fram förslag om sådana ändringar i aktiebolagslagen att bestämmelserna om offentlig representation i olika besluts- och beredningsorgan utgår. De nämnda motionsyrkandena tillstyrks alltså helt eller, såvitt gäller motion 1986/87:N122 (m), i fråga om sitt allmänna syfte.

dels att utskottet under 20 bort hemställa

20. beträffande *offentliga styrelseledamöter*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:N216 yrkande 3 och motion 1986/87:N434 yrkande 2 i ifrågavarande del och med anledning av motion 1986/87:N122 yrkande 8 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

16. Styrelseordförande i bankaktiebolag (mom. 21)

Christer Eirefelt (fp), Erik Hovhammar (m), Ivar Franzén (c), Per Westerberg (m), Gudrun Norberg (fp), Nic Grönvall (m) och Elving Andersson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 34 som börjar med "Liksom tidigare" och slutar med "i ämnet" bort ha följande lydelse:

Regeringens förslag år 1984 om statlig intervention i affärsbankernas val av styrelseordförande utsattes vid riksdagsbehandlingen för en ingående kritik från principiella utgångspunkter. Bl. a. påpekades risken för att såväl presumtiva som redan godkända styrelseordförande skulle känna osäkerhet om vilket mått av handlings- och yttrandefrihet de kunde räkna med utan risk för negativa reaktioner från regeringens sida. Samma skäl som anfördes mot att systemet skulle införas talar för att det nu med det snaraste bör upphävas. Riksdagen bör, såsom föreslås i motion 1986/87:N123 (c) och – ofullständigt – i motion 1986/87:N122 (m), låta de nämnda styckena utgå ur 7 kap. 11 § bankaktiebolagslagen. Även motionerna 1985/86:N216 (m), 1986/87:N434 (m) och 1986/87:N121 (fp) blir såvitt här är i fråga tillgodosedda genom ett sådant beslut.

dels att utskottet under 21 bort hemställa

21. beträffande *styrelseordförande i bankaktiebolag*

att riksdagen med anledning av proposition 1986/87:12 i ifrågavarande del, med bifall till motion 1985/86:N216 yrkande 2, motion

1986/87: N122 yrkande 7 och motion 1986/87: N123 yrkande 3 och med anledning av motion 1986/87: N121 yrkande 2 i ifrågavarande del och motion 1986/87: N434 yrkande 2 i ifrågavarande del antar det i propositionen framlagda förslaget till bankaktiebolagslag i vad avser 7 kap. 11 § med den ändringen att andra–femte styckena utgår.

17. Gåvor från bankaktiebolag till allmännyttiga ändamål (mom. 22)

Christer Eirefelt (fp), Erik Hovhammar (m), Per Westerberg (m), Gudrun Norberg (fp) och Nic Grönvall (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 36 som börjar med "Utskottet kan" och slutar med "motion 1986/87: N358 (m)" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärens uppfattning att årets beslut vid affärsbankernas bolagsstämmor om stöd till forskning motiverar en omprövning av bankaktiebolagslagens minoritetsskyddsregler. Bankerna med sin noga specialreglerade verksamhet intar en särställning inom näringslivet. Det kan inte vara rimligt att ett antal dominerande aktieägare skall kunna genomdriva att en banks vinst till avsevärd del skall användas för ett främmande eller i vart fall sekundärt syfte, fastän en betydande minoritet av små aktieägare motsätter sig detta. En lagändring som gör det möjligt att förhindra detta bör övervägas. Utskottet föreslår att riksdagen – i anslutning till yrkandet i motion 1986/87: N358 (m) – gör ett uttalande till regeringen av denna innebörd.

dels att utskottet under 22 bort hemställa

22. *beträffande gåvor från bankaktiebolag till allmännyttiga ändamål*

att riksdagen med anledning av motion 1986/87: N358 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

18. Sparbanks verksamhetsområde (mom. 24)

Erik Hovhammar (m), Hadar Cars (fp), Per Westerberg (m), Gudrun Norberg (fp) och Nic Grönvall (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 39 som börjar med "Vad bankinspektionen" och slutar med "aktuell del" bort ha följande lydelse:

Bankinspektionens yttrande visar att bestämmelsen om avgränsade verksamhetsområden för sparbankerna inte tillämpas efter sin ordalydelse. Yttrandet styrker alltså motionärernas krav på att bestämmelsen skall omprövas. Enligt utskottets mening bör sparbankerna lika väl som affärsbankerna ha möjlighet att effektivt konkurrera med andra banker. Den berörda bestämmelsen hindrar detta. Utskottet tillstyrker motionerna 1986/87: N122 (m) och 1986/87: N121 (fp) såvitt här är i fråga och föreslår att riksdagen i ett uttalande till regeringen instämmer i vad här har sagts.

dels att utskottet under 24 bort hemställa

24. beträffande *sparbanks verksamhetsområde*
att riksdagen med bifall till motion 1986/87:N122 yrkande 2 och med
anledning av motion 1986/87:N121 yrkande 2 i ifrågavarande del
som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

19. Fondkommissionslagen (mom. 29)

Erik Hovhammar (m), Ivar Franzén (c), Hadar Cars (fp), Per Westerberg
(m), Per-Ola Eriksson (c), Gudrun Norberg (fp) och Nic Grönvall (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 41 som börjar med "Den
möjlighet" och slutar med "angiven del" bort ha följande lydelse:

Det nu gällande maximibeloppet för en fondkommissionärs handelslager
är alltför lågt. Detta förhållande blir än mer markerat när maximibeloppet
skall gälla för två företag tillsammans. Med hänsyn till den svenska fond-
börsverksamhetens mycket starka tillväxt sedan år 1985 är en höjning av
maximibeloppet enligt utskottets mening ofrånkomlig. Utskottet föreslår
– i enlighet med yrkandet härom i motion 1986/87:N175 (m) – att det i
16 § fondkommissionslagen angivna maximibeloppet ändras från 50 milj.
kr. till 100 milj. kr.

dels att utskottet under 29 bort hemställa

29. beträffande *fondkommissionslagen*
att riksdagen med anledning av propositionerna 1986/87:12 och
1986/87:148, båda i ifrågavarande del, och med bifall till motion
1986/87:N175 yrkande 3 antar förslag till lag om ändring i fondkom-
missionslagen (1979:748) enligt bilaga 9, dock med ändrad lydelse
av 16 § första stycket enligt *alternativt förslag* i det följande:

Utskottets förslag

Alternativt förslag

16 §

Fondkommissionsbolag får inne-
ha värdepapper som anges i 15 §
första stycket 4 till ett anskaffnings-
värde som uppgår till högst fyra
miljoner kronor eller som svarar
mot fyra procent av den genom-
snittliga årsomsättningen i bolagets
kommissionshandel under de fem
närmast föregående kalenderåren,
dock högst *femtio* miljoner kronor.
I fråga om bolag som ej har varit
verksamt under fem kalenderår
skall den genomsnittliga årsomsätt-
ningen i stället avse den tid bolaget
har varit verksamt.

Fondkommissionsbolag får inne-
ha värdepapper som anges i 15 §
första stycket 4 till ett anskaffnings-
värde som uppgår till högst fyra
miljoner kronor eller som svarar
mot fyra procent av den genom-
snittliga årsomsättningen i bolagets
kommissionshandel under de fem
närmast föregående kalenderåren,
dock högst *ett hundra* miljoner kro-
nor. I fråga om bolag som ej har
varit verksamt under fem kalen-
derår skall den genomsnittliga års-
omsättningen i stället avse den tid
bolaget har varit verksamt.

Allmänt ställningstagande

Christer Eirefelt (fp) och Gudrun Norberg (fp) anför:

Regeringens förslag till ny banklagstiftning kännetecknas, som närmare utvecklas i motion 1986/87:N121 (fp), av en rad brister som egentligen motiverar att förslaget bör avvisas. Vi har likväl inte vidhållit det avslagsyrkande som framförs i motionen. Två skäl har då varit avgörande. För det första tycks man inom bankväsendet vara angelägen om att den lagtekniska anpassningen av banklagstiftningen till bl. a. 1975 års aktiebolagslag inte skall anstå ytterligare. För det andra har regeringen föreslagit en del nya bestämmelser som bankerna också tillmäter betydelse. Vi vill emellertid understryka att det till stora delar är en provisorisk åtgärd som vi medverkar till. Kreditmarknadskommitténs kommande betänkande bör läggas till grund för en genomgripande omgestaltning av bankernas rörelseregler, varvid ett mål bör vara att komma bort från den onödiga detaljreglering som den nu aktuella lagstiftningen lika mycket som den hittillsvarande präglas av.

1 Förslag till Bankrörelselag

NU 1986/87:36
Bilaga 1

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om den rörelse som en bank får driva samt vissa andra för banker gemensamma bestämmelser. Bestämmelser om hur en bank bildas och om dess organisation m. m. finns i bankaktiebolagslagen (1987:000), sparbankslagen (1987:000) och föreningsbankslagen (1987:000).

Med *bank* förstås i denna lag bankaktiebolag, sparbank och föreningsbank (central föreningsbank och lokal föreningsbank).

Med en *banks stadgar* förstås i denna lag bolagsordning för bankaktiebolag, reglemente för sparbank och stadgar för föreningsbank.

2 § Med bankrörelse avses i denna lag verksamhet i vilken ingår inlåning från allmänheten på sådan räkning som bank allmänt använder.

Bankrörelse får, förutom av Sveriges riksbank, drivas endast av bankaktiebolag, sparbanks och centrala föreningsbanker, som har fått regeringens tillstånd (oktroj) därtill.

Utan hinder av andra stycket får postverket för sin postgiro- och postbeskrivningsrörelse hålla konton för allmänheten.

3 § En bank skall stå under tillsyn av bankinspektionen och vara registrerad där.

Om bankinspektionens tillsyn över vissa stiftelser finns bestämmelser i 7 kap. 17 §.

4 § Ett utländskt bankföretag får endast efter tillstånd av regeringen driva verksamhet från kontor eller annat fast driftställe här i riket. Sådan verksamhet får inte omfatta inlånings- eller utlåningsrörelse.

Ett *bankaktiebolag* får efter tillstånd av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, bankinspektionen inrätta filial i utlandet. Sådant tillstånd skall lämnas om ändamålet kan anses vara till nytta för bankväsendet eller det allmänna. Bestämmelser om bankaktiebolags förvärv av aktie eller andel i utländskt bankföretag finns i 2 kap. 6 § första stycket 1.

5 § Ingen annan än bank, Sveriges riksbank, Sveriges allmänna hypoteksbank, Sveriges investeringsbank aktiebolag och sådant bankföretag som avses i 4 § får i sin firma eller i övrigt vid beteckning av affärsrörelse använda ordet bank.

Sammanslutning eller annan juridisk person med nära anknytning till företag som avses i första stycket får dock, efter tillstånd av bankinspektionen, använda ordet bank i sin firma.

6 § Enskildas förhållanden till bank får inte obehörigen röjas.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i sekretesslagen (1980:100).

2 kap. Rörelsen

Verksamhet

1 § En bank får bedriva in- och utlåning av pengar samt, med den inskränkning som följer av 2 §, driva annan verksamhet som har samband

därmed. Att en lokal föreningsbanks rätt att bedriva inlåning är begränsad följer av 1 kap. 5 § föreningsbankslagen (1987:000).

I fondkommissionslagen (1979:748) finns bestämmelser om rätt för bank att driva fondkommissionsrörelse.

NU 1986/87:36

Bilaga I

2 § En bank får för egen räkning förvärva och driva handel med endast mynt, sedlar, växlar, checkar och anvisningar samt obligationer, förlagsbevis, förlagsandelsbevis och andra fordringsbevis som är avsedda för den allmänna marknaden. Därutöver får en bank för egen räkning förvärva egendom som anges i 3–8 §§.

3 § En bank får förvärva annan fordran än sådan som avses i 2 §, om fordringen grundas på ett låneavtal som har sådant innehåll att banken själv vid förvärvstillfället hade kunnat bevilja krediten.

4 § En bank får förvärva

1. fast egendom, tomträtt och bostadsrätt för att erhålla lokaler för verksamheten eller tillgodose därmed sammanhängande behov.

2. aktie eller andel i företag, vilket uteslutande har till syfte att förvalta fast egendom eller tomträtt, som är avsedd för det under 1 angivna ändamålet.

3. inventarier, vilka anskaffas för rörelsen eller till fastighet som banken äger eller till lokaler som banken i övrigt innehar, samt

4. fast egendom, tomträtt och bostadsrätt för att bereda bostad åt någon som är anställd i banken.

5 § En bank får förvärva ett *bankaktiebolags* eller en *sparbanks* rörelse, om övertagandet inte kan anses vara till skada för det allmänna. Om förvärvet avser hela eller en inte obetydlig del av rörelsen krävs det att regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, bankinspektionen lämnar tillstånd till förvärvet.

Ett bankaktiebolag som är bildat av utländskt bankföretag får dock inte överta en svenskägd bankrörelse.

6 § Efter tillstånd av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, bankinspektionen får

1. ett *bankaktiebolag* förvärva aktie i annat bankaktiebolag samt aktie eller andel i utländskt bankföretag och i svenskt eller utländskt företag, vars ändamål kan anses vara till nytta för bankväsendet eller det allmänna.

2. en *sparbank* förvärva aktie eller andel i svenskt företag, vars ändamål kan anses vara till nytta för bankväsendet eller det allmänna eller som tillgodoser för sparbanker gemensamma intressen, samt

3. en *central föreningsbank* förvärva aktie eller andel i svenskt företag, vars ändamål kan anses vara till nytta för bankväsendet eller det allmänna eller som tillgodoser för föreningsbanker gemensamma intressen.

Vad som sägs i första stycket gäller även i fråga om garantifondsbevis, förlagsbevis eller förlagsandelsbevis som har utfärdats av företag som avses i första stycket. Med banks förvärv av garantifondsbevis jämställs utfärdande av garantifondsförbindelse.

För sparbanks förvärv av aktier i Sparbankernas Bank och central föreningsbanks förvärv av aktier i Föreningsbankernas Bank krävs inget tillstånd.

7 § En *sparbank* och en *central föreningsbank* får endast efter tillstånd av bankinspektionen medverka vid emission av aktier, förlagsbevis eller förlagsandelsbevis på den allmänna marknaden.

Ett bankaktiebolag, en sparbank eller en central föreningsbank som medverkar vid emission av aktier på den allmänna marknaden får förvärva aktier som ingår i emissionen men skall avyttra dessa så snart det lämpligen kan ske och senast ett år efter förvärvet. Om särskilda skäl föreligger, kan bankinspektionen medge att aktierna får innehållas längre tid.

En bank som har tillstånd att driva fondkommissionsrörelse får, för att underlätta rörelsen, i samband med denna förvärva aktier, emissionsbevis samt andelar i aktiefonder och ekonomiska föreningar. Banken får inte innehålla sådana värdepapper till högre anskaffningsvärde än som anges i 16 § första stycket fondkommissionslagen (1979:748). Om en bank driver fondkommissionsrörelse och samtidigt äger ett fondkommissionsbolag, skall dessa begränsningar gälla för banken och bolaget gemensamt. Om synnerliga skäl föreligger, kan bankinspektionen medge att banken får innehålla värdepapper i större omfattning än vad som anges i nämnda paragraf.

8 § För att skydda fordran får en bank

1. på offentlig auktion, fondbörs eller sådan marknad som avses i 2 § andra stycket lagen (1979:749) om Stockholms fondbörs eller vid exekutiv försäljning köpa egendom som är utmätt eller utgör säkerhet för fordringen, och

2. om det finns anledning att anta att banken annars skulle lida avsevärd förlust, som betalning för fordran överta egendom som utgör säkerhet för fordringen eller annan egendom.

Första stycket gäller inte egen aktie eller bevis om andel i eller tillskott till föreningsbank. I fråga om sparbanks förvärv av bevis om tillskott till garantifond eller grundfond i sparbanken gäller bestämmelserna i 5 kap. 7 § första stycket sparbankslagen (1987:000).

I utbyte mot egendom som har köpts eller övertagits enligt första stycket får en bank förvärva aktier i ett bolag, som bildats för förvaltning av egendomen eller för fortsattande av en med denna driven verksamhet.

Har aktier förvärvats enligt första eller tredje stycket får banken, om uppenbar fara föreligger för att banken annars lider förlust, förvärva ytterligare aktier i samma bolag.

Har aktier förvärvats enligt första, tredje eller fjärde stycket får banken, om aktiebolaget överlåter sina tillgångar på ett annat aktiebolag, byta ut dessa aktier mot aktier i det andra aktiebolaget.

Den egendom som banken förvärvat enligt denna paragraf skall avyttras så snart det lämpligen kan ske och senast när det kan äga rum utan förlust för banken. Har egendomen inte avyttrats inom tre år från förvärvet, krävs bankinspektionens tillstånd för fortsatt innehav.

Kapitaltäckning och kassareserv

9 § Till insättarnas skydd skall en bank ha ett visst lägsta kapital i form av eget kapital i bankaktiebolag, egna fonder i sparbank samt eget kapital i central föreningsbank tillsammans med anslutna lokala föreningsbanker (kapitalkrav).

Med eget kapital och egna fonder får likställas dels fyrtio procent av ett belopp som svarar mot bankens reserver för utlåning, garantiförbindelser och utländska valutor samt mot bankens reserv för obligationer, varmed avses det belopp med vilket obligationernas värde beräknat enligt 4 kap. 4 § 1 överstiger nettovärdet, dels det nominella värdet av förlagsbevis och andra skuldförbindelser som medför rätt till betalning först efter bankens

övriga borgenärer. I båda fallen får medräknas högst ett belopp som motsvarar det egna kapitalet eller de egna fonderna.

Med eget kapital och reserver i en *central föreningsbank* med anslutna lokala föreningsbanker avses summorna av eget kapital och reserver i dessa föreningsbanker. Förlagsinsatserna räknas därvid inte in i det egna kapitalet. Det nominella värdet av dessa insatser får dock likställas med eget kapital intill ett belopp som tillsammans med det nominella värdet av förlagsbevis och andra skuldförbindelser enligt andra stycket motsvarar det egna kapitalet.

Från det egna kapitalet och de egna fonderna skall avräknas det bokförda värdet av vad som tillskjutits som aktiekapital eller i annan form till in- eller utländskt företag som driver någon form av bankverksamhet. Sådan avräkning skall dock inte ske i fråga om företag där staten är delägare eller i fråga om kreditaktiebolag som har till huvudsakligt ändamål att lämna lån mot säkerhet i panträtt i bostads-, kontors- eller affärsfastighet eller att lämna lån till kommuner.

Har en bank ett väsentligt ekonomiskt intresse i ett aktiebolag, som uteslutande har till syfte att förvalta fastighet eller tomträtt som har förvärvats för att bereda banken lokaler för dess verksamhet eller tillgodose därmed sammanhängande behov, skall från bankens eget kapital eller egna fonder avräknas åtta procent av summan av det bokförda värdet av aktierna i fastighetsbolaget och bolagets bokförda skulder eller den del av dessa som svarar mot bankens innehav av aktier i fastighetsbolaget.

Utan hinder av andra och tredje styckena får bankinspektionen, om det finns synnerliga skäl, tillåta en bank att likställa eget kapital och egna fonder med det nominella värdet av sådana förlagsbevis, andra skuldförbindelser och förlagsinsatser, som där avses, intill ett belopp som motsvarar en och en halv gånger det egna kapitalet eller de egna fonderna.

10 § Kapitalkravet bestäms i förhållande till bankens tillgångar och ingångna garantiförbindelser (placeringar). För en central föreningsbank med anslutna lokala föreningsbanker bestäms kapitalkravet gemensamt. Vid beräkningen av kapitalkravet indelas placeringarna i följande fyra grupper, nämligen

- A 1. ineliggande kassa, checkar, postremissväxlar samt fordringar hos riksbanken och riksgäldskontoret,
2. skattkamarväxlar och obligationer som utfärdats av staten, kommun eller därmed jämförlig samfällighet, bankaktiebolag, sparbank, central föreningsbank, allmän kassa eller inrättning vars reglemente fastställts av regeringen, kreditaktiebolag eller Nordiska investeringsbanken,
3. andra fordringar för vilka staten, kommun eller därmed jämförlig samfällighet, bankaktiebolag, sparbank, central föreningsbank eller annan under A 1 eller 2 avsedd kassa eller inrättning, kreditaktiebolag, sådant bankägt aktiebolag som enligt regeringens medgivande får jämställas med kreditaktiebolag vid tillämpningen av detta stycke eller försäkringsföretag med svensk koncession svarar,
4. fordringar för vilka säkerheten utgörs av värdehandling eller fordran, som anges under A 1–3,
5. garantiförbindelser för vilka banken erhållit säkerhet i värdehandling eller fordran, som anges under A 1–4.
- B 1. andra fullgoda obligationer än de som anges under A 2,
2. fordringar för vilka utländskt bankföretag eller annat försäkringsföretag än som avses under A 3 eller samfällighetsförening svarar, därvid fordringar för vilka utländskt bankföretag svarar skall tas upp till en och en halv gånger fordringarnas belopp.

3. fordringar för vilka säkerheten utgörs av värdehandling eller fordran, som anges under B 1 eller 2, eller panträtt i jordbruks-, affärs- eller bostadsfastighet eller tomträtt till sådan fastighet inom sjuttiofem procent av det uppskattade värdet av den fasta egendomen eller, i fråga om tomträtt, av byggnad som hör till tomträten.
 4. garantiförbindelser för vilka banken erhållit säkerhet i värdehandling eller fordran, som anges under B 1–3.
- C 1. fordringar för vilka säkerheten utgörs av
- a) panträtt i jordbruksfastighet, i bostadsfastighet med en- eller tvåfamiljshus eller med flerfamiljshus för vilket bostadslån enligt statliga bestämmelser utgår eller i tomträtt till sådan fastighet, om pantvärdet ligger mellan sjuttiofem och etthundra procent av det uppskattade värdet av den fasta egendomen eller, i fråga om tomträtt, av byggnad som hör till tomträten.
 - b) panträtt i fastighet som helt eller delvis är inrättad för industriell verksamhet eller i tomträtt till sådan fastighet inom femtio procent av det uppskattade värdet av den fasta egendomen eller, i fråga om tomträtt, av byggnad och annan egendom som hör till tomträten, eller
 - c) förlagsbevis eller aktie, som är inregistrerad vid Stockholms fondbörs,
2. garantiförbindelser för vilka banken erhållit säkerhet i form av värdehandling eller fordran, som anges under C 1.
- D övriga tillgångar och garantiförbindelser utom sådana som enligt 9 § fjärde och femte styckena skall avräknas från eget kapital och egna fonder.

För placeringar som anges under A gäller inte något kapitalkrav. I övrigt uppgår kapitalkravet vid varje tidpunkt till lägst ett belopp som motsvarar sammanlagt

en procent av summan av placeringar som anges under B.

fyra procent av summan av placeringar som anges under C och

åtta procent av summan av placeringar som anges under D.

Placeringar skall tas upp till följande värden, nämligen

1. fordringar, för vilka reserver som avses i 9 § andra stycket avsatts, till sitt bruttovärde,
2. övriga tillgångar till sitt nettovärde,
3. garantiförbindelser, som är knutna till kreditgivning, till sitt nominella belopp samt
4. övriga garantiförbindelser till halva sitt nominella belopp.

Med uppskattat värde i första stycket B 3 och C 1 avses det värde, som banken bestämt på grundval av särskild värdering. Har enligt gällande statliga bestämmelser om bostadslån till främjande av bostadsbyggandet sådant lån beviljats till uppförande av viss byggnad, skall till grund för bedömandet i stället för uppskattningsvärdet läggas det enligt nämnda bestämmelser fastställda pantvärdet för byggnaden eller den fastighet där denna uppförs om inte särskilda skäl föranleder annat.

11 § Om ett *bankaktiebolag* genom aktieinnehav eller på annat sätt har andel i ett utländskt företag som driver någon form av bankverksamhet och andelen uppgår till lägst tjugo procent av företagets aktiekapital eller motsvarande, skall, utöver vad som anges beträffande kapitaltäckning för aktier eller andelar i företaget i 9 § fjärde stycket, följande gälla.

För det utländska företagets placeringar skall bestämmas ett kapitalkrav. Banken skall vid varje tidpunkt uppfylla kapitalkravet enligt 10 § och

den del av kapitalkravet i det utländska företaget som svarar mot bankens andel i företaget.

Vid beräkningen av det särskilda kapitalkravet för det utländska företaget och vid bestämmandet av vad som i detta sammanhang skall anses som eget kapital skall 9 och 10 §§ gälla i tillämpliga delar. För de fordringar som banken eller företag som avses i första stycket har på något av dessa företag krävs inget eget kapital. Detsamma gäller fordringar för vilka ett företag som avses i första stycket svarar. Vid beräkningen av bankens eget kapital skall 9 § fjärde stycket inte tillämpas. Vid tillämpningen av 9 § andra stycket får med det egna kapitalet likställas så stor del av det utländska företagens reserver m. m. som svarar mot bankens andel i företaget.

Bankinspektionen beslutar i fråga om kapitalkrav och vad som skall anses som eget kapital.

12 § Ett *bankaktiebolag*, en *sparbank* och en *central föreningsbank* skall hålla en kassareserv som är tillräcklig med hänsyn till rörelsens art och omfattning.

Kassareserven skall bestå av tillgångar som med lätthet kan förvandlas i pengar och skall, tillsammans med ineliggande kassa, uppgå till lägst ett belopp som svarar mot tio procent av bankens samtliga förbindelser med undantag av

1. förlagslån,
2. lån mot panträtt i egen fastighet,
3. lån, som har tagits upp hos allmänna pensionsfonden i samband med återlån enligt fondens reglemente, och
4. garantiförbindelser.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, bankinspektionen får utfärda närmare föreskrifter om vilka tillgångar som får inräknas i kassareserven.

Kreditgivning

13 § Kredit får beviljas endast om låntagaren på goda grunder kan förväntas fullgöra låneförbindelsen. Dessutom krävs betryggande säkerhet i fast eller lös egendom eller i form av borgen. Banken får dock avstå från sådan säkerhet om den kan anses obehövlig eller om det annars föreligger särskilda skäl att avstå från säkerhet.

Bestämmelsen i 6 kap. 9 § första stycket bankaktiebolagslagen (1987:000) om förbud för ett *bankaktiebolag* att som pant ta emot egen aktie tillämpas också på förlagsbevis som bolaget utfärdat.

En *sparbank* får inte som pant ta emot förlagsbevis, som sparbanken utfärdat, och inte heller bevis om tillskott till garantifond eller grundfond i sparbanken.

En *föreningsbank* får inte som pant ta emot förlagsbevis eller förlagsandelsbevis som har utfärdats av en central föreningsbank eller bevis om andel i eller tillskott till föreningsbanken själv eller annan föreningsbank.

14 § När en bank beviljar kredit får den inte avtala att bankens fordran skall medföra rätt till betalning först efter låntagarens övriga borgenärer.

Efter tillstånd av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, bankinspektionen får dock en *sparbank* och en *central föreningsbank* avtala om sådant villkor vid beviljande av kredit till svenskt företag, vars ändamål kan anses vara till nytta för bankväsendet eller det allmänna.

Under samma förutsättningar får ett *bankaktiebolag* avtala om sådant villkor vid beviljande av kredit till annat bankaktiebolag, till utländskt bankföretag eller till sådant svenskt eller utländskt företag, vars ändamål kan anses vara till nytta för bankväsendet eller det allmänna.

15 § En bank får inte vid avtal om kredit eller i sin rörelse i övrigt förbehålla sig andel i vinst på affär, som banken inte själv får avsluta.

En bank får inte heller på annat sätt beredas andel i vinst på verksamhet, som banken inte själv får bedriva. Vad nu sagts gäller dock inte utdelning på aktier eller vad banken som ägare av aktier i övrigt har rätt till.

Utän hinder av första och andra styckena får, efter tillstånd av bankinspektionen, en *sparbank* och en *central föreningsbank* lämna vinstandelslån till ett företag som tillgodoser för sparbanker eller föreningsbanker gemensamma intressen.

16 § En bank skall ägna särskild uppmärksamhet åt att banken inte i sådan omfattning, att fara kan uppkomma för dess säkerhet, har fordringar på samma låntagare eller på låntagare, som är förbundna med varandra i väsentlig ekonomisk intressegemenskap. Detsamma gäller kredit mot säkerhet av aktier eller förlagsbevis, som utgivits av samma aktiebolag eller aktiebolag som är förenade i sådan gemenskap. Med fordran jämställs säkerhet i form av borgen eller annan garantiförbindelse till banken.

En *central föreningsbank* skall dessutom bevaka att inte banken tillsammans med anslutna lokala föreningsbanker har fordringar som avses i första stycket i sådan omfattning att fordringarna sammantagna kan medföra fara för föreningsbankernas säkerhet.

17 § En bank får inte på andra villkor än sådana som banken normalt ställer upp lämna kredit till

1. styrelseledamot,
2. delegat i ledande ställning som ensam eller i förening med annan får avgöra på styrelsen ankommande kreditärenden,
3. anställd som innehar en ledande ställning inom banken,
4. annan aktieägare än staten med ett aktieinnehav som motsvarar minst tre procent av hela aktiekapitalet,
5. sådan revisor i banken som avses i 3 kap. 5 § femte stycket,
6. make eller sambo till person som avses under 1–5 eller
7. juridisk person i vilken sådan person som avses under 1–6 har ett väsentligt ekonomiskt intresse i egenskap av delägare eller medlem.

En *lokal föreningsbank* får inte utan tillstånd av den centrala föreningsbanken lämna kredit till person eller företag som avses i första stycket.

Bankinspektionen prövar om delegat eller anställd har sådan ledande ställning som avses i första stycket 2 och 3.

Bankens styrelse skall i en förteckning föra in uppgifter om de krediter som har beviljats personer eller företag som avses i första stycket. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, bankinspektionen får utfärda föreskrifter om vilka uppgifter som skall antecknas i förteckningen.

Första–fjärde styckena tillämpas på motsvarande sätt beträffande krediter mot säkerhet av borgen eller fordringsbevis som utfärdats av någon som avses i första stycket. Detsamma gäller för en fordran som banken förvärvat och för vilken någon som avses i första stycket är betalningsskyldig.

18 § Bestämmelserna om kredit i 13–17 §§ skall tillämpas också på garantiförbindelse som banken ikläder sig.

NU 1986/87:36
Bilaga 1

19 § Förfallotiden för lån skall bestämmas så att den är förenlig med villkoren för bankens förbindelser.

Ställs ett lån inte att betalas inom ett år, skall banken förbehålla sig rätt att säga upp lånet till återbetalning senast inom den sagda tiden.

Banken får dock lämna ut lån med en längre löptid än ett år utan förbehåll enligt andra stycket till ett sammanlagt belopp som vid varje tidpunkt svarar mot högst tjugofem procent av summan av, såvitt avser

1. *bankaktiebolag*, dess eget kapital och dess inlåning.
2. *sparbank*, dess egna fonder och dess inlåning.
3. *föreningsbank*, den centrala föreningsbankens och anslutna lokala föreningsbankers eget kapital och den centrala föreningsbankens inlåning.

En *lokal föreningsbank* får bevilja kredit som avses i tredje stycket endast efter medgivande av den centrala föreningsbanken.

Om staten, kommun eller därmed jämförlig samfällighet helt eller delvis svarar för betalningen av ett lån, gäller inte bestämmelserna i andra och tredje styckena.

Upplåning

20 § Ett *bankaktiebolag*, en *sparbank* och en *central föreningsbank* får inte i Sverige ge ut obligationer med en löptid överstigande sju år. Obligationer som banken ger ut i Sverige med en längre löptid än ett år får utfärdas intill ett belopp som motsvarar högst tre procent av bankens inlåning från allmänheten.

En *lokal föreningsbank* får inte utfärda fordringsbevis avsedda för den allmänna marknaden eller ikläda sig ansvarighet för sådana förbindelser.

Särskilda bestämmelser

21 § Motbok eller annat bevis, som en bank utfärdar om tillgodohavande på räkning, skall ställas till viss man och innehålla att överlåtelse får ske endast till viss man och att överlåtelsen bör anmälas hos banken.

Banken får inte träffa förbehåll om rätt för banken att återropa betalning till annan än rätt innehavare av motbok.

Om efterlysning och dödande av förkommen motbok gäller särskilda bestämmelser.

22 § Om en bank har beslutat att inrätta ett bankkontor, skall det utan dröjsmål anmälas hos bankinspektionen.

Detsamma gäller en banks beslut att enligt 5 § förvärva en annan banks rörelse eller del därav.

Förvärv som skett för att skydda fordran enligt 8 § skall anmälas till inspektionen enligt de närmare föreskrifter som utfärdas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, av bankinspektionen.

23 § En omyndig får utan förmyndarens tillstånd förfoga över medel som den omyndige själv satt in hos en bank efter det han fyllt sexton år. Utan den omyndiges samtycke får banken inte betala ut sådana medel till förmyndaren. Har förmyndaren fått överförmyndarens tillstånd att omhänderta medlen och företett bevis på detta, får den omyndige inte vidare förfoga över medlen. Sådan inskränkning i den omyndiges rätt skall antecknas på insättningsbevis eller i motbok, när beviset eller motboken företes hos banken.

Medel som en förmyndare eller god man förvaltar enligt föräldrabalken får tas ut utan överförmyndarens tillstånd endast om det har gjorts förbehåll enligt 15 kap. 9 § andra stycket nämnda balk eller uttaget avser ränta som stått inne kortare tid än ett år. Överförmyndaren kan när som helst förordna, att ett förbehåll inte skall gälla. Sådant förordnande skall antecknas på bevis eller i motbok, som har utfärdats om insättningen. Banken är skyldig att på begäran av överförmyndare, förmyndare eller god man utfärda bevis om beloppet av de medel som sätts in eller som står inne, samt i förekommande fall intyga att meddelat tillstånd inte utnyttjats.

3 kap. Revision

1 § En bank skall ha minst två revisorer. Revisorerna väljs av stämman, om det inte föreskrivs i stadgarna att en eller flera av dem, dock inte alla, skall utses på annat sätt.

En revisors uppdrag gäller för den tid som anges i stadgarna. Om uppdraget inte skall gälla tills vidare, skall tiden bestämmas så att uppdraget upphör vid slutet av den ordinarie stämma på vilken revisorsval skall förättas.

Stämman kan utse en eller flera revisorssuppleanter. Bestämmelserna i denna lag, bankaktiebolagslagen (1987:000), sparbankslagen (1987:000) och föreningsbankslagen (1987:000) om revisorer gäller i tillämpliga delar om revisorssuppleanter.

I 7 kap. 3 § finns bestämmelser om skyldighet för bankinspektionen att, utom i fråga om lokala föreningsbanker, utse en eller flera revisorer.

2 § Varje röstberättigad har rätt att föreslå att det hos bankinspektionen påkallas att en revisor (medrevisor) utses att delta i revisionen tillsammans med de övriga revisorerna. Förslaget skall framställas på en stämma där revisorsval skall ske eller där förslaget enligt kallelsen till stämman skall behandlas. Bankinspektionen skall på begäran av röstberättigad och efter att ha hört bankens styrelse utse en revisor för tiden till och med ordinarie stämma under nästa räkenskapsår, om förslaget biträds

1. i ett *bankaktiebolag* av ägare till minst en tiondel av samtliga aktier eller en tredjedel av de företrädda aktierna,

2. i en *sparbank* av minst en tiondel av samtliga huvudmän eller en tredjedel av de närvarande huvudmännen, eller

3. i en *föreningsbank* av minst en tiondel av samtliga röstberättigade eller en tredjedel av de närvarande röstberättigade.

I en *central föreningsbank* kan innehavare av förlagsandelar begära hos styrelsen att en medrevisor utses. Begärs detta av innehavare som företräder förlagsinsatser till ett sammanlagt belopp motsvarande minst en tiondel av det totalt inbetalda insatskapitalet, skall styrelsen senast inom två månader göra framställning hos bankinspektionen om att en medrevisor utses. Försummas detta får varje innehavare av en förlagsandel göra sådan framställning.

3 § Revisorerna skall vara svenska medborgare och bosatta i Sverige, om inte regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, bankspektionen i särskilda fall tillåter annat. Den som är auktoriserad eller godkänd revisor behöver dock inte vara svensk medborgare. Den som är omyndig, i konkurs eller underkastad näringsförbud får inte vara revisor.

Revisorerna skall ha den insikt i och erfarenhet av redovisning och ekonomiska förhållanden som med hänsyn till arten och omfånget av bankens verksamhet fordras för uppdragets fullgörande.

Till revisor kan utses även ett auktoriserat eller ett godkänt revisionsbolag. Vid tillämpningen av bestämmelserna i detta kapitel likställs ett auktoriserat revisionsbolag med auktoriserad revisor och ett godkänt revisionsbolag med godkänd revisor. Ett bolag som utses till revisor skall till bankens styrelse anmäla vem som är huvudansvarig för revisionen. Den huvudansvarige skall i ett auktoriserat revisionsbolag vara auktoriserad revisor och i ett godkänt revisionsbolag auktoriserad eller godkänd revisor. Bestämmelserna i 5 § om behörighet och i 13 § om rätt att närvara på stämma tillämpas på den huvudansvarige.

4 § Minst en av de revisorer som stämman utser skall i ett *bankaktiebolag*, en *sparbank* och en *central föreningsbank* vara auktoriserad revisor och i en *lokal föreningsbank* auktoriserad eller godkänd revisor.

5 § Den kan inte vara revisor som

1. är styrelseledamot i banken eller dess dotterföretag eller delegat i banken eller biträder vid bankens bokföring eller medelsförvaltning eller bankens kontroll däröver,

2. är anställd hos banken eller på något annat sätt intar en underordnad eller beroende ställning till banken eller till någon som avses under 1 eller är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder banken vid grundbokföringen eller medelsförvaltningen eller bankens kontroll däröver,

3. är gift eller sambo med eller är syskon eller släkting i rätt upp- eller nedstigande led till en person som avses under 1 eller är besvägrad med en sådan person i rätt upp- eller nedstigande led eller så att den ene är gift med den andres syskon, eller

4. står i låneskuld till banken eller annat företag i samma koncern eller har förpliktelser för vilka banken eller ett sådant företag har ställt säkerhet.

Vad som angetts i första stycket 4 gäller också när skulden eller förpliktelsen avser revisorns make eller sambo eller juridisk person i vilken sådan person eller revisorn själv har ett väsentligt ekonomiskt intresse.

En revisor är obehörig också om det i övrigt finns någon särskild omständighet som är ägnad att rubba förtroendet för hans oberoende.

Den som är huvudman i *sparbank* får inte vara sådan revisor som avses i 4 §.

I fråga om annan revisor i en *föreningsbank* än sådan som avses i 4 § gäller vad som sägs i första stycket 4 och andra stycket endast om låneskulden eller säkerheten går utöver vad som normalt sammanhänger med medlemskap i föreningsbanken. Den som inte är behörig att vara revisor i en föreningsbank kan inte heller vara revisor i en annan föreningsbank.

Den som enligt denna paragraf inte är behörig att vara revisor i en bank kan inte heller vara revisor i ett dotterföretag till banken.

Revisorerna får vid revisionen inte anlita någon som enligt denna paragraf inte är behörig att vara revisor. Har banken anställda eller delegater

med uppgift att uteslutande eller huvudsakligen sköta bankens interna revision, får revisorerna dock anlita dessa i den utsträckning det är förenligt med god revisionsred.

6 § Ett uppdrag att tills vidare vara revisor upphör när en ny revisor har utsetts.

Ett uppdrag som revisor upphör i förtid, om revisorn eller den som utsett honom begär det. Anmälan om detta skall göras hos styrelsen och, om en revisor som inte är vald på stämman vill avgå, hos den som har tillsatt honom.

I en bank där bankinspektionen inte förordnat revisor skall en revisor vars uppdrag upphör i förtid genast anmäla detta till inspektionen. Revisorn skall i anmälan lämna en redogörelse för iakttagelserna vid den granskning som han har utfört under den del av löpande räkenskapsår som hans uppdrag har omfattat. För anmälan gäller i tillämpliga delar vad som föreskrivs i 11 § tredje och fjärde styckena om revisionsberättelse. Avskrift av anmälan skall överlämnas till bankens styrelse.

Upphör en revisors uppdrag i förtid eller uppkommer hinder för honom enligt 3–5 §§ eller enligt stadgarna att vara revisor och finns det inte någon suppleant för honom, skall styrelsen vidta åtgärder för att en ny revisor tillsätts för den återstående mandattiden. Bankinspektionen kan, om det finns särskilda skäl, medge att en ny revisor utses vid närmast följande ordinarie stämma.

7 § Styrelsen skall, om inte rättelse utan dröjsmål sker genom den som utser revisor, göra anmälan hos bankinspektionen om

1. auktoriserad eller godkänd revisor inte är utsedd enligt 4 §,
2. en revisor är obehörig enligt 3 § första stycket eller 5 § eller enligt stadgarna, eller
3. en bestämmelse i denna lag eller stadgarna om antalet revisorer har åsidosatts.

Var och en kan göra anmälan enligt första stycket.

Bestämmelser om bankinspektionens möjligheter att åstadkomma rättelse finns i 7 kap.

8 § Revisorerna skall i den omfattning som följer av god revisionsred granska bankens årsredovisning jämte räkenskaperna samt styrelsens förvaltning.

Om banken är moderföretag (moderbank), skall revisorerna även granska koncernredovisningen och koncernföretagens inbördes förhållanden i övrigt.

Revisorer, som är utsedda av annan än bankinspektionen, skall följa de särskilda föreskrifter som meddelas av stämman, om de inte strider mot lag, stadgarna eller god revisionsred.

9 § Styrelsen skall ge revisorerna tillfälle att verkställa granskningen i den omfattning som dessa finner behövlig samt lämna de upplysningar och det biträde som de begär. Samma skyldighet föreligger för företagsledning och revisorerna i ett dotterföretag gentemot revisorerna i moderbanken.

10 § Sedan revisorerna slutfört granskningen, skall de skriva en hänvisning till revisionsberättelsen på årsredovisningen och, i en moderbank, på koncernredovisningen. Finner revisorerna att balansräkningen eller resultaträkningen inte bör fastställas, skall de anteckna även detta. I en moderbank gäller detsamma i fråga om koncernbalansräkningen och koncernresultaträkningen.

11 § Revisorerna skall för varje räkenskapsår avge en revisionsberättelse till stämman. Berättelsen skall överlämnas till bankens styrelse senast två veckor före den ordinarie stämman. Revisorerna skall inom samma tid till styrelsen återlämna de redovisningshandlingar som har överlämnats till dem.

Revisionsberättelsen skall innehålla ett uttalande om huruvida årsredovisningen har gjorts upp enligt denna lag. Innehåller inte årsredovisningen sådana upplysningar som skall lämnas enligt 4 kap., skall revisorerna ange detta och lämna behövliga upplysningar i sin berättelse, om det kan ske.

Har revisorerna vid sin granskning funnit att någon åtgärd eller försumelse, som kan föranleda ersättningsskyldighet, ligger en styrelseledamot till last eller att en styrelseledamot på annat sätt handlat i strid mot denna lag, bankaktiebolagslagen (1986:000), sparbankslagen (1986:000) eller föreningsbankslagen (1986:000) eller mot stadgarna, skall det anmärkas i berättelsen. Revisionsberättelsen skall även innehålla ett uttalande i frågan om ansvarsfrihet för styrelseledamöterna. Revisorerna kan även i övrigt i berättelsen anteckna de upplysningar som de önskar meddela aktieägarna, huvudmännen eller medlemmarna.

I revisionsberättelsen skall också anmärkas om revisorerna funnit att banken inte har fullgjort sin skyldighet

1. att göra avdrag för preliminär A-skatt eller kvarstående skatt enligt uppbördslagen (1953:272).

2. att lämna uppgift enligt 54 § 1 mom. uppbördslagen eller 4 eller 11 § lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare, eller

3. att i rätt tid betala skatter och avgifter som avses i 1–2.

Om revisionsberättelsen innehåller anmärkning om att banken inte har fullgjort någon sådan skyldighet som avses i fjärde stycket 1–3, skall revisorerna genast sända in en avskrift av den till länsstyrelsen.

Revisionsberättelsen skall innehålla särskilda uttalanden om fastställande av balansräkningen och resultaträkningen samt om det förslag till dispositioner beträffande bankens vinst eller förlust som har lagts fram i förvaltningsberättelsen.

I en moderbank skall revisorerna avge en särskild revisionsberättelse beträffande koncernen. Härvid skall första–tredje och sjätte styckena tillämpas.

I en *centralföreningsbank*, till vilken det finns anslutna lokala föreningsbanker, skall revisionsberättelsen innehålla särskilda uttalanden om gruppen i dess helhet på grundval av den i 4 kap. 1 § fjärde stycket föreskrivna sammanställningen.

12 § Erinringar som revisorerna framställer till styrelsen och som inte har tagits in i revisionsberättelsen skall de anteckna i ett protokoll eller någon annan handling. Handlingen skall överlämnas till styrelsen och bevaras av denna på betryggande sätt.

13 § Revisorerna har rätt att närvara vid bankens stämmor. De är skyldiga att närvara vid en stämma, om det med hänsyn till ärendena kan anses påkallat.

14 § Revisorerna får inte lämna upplysningar till en enskild aktieägare, huvudman, medlem eller utomstående om sådana angelägenheter som de har fått kännedom om vid fullgörandet av sina uppdrag, om det kan vara till nackdel för banken.

I 1 kap. 6 § föreskrivs att enskildas förhållanden till bank inte obehörigen får röjas.

Revisorerna är skyldiga att

1. till stämman lämna alla upplysningar som stämman begär, om det inte skulle vara till väsentlig nackdel för banken eller till nämnvärd olägenhet för enskild.
2. till medrevisor, granskare som avses i 15 §, ny revisor och, om banken har försatts i konkurs, konkursförvaltare lämna erforderliga upplysningar om bankens angelägenheter, samt
3. på begäran lämna upplysningar om bankens angelägenheter till undersökningsledaren under förundersökning i brottmål.

15 § Varje röstberättigad kan väcka förslag om att bankinspektionen skall utse granskare för särskild granskning av bankens förvaltning och räkenskaper under viss förfluten tid eller av vissa åtgärder eller förhållanden i banken. Förslaget skall framställas på en ordinarie stämma eller på stämma där ärendet enligt kallelsen skall behandlas. Bankinspektionen skall på begäran av röstberättigad och efter att ha hört bankens styrelse förordna en eller flera granskare, om förslaget biträds

1. i ett *bankaktiebolag* av ägare till minst en tiondel av samtliga aktier eller en tredjedel av de företrädde aktierna,
2. i en *sparbank* av minst en tiondel av samtliga huvudmän eller en tredjedel av de närvarande huvudmännen, eller
3. i en *föreningsbank* av minst en tiondel av samtliga röstberättigade eller en tredjedel av de närvarande röstberättigade.

I en *central föreningsbank* kan innehavare av förlagsandelar begära hos styrelsen att granskare utses. Begärs detta av innehavare som företräder förlagsinsatser till ett sammanlagt belopp motsvarande minst en tiondel av det totalt inbetalda insatskapitalet, skall styrelsen senast inom två månader göra framställning härom hos bankinspektionen. Försummas detta får varje innehavare av en förlagsandel göra sådan framställning.

Vad som sägs om revisor i 3 § första och tredje styckena, 5, 9, 13 och 14 §§ samt 5 kap. 2 och 4–8 §§ tillämpas även i fråga om granskare.

Yttrande över granskningen skall avges till stämman. Yttrandet skall hållas tillgängligt hos banken under minst en vecka före stämman för aktieägare, huvudman, medlem eller annan röstberättigad och genast sändas till var och en av dem som begär det. Yttrandet skall också läggas fram på stämman. På samma sätt skall yttrandet hållas tillgängligt för och sändas till innehavare av förlagsandelar, om granskaren har utsetts på begäran av sådan innehavare.

4 kap. Redovisning

Årsredovisning m. m.

1 § Kalenderår är räkenskapsår, om inte annat följer av 12 § andra stycket bokföringslagen (1976:125). För varje räkenskapsår skall årsredovisning avges. Denna består av resultaträkning, balansräkning och förvaltningsberättelse.

I fråga om resultaträkning och balansräkning i årsredovisning och i årsbokslut enligt bokföringslagen gäller, förutom bestämmelserna i den lagen, föreskrifterna i detta kapitel.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, bankinspektionen får utfärda närmare föreskrifter om bankernas löpande bokföring, årsbokslut och årsredovisning. Föreskrifterna får avvika från bokföringslagen om särskilda skäl föreligger. Föreskrifterna skall utformas så att de främjar en klar och rättvisande redovisning av bankens resultat och ställning.

Årsredovisningen för en *central föreningsbank* skall innehålla en sam-

2 § I årsredovisningen skall återges resultaträkningen och balansräkningen för det närmast föregående räkenskapsåret. Har det under året skett någon ändring i specificeringen av poster i resultaträkningen och balansräkningen skall uppgifterna från den tidigare årsredovisningen sammanställas så att dessa kan jämföras med posterna i den senare årsredovisningen, om det inte möter särskilda hinder.

Årsredovisningen skall skrivas under av samtliga styrelseledamöter. Har avvikande mening beträffande årsredovisningen antecknats till styrelsens protokoll, skall den avvikande meningen fogas till redovisningen.

3 § Minst en månad före ordinarie stämma, i en sparbank dock senast den 31 mars, skall årsredovisningshandlingarna för det förflutna räkenskapsåret lämnas till revisorerna.

I 7 kap. 6 § finns föreskrifter om skyldigheten att sända in redovisningshandlingarna och revisionsberättelsen till bankinspektionen.

Hos en *lokal föreningsbank* skall, senast en månad efter det att resultaträkningen och balansräkningen blivit fastställda, avskrifter av årsredovisning och revisionsberättelse hållas tillgängliga hos banken för alla som är intresserade.

På avskrift av årsredovisningen som sänds in till bankinspektionen eller hålls tillgänglig enligt tredje stycket skall en styrelseledamot teckna bevis om att resultaträkningen och balansräkningen har fastställts. Uppgift skall också lämnas om fastställsedagen. Beviset skall även innehålla uppgift om stämmans beslut beträffande bankens vinst eller förlust.

4 § Utöver vad som föreskrivs i 14 § bokföringslagen (1976:125) gäller följande vid värdering av en banks omsättningstillgångar:

1. Räntebärande obligationer som avses i 2 kap. 10 § första stycket A 2 och B 1 får tas upp till ett värde (medeltalsvärde) som grundas på ett medeltal av emissionsräntorna under de senaste tio åren på obligationer som utfärdats av Konungariket Sveriges Stadshypotekskassa, Svensk Bostadsfinansiering Aktiebolag BOFAB och Sparbankernas Inteckningsaktiebolag Spintab och som avser kreditgivning för nyproduktion av bostäder eller, i den mån bostadslån enligt statliga bestämmelser utgår, för annat byggande. Medeltalet fastställs av bankinspektionen. Obligation får dock inte tas upp över anskaffningsvärdet.

2. Omsättningstillgång i övrigt får tas upp över anskaffningsvärdet, om förutsättningarna enligt 14 § fjärde stycket bokföringslagen är uppfyllda och bankinspektionen ger tillstånd till det.

5 § För uppskrivning av en anläggningstillgång enligt 15 § fjärde stycket bokföringslagen (1976:125) krävs bankinspektionens medgivande.

Utan hinder av vad som föreskrivs i 15 § fjärde stycket bokföringslagen om användningen av det belopp med vilket anläggningstillgång har skrivits upp, får sådant belopp utnyttjas även till

1. erforderlig nedskrivning av bankens innehav av fordringsbevis som är avsedda för den allmänna marknaden, om det finns särskilda skäl för en sådan utjämning.

2. avsättning till uppskrivningsfond,
3. fondemission i ett *bankaktiebolag*, eller
4. avsättning till reservfond i en *sparbank*.

Uppskrivningsfonden får tas i anspråk endast för det ändamål som avses i 15 § fjärde stycket bokföringslagen eller för de i andra stycket 1, 3 och 4 angivna ändamålen.

6 § Andelar i andra företag än aktiebolag skall vid uppställning av resultaträkningen och balansräkningen samt vid specificering enligt 8 § likställas med aktier som banken äger.

7 § I balansräkningen skall aktier i dotterbolag tas upp som en särskild post bland tillgångarna.

Utgifter för bankens bildande och för dess förvaltning får inte tas upp som tillgångar. Detsamma gäller utgifter för ökning av aktiekapital och bildande av garantifond.

Inbördes fordrings- och skuldförhållanden mellan dotterföretag och moderföretag i koncern skall redovisas. Detta får ske inom linjen. Detsamma gäller för pantar och därmed jämförliga säkerheter eller ansvarsförbindelser till förmån för ett dotterföretag eller ett moderföretag. Redovisningen skall utformas enligt de föreskrifter som utfärdas med stöd av 1 § tredje stycket samt i enlighet med god redovisningssed.

Ett *bankaktiebolags* eget kapital skall delas upp i bundet eget kapital och fritt eget kapital eller ansamlad förlust. Under bundet eget kapital skall tas upp aktiekapital, reservfond och uppskrivningsfond. Under fritt eget kapital eller ansamlad förlust skall tas upp fria fonder, var för sig, balanserad vinst eller förlust samt nettovinst eller förlust för räkenskapsåret. Balanserad förlust och förlust för räkenskapsåret tas därvid upp som avdragsposter.

I ett *bankaktiebolag* skall vid aktiekapitalet anges antalet aktier och akties nominella belopp.

En *sparbanks* egna fonder skall delas upp i fonder och nettovinst eller förlust för räkenskapsåret. Som fonder redovisas var för sig grundfond, reservfond, garantifond och uppskrivningsfond. Benämningen fond får inte användas för annat belopp i balansräkningen. Förlust för räkenskapsåret tas upp som avdragspost.

En *föreningsbanks* eget kapital skall delas upp i bundet eget kapital och fritt eget kapital eller ansamlad förlust. Under bundet eget kapital skall tas upp insatskapital, reservfond och uppskrivningsfond. Medlemsinsatser och förlagsinsatser skall redovisas var för sig. Under fritt eget kapital eller ansamlad förlust skall tas upp fria fonder, var för sig, balanserad vinst eller förlust samt nettovinst eller förlust för räkenskapsåret. Balanserad förlust och förlust för räkenskapsåret tas därvid upp som avdragsposter.

8 § Utöver vad som följer av bokföringslagen (1976:125) skall i resultaträkningen och balansräkningen uppgifter och särskilda upplysningar lämnas i följande hänseenden:

1. Aktier skall tas upp med angivande för varje bolag av dess namn, antalet aktier samt dessas nominella värde och bokförda värde enligt balansräkningen. För varje bolag skall vidare anges aktiernas röstvärde samt den utdelning som har erhållits under räkenskapsåret. Bankinspektionen får tillåta att aktier redovisas utan specifikation.

2. Ändringar i beloppen av det egna kapitalets och de egna fondernas poster jämfört med föregående balansräkning skall specificeras.

3. För fastigheter som är anläggningstillgångar skall anges de sammanlagda taxeringsvärdena, fördelade på de tillgångar som tagits upp under särskilda poster i balansräkningen.

4. Om det har förekommit sådana förändringar i resultaträkningen eller balansräkningen beträffande posternas gruppering eller något annat som väsentligt påverkar jämförbarheten mellan åren, skall redogörelse lämnas för förändringarna.

Ett *bankaktiebolag* skall härutöver lämna uppgifter och upplysningar i följande hänseenden:

1. Består aktiekapitalet av aktier av olika slag, skall fördelningen på olika aktieslag anges.

2. Har bolaget utelöpande lån, som är konvertibla eller förenade med optionsrätt till nyteckning, skall för varje lån anges utestående lånebelopp samt tid och villkor för utbyte eller för nyteckning. Beträffande utelöpande lån mot vinstandels bevis skall för varje lån anges utestående lånebelopp och räntebestämmelserna.

De uppgifter och särskilda upplysningar som avses i första och andra styckena får tas in i noter, om tydliga hänvisningar görs vid de poster i redovisningshandlingarna till vilka de hänförs sig.

9 § Förvaltningsberättelsen skall upprättas med iakttagande av god redovisningssed.

I förvaltningsberättelsen skall upplysningar lämnas i följande hänseenden:

1. Sådana förhållanden som inte skall redovisas i resultaträkningen eller i balansräkningen men som är viktiga för bedömningen av bankens verksamhetsresultat och ställning.

2. Händelser av väsentlig betydelse för banken, som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dettas slut.

3. Medelantalet under räkenskapsåret anställda personer, såväl för banken i dess helhet som för varje arbetsställe med mer än tjugo anställda, det sammanlagda beloppet av räkenskapsårets löner och ersättningar dels till styrelsen och andra personer i ledande ställning, varvid tantiem och därmed jämställd ersättning till styrelsen skall anges särskilt, dels till övriga anställda och delegater i banken samt, om banken har anställda i flera länder, löner och ersättningar angivna särskilt för varje land jämte uppgift om medelantalet anställda i respektive land.

Förvaltningsberättelsen skall innehålla förslag till dispositioner beträffande bankens vinst eller förlust.

Ett *bankaktiebolag*, en *sparbank* och en *central föreningsbank* skall till förvaltningsberättelsen foga en kapitaltäckningsanalys. I denna skall lämnas uppgifter om det egna kapitalet och de egna fonderna, om därmed enligt 2 kap. 9 § likställt kapital samt om kapitalkravet enligt bestämmelserna i 2 kap. 10 och 11 §§.

En *föreningsbank* skall därutöver lämna upplysningar i följande hänseenden:

1. Väsentliga förändringar i medlemsantalet och summorna av insatsbelopp som skall återbetalas under nästa räkenskapsår enligt bestämmelserna i 4 kap. 1 och 3 §§ föreningsbankslagen (1987:000).

2. Den rätt till utdelning som gjorda förlagsinsatser medför.

3. Summan av de förlagsinsatser som har sagts upp och skall inlösas under de näst följande två räkenskapsåren.

Koncernredovisning

10 § I en moderbank skall, utöver årsredovisning för moderbanken, för varje räkenskapsår avges en koncernredovisning bestående av koncernresultaträkning och koncernbalansräkning. Redovisningen skall hänföra sig till balansdagen för moderbanken.

Bestämmelserna i 2 § andra stycket och 3 § skall tillämpas på koncernredovisningen.

11 § Koncernresultaträkningen och koncernbalansräkningen skall var

för sig utgöra ett sammandrag av moderbankens och dotterföretagens resultaträkningar och balansräkningar. Sammandraget skall upprättas enligt god redovisningssed och med iakttagande i tillämpliga delar av 2 § första stycket och 6–8 §§.

Koncernresultaträkningen skall utvisa koncernens årsresultat efter avdrag för redovisad vinstutdelning inom koncernen och avdrag eller tillägg för ökning eller minskning av internvinster under räkenskapsåret. Med internvinst avses moderbankens andel av vinst som uppkommit genom att en tillgång överlåtits inom koncernen, i den mån inte tillgången därefter överlåtits till köpare utanför koncernen eller tillgången förbrukats eller dess värde satts ned hos det företag inom koncernen som förvärvat tillgången.

I förvaltningsberättelsen för en moderbank skall vidare i tillämpliga delar lämnas sådana upplysningar om koncernen som avses i 9 § andra stycket. Redogörelse skall lämnas för vilka metoder och värderingsprinciper som använts vid upprättandet av koncernredovisningen.

För ett *bankaktiebolag* och en *föreningsbank* skall koncernbalansräkningen visa beloppet fritt eget kapital eller ansamlad förlust i koncernen efter avdrag för internvinster. Vidare skall i förvaltningsberättelsen det belopp uppges som skall föras över till det bundna egna kapitalet i koncernen enligt årsredovisningarna för företag inom denna.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, bankinspektionen får medge undantag från bestämmelserna i första, andra och fjärde styckena om koncernresultaträkning och koncernbalansräkning, om det med hänsyn till koncernens sammansättning eller andra särskilda skäl är förenat med synnerliga svårigheter att i vissa hänseenden tillämpa bestämmelserna. För sådana undantag skall en motiverad redogörelse lämnas i moderbankens förvaltningsberättelse.

Delårsrapport

12 § Ett *bankaktiebolag*, en *sparbank* och en *central föreningsbank* skall minst en gång under varje räkenskapsår som omfattar mer än tio månader avge en särskild redovisning (delårsrapport). Rapporterna skall avse bankens verksamhet från räkenskapsårets början. Minst en rapport skall omfatta en period av minst hälften och högst två tredjedelar av räkenskapsåret.

Delårsrapporterna avges av styrelsen eller, om styrelsen bestämmer det, av verkställande direktören. Rapporterna skall hållas tillgängliga hos banken för envar och genast sändas till de aktieägare, huvudmän eller medlemmar som begär det. Om skyldigheten att sända in delårsrapport till bankinspektionen finns det föreskrifter i 7 kap. 6 § 3.

13 § I delårsrapporter skall översiktligt redogöras för verksamheten och resultatutvecklingen i denna samt för utvecklingen av inlåningen, utlåningen och likviditeten sedan det föregående räkenskapsårets utgång. Vidare skall i belopp anges resultatet före bokslutsdispositioner och skatt under rapportperioden. Bestämmelserna i 9 § andra stycket 1 och 2 gäller i tillämpliga delar för delårsrapporter.

En moderbank skall i en delårsrapport, utöver uppgifter för moderbanken, i tillämpliga delar lämna uppgifter för koncernen motsvarande vad som sägs i första stycket. På motsvarande sätt skall en *central föreningsbank* som har anslutna lokala föreningsbanker även lämna uppgifter för gruppen.

14 § Om särskilda hinder inte möter, skall i anslutning till uppgifterna enligt 13 § även lämnas motsvarande uppgifter för samma rapportperiod under det föregående räkenskapsåret.

Begrepp och termer i delårsrapport skall i möjlig mån överensstämma med dem som har använts i den senast framlagda årsredovisningen.

5 kap. Skadestånd m.m.

1 § Om en stiftare, huvudman, styrelseledamot eller delegat uppsåtligen eller av oaktsamhet skadar banken då han fullgör sitt uppdrag, skall han ersätta skadan. Detsamma gäller när skadan vållas en aktieägare, en medlem eller någon annan genom överträdelse av denna lag, bankaktiebolagslagen (1987:000), sparbankslagen (1987:000) eller föreningsbankslagen (1987:000) eller bankens stadgar.

2 § En revisor är ersättningsskyldig enligt de grunder som anges i 1 §. Han ansvarar även för skada som uppsåtligen eller av oaktsamhet vållas av hans medhjälpare.

Om ett revisionsbolag är revisor, åligger ersättningsskyldigheten detta bolag och den som är huvudansvarig för revisionen.

3 § En aktieägare är skyldig att ersätta den skada som han genom att medverka till överträdelse av denna lag, bankaktiebolagslagen (1987:000) eller bolagsordningen uppsåtligen eller av grov oaktsamhet tillfogar bankaktiebolaget, en aktieägare eller någon annan.

En medlem i en föreningsbank eller en röstberättigad som inte är medlem är skyldig att ersätta den skada som han genom att medverka till överträdelse av denna lag, föreningsbankslagen (1987:000) eller stadgarna uppsåtligen eller av grov oaktsamhet tillfogar föreningsbanken, en medlem eller någon annan.

4 § Om någon är ersättningsskyldig enligt 1–3 §§, kan skadeståndet jämkas efter vad som är skäligt med hänsyn till handlingens beskaffenhet, skadans storlek och omständigheterna i övrigt.

Skall flera ersätta samma skada, svarar de solidariskt för skadeståndet i den mån skadeståndsskyldigheten inte har jämkats för någon av dem enligt första stycket. Vad någon har utgett i skadestånd får krävas tillbaka från de andra efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

5 § Talan om skadestånd till ett *bankaktiebolag* enligt 1–3 §§ kan väckas, om vid en bolagsstämma majoriteten eller en minoritet bestående av ägare till minst en tiondel av samtliga aktier har biträtt ett förslag om att väcka skadeståndstalan eller har röstat mot ett förslag om att bevilja någon styrelseledamot ansvarsfrihet. En uppgörelse om skadeståndsskyldigheten kan träffas endast av bolagsstämman och bara under förutsättning att inte ägare till en tiondel av samtliga aktier röstar mot förslaget till uppgörelse. Om en aktieägare för skadeståndstalan för bolagets räkning, kan någon uppgörelse inte träffas utan hans samtycke. Talan mot en delegat om skadestånd till bolaget får utan hinder av vad nu sagts väckas av styrelsen.

Talan om skadestånd till bolaget får föras av ägare till minst en tiondel av samtliga aktier. Om någon aktieägare sedan talan väckts avstår från talan, kan likväl de övriga fullfölja denna. Den som har väckt talan svarar för rättegångskostnaderna men har rätt till ersättning av bolaget för den kostnad som täcks av vad som kommit bolaget till godo genom rättegången.

Talan för bolagets räkning mot en styrelseledamot om skadestånd på

grund av ett beslut eller en åtgärd under ett räkenskapsår skall väckas senast ett år från det att årsredovisningen och revisionsberättelsen för räkenskapsåret lades fram på bolagsstämma.

Har ett beslut fattats om att bevilja ansvarsfrihet eller att inte föra skadeståndstalan utan att ägare till minst det antal aktier som anges i första stycket röstat mot beslutet eller har tiden för talan försuttits enligt tredje stycket, kan trots detta talan enligt första eller andra stycket väckas, om det i årsredovisningen eller i revisionsberättelsen eller på något annat sätt till bolagsstämman inte har lämnats i väsentliga hänseenden riktiga och fullständiga uppgifter om det beslut eller den åtgärd som ligger till grund för talan.

Skadeståndstalan som grundas på brott kan alltid föras av styrelsen.

6 § Talan om skadestånd till en *sparbank* enligt 1 eller 2 § kan väckas, om vid en sparbanksstämma majoriteten eller en minoritet bestående av minst en tredjedel av samtliga huvudmän har biträtt ett förslag om att väcka skadeståndstalan eller har röstat mot ett förslag om att bevilja någon styrelseledamot ansvarsfrihet. En uppgörelse om skadeståndsskyldigheten kan träffas endast av sparbanksstämman och bara under förutsättning att inte en tiondel av samtliga huvudmän röstar mot förslaget till uppgörelse. Talan mot en delegat om skadestånd till sparbanken får utan hinder av vad nu sagts väckas av styrelsen.

Talan för sparbankens räkning mot en styrelseledamot om skadestånd på grund av ett beslut eller en åtgärd under ett räkenskapsår skall väckas senast ett år från det att årsredovisningen och revisionsberättelsen för räkenskapsåret lades fram på sparbanksstämma.

Har ett beslut fattats om att bevilja ansvarsfrihet eller att inte föra skadeståndstalan utan att minst det antal huvudmän som anges i första stycket röstat mot beslutet eller har tiden för talan försuttits enligt andra stycket, kan trots detta talan enligt första stycket väckas, om det i årsredovisningen eller i revisionsberättelsen eller på något annat sätt till sparbanksstämman inte har lämnats i väsentliga hänseenden riktiga och fullständiga uppgifter om det beslut eller den åtgärd som ligger till grund för talan.

Skadeståndstalan som grundas på brott kan alltid föras av styrelsen.

7 § Talan om skadestånd till en *föreningsbank* enligt 1–3 §§ kan väckas, om vid en föreningsbanksstämma majoriteten eller en minoritet bestående av minst en tiondel av samtliga röstberättigade har biträtt ett förslag om att väcka skadeståndstalan eller har röstat mot ett förslag om att bevilja någon styrelseledamot ansvarsfrihet. En uppgörelse om skadeståndsskyldigheten kan träffas endast av föreningsbanksstämman och bara under förutsättning att inte en tiondel av samtliga röstberättigade röstar mot förslaget till uppgörelse. Om en medlem för skadeståndstalan för föreningsbankens räkning, kan någon uppgörelse inte träffas utan hans samtycke. Talan mot en delegat om skadestånd till föreningsbanken får utan hinder av vad nu sagts väckas av styrelsen.

Talan om skadestånd till föreningsbanken får föras av röstberättigade som utgör minst en tiondel av samtliga röstberättigade. Om en röstberättigad sedan talan väckts avstår från talan, kan likväl de övriga fullfölja denna. Den som har väckt talan svarar för rättegångskostnaderna men har rätt till ersättning av föreningsbanken för den kostnad som täcks av vad som kommit föreningsbanken till godo genom rättegången.

Talan för föreningsbankens räkning mot en styrelseledamot om skadestånd på grund av ett beslut eller en åtgärd under ett räkenskapsår skall väckas senast ett år från det att årsredovisningen och revisionsberättelsen

för räkenskapsåret lades fram på föreningsbanksstämma.

Har ett beslut fattats om att bevilja ansvarsfrihet eller att inte föra skadeståndstalan utan att det minsta antalet röstberättigade som anges i första stycket röstat mot beslutet eller har tiden för talan försettits enligt tredje stycket, kan trots detta talan enligt första eller andra stycket väckas, om det i årsredovisningen eller i revisionsberättelsen eller på något annat sätt till föreningsbanksstämman inte har lämnats i väsentliga hänseenden riktiga och fullständiga uppgifter om det beslut eller den åtgärd som ligger till grund för talan.

Skadeståndstalan som grundas på brott kan alltid föras av styrelsen.

8 § Sådan talan för en banks räkning enligt 1–3 §§, som inte grundas på brott, kan ej väckas mot

1. styrelseledamot sedan tre år förflutit från utgången av det räkenskapsår då det beslut eller den åtgärd, som ligger till grund för talan, fattades eller vidtogs.

2. delegat sedan ett år förflutit från det att årsredovisningen och revisionsberättelsen för det räkenskapsår varunder den ansvarsgrundande åtgärden vidtogs framlades på stämman.

3. revisor sedan tre år förflutit från det att revisionsberättelsen lades fram på stämman eller yttrande som avses i denna lag avgavs.

4. stiftare sedan tre år förflutit från det beslutet om bankens bildande fattades på den konstituerande stämman, samt

5. aktieägare, huvudman eller medlem i föreningsbank eller röst berättigad, som inte är medlem, sedan två år förflutit från det beslut eller den åtgärd som ligger till grund för talan.

Försätts banken i konkurs på en ansökan som gjorts innan den tid som anges i första stycket har gått ut, kan konkursboet föra talan enligt 1–3 §§ trots att frihet från skadeståndsansvar har inträtt enligt 5–7 §§. Efter utgången av den nämnda tiden kan en sådan talan dock inte väckas senare än sex månader från edgångssammanträdet.

6 kap. Bankens firma

1 § Ett *bankaktiebolags* firma skall innehålla ordet bank, en *sparbanks* firma ordet sparbank, en *central föreningsbanks* firma orden central föreningsbank samt en *lokal föreningsbanks* firma ordet föreningsbank.

Firman skall registreras i bankregistret.

Om firman skall registreras på två eller flera språk, skall varje lydelse anges i bankens stadgar.

2 § En banks firma skall tydligt skilja sig från andra ännu bestående firmor, som är införda i bankregistret, samt från benämningar på utländska bankföretag, som är allmänt kända i Sverige. För registrering av firma gäller i övrigt vad som föreskrivs i firmalagen (1974: 156).

Utän hinder av första stycket får firman för ett bankaktiebolag som har bildats av ett utländskt bankföretag innehålla det företags firma. Motsvarande gäller om bankaktiebolaget har bildats av flera utländska bankföretag.

3 § En banks styrelse kan anta bifirma. Bestämmelsen i 1 § andra stycket och 2 § om firma gäller även bifirma. Ordet bank, sparbank eller föreningsbank får endast användas i bifirma för bankverksamhet.

4 § Skriftliga handlingar som utfärdas för en bank bör undertecknas med

bankens firma. Har styrelsen eller någon annan ställföreträdare för banken utfärdat en handling utan firmateckning och framgår det inte av handlingens innehåll att den har utfärdats på bankens vägnar, svarar de som har undertecknat handlingen solidariskt för förpliktelsen enligt handlingen. Detta gäller dock inte, om

1. det framgick av omständigheterna vid handlingens tillkomst att handlingen utfärdades för banken, samt
2. medkontrahenten fått ett av banken behörigen undertecknat godkännande av handlingen utan oskäligt dröjsmål efter det att antingen en begäran om sådant godkännande har framställts eller personlig ansvarighet har gjorts gällande mot undertecknarna.

5 § I firmalagen (1974:156) finns bestämmelser om förbud mot användning av firma och om hävande av firmaregistrering.

7 kap. Tillsyn

1 § Bankinspektionen skall se till att en bank följer dels de lagar som reglerar bankens verksamhet, dels andra författningar såvitt de särskilt avser banker, dels bankens stadgar och de bestämmelser, som med stöd därav meddelats av bankens stämma eller styrelse.

Bankinspektionen skall även i övrigt med uppmärksamhet följa bankernas verksamhet för att hålla sig underrättad om förhållanden som kan inverka på en banks säkerhet eller i övrigt är av betydelse för en sund utveckling av bankverksamheten.

Bankinspektionen är inte på grund av vad här föreskrivits skyldig att övervaka att sådana bestämmelser iakttas som avser aktieägarers eller medlemmars rättigheter eller skyldigheter i förhållande till banken eller till någon annan aktieägare eller medlem eller som angår bankens inre angelägenheter.

2 § Bankinspektionens tillsyn utövas med ledning av de handlingar som enligt denna lag skall sändas in till bankinspektionen samt de upplysningar som inhämtas vid bankundersökningar eller på något annat sätt.

Bankundersökning skall genomföras så ofta som inspektionen anser det nödvändigt eller när regeringen beslutar att sådan skall ske.

3 § Bankinspektionen skall för varje *bankaktiebolag*, *spårbank* samt *central föreningsbank* förordna en eller flera revisorer att med övriga revisorer delta i granskningen av styrelsens förvaltning och bankens räkenskaper. Inspektionen får för samma ändamål förordna revisor för *lokal föreningsbank*.

För revisor som förordnats av bankinspektionen skall inspektionen utfärda instruktion.

Bankinspektionen får när som helst återkalla förordnande enligt första stycket och i stället utse ny revisor.

4 § Bankinspektionen får, när det anses nödvändigt, sammankalla bankens styrelse. Har styrelsen inte rättat sig efter en begäran från inspektionen om att kalla till en extra stämma, får inspektionen utfärda sådan kallelse.

Företrädare för bankinspektionen får närvara vid stämma och vid sådant styrelsesammanträde som inspektionen har sammankallat samt delta i överläggningarna.

5 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, bankinspektionen får utfärda närmare föreskrifter om förvaring och inventering av värdehandlingar samt om brottsförebyggande åtgärder hos en bank.

Om rätt för regeringen eller bankinspektionen att utfärda föreskrifter i fråga om bokföring och redovisning finns det bestämmelser i 4 kap. 1 § tredje stycket.

6 § Det åligger styrelsen i en bank

1. att när som helst för den befattningshavare hos bankinspektionen, som enligt föreskrifter meddelade av regeringen skall företräda inspektionen i sådant avseende, samt för den särskilda undersökning regeringen kan besluta om hålla bankens kassa och övriga tillgångar samt böcker, räkenskaper och andra handlingar tillgängliga för granskning,

2. att genast efter varje månads slut, enligt de formulär som fastställs av inspektionen, upprätta och till inspektionen sända in en översikt, som utvisar bankens tillgångar och skulder,

3. att så snart det kan ske, i fråga om lokal föreningsbank dock endast om inspektionen begär det, till inspektionen sända in avskrift av styrelsens årsredovisningshandlingar och revisionsberättelse och, i förekommande fall, koncernredovisningshandlingar och koncernrevisionsberättelse med tillhörande handlingar, samt delårsrapporter och protokoll över förhandlingarna vid ordinarie stämma,

4. att dels på den tid som inspektionen bestämmer till inspektionen sända de uppgifter som denna anser nödvändiga för att kunna upprätta en översikt över resultatet av bankens verksamhet under räkenskapsåret samt bankens ställning vid årets slut, dels, efter regeringens bestämmande, avge ytterligare uppgifter om bankens verksamhet och ställning, samt

5. att även i övrigt meddela inspektionen, eller en sådan befattningshavare vid denna som ovan sagts, alla de upplysningar om banken som de begär.

7 § Bankens styrelse är skyldig att genast låta upprätta en särskild balansräkning, om det finns anledning att anta att en bank gjort sådana förluster att

1. ett *bankaktiebolags* eget kapital understiger nio tiondelar av det registrerade aktiekapitalet,

2. en *sparbank* inte kan uppfylla kravet på egna fonder i 2 kap. 9 och 10 §§,

3. en *central föreningsbanks* och de anslutna *lokala föreningsbankernas* eget kapital inte svarar mot det belopp som fordras enligt 2 kap. 9 och 10 §§.

Balansräkningen skall granskas av revisorerna. Om antagandet om bankens förluster bekräftas skall styrelsen genast underrätta bankinspektionen.

8 § Om styrelsen eller stämman har fattat ett beslut som avviker från sådan lag eller författning som avses i 1 § första stycket eller från bankens stadgar, får bankinspektionen förbjuda verkställighet av beslutet. Har beslutet gått i verkställighet får inspektionen förelägga styrelsen att göra rättelse där så kan ske samt att fullgöra vad som åligger styrelsen. Ett sådant föreläggande får dock inte meddelas i fråga om sådana föreskrifter i lag, som det är straffbart att överträda.

Om avvikelsen enligt första stycket är av allvarlig beskaffenhet, skall inspektionen göra anmälan om detta till regeringen, som kan förklara oktrojen förverkad.

9 § Även om sådan avvikelse som avses i 8 § första stycket inte har skett, får bankinspektionen meddela de erinringar i fråga om verksamheten i en bank, som inspektionen finner påkallade.

Om verksamheten i en bank till följd av allvarliga missförhållanden i bankens ledning kan befaras komma att bli till skada för det allmänna, får inspektionen förelägga bankens styrelse att vidta erforderliga åtgärder. Om styrelsen inte rättar sig efter ett sådant föreläggande tillämpas 8 § andra stycket.

10 § Har en *sparbank* i fall som avses i 5 kap. 1 eller 2 § tillfogats skada, får bankinspektionen låta väcka talan mot den ersättningsskyldige, om inte bestämmelserna i 5 kap. 6 och 8 §§ utgör hinder för sådan talan.

11 § Om oktroj har beviljats för en bank och banken därefter inte anmälts för registrering inom föreskriven tid, skall regeringen efter anmälan av bankinspektionen förklara oktrojen förverkad. Detsamma gäller om anmälningen för bankens registrering genom lagakraftäggande beslut avskrivits eller avslagits.

12 § Under en banks likvidation har bankinspektionen samma befogenheter i fråga om likvidatorerna och stämman som annars tillkommer inspektionen beträffande styrelsen och stämman.

13 § Har en bank försatts i konkurs, skall bankinspektionen förordna ett allmänt ombud. Det allmänna ombudet skall som konkursförvaltare delta i konkursboets förvaltning tillsammans med den eller de förvaltare som utses enligt konkurslagen (1987:000).

Det allmänna ombudet kan beträffande medförvaltare göra en sådan framställning som avses i 7 kap. 5 § konkurslagen.

Även om beslut om delning av konkursboets förvaltning har fattats, får det allmänna ombudet delta i förvaltningen i dess helhet.

Bestämmelserna i konkurslagen om arvode till konkursförvaltare gäller också det allmänna ombudet.

14 § Bankinspektionens beslut enligt denna lag, bankaktiebolagslagen (1987:000), sparbankslagen (1987:000) och föreningsbankslagen (1987:000) överklagas hos regeringen. Inspektionens beslut får verkställas utan hinder av att det överklagats, om inte regeringen förordnar något annat.

Om överklagande av beslut i vissa fall finns bestämmelser i 8 kap. 8 § och 9 kap. 3 § sista stycket.

15 § Varje *bankaktiebolag*, *sparbank* och *central föreningsbank* skall årligen betala ett bidrag för att täcka kostnaderna för bankinspektionens organisation och verksamhet. Bidragets storlek beräknas för

1. ett *bankaktiebolag* som en procentandel av bolagets eget kapital och skulder vid utgången av det nästföregående kalenderåret.

2. en *sparbank* som en procentandel av sparbankens egna fonder och skulder vid utgången av det nästföregående kalenderåret.

3. en *central föreningsbank* som en procentandel av föreningsbankens jämte anslutna lokala föreningsbankers sammanlagda egna kapital och skulder vid utgången av det nästföregående kalenderåret.

Procentandelen skall vara lika för alla banker inom respektive bankkategori och får inte överstiga för *bankaktiebolag* tre tusendels procent, för *sparbanker* sju tusendels procent samt för *föreningsbanker* en hundraedels procent. Regeringen meddelar närmare föreskrifter om fastställande av bidragen och bidragens erläggande.

Varje bank skall, med belopp som bankinspektionen bestämmer, utge ersättning till revisor som har förordnats enligt 3 §. Ett *bankaktiebolag* skall, med belopp som regeringen bestämmer, även utge ersättning till offentlig ledamot enligt 7 kap. 1 § bankaktiebolagslagen (1986:000) samt till person som avses i 7 kap. 8 § första stycket andra meningen samma lag.

16 § Den som är ledamot eller suppleant i styrelsen för bankinspektionen eller befattningshavare där får inte ingå i styrelsen för en bank eller vara anställd i en bank. Inte heller får en sådan person äga aktier i ett bankaktiebolag eller vara huvudman i en sparbank.

Regeringen får meddela särskilda bestämmelser om beviljande av kredit till sådan person som avses i första stycket.

17 § Om en pensionsstiftelse eller en personalstiftelse hör till en bank och stiftelsens förmögenhet huvudsakligen härrör från medel som tillskjutits av banken, skall bankinspektionen se till att stiftelsens tillgångar är placerade på ett sätt som bereder skäligen säkerhet. Därvid skall stiftelsens ändamål beaktas och hänsyn tas till vad som föreskrivs i denna lag om placering av en banks medel. Har stiftelsens tillgångar inte placerats på ett tillfredsställande sätt, får inspektionen förelägga stiftelsen att vidta rättelse.

Den som företräder stiftelsen skall på bankinspektionens begäran hålla stiftelsens kassa och övriga tillgångar samt böcker, räkenskaper och andra handlingar tillgängliga för granskning. Han skall även lämna inspektionen alla de upplysningar rörande stiftelsen som inspektionen begär.

8 kap. Registrering m. m.

1 § Bankinspektionen skall föra ett bankregister för registrering enligt denna lag, bankaktiebolagslagen (1986:000), sparbankslagen (1986:000), föreningsbankslagen (1986:000) eller andra författningar.

2 § Bankinspektionen skall utan dröjsmål kungöra i Post- och Inrikes Tidningar vad som införs i bankregistret med undantag för registrering av underrättelse enligt

1. 2 kap. 17 § bankaktiebolagslagen (1987:000), 2 kap. 14 § sparbankslagen (1987:000) och 2 kap. 7 § föreningsbankslagen (1987:000) om dagen för kungörelse om rörelsens öppnande.

2. 10 kap. 20 § bankaktiebolagslagen, 6 kap. 19 § sparbankslagen och 9 kap. 20 § föreningsbankslagen från tingsrätten om att banken blivit försatt i konkurs, att beslut om konkurs upphävts eller att konkurs avslutats samt

3. 11 kap. 4 § bankaktiebolagslagen och 7 kap. 5 § sparbankslagen om fusionstillstånd.

En kungörelse som avser ändring i ett förhållande som tidigare har införts i registret skall endast ange ändringens art.

3 § Det som har blivit infört i bankregistret skall anses ha kommit till tredje mans kännedom, om det har kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar enligt 2 § och det inte av omständigheterna framgår att han varken kände till eller borde ha känt till det som kungjorts.

4 § Om en sökande vid anmälan för registrering inte har iakttagit vad som är föreskrivet om anmälan, skall han föreläggas att inom viss tid avge

yttrande eller vidta rättelse. Detsamma gäller om bankinspektionen finner att ett beslut, som anmäls för registrering och för vars giltighet regeringens stadfästelse inte krävs, eller en handling som bifogas anmälingen:

1. inte har tillkommit i behörig ordning,
2. till sitt innehåll strider mot denna lag eller annan författning eller stadgarna, eller
3. i något viktigare hänseende har en otydlig eller vilseledande avfattning.

Om sökanden inte rättar sig efter föreläggandet, skall anmälingen avskrivras. En underrättelse om denna påföljd skall tas in i föreläggandet. Finns det även efter det att yttrandet har avgivits något hinder mot registrering och har sökanden haft tillfälle att yttra sig över hindret, skall registrering vägras, om det inte finns anledning att ge sökanden ett nytt föreläggande.

Bestämmelserna i första stycket utgör inte hinder mot registrering av ett beslut av stämman, om rätten till talan mot beslutet har gått förlorad enligt 8 kap. 16 § andra stycket bankaktiebolagslagen (1987:000), 4 kap. 17 § andra stycket sparbankslagen (1987:000) eller 7 kap. 18 § andra stycket föreningsbankslagen (1987:000).

5 § Bankinspektionen skall genast skriftligen underrätta banken när inspektionen

1. nedsatt aktiekapitalet enligt 4 kap. 14 § andra stycket bankaktiebolagslagen (1987:000),
2. förklarat beslut om nedsättning av aktiekapitalet förfallet enligt 6 kap. 7 § tredje stycket bankaktiebolagslagen,
3. förklarat fråga om fusion förfallen enligt 11 kap. 6 § tredje stycket bankaktiebolagslagen, 7 kap. 7 § tredje stycket sparbankslagen (1987:000) eller 10 kap. 5 § tredje stycket föreningsbankslagen (1987:000), eller
4. förelagt eller dömt ut vite enligt 9 kap. 3 § denna lag.

6 § I firmalagen (1974:156) finns bestämmelser om avförande av en firma ur registret sedan en dom om hävande av firmaregistreringen har vunnit laga kraft.

7 § Beslut att ändra bolagsordningens bestämmelser om aktiekapitalet, maximikapitalet eller minimikapitalet eller om aktiernas nominella belopp samt beslut om att öka eller att sätta ned aktiekapitalet skall registreras samtidigt, om ändringen av bolagsordningen eller ökningen eller nedsättningen av aktiekapitalet är nödvändig för att aktiekapitalets storlek skall bli förenlig med bolagsordningen.

8 § Ett beslut av bankinspektionen som innebär att anmälan avskrivits eller registrering har vägrats enligt 4 § andra stycket överklagas till kamrarrätten genom besvär inom två månader från beslutets dag. Detsamma gäller ett beslut av bankinspektionen som avses i 5 § 1-3.

9 kap. Straff och vite

1 § Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som uppsåtligen

1. i Sverige driver bankrörelse utan att vara berättigad till detta,
2. för ett utländskt bankföretags räkning förestår en verksamhet som utan tillstånd enligt 1 kap. 4 § drivs från ett kontor eller något annat fast driftställe i Sverige.

Till böter döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot bestämmelsen i 1 kap. 5 § om förbud att i firma eller i övrigt vid beteckning av affärsrörelse använda ordet bank.

Ansvar enligt 20 kap. 3 § brottsbalken skall inte följa för den som bryter mot förbudet i 1 kap. 6 § första stycket att obehörigen röja enskildas förhållande till en bank. Detsamma gäller en revisor som bryter mot förbudet i 3 kap. 14 § första stycket att lämna upplysningar om en banks angelägenheter.

Den som har åsidosatt vitesföreläggande som avses i 3 § får inte dömas till ansvar för gärning som omfattas av föreläggandet.

2 § Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. till bankinspektionen meddelar oriktiga eller vilseledande uppgifter om sådana omständigheter som han är skyldig att lämna uppgift om enligt denna lag, bankaktiebolagslagen (1987:000), sparbankslagen (1987:000) eller föreningsbankslagen (1987:000).

2. underlåter att enligt bankaktiebolagslagen föra aktiebok, aktiebrevsregister eller förteckning enligt 3 kap. 13 § eller att hålla aktiebok tillgänglig eller bryter mot förbudet i 3 kap. 13 § tredje stycket att utan samtycke lämna uppgifter ur där avsedd förteckning.

3. underlåter att enligt föreningsbankslagen föra medlemsförteckning eller lämna skriftlig uppgift enligt 3 kap. 6 § fjärde stycket samma lag.

4. underlåter att enligt 7 kap. 12 § första stycket andra meningen bankaktiebolagslagen, 3 kap. 11 § första stycket andra meningen sparbankslagen eller 6 kap. 11 § första stycket andra meningen föreningsbankslagen sammankalla styrelsen på begäran av styrelseledamot eller underlåter att iaktta vad som enligt 7 kap. 13 § första stycket andra eller tredje meningen bankaktiebolagslagen, 3 kap. 12 § första stycket andra eller tredje meningen sparbankslagen eller 6 kap. 12 § första stycket andra eller tredje meningen föreningsbankslagen gäller för styrelsens beslut.

3 § Bankinspektionen kan vid vite förelägga en eller flera styrelseledamöter att fullgöra skyldighet enligt denna lag eller andra författningar att

1. till inspektionen sända in behöriga redovisningshandlingar, revisionsberättelser eller delårsrapporter, samt

2. hos inspektionen göra föreskriven anmälan för registrering.

Ett föreläggande enligt första stycket 2 får inte meddelas, om underlåtenheten att göra anmälan medför att stämmans eller styrelsens beslut förfaller eller att banken blir skyldig att träda i likvidation.

Bankinspektionen kan förena även annat föreläggande enligt denna lag än som avses i första stycket med vite.

Bankinspektionen skall pröva frågan om utdömande av ett vite som har förelagts enligt första stycket. I övriga fall prövas frågan enligt lagen (1985:206) om viten av länsrätten.

Bankinspektionens beslut varigenom vite som avses i första stycket förelagts eller dömts ut får överklagas hos kammarrätten genom besvär.

Föreskrifter om ikraftträdande av denna lag meddelas i lagen (1987:000) om införande av ny banklagstiftning.

2 Förslag till Bankaktiebolagslag

NU 1986/87:36
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om hur ett bankaktiebolag bildas och om dess organisation m. m. Bestämmelser om den rörelse som ett bankaktiebolag får driva samt andra för bankaktiebolag, sparbanker och föreningsbanker gemensamma bestämmelser finns i bankrörelselagen (1987:000).

2 § I ett bankaktiebolag svarar delägarna inte personligen för bolagets förpliktelser.

Bankaktiebolagets aktiekapital skall bestämmas med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av den planerade rörelsen. Är aktiekapitalet fördelat på flera aktier, skall dessa lyda på lika belopp.

3 § Äger ett bankaktiebolag så många aktier eller andelar i en svensk eller utländsk juridisk person att det har mer än hälften av rösterna för samtliga aktier eller andelar, är bankaktiebolaget moderbolag och den andra juridiska personen dotterföretag. Äger ett dotterföretag eller äger ett moderbolag och ett eller flera dotterföretag tillsammans eller äger flera dotterföretag tillsammans så många aktier eller andelar i en juridisk person som nyss sagts, är även sistnämnda juridiska person dotterföretag till moderbolaget.

Har ett bankaktiebolag i annat fall på grund av aktie- eller andelsinnehav eller avtal ensamt ett bestämmande inflytande över en juridisk person och en betydande andel i resultatet av dess verksamhet, är bankaktiebolaget moderbolag och den juridiska personen dotterföretag.

Moderbolag och dotterföretag utgör tillsammans en koncern.

4 § Ett bankaktiebolag får ingå som dotterbolag i en koncern endast om ett annat bankbolag är moderbolag.

Om det finns särskilda skäl får regeringen medge undantag från första stycket.

5 § Ingår ett bankaktiebolag i en koncern, där moderbolaget inte är bank, skall bestämmelserna i bankrörelselagen (1987:000) om banks rörelse och om tillsyn av bank samt bestämmelserna i denna lag om banks ledning gälla för moderbolaget i tillämpliga delar och för övriga företag, som om de vore dotterföretag till bank. Begränsningarna i fråga om banks rörelse skall avse företagen gemensamt. Koncernbidrag får ges endast efter medgivande av bankspektionen.

I en sådan koncern som avses i första stycket får det bokförda värdet av moderbolagets aktier eller andelar i dotterföretag som driver någon form av bankverksamhet inte överstiga moderbolagets eget kapital. Vid denna beräkning skall hänsyn inte tas till kreditaktiebolag som har till huvudsakligt ändamål att lämna lån mot säkerhet i panträtt i bostads-, kontors- eller affärsfastighet eller att lämna lån till kommuner.

Vad som sägs i 3 kap. 3 § om förbud att förvärva aktier i bankaktiebolag gäller även beträffande förvärv av aktier i ett sådant moderbolag som avses i första stycket.

Om det finns synnerliga skäl, får regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, bankinspektionen medge undantag från bestämmelserna i första och andra styckena.

NU 1986/87:36
Bilaga 2

2 kap. Bildande av bankaktiebolag

1 § Ett bankaktiebolag skall bildas av en eller flera stiftare.

Stiftarna skall vara svenska medborgare och bosatta i Sverige. Den som är omyndig eller i konkurs får inte vara stiftare. Att detsamma gäller den som är underkastad näringsförbud följer av 6 § lagen (1986:436) om näringsförbud.

Utan hinder av andra stycket får ett bankaktiebolag bildas av ett eller flera utländska bankföretag som stiftare.

Bestämmelserna i detta kapitel gäller inte om annat följer av bestämmelserna om fusion i 11 kap. 2 §.

2 § Stiftarna anger villkoren för bolagsbildningen.

Betalningen för en aktie får inte understiga det belopp på vilket aktien skall lyda (det nominella beloppet). Aktierna skall betalas med pengar.

3 § Stiftarna skall upprätta en bolagsordning som skall underställas regeringen för stadfästelse. Till ansökan om oktroj skall fogas en plan för den tilltänkta verksamheten.

Regeringen prövar att bolagsordningen överensstämmer med denna lag, bankrörelselagen (1986:000) och andra författningar samt om och i vad mån särskilda bestämmelser behövs med hänsyn till omfattningen och arten av bolagets verksamhet.

Om regeringen finner den planerade rörelsen vara nyttig för det allmänna stadfäster regeringen bolagsordningen samt beviljar oktroj för en tid av högst tio år och därutöver till det löpande räkenskapsårets slut.

4 § Om bolagsordningen ändras skall även ändringen stadfästas.

Regeringen kan uppdra åt bankinspektionen att pröva frågor om stadfästelse i sådana fall som inte är av principiell betydelse eller i övrigt av synnerlig vikt.

5 § Bolagsordningen skall ange

1. bolagets firma,
2. den ort i Sverige där styrelsen skall ha sitt säte,
3. de rörelsegrenar som bolaget avser att driva,
4. aktiekapitalet eller, om detta utan ändring av bolagsordningen skall kunna bestämmas till lägre eller högre belopp, minimikapitalet och maximikapitalet, varvid minimikapitalet inte får vara mindre än en fjärdedel av maximikapitalet,
5. aktiernas nominella belopp,
6. antalet eller lägsta och högsta antalet styrelseledamöter och revisorer samt eventuella suppleanter, som skall utses av bolagsstämman, samt tiden för deras uppdrag,
7. sättet att sammankalla bolagsstämman, samt
8. vilka ärenden som skall förekomma på den ordinarie stämman.

6 § Sedan oktroj har beviljats, skall stiftarna upprätta och skriva under en dagtecknad teckningslista som skall innehålla uppgifter om

1. det belopp som skall betalas för varje aktie,
2. tiden för aktiernas betalning, samt

3. sättet och tiden för kallelse till den konstituerande stämman, om sådan kallelse skall ske enligt 10 §.

I teckningslistan skall finnas en erinran om den inskränkning i rätten att förvärva aktier som föreskrivs i 3 kap. 3 §.

Till teckningslistan skall fogas avskrifter av oktrojbeslutet och bolagsordningen.

7 § Teckning av aktier skall ske på teckningslistan i original eller avskrift. Till teckningslistan skall fogas avskrifter av oktrojbeslutet och bolagsordningen.

7 § Teckning av aktier skall ske på den teckningslista som avses i 6 § eller på annan sådan lista, innehållande samma uppgifter och åtföljd av samma handlingar.

Har aktier tecknats på annat sätt kan teckningen inte göras gällande av bankaktiebolaget, om tecknaren anmäler felet hos bankinspektionen före bolagets registrering.

Har aktier tecknats med villkor, är teckningen ogiltig. Har ogiltigheten inte anmälts hos bankinspektionen före bolagets registrering, är dock aktietecknaren bunden av teckningen fastän han inte kan återropa villkoret.

8 § Stiftarna eller annan får inte ta emot ersättning av bankaktiebolaget för andra kostnader för bolagets bildande än sådana som varit uppenbarligen nödvändiga för bildandet. De får inte heller förbehålla sig eller någon annan särskilda förmåner eller rättigheter.

9 § Stiftarna avgör om aktieteckningen skall godtas och hur många aktier som skall tilldelas tecknarna. Har en stiftare enligt uppgift i teckningslistan tecknat ett visst antal aktier, skall minst detta antal tilldelas honom.

Om aktier inte har tilldelats en aktietecknare enligt aktieteckningen, skall stiftarna utan dröjsmål meddela honom detta.

10 § Beslut om bankaktiebolagets bildande fattas på en konstituerande stämma.

Stiftarna skall kalla de godtagna aktietecknarna till den konstituerande stämman enligt föreskrifterna i bolagsordningen om kallelse till bolagsstämma. Teckningslistorna, oktrojbeslutet och bolagsordningen skall genom stiftarnas försorg hållas tillgängliga för aktietecknarna under minst en vecka före stämman på den plats som har angivits i kallelsen.

Om alla aktier tecknas vid stämman och alla godtagna aktietecknare är ense, kan beslut om bolagets bildande fattas även om någon kallelse till stämman inte har skett.

På den konstituerande stämman skall stiftarna lägga fram teckningslistorna och de därtill fogade handlingarna i original. Stiftarna skall vidare lämna uppgifter om

1. antalet aktier enligt godtagna teckningar,
 2. aktiernas fördelning mellan tecknarna, och
 3. det belopp som har inbetalts på aktierna.
- Samtliga uppgifter skall föras in i protokollet.

11 § Om det vid den konstituerande stämman inte visas att teckning och tilldelning av aktier har skett motsvarande aktiekapitalet eller minimikapitalet enligt bolagsordningen, har frågan om bankaktiebolagets bildande fallit.

Om tecknare med flertalet avgivna röster och med minst två tredjedelar av de vid stämman företrädde aktierna röstar för beslutet att bilda bolaget, är detta bildat. I annat fall har frågan om bolagets bildande fallit.

När bankaktiebolaget är bildat, skall på den konstituerande stämman styrelse och revisorer väljas.

I fråga om den konstituerande stämman gäller i övrigt i tillämpliga delar föreskrifterna om bolagsstämma i denna lag och bolagsordningen.

12 § Ett bankaktiebolag skall anmälas för registrering senast sex månader efter det att oktroj har beviljats.

För registrering krävs

1. att det sammanlagda nominella beloppet av tecknade och tilldelade aktier efter avdrag för de aktier som enligt 14 § har förklarats förverkade och inte har övertagits av någon annan (bolagets aktiekapital) svarar mot aktiekapitalet eller minimikapitalet enligt bolagsordningen,

2. att de aktier som ingår i bolagets aktiekapital är helt betalda, och

3. att auktoriserad revisor skriftligen intygar att betalning enligt 2 har skett.

Genom registreringen fastställs bolagets aktiekapital till belopp som anges i andra stycket 1. De aktier som enligt 14 § har förklarats förverkade och inte övertagits av någon annan blir därvid ogiltiga.

Frågan om bolagets bildande har fallit, om anmälan för registrering inte skett inom den tid som anges i första stycket eller om bankinspektionen genom beslut som har vunnit laga kraft har avskrivit en sådan anmälan eller vägrat registrering av bolaget. I sådant fall svarar styrelseledamöterna solidariskt för återbetalningen av de belopp som har betalats in på de tecknade aktierna jämte uppkommen avkastning med avdrag för kostnader på grund av åtgärder enligt i 16 § första stycket tredje meningen.

13 § Skulder som grundas på aktieteckning får inte kvittas mot fordringar hos bankaktiebolaget.

Bolaget kan inte överlåta eller pantsätta fordringar på aktiebelopp.

Den som genom överlåtelse har förvärvat aktier som inte är helt betalda är tillsammans med överlåtaren ansvarig för betalningen, sedan han anmält sitt namn för införande i aktieboken.

14 § Om en aktie inte betalas i rätt tid, kan styrelsen en månad efter betalningsanmaning förklara aktien förverkad för den betalningsskyldige. Anmaningen skall innehålla meddelande om att aktien kan förklaras förverkad. Anmaningen skall ske genom avsändande av rekommenderat brev, om den betalningsskyldiges adress är angiven vid aktieteckningen eller införd i aktieboken eller annars anmäld till bolaget. I annat fall skall anmaningen kungöras i den eller de ortstidningar som styrelsen bestämmer. En underrättelse om anmaningen skall genast sändas till den som är införd som panthavare eller uppdragstagare för aktien i förteckningen enligt 3 kap. 13 §.

Innan en förverkad aktie har blivit ogiltig kan styrelsen låta någon annan överta aktien och betalningsansvaret för det tecknade beloppet.

Om en aktie har förklarats förverkad och inte övertagits av någon annan som erlagt full betalning, skall den, för vilken aktien har förverkats, gentemot bolaget svara för en femtedel av full betalning för aktien.

15 § Innan styrelsen och revisorerna har valts, kan aktierna betalas endast genom insättning på sådan räkning som stiftarna för detta ändamål har öppnat hos en svensk bank.

Det på räkningen insatta beloppet får lyftas för bankaktiebolaget när styrelsen och revisorerna har valts. Har frågan om bolagets bildande fallit eller är aktieteckningen av annan orsak inte bindande, skall det insatta aktiebeloppet betalas tillbaka med ränta till tecknarna.

16 § Innan ett bankaktiebolag har registrerats, kan det inte förvärva rättigheter eller ikläda sig skyldigheter. Det kan inte heller föra talan inför domstolar eller andra myndigheter. Styrelsen kan dock föra talan i mål rörande bolagsbildningen och i övrigt vidta åtgärder för att erhålla de tecknade aktiebeloppen.

Om en förpliktelse uppkommer genom en åtgärd på bolagets vägnar före registreringen, svarar de som har beslutat eller deltagit i åtgärden solidariskt för förpliktelsen. Vid registreringen övergår ansvaret på bolaget, om förpliktelsen följer av bolagsordningen eller teckningslista eller har tillkommit efter det att bolaget har bildats.

Har före registreringen ett avtal för bolaget slutits med en medkontra- hent som visste att bolaget var oregistrerat kan denne, såvida inte annat följer av avtalet, frånträda detta endast om frågan om bolagets bildande har fallit enligt 12 § fjärde stycket. Om medkontra- hentens inte visste att bolaget var oregistrerat, kan han frånträda avtalet innan bolaget har registrerats.

17 § Det nybildade bankaktiebolaget skall genom kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar tillkännage när det börjar sin rörelse. Bolaget skall till bankinspektionen anmäla dagen då kungörande har skett.

3 kap. Aktier, aktiebrev, aktiebok m. m.

1 § Alla aktier har lika rätt i bankaktiebolaget, om inte något annat följer av denna paragraf.

I bolagsordningen kan bestämmas att aktier av olika slag skall finnas eller kunna utges. En sådan bestämmelse skall ange

1. olikheterna mellan aktieslagen,
2. antalet aktier av varje slag,
3. den företrädesrätt som tillkommer skilda grupper av aktieägare vid en ökning av aktiekapitalet enligt 4 kap.

En föreskrift om olika företrädesrätt får meddelas endast om aktierna inte skall medföra lika rätt till andel i bolagets tillgångar eller vinst.

Avser olikheten mellan aktieslagen aktiernas röstvärde, gäller att ingen aktie får ha ett röstvärde som överstiger tio gånger röstvärdet för någon annan aktie.

I bolagsordningen kan bestämmas att aktier av ett visst slag skall i närmare angiven ordning kunna omvandlas till aktier av annat slag. Omvandlingen skall utan dröjsmål anmälas för registrering och är verkställd när registrering sker.

2 § Aktier kan fritt överlåtas och förvärvas, om något annat inte följer av 3 § eller i övrigt av lag.

3 § Aktier i ett bankaktiebolag får inte genom teckning eller överlåtelse förvärvas av utländska medborgare och andra utländska rättssubjekt eller av svenska bolag och föreningar som är kontrollsobjekt enligt lagen (1982:617) om utländska förvärv av svenska företag m. m.

Första stycket gäller inte aktier i ett bankaktiebolag som är bildat av utländskt bankföretag. Beträffande sådant bolag gäller i stället att aktier i

bolaget får förvärfvas endast av utländskt bankföretag som fått regeringens tillstånd till förvärvet.

NU 1986/87:36
Bilaga 2

Svensk medborgare som förvärvat aktier i ett bankaktiebolag och som därefter förlorat sitt svenska medborgarskap samt den som förvärvat aktier på annat sätt än genom teckning eller överlåtelse är inte heller förhindrad att, om aktiekapitalet ökas genom fondemission eller nyemission, med stöd av den med dessa aktier förenade företrädesrätten förvärva ytterligare aktier.

Förvärv av aktier, som skett i strid med första eller andra stycket, är ogiltigt.

4 § Aktiebrev skall ställas till viss man. Det får lämnas ut endast till sådan aktieägare som är införd i aktieboken och först när den eller de aktier brevet lyder på har betalats. Vidare fordras

1. att bankaktiebolaget har registrerats, om aktien har tecknats vid bolagets bildande,

2. att nyemission eller fondemission har registrerats, om aktien tillkommit på grund av emissionen, eller

3. att registrering har skett enligt 5 kap. 14 §, om aktien har tillkommit på grund av utbyte eller nyteckning enligt 5 kap.

Aktiebrev skall undertecknas av styrelsen. Namnteckningarna får återges genom tryckning eller på något annat liknande sätt. Brevet skall ange bolagets firma, ordningsnummer på den eller de aktier varpå brevet lyder, aktiens nominella belopp och dagen för utfärdandet. Varje aktiebrev skall ange den inskränkning i rätten att förvärva aktier som föreskrivs i 3 §. Kan, när aktiebrevet ges ut, aktier av olika slag finnas enligt bolagsordningen, skall aktieslaget anges i brevet. Om bolagsordningen innehåller förbehåll enligt 1 § fjärde stycket, 8 § eller 6 kap. 8 §, skall detta tydligt anges i brevet på sådan aktie som avses med förbehållet. Uppgiften kan ges i förkortad form. Förkortningsformerna fastställs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

När utbetalning görs vid inlösen av en aktie eller vid minskning av dess nominella belopp eller vid skifte av bolagets tillgångar, skall aktiebrevet förses med påskrift om utbetalningen. Har utan återbetalning en aktie dragits in eller det nominella beloppet ändrats, skall så snart som möjligt en påskrift om detta göras på aktiebrevet.

Ett aktiebrev, som i samband med dödning eller vid utbyte ges ut i stället för ett annat, skall innehålla uppgift om detta. Byts ett aktiebrev ut mot ett eller flera andra aktiebrev skall det äldre aktiebrevet och de därtill hörande kupongarken makuleras på ett betryggande sätt.

Emissionsbevis samt de skuldebrev och optionsbevis som avses i 5 kap. skall undertecknas på det sätt som anges i andra stycket.

5 § Innan aktiebrev utfärdas kan bankaktiebolaget utge ett till viss man ställt bevis om rätt till en eller flera aktier (interimsbevis). Beviset skall innehålla förbehåll om att aktiebrevet lämnas ut endast om bolaget samtidigt får tillbaka beviset. På begäran skall beviset förses med anteckning om de betalningar som har gjorts för aktien. På interimsbeviset skall även antecknas sådan återbetalning som sker enligt 2 kap. 15 § andra stycket. I övrigt gäller bestämmelserna i denna lag om aktiebrev i tillämpliga delar interimsbevis.

6 § Om ett aktiebrev eller ett till viss man ställt emissionsbevis eller optionsbevis överläts eller pantsätts, skall bestämmelserna om skuldebrev till viss man eller order i 13, 14 och 22 §§ lagen (1936:81) om skuldebrev

tillämpas. Härvid är den som innehar ett aktiebrev och enligt bolagets anteckning på detta är införd såsom ägare i aktieboken likställd med den som enligt 13 § andra stycket nämnda lag förmodas äga rätt att göra skuldebrevet gällande.

Överlåts eller pantsätts ett emissionsbevis eller ett optionsbevis som inte är ställt till viss man, skall bestämmelserna om skuldebrev till innehavaren i 13, 14 och 22 §§ lagen om skuldebrev tillämpas.

Om utdelningskuponger finns bestämmelser i 24 och 25 §§ lagen om skuldebrev.

7 § Över bankaktiebolagets samtliga aktier och aktieägare skall styrelsen föra en förteckning (aktiebok). Den skall upprättas omedelbart efter bolagets bildande. Aktierna skall tas upp i nummerföljd med uppgift om aktietecknarna. Aktieägarnas postadress och yrke eller titel skall anges. Finns det aktier av olika slag, skall det av aktieboken framgå till vilket slag varje aktie hör.

Aktieboken kan bestå av ett betryggande lösblads- eller kortsystem. Den kan också föras med hjälp av automatisk databehandling eller på annat liknande sätt.

När någon visar upp ett utfärdat aktiebrev och enligt 6 § eller på annat sätt styrker sitt förvärv eller när en aktieägare eller annan behörig person anmäler annan förändring i de förhållanden som har tagits upp i aktieboken, skall en anteckning om aktieägaren eller om förändringen genast föras in. Detta gäller endast om hinder inte möter enligt 3 §. Dagen för införandet skall anges, om dagen inte framgår av annat tillgängligt material.

Är sista överlåtelsen på ett aktiebrev tecknad in blanco, skall namnet sättas ut i överlåtelsen innan införandet sker. Ett aktiebrev som visats upp skall förses med påskrift om införandet och dagen för detta.

8 § I bolagsordningen kan förbehåll tas in om att den som på en fastställd avstämningsdag är införd i aktieboken eller i en förteckning enligt 13 § skall anses behörig att ta emot utdelning, emissionsbevis och, vid fondemission, brev på ny aktie som tillkommer en aktieägare. Om förbehållet förs in genom en ändring av bolagsordningen, skall styrelsen när ändringen har stadfästs fastställa från vilken dag förbehållet skall tillämpas och för registrering anmäla detta samtidigt som styrelsen anmäler bolagsstämmans beslut för registrering.

Ett bankaktiebolag som har ett sådant förbehåll (avstämningsförbehåll) i sin bolagsordning kallas i denna lag avstämningsbolag.

För avstämningsbolag skall Värdepapperscentralen VPC Aktiebolag (värdepapperscentralen) fullgöra uppgifterna att

1. föra aktieboken, aktiebrevsregistret och förteckningen enligt 13 §,
2. pröva frågor om införande av aktieägarna i aktieboken,
3. svara för utskriften av aktieboken och sammanställningen av uppgifterna enligt 7 § lagen (1987:000) om förenklad aktiehantering,
4. stämma av aktieboken och förteckningen enligt 13 §,
5. sända ut aktiebrev, utdelningen och emissionsbevisen,
6. svara för utbyten av aktiebrev och de därmed sammanhängande åtgärderna och
7. vidta åtgärder enligt 4 kap. 18 § i fråga om aktier som inte är uttagna.

9 § I avstämningsbolag får aktiebrev på uppdrag av bankaktiebolaget på dess vägnar undertecknas av värdepapperscentralen, varvid firmatecknarens namnteckning får återges genom tryckning eller på annat liknande sätt. Brevet skall i stället för akties ordningsnummer ange brevetts ord-

ningsnummer och det antal aktier brevet avser. På begäran av aktieägare eller förvaltare som avses i 11 § skall aktiebrevens delar upp, läggas samman eller på annat sätt bytas ut. När aktiebrevet visas upp för införande av ny ägare i aktieboken, får värdepapperscentralen byta ut brevet mot ett eller flera nya brev. Har det äldre brevet överlåtits in blanco, behöver inte förvärvarens namn sättas ut i överlåtelsen. I aktiebrev som utfärdas vid utbyte behöver inte tas in någon uppgift om utbytet eller om den dag när det äldre brevet utfärdades. Inte heller behöver aktiebrev, som utfärdas i samband med att aktieägaren förs in i aktieboken, förses med uppgifter om införandet.

Bestämmelserna i första stycket skall tillämpas även på emissionsbevis samt på de skuldebrev och optionsbevis som avses i 5 kap. I dessa handlingar behöver ordningsnummer dock inte anges.

10 § I avstämningsbolag förs aktieägarna in i aktieboken med uppgift om personnummer eller annat identifieringsnummer samt postadress. För varje ägare anges det antal aktier av olika slag som denne äger. I stället för aktienumret anges aktiebrevets ordningsnummer. Aktieboken förs med hjälp av automatisk databehandling eller på något annat liknande sätt.

11 § Har aktier i ett avstämningsbolag lämnats till förvaltning hos en bank eller fondkommissionär, som är auktoriserad som förvaltare av aktier, kan, i stället för aktieägaren, banken eller fondkommissionären föras in i aktiebrevet och i aktieboken.

I aktiebrevet och i aktieboken skall anmärkas att aktien innehas för annans räkning. Detsamma gäller emissionsbevis som utfärdas på grund av förvaltarregistrerad aktie och som är ställt till viss man. Beträffande förvaltaren antecknas i aktieboken samma uppgifter som enligt 10 § skall föras in om aktieägaren.

För rätt till registrering som förvaltare krävs, utöver vad som sägs i första stycket, att förvaltaren uppfyller de villkor som gäller för införande av ägaren i aktieboken. Om auktorisation, förvaltares åligganden samt skyldighet för bolaget och värdepapperscentralen att för var och en hålla tillgänglig en sammanställning av uppgifter från förvaltare om de aktieägare som har mer än femhundra aktier i bolaget registrerade i förvaltarens namn, finns bestämmelser i lagen (1987:000) om förenklad aktiehantering.

12 § Har ett avstämningsförbehåll förts in genom en ändring av bolagsordningen och har ett aktiebrev, som dessförinnan utfärdats, inte lämnats in för utbyte mot ett nytt brev, får uppgiften om aktien i den tidigare aktieboken föras över till en sådan aktiebok som avses i 10 §. Därvid skall anges att aktiebrevet inte har avlämnats. Sker ingen överföring, gäller den äldre aktieboken fortfarande i fråga om denna aktie.

Utöver aktiebok skall i avstämningsbolag föras ett aktiebrevsregister. Registret skall i löpande nummerföljd ta upp de aktiebrev som utfärdas med uppgift om dagen för utfärdandet, antalet aktier och aktieslag samt ägarens eller, i de fall som avses i 11 §, förvaltarens identifieringsnummer i aktieboken. När ett nytt aktiebrev utfärdats i stället för ett äldre, skall i registret göras en hänvisning till det äldre brevets ordningsnummer. För det sistnämnda brevet skall antecknas att det har makulerats.

I avstämningsbolag skall de aktiebrev som bytts ut makuleras i betryggande ordning och tillsammans med handlingar som hör till brevet förvaras i original eller fotografisk eller därmed jämförlig återgivning i minst tio år. Till aktiebrev hörande kupongark behöver dock inte förvaras.

I avstämningsbolag skall de uppgifter som avförts ur aktiebok, aktie-

brevsregistret eller förteckningen enligt 13 § samt utskrift av aktieboken bevaras i minst tio år. En aktiebok, som ett sådant bolag tidigare har fört, skall bevaras i minst tio år efter det att uppgifterna beträffande bolagets samtliga aktier har förts in i den aktiebok som avses i 10 §.

13 § I avstämningsbolag skall i en särskild förteckning på begäran tas upp den som med skriftlig handling visar att han, till följd av uppdrag eller pantsättning eller på grund av villkor i testamente eller gåvobrev, har rätt att i stället för den aktieägare som är införd i aktieboken lyfta utdelning och ta emot emissionsbevis och, vid fondemission, brev på en ny aktie. Det samma gäller förmyndare eller god man för en aktieägare eller vid konkurs konkursförvaltaren eller vid utmätning, kvarstad eller betalningssäkring avseende aktier kronofogdemyndigheten.

I förteckningen skall för den som avses i första stycket antecknas samma uppgifter som enligt 10 § skall föras in i aktieboken om aktieägare. Av förteckningen skall även framgå den rätt som tillkommer honom. En sådan anteckning skall avföras, när det visas att rätten har upphört.

Uppgifter ur förteckningen får inte lämnas till någon annan utan samtycke av den som berörs av förhållanden som har antecknats i förteckningen.

14 § Aktiebok skall på bankaktiebolagets huvudkontor hållas tillgänglig för alla. Förs aktieboken med hjälp av automatisk databehandling eller på något annat liknande sätt, skall i stället en utskrift av aktieboken på begäran tillhandahållas på bolagets huvudkontor och, i fråga om avstämningsbolag, även hos värdepapperscentralen. Utskriften får inte vara äldre än sex månader. Alla har rätt att mot ersättning för kostnaderna få en sådan utskrift av aktieboken eller del av den. När det gäller avstämningsbolag får dock en utskrift enligt detta stycke inte innehålla någon uppgift om de aktieägare som har högst femhundra aktier i bolaget.

Aktieboken skall hållas tillgänglig för aktieägarna vid bolagsstämman. Förs aktieboken med hjälp av automatisk databehandling eller på något annat liknande sätt, skall i stället en utskrift av hela aktieboken avseende förhållandena tio dagar före bolagsstämman hållas tillgänglig vid stämman.

I utskriften tas i alfabetisk ordning upp aktieägarna och de förvaltare som avses i 11 § första stycket. Aktiebrevens nummer behöver inte anges.

15 § Den till vilken en aktie har övergått får inte, innan han förts in i aktieboken, utöva en aktieägars rätt i bankaktiebolaget. Detta gäller dock inte sådan rätt som uppkommit ur en aktie och som utövas mot uppvisande eller avlämnande av ett aktiebrev, en kupong eller annat särskilt bevis som getts ut av bolaget.

Ägaren till en aktie för vilken aktiebrev har utfärdats innan bolaget blivit ett avstämningsbolag kan inte, när det gäller därefter beslutad utdelning eller emission, erhålla utdelning, emissionsbevis eller, vid fondemission, brev på en ny aktie förrän han har avlämnat aktiebrevet för utbyte mot ett nytt sådant och införande i aktieboken har gjorts enligt 10 eller 11 §. Innan detta har skett är 13 § inte tillämplig.

Om en aktie ägs av flera, kan de endast genom en gemensam företrädare utöva den rätt i bolaget som en aktieägare har.

16 § Vad som sägs i denna lag om aktieägars rätt att i bankaktiebolaget företräda aktier skall gälla även för den som genom testamente erhållit nyttjanderätten till eller rätten till avkomst av aktier, om testamentet innehåller en bestämmelse att denne skall få företräda aktierna och, för avkomsträttshavaren, att aktierna till tryggnad av dennes rätt skall sättas under särskild vård.

Såväl ägaren som nyttjande- eller avkomsträttshavaren skall på anmälan bli införd i aktieboken. Vid införandet skall göras en anteckning om äganderättsförvärvet och om den rätt att i bolaget företräda aktierna som är förenad med nyttjande- eller avkomsträtten. I fråga om införandet av nyttjande- eller avkomsträttshavaren gäller i övrigt vad som sägs i denna lag om införandet av aktieägaren. Dock skall någon påskrift om införandet inte ske på aktiebrevet. När det styrkts att nyttjande- eller avkomsträtten har upphört, skall en anteckning om detta göras i aktieboken.

När en god man, på grund av ett förordnande enligt 18 kap. 4 § första stycket 5 föräldrabalken, förvaltar aktier för en blivande aktieägarers räkning, skall den blivande ägaren på anmälan av den gode mannen föras in som ägare i aktieboken med anteckning om förvärvet och om förordnandet.

17 § Ingår aktier i en aktiefond enligt aktiefondslagen (1974:931), skall i stället för fondandelsägarna det fondbolag som förvaltar fonden samt fondens beteckning föras in i aktiebrevet och i aktieboken.

18 § Om ett aktiebrev enligt denna lag skall förses med påskrift eller om det, på grund av bolagsstämmans beslut om uppdelning av aktierna, skall bytas ut mot två eller flera nya aktiebrev, kan bankaktiebolaget hålla inne den utdelning och de emissionsbevis som faller på en aktie till dess aktiebrevet tillhandahålls för nämnda ändamål. Detta gäller också om aktiebrev skall bytas ut på grund av att aktier av visst slag, enligt en bestämmelse i bolagsordningen, skall omvandlas till aktier av annat slag.

4 kap. Ökning av aktiekapitalet genom nyemission eller fondemission

Inledande bestämmelser

1 § Aktiekapitalet kan ökas genom att aktier tecknas mot betalning (nyemission) eller genom att aktier ges ut eller aktiernas nominella belopp höjs utan ny betalning (fondemission).

Beslut om emission fattas av bolagsstämman, om något annat inte följer av 15 eller 16 §. Sådant beslut får inte fattas förrän bankaktiebolaget har blivit registrerat. Behöver bolagsordningen ändras, skall beslut om detta fattas först. Ett beslut om emission får fattas innan ändringen har stadfäst, om beslutet görs beroende av att stadfästelse meddelas.

I fråga om bankaktiebolag, som enligt lagen (1985:571) om värdepappersmarknaden utgör aktiemarknadsbolag, samt dotterbolag till sådana bolag gäller, förutom föreskrifterna i detta kapitel, bestämmelserna i lagen (1987:000) om vissa riktade emissioner i aktiemarknadsbolag, m. m.

2 § Vid nyemission får aktier tecknas mot betalning med pengar eller med annan egendom (apport), om annat inte följer av bestämmelserna i 2 kap. 5 § andra stycket bankrörelselagen (1987:000). Betalningen för aktier får inte understiga det nominella beloppet. Skall aktie kunna tecknas med rätt eller skyldighet att betala aktierna med apportegendom, får värdet på denna egendom inte sättas högre än det verkliga värdet för bankaktiebolaget. Endast sådan egendom som är eller kan antas bli till nytta för bolagets verksamhet kan utgöra apportegendom.

Om aktie skall tecknas mot betalning med apportegendom, krävs bankinspektionens medgivande för detta. Utgörs apportegendomen av hela eller en inte obetydlig del av en annan banks rörelse, krävs dock regering-

ens eller bankinspektionens tillstånd enligt 2 kap. 5 § första stycket bankförelselagen för genomförande av nyemissionen.

Om aktier tecknas med villkor som strider mot första stycket, skall det nominella beloppet ändå betalas.

Vid fondemission får inte till aktiekapitalet föras över belopp som är lägre än summan av de nya aktiernas nominella belopp eller den sammanlagda höjningen av aktiernas nominella belopp.

3 § Vid nyemission där de nya aktierna skall betalas med pengar (kontantemission) och vid fondemission har aktieägarna företrädesrätt till de nya aktierna i förhållande till det antal aktier de förut äger. Detta gäller endast om annat inte har föreskrivits i bolagsordningen enligt 3 kap. 1 § andra stycket 3 eller, vid kontantemission, har bestämts i emissionsbeslutet eller följer av villkor som enligt 5 kap. 4 § första stycket 8 har meddelats vid emission av skuldebrev.

4 § De aktieägare som har företrädesrätt att delta i en emission har rätt att för varje aktie få ett särskilt emissionsbevis (vid nyemission teckningsrättsbevis och vid fondemission delbevis). Om bolaget inte är ett avstämningsbolag, får de kuponger som hör till aktiebrevet användas som emissionsbevis. Används inte sådana kuponger som emissionsbevis, skall det i beviset anges hur många sådana bevis som skall lämnas för varje ny aktie.

Om en aktieägare använder sin företrädesrätt att delta i en emission i ett bankaktiebolag som inte är ett avstämningsbolag skall anteckning om detta göras på det aktiebrev på vilket företrädesrätten grundas, om inte kuponger används som emissionsbevis.

I avstämningsbolag skall emissionsbevisen och, vid fondemission, breven på nya aktier som tillkommer aktieägare genast sändas i rekommenderat brev eller på annat betryggande sätt till dem som på avstämningsdagen är införda i aktieboken eller i förteckningen enligt 3 kap. 13 §. Om dessa inte var berättigade att ta emot handlingarna skall bolaget ändå anses ha fullgjort sin skyldighet. Detta gäller dock inte om bolaget eller värdepapperscentralen kände till att handlingarna skulle komma i orätta händer eller om någon av dem har åsidosatt den aktsamhet som efter omständigheterna skäligen bort iakttas. Bolaget eller värdepapperscentralen anses inte heller ha fullgjort sin skyldighet om mottagaren var omyndig.

Allmänna bestämmelser om nyemission

5 § Ett förslag till beslut om nyemission skall hållas tillgängligt för aktieägarna under minst en vecka före den bolagsstämma vid vilken beslutet skall fattas. Det skall genast sändas till de aktieägare som begär det och uppger sin postadress. Förslaget skall läggas fram på stämman. Vad som nu har sagts om förslag till beslut skall även gälla sådant medgivande av bankinspektionen och tillstånd av regeringen eller bankinspektionen som avses i 2 § andra stycket samt sådana redogörelser av styrelsen och yttranden av revisorerna som avses i 7 §. Innebär förslaget en avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt, skall skälen till avvikelsen anges i förslaget eller i en handling som skall fogas till förslaget. Om årsredovisningen inte skall behandlas på stämman, skall även följande handlingar enligt vad som nyss har sagts hållas tillgängliga och läggas fram på stämman:

1. en avskrift av den senaste årsredovisningen, försedd med anteckning om bolagsstämmans beslut om bolagets vinst eller förlust, samt en avskrift av revisionsberättelsen för det år årsredovisningen avser,

2. en av styrelsen undertecknad redogörelse för händelser av väsentlig betydelse för bolagets ställning som har inträffat efter det att årsredovisningen avgetts, och

3. ett av revisorerna avgivet yttrande över redogörelsen.

Kallelsen till bolagsstämman skall innehålla uppgifter om den företrädesrätt att teckna aktier som aktieägarna eller andra har enligt förslaget samt uppgifter om vem som i övrigt får teckna aktier.

Kallelsen skall ange förslagens huvudsakliga innehåll, om aktieägarna inte skall ha företrädesrätt till teckning i förhållande till det antal aktier de förut äger eller enligt vad som föreskrivs i bolagsordningen.

6 § Beslutet om nyemission skall ange

1. det belopp eller det högsta belopp, varmed aktiekapitalet skall kunna ökas, eller det lägsta och högsta beloppet för ökningen,

2. det aktieslag vartill de nya aktierna skall höra, i de fall aktier av olika slag finns eller kan utges,

3. den rätt till utdelning som tillkommer de nya aktierna samt det räkenskapsår för vilket rätten till utdelning inträder.

4. den företrädesrätt att teckna aktier som aktieägarna eller andra har eller vem som annars får teckna aktier,

5. den tid inom vilken aktier kan tecknas, när ett visst belopp eller ett lägsta belopp har fastställts för aktiekapitalets ökning,

6. den tid, inom vilken aktieägare kan använda sin företrädesrätt,

7. den tid inom vilken tecknade aktier skall betalas,

8. den beräkningsgrund, enligt vilken vid övertäckning de aktier som inte har tecknats med företrädesrätt skall fördelas, om det inte föreskrivs att fördelningen skall bestämmas av styrelsen, samt

9. aktiernas nominella belopp och det belopp som skall betalas för varje tecknad aktie.

Den tid inom vilken aktieägare kan använda sin företrädesrätt enligt första stycket 6 får inte vara kortare än en månad. Tiden räknas från

1. det att kungörelse enligt 8 § skedde,

2. emissionsbeslutet, om samtliga aktieägare har varit företrädare vid den bolagsstämma som har fattat beslutet, eller

3. avstämningsdagen, när det gäller avstämningsbolag.

Om ett förbehåll enligt 3 kap. 1 § fjärde stycket eller 6 kap. 8 § skall gälla för de nya aktierna, skall emissionsbeslutet innehålla en erinran om detta. I emissionsbeslutet skall också erinras om den inskränkning i rätten att förvärva aktier som föreskrivs i 3 kap. 3 §.

Om aktieägare skall ha företrädesrätt att delta i emissionen gäller för avstämningsbolag att avstämningsdagen skall anges i emissionsbeslutet. Avstämningsdagen får inte sättas tidigare än tre veckor från det att kungörelse enligt 8 § skedde.

Om de kuponger som hör till aktiebrevens skall användas som emissionsbevis, skall detta anges i beslutet.

7 § Bestämmelse om apport eller att aktie skall tecknas med kvittningsrätt eller i övrigt med villkor skall tas upp i beslutet om nyemission.

Styrelsen skall lämna en redogörelse för de omständigheter som kan vara av vikt för bedömandet av värdet på apportegendomen och av bestämmelser som avses i första stycket i övrigt. I redogörelsen skall särskilt anges

1. namn och hemvist för den som avses med bestämmelserna, och

2. det värde till vilket apportegendomen beräknas komma att tas upp i balansräkningen och antalet aktier eller annat vederlag som skall lämnas för egendomen.

Om ett skriftligt avtal har upprättats rörande de bestämmelser som avses skall styrelsens redogörelse innehålla avtalet eller avskrift av detta eller hänvisning till avtalet med uppgift om den plats där det hålls tillgängligt för aktietecknarna. Ett muntligt avtal skall i sin helhet tas upp i redogörelsen. Om en rörelse tillskjuts eller övertas, skall vad som nu har sagts om skriftligt avtal gälla även balans- och resultaträkningar för rörelsen under de senaste två räkenskapsåren. I redogörelsen skall upplysning ges om rörelsens resultat under tiden därefter. Om sådana räkningar inte har upprättats för rörelsen, skall i redogörelsen lämnas upplysning om rörelsens resultat under nämnda räkenskapsår.

Om första-tredje styckena inte har iakttagits beträffande en viss bestämmelse, är bestämmelsen utan verkan mot det emitterande bolaget.

Över styrelsens redogörelse skall revisorerna ävge yttrande av vilket skall framgå att egendom, som skall tillföras bolaget, inte i redogörelsen åsatts högre värde än det verkliga värdet för bolaget och att apportegendomen är eller kan antas bli till nytta för bolagets verksamhet. I emissionsbeslutet skall anges att bankinspektionens medgivande eller regeringens eller bankinspektionens tillstånd enligt 2 § andra stycket, styrelsens redogörelse enligt andra stycket och revisorernas yttrande har lämnats.

8 § Beslutet om nyemission eller en redogörelse för det väsentliga innehållet i beslutet skall genast kungöras i Post- och Inrikes Tidningar och den eller de ortstidningar som styrelsen bestämmer. Kungörs inte beslutet i sin helhet, skall det i kungörelsen lämnas uppgifter om var beslutet hålls tillgängligt. I ett bankaktiebolag som inte är avstämningsbolag krävs dock inte någon kungörelse, om samtliga aktieägare har varit företrädade vid den bolagsstämma som har beslutat om emissionen. Inte heller krävs någon kungörelse när ett bankaktiebolag som är bildat av utländskt bankföretag har fattat beslut om ökning av aktiekapitalet.

Är bolaget inte ett avstämningsbolag, skall beslutet om nyemission genast sändas till de aktieägare, vilkas postadresser är kända för bolaget, om aktieägarna skall ha företrädesrätt att delta i emissionen. Detta gäller dock inte, om samtliga aktieägare har varit företrädade vid den bolagsstämma som har beslutat om emissionen.

9 § Teckning av nya aktier skall ske på en teckningslista som innehåller beslutet om nyemission. Avskrifter av bolagsordningen och av de handlingar, som skall läggas fram enligt 5 och 7 §§, skall fogas till teckningslistan eller hållas tillgängliga för aktietecknarna på den plats som anges i listan.

Om de som har rätt till det tecknar alla aktierna vid den stämma där beslutet om nyemission fattas, kan teckningen ske i stämmans protokoll. Detta gäller dock inte avstämningsbolag.

Om teckningen har skett på annat sätt än som anges i denna paragraf eller om en aktie har tecknats med villkor som inte stämmer överens med de villkor som anges i emissionsbeslutet, är aktieteckningen ogiltig, under förutsättning att tecknaren har anmält ogiltigheten hos bankinspektionen och detta har skett innan anmälan enligt 14 § har registrerats.

10 § När aktieteckningen har avslutats skall styrelsen besluta om tilldelning av nya aktier till aktietecknarna. Anser styrelsen att någon aktieteckning är ogiltig, skall aktietecknaren genast underrättas om detta. Aktierna skall genom styrelsens försorg genast tas upp i aktieboken.

11 § Om ett visst belopp eller ett lägsta belopp för aktiekapitalets ökning

har bestämts men inte har tecknats inom teckningstiden, har beslutet om nyemission förfallit. Detsamma gäller ett beslut om en sådan ändring av bolagsordningen som förutsätter att aktiekapitalet ökas. Vad som har betalats för de tecknade aktierna skall i sådant fall genast betalas tillbaka.

12 § Bestämmelserna i 2 kap. 13 och 14 §§ skall tillämpas vid inbetalning på grund av beslut om nyemission. Kvittning av en skuld på grund av aktieteckning mot en fordran hos bolaget får dock ske, om emissionsbeslutet innehåller bestämmelser om kvittning eller styrelsen medger kvittning. Ett sådant medgivande får inte lämnas om det skulle vara till skada för bolaget eller dess borgenärer.

13 § Beslut om nyemission skall anmälas för registrering inom sex månader från beslutet, om det inte har förfallit enligt 11 §. För registrering krävs att

1. full betalning enligt registret har erlagts för alla de aktier som ingår i det förut registrerade aktiekapitalet,
2. det sammanlagda nominella beloppet av tecknade och tilldelade nya aktier efter avdrag för de aktier som har förklarats förverkade och inte har övertagits av någon annan (ökningen av aktiekapitalet) uppgår till det belopp som avses i 11 § första meningen,
3. hälften av det belopp som skall betalas med pengar för de i den registrerade kapitalökningen ingående aktierna har betalats in,
4. all apportegendom enligt beslutet om nyemission är tillförd bolaget och all kvittning enligt samma beslut är helt verkställd,
5. auktoriserad revisor intygar att 3 och 4 har iakttagits, samt
6. behövliga ändringar av bolagsordningen har stadfästs.

Genom registreringen fastställs ökningen av aktiekapitalet till det belopp som anges i första stycket 2.

Om anmälan för registrering av beslutet inte har gjorts inom den i första stycket angivna tiden eller om bankinspektionen genom lagakraftvägande beslut har avskrivit en sådan anmälan eller har vägrat registrering, gäller vad som sägs i 11 §.

Aktiekapitalet är ökat när registrering har skett. De aktier som har förklarats förverkade och inte har övertagits av någon annan blir därmed ogiltiga. De nya aktierna medför rätt till utdelning enligt vad som har bestämts om detta i beslutet om emission. Beslutet får dock inte innebära att en sådan rätt inträder senare än för räkenskapsåret efter det år under vilket aktierna skall ha slutligt betalats.

14 § De aktier som har tecknats vid en kontantemission skall vara helt betalda inom sex månader från registreringen av nyemissionen. Senast en månad efter utgången av denna tid skall bolaget för registrering anmäla hur många av de i den registrerade kapitalökningen ingående aktierna som har blivit helt betalda. Anmälan skall bestyrkas av auktoriserad revisor.

Om det inte enligt första stycket har anmälts att aktierna har helt betalats, skall bankinspektionen, efter bolagets hörande, registrera dels att aktiekapitalet har satts ned med det sammanlagda nominella beloppet av ej betalda aktier, dels, om det fordras, att bolagsordningens bestämmelser om aktiekapitalet har ändrats och ändringen har stadfästs. De aktier som inte har betalats blir ogiltiga när nedsättningen har registrerats.

Styrelsens beslut om nyemission

15 § Styrelsen kan besluta om nyemission och om avvikelser från aktieägarnas företrädesrätt enligt 3 § under förutsättning av bolagsstämmans

godkännande. Bestämmelserna i 6–14 §§ skall därvid gälla i tillämpliga delar. Dessutom skall bestämmelserna i tredje stycket iakttas.

I fråga om styrelsens begäran om bolagsstämmans godkännande skall 5 § tillämpas. Vad som där sägs om förslag till emissionsbeslut skall i stället gälla styrelsens beslut.

Innan stämman godkänt emissionsbeslutet, får de nya aktierna inte föras in i aktieboken och beslutet inte anmälas för registrering enligt 13 §. Har en sådan anmälan inte gjorts inom ett år från styrelsens beslut om emission, är emissionsbeslutet förfallet. Vad som har betalats för tecknade aktier skall i sådant fall genast betalas tillbaka.

16 § Bolagsstämman kan bemyndiga styrelsen att fatta beslut om en nyemission som kan ske utan ändring i bolagsordningen och att därvid avvika från aktieägarnas företrädesrätt enligt 3 §.

Skall styrelsen kunna besluta om nyemission med de bestämmelser som avses i 7 § eller med avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt, skall detta särskilt anges i bolagsstämmans bemyndigande. Bemyndigandet skall innehålla bestämmelser om den tid, längst till nästa ordinarie bolagsstämma, inom vilken styrelsens beslut om nyemission skall fattas. Bestämmelserna i 5 § om förslag till emissionsbeslut skall tillämpas på förslag till bemyndigande.

Bolagsstämmans beslut om bemyndigande skall genast anmälas för registrering. Innan registrering har skett, kan styrelsen inte fatta beslut om emission.

Bestämmelserna i 6–14 §§ gäller i tillämpliga delar när styrelsen beslutar om emission med stöd av ett bemyndigande.

Fondemission

17 § En fondemission kan ske genom att till aktiekapitalet förs över

1. belopp som kan delas ut enligt 9 kap. 2 § första stycket,
2. medel från uppskrivningsfond,
3. medel från reservfond, eller
4. belopp varmed värdet av en anläggningstillgång skrivs upp enligt 4 kap. 5 § första stycket bankrörelselagen (1987:000).

Bestämmelserna i 5 § första stycket gäller i tillämpliga delar även i fråga om förslag till beslut om fondemission.

Ett beslut om fondemission skall ange

1. på vilket sätt och med vilket belopp aktiekapitalet skall ökas,
2. de nya aktiernas aktieslag eller det belopp vartill aktiernas nominella belopp höjs, och
3. den rätt till utdelning som tillkommer de nya aktierna.

I ett avstämningsbolag skall avstämningsdagen anges i emissionsbeslutet, varvid iakttas att avstämnning inte får ske innan beslutet har registrerats. Bestämmelserna i 6 § fjärde stycket och 8 § första stycket skall tillämpas på avstämningsbolag.

Beslut om fondemission skall genast anmälas för registrering och får inte verkställas före registreringen.

Aktiekapitalet är ökat när registreringen har skett. De nya aktierna skall genom styrelsens försorg genast tas upp i aktieboken. De medför rätt till utdelning enligt vad som har bestämts om detta i emissionsbeslutet. Beslutet får dock inte innebära att en sådan rätt inträder senare än för räkenskapsåret efter det under vilket registrering har skett.

18 § Har vid en fondemission ett behörigt anspråk på en ny aktie inte framställt inom fem år från registreringen av emissionsbeslutet, kan den berättigade anmanas att ta ut aktien. Han skall därvid upplysas om att han annars riskerar att förlora aktien. Anmaningen skall sändas till den berättigade, om hans namn och adress är kända för bolaget. I annat fall skall anmaningen kungöras i Post- och Inrikes Tidningar och den eller de ortstidningar som styrelsen bestämmer. Inkommer inte anmälan inom ett år från anmaningen, kan den nya aktien säljas genom en fondkommissionär för den berättigades räkning. Denne har därefter endast rätt att mot uppvisande av aktiebrev eller avlämnande av delbevis få ut det vid försäljningen influtna beloppet med avdrag för kostnaderna för anmaningen och försäljningen. Det belopp som inte har lyfts inom fyra år från försäljningen tillfaller bolaget.

Emissionsprospekt

Regeringens förslag

19 § När ett bankaktiebolag eller aktieägare i ett sådant bolag offentliggör eller på annat sätt till en vidare krets riktar en inbjudan att förvärva aktier eller teckningsrätter i bolaget, skall styrelsen upprätta en särskild redogörelse för bolagets förhållanden (emissionsprospekt) enligt 20–26 §§. *Emissionsprospektet skall dock upprättas endast om summan av de belopp som till följd av inbjudan kan komma att betalas uppgår till minst en miljon kronor.*

Utskottets förslag

19 § När ett bankaktiebolag eller aktieägare i ett sådant bolag offentliggör eller på annat sätt till en vidare krets riktar en inbjudan att förvärva aktier eller teckningsrätter i bolaget, skall styrelsen upprätta en särskild redogörelse för bolagets förhållanden (emissionsprospekt) enligt 20–26 §§. *Emissionsprospekt behöver dock inte upprättas om summan av de belopp som till följd av inbjudan kan komma att betalas understiger en miljon kronor.*

20 § Aktieägare som ämnar sälja aktier eller teckningsrätter under sådana former att emissionsprospekt skall upprättas, skall underrätta styrelsen om detta senast sex veckor före den dag då inköp tidigast avses kunna ske.

21 § Emissionsprospekt skall innehålla

1. balansräkningar avseende utgången av de tre senaste räkenskapsår för vilka årsredovisning och revisionsberättelse har avgivits,
2. resultaträkningar för dessa tre räkenskapsår, samt
3. ett sammandrag av de uppgifter som det har ålegat bolaget att ta in i förvaltningsberättelserna för de tre räkenskapsåren.

Fyller handlingarna i prospektet inte de krav som framgår av bestämmelserna i 4 kap. 9 § fjärde stycket bankrörelselagen (1987:000), skall de fullständigas i enlighet med dessa bestämmelser.

Bestämmelserna i 4 kap. 2 § första stycket andra meningen bankrörelselagen skall tillämpas på emissionsprospekt.

Till redovisningen för de tre senaste räkenskapsåren enligt första stycket skall uppgifter lämnas om utvecklingen av in- och utlåning samt likviditet.

Om bankaktiebolaget är moderbolag, skall bolaget i emissionsprospektet ta in koncernresultaträkningarna och koncernbalansräkningarna för de tre senaste räkenskapsåren. När redovisningshandlingarna och andra uppgifter för en koncern tas in i prospektet får de uppgifter för bolaget som svarar mot uppgifter i dessa handlingar utelämnas i den mån de kan anses sakna

väsentlig betydelse för bedömningen av bolagets aktier. Dock får bolagets resultaträkning och balansräkning för det senaste räkenskapsåret enligt första stycket inte utelämnas.

22 § Upplysning skall lämnas i emissionsprospektet om sådana förhållanden och händelser som hänför sig till tiden efter den period, som omfattas av de i 21 § angivna handlingarna, och som är viktiga för bedömningen av bolagets verksamhetsresultat och ställning eller i övrigt av väsentlig betydelse för bolaget.

Om emissionsprospektet läggs fram senare än åtta månader efter utgången av det senaste räkenskapsår, för vilket årsredovisning och revisionsberättelse har avgetts, skall prospektet innehålla uppgifter motsvarande delårsrapport enligt 4 kap. 13 och 14 §§ bankrörelselagen (1987:000). Dessa uppgifter skall avse tiden från utgången av nämnda räkenskapsår till en dag ej tidigare än tre månader före emissionsprospektets tillhandahållande.

23 § I emissionsprospektet skall följande uppgifter lämnas, nämligen

1. en kortfattad historik över bankaktiebolaget och dess verksamhet,
2. en redogörelse för bolagets och, om det finns dotterföretag, koncernens verksamhet samt för bolagets del uppgifter som är av betydelse för bedömningen av rörelsens karaktär och utveckling,
3. en redogörelse för kapitaltäckningen enligt 2 kap. 9 och 10 §§ samt, i förekommande fall, 11 § bankrörelselagen (1987:000) och dess betydelse för bankbolaget,
4. uppgifter om bolagets styrelseledamöter, revisorer samt anställda och delegater i ledande ställning, samt
5. en redogörelse för ägar- och rösträttsförhållanden i fråga om bolagets aktier.

Uppgifterna enligt första stycket 1 behöver inte lämnas av bankaktiebolag, vars aktier är inregistrerade vid Stockholms fondbörs.

24 § Uppgifterna i emissionsprospektet enligt 21 §, 22 § första stycket samt 23 § skall granskas av bankaktiebolagets revisorer. Deras berättelse över granskningen skall tas in i emissionsprospektet.

25 § Emissionsprospektet skall tillhandahållas på de platser där teckning eller inköpsanmälan tas emot senast tre dagar före den dag då teckning eller inköp tidigast kan ske. Vid tidens bestämmande skall inte söndagar, andra allmänna helgdagar, lördagar, midsommarafton, julafton och nyårsafton räknas in.

26 § Utarbetas emissionsprospektet med anledning av erbjudande från en aktieägare, har bankaktiebolaget rätt att från aktieägaren få ersättning för sina kostnader för emissionsprospektet samt för revisionskostnaden. Uppträder flera aktieägare som säljare, skall kostnaderna fördelas mellan dem i förhållande till det antal aktier eller teckningsrätter, som var och en har bjudit ut till försäljning.

5 kap. Konvertibla skuldebrev, skuldebrev förenade med optionsrätt till nyteckning m.m.

Allmänna bestämmelser

1 § Ett bankaktiebolag kan mot ersättning ge ut konvertibla skuldebrev eller skuldebrev förenade med optionsrätt till nyteckning. Sådana skulde-

brev skall ställas till innehavaren eller till viss man eller order. Bestämmelserna i 2 kap. 20 § bankrörelselagen (1987:000) om bankaktiebolags rätt att utfärda obligationer skall därvid iakttas.

Konvertibla skuldebrev skall innehålla en utfästelse från bolaget om att borgenären har rätt att helt eller delvis byta ut sin fordran enligt skuldebrevet mot aktier i bolaget. Skuldebrev förenade med optionsrätt till nyteckning skall ge borgenären rätt att teckna aktier i bolaget mot betalning i pengar.

Villkoren för utbyte eller nyteckning av aktie skall bestämmas så att utbyte eller nyteckning kan ske utan att bolagsordningen ändras. Ersättningen för ett konvertibelt skuldebrev får inte understiga det nominella beloppet på aktie som lämnas ut vid utbyte, om inte mellanskillnaden täcks genom kontant betalning vid utbytet. Skall ett konvertibelt skuldebrev kunna betalas med annan egendom än pengar (apport) krävs bankinspektionens medgivande eller i vissa fall regeringens eller bankinspektionens tillstånd enligt 4 kap. 2 § andra stycket. I övrigt gäller härvid bestämmelserna i 4 kap. 2 § första stycket.

Optionsrätt till nyteckning kan knytas till optionsbevis som är fogade till skuldebrev. Borgenären får avskilja ett optionsbevis från ett skuldebrev och förfoga över beviset särskilt, om det inte i skuldebrevet föreskrivs att beviset får avskiljas först efter viss tid.

I fråga om bankaktiebolag, som enligt lagen (1985:571) om värdepappersmarknaden utgör aktiemarknadsbolag, samt dotterbolag till sådana bolag gäller, förutom föreskrifterna i detta kapitel, bestämmelserna i lagen (1987:000) om vissa riktade emissioner i aktiemarknadsbolag, m. m.

2 § Vid emission av skuldebrev mot betalning i pengar har aktieägarna företrädesrätt att teckna sig för förvärv av skuldebrev som om emissionen gällde de aktier som kan komma att träda i stället för skuldebreven eller nytecknas på grund av optionsrätt.

Förfarandet vid emissionen

3 § Beslut om emission av skuldebrev fattas av bolagsstämman, om något annat inte följer av 8 eller 9 §. Behöver bolagsordningen ändras, skall beslut om detta fattas först. Ett beslut om emission får fattas innan ändringen stadfästs, om beslutet görs beroende av att stadfästelse meddelas. I fråga om förslag till beslut om emission och om kallelse till bolagsstämma skall 4 kap. 5 § tillämpas.

4 § Beslutet om emission skall ange

1. emissionens belopp eller det högsta beloppet eller det lägsta och högsta beloppet för emissionen,

2. den företrädesrätt att delta i emissionen som tillkommer aktieägare eller någon annan eller vem som annars får delta i emissionen,

3. den tid inom vilken teckning av skuldebrev kan ske, när ett visst belopp eller ett lägsta belopp har bestämts för emissionen,

4. den tid inom vilken aktieägare kan använda sin företrädesrätt till teckning,

5. skuldebrevens nominella belopp, emissionskursen och räntefoten,

6. den tid inom vilken tecknade skuldebrev skall betalas samt den beräkningsgrund, enligt vilken vid övertäckning de skuldebrev som inte tecknats med företrädesrätt skall fördelas, om det inte föreskrivs att fördelningen skall bestämmas av styrelsen,

7. tiden och villkoren för utbytet eller nyteckningen,

8. den rätt som skall tillkomma borgenären eller innehavaren av optionsbevis för den händelse aktiekapitalet före utbytet eller nyteckningen ökas eller sätts ned eller nya konvertibla skuldebrev eller skuldebrev förenade med optionsrätt till nyteckning ges ut eller bolaget upplöses eller upphör genom fusion,

9. det belopp, varmed aktiekapitalet skall kunna ökas genom utbyte eller nyteckning,

10. det aktieslag vartill de nya aktierna skall höra, i de fall aktier av olika slag finns eller kan utges, samt

11. den rätt till utdelning som tillkommer de nya aktierna samt det räkenskapsår för vilket rätten till utdelning inträder.

Den tid inom vilken aktieägare kan använda sin företrädesrätt enligt första stycket 4 får inte vara kortare än en månad. Tiden räknas från

1. det kungörelse enligt 6 § första stycket första meningen skedde,

2. beslutet, när det gäller sådana fall som avses i 6 § fjärde stycket, eller

3. avstämningsdagen, när det gäller avstämningsbolag.

Om ett förbehåll enligt 3 kap. 1 § fjärde stycket eller 6 kap. 8 § skall gälla för de nya aktierna, skall emissionsbeslutet innehålla en erinran om detta. I emissionsbeslutet skall också erinras om den inskränkning i rätten att förvärva aktier som föreskrivs i 3 kap. 3 §.

Om en aktieägare skall ha företrädesrätt att delta i emissionen, gäller för avstämningsbolag att avstämningsdagen skall anges i emissionsbeslutet. Avstämningsdagen får inte sättas tidigare än tre veckor från det kungörelse enligt 6 § första stycket första meningen skedde.

Om ett skuldebrev skall bli föremål för handel vid Stockholms fondbörs, kan det i emissionsbeslutet tas upp ett bemyndigande för styrelsen eller den som styrelsen inom sig förordnar att innan teckning påbörjas bestämma emissionens belopp, emissionskursen, räntefoten och villkoren för utbyte eller nyteckning. I fråga om avstämningsbolag skall dock nämnda villkor bestämmas senast på avstämningsdagen, om aktieägarna skall ha företrädesrätt att delta i emissionen.

5 § Bestämmelserna i 4 kap. 7 § gäller i tillämpliga delar vid emission av konvertibla skuldebrev.

6 § Bolagsstämmans beslut om emission eller en redogörelse för det väsentliga innehållet i beslutet skall genast kungöras i Post- och Inrikes Tidningar och den eller de ortstidningar som styrelsen bestämmer. Kungörs inte beslutet i sin helhet, skall det i kungörelsen lämnas uppgift om var beslutet hålls tillgängligt. Har bolagsstämman enligt 4 § femte stycket överlämnat åt någon annan att besluta om emissionens belopp, emissionskursen, räntefoten och villkoren för utbyte eller nyteckning, skall vad som beslutats om detta kungöras på motsvarande sätt.

Är bankaktiebolaget inte ett avstämningsbolag, skall beslutet om emission genast sändas till de aktieägare, vilkas postadresser är kända för bolaget, om aktieägarna skall ha företrädesrätt att delta i emissionen.

I fråga om avstämningsbolag skall till emissionsbevisen, när dessa översänds, fogas de beslut av styrelsen, eller av den som styrelsen inom sig förordnar, som rör emissionens belopp, emissionskursen, räntefoten och villkoren för utbyte eller nyteckning.

Bestämmelserna i första och andra styckena gäller inte för annat bolag än avstämningsbolag, om samtliga aktieägare varit företrädade vid den bolagsstämma, som beslutat emissionen, och emissionsbeslutet inte innehåller bemyndigande enligt 4 § femte stycket.

7 § Om ett visst belopp eller ett lägsta belopp för emissionen har bestämts, har beslutet om emissionen förfallit, om beloppet inte har tecknats inom teckningstiden. Detsamma gäller ett beslut om en sådan ändring av bolagsordningen som förutsätter att aktiekapitalet ökas. Vad som har betalats för de tecknade skuldebrevens skall i sådana fall genast betalas tillbaka.

Bestämmelserna i 4 kap. 12 § gäller i tillämpliga delar vid emission av konvertibla skuldebrev.

När teckningen av skuldebrevens avslutats, skall bankaktiebolaget genast för registrering anmäla beslutet om emissionen och det nominella beloppet av det lån som tecknats, om beslutet inte har förfallit enligt första stycket. För registrering krävs att full betalning enligt registret erlagts för alla de aktier som ingår i det förut registrerade aktiekapitalet samt att behövliga ändringar av bolagsordningen har stadfästs.

Styrelsens beslut om emission

8 § Styrelsen kan besluta om emission av skuldebrev och om avvikelse från aktieägares företrädesrätt under förutsättning av bolagsstämmans godkännande. Bestämmelserna i 4–6 §§ och 7 § första stycket skall därvid gälla i tillämpliga delar.

I fråga om styrelsens begäran om bolagsstämmans godkännande skall 4 kap. 5 § tillämpas. Vad som där sägs om förslag till emissionsbeslut skall i stället gälla styrelsens beslut.

Emissionsbeslutet skall anmälas för registrering enligt 7 § tredje stycket när det har godkänts av stämman och teckningen av skuldebrevens avslutats. Har en sådan anmälan inte gjorts inom ett år från styrelsens beslut om emission, är beslutet förfallet.

9 § Bolagsstämman kan bemyndiga styrelsen att fatta beslut om en emission som kan ske utan ändring i bolagsordningen och att därvid avvika från aktieägarnas företrädesrätt enligt 2 §.

Skall skuldebrev kunna tecknas mot tillskott av annan egendom än pengar eller med andra villkor eller skall avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt kunna göras, skall detta särskilt anges i bolagsstämmans bemyndigande. Bemyndigandet skall innehålla bestämmelser om den tid, längst till nästa ordinarie bolagsstämma, inom vilken styrelsens beslut skall fattas. Bestämmelserna i 4 kap. 5 § om förslag till emissionsbeslut skall tillämpas på förslag till bemyndigande.

Bolagsstämmans beslut om bemyndigande skall genast anmälas för registrering. Innan registrering har skett, kan styrelsen inte fatta beslut om emission.

Bestämmelserna i 4–7 §§ gäller i tillämpliga delar när styrelsen beslutar om emission med stöd av ett bemyndigande.

Emissionsbevis

10 § Bestämmelserna i 4 kap. 4 § om emissionsbevis skall tillämpas vid emission enligt detta kapitel.

Utbyte och nyteckning

11 § När en fordran enligt ett skuldebrev byts ut mot en eller flera aktier, skall skuldebrevet förses med påskrift om utbytet. Aktien skall genom styrelsens försorg genast tas upp i aktieboken.

Vid nyteckning skall skuldebrevet eller i förekommande fall optionsbrevet förses med påskrift om nyteckningen.

12 § Vid nyteckning enligt detta kapitel skall aktierna tecknas på en teckningslista, som skall innehålla beslutet om emissionen. Avskrifter av bolagsordningen, den senaste årsredovisningen, försedd med anteckning om bolagsstämmans beslut om bolagets vinst eller förlust, samt en avskrift av revisionsberättelsen för det år balansräkningen avser skall fogas till teckningslistan eller hållas tillgängliga för aktietecknarna på den plats som anges i listan.

Har teckningen skett i strid mot denna paragraf eller har aktier tecknats med villkor som inte stämmer överens med de villkor som anges i emissionsbeslutet, skall 2 kap. 7 § tillämpas.

Anser styrelsen eller den styrelsen inom sig förordnar att aktieteckningen är ogiltig enligt andra stycket, skall aktietecknaren genast underrättas om detta. I annat fall skall aktietecknaren tilldelas de tecknade aktierna. Aktierna skall genom styrelsens försorg genast tas upp i aktieboken.

13 § Bestämmelserna i 2 kap. 13 och 14 §§ skall tillämpas vid inbetalning på grund av nyteckning enligt detta kapitel. Kvittning av en skuld på grund av aktieteckning mot en fordran hos bolaget får dock ske, om styrelsen medger det. Ett sådant medgivande får inte lämnas, om det skulle vara till skada för bolaget eller dess borgenärer.

14 § Senast tre månader efter det att tiden för utbyte eller nyteckning av aktier har gått ut skall styrelsen för registrering anmäla hur många aktier som har utgivits i utbyte eller som har nytecknats och helt betalats. Om utbytestiden eller teckningstiden är längre än ett år, skall anmälan göras senast tre månader efter utgången av varje räkenskapsår under vilket utbyte eller nyteckning har skett.

För registrering krävs

1. vid utbyte, att bolaget på grund av emissionen har tillförts ersättning till ett värde som motsvarar minst det sammanlagda beloppet av de anmälda aktierna,

2. vid nyteckning, att aktierna helt har betalats, och

3. att auktoriserad revisor intygar att 1 eller 2 har iakttagits.

Genom registreringen är aktiekapitalet ökat med det sammanlagda nominella beloppet av de anmälda aktierna.

15 § De nya aktierna skall medföra rätt till utdelning enligt vad som har bestämts om detta i beslutet om emission. Beslutet får dock inte innebära att en sådan rätt inträder senare än för räkenskapsåret efter det år under vilket aktierna skall vara helt betalda.

Upptagande av vissa andra lån

16 § Om inte något annat följer av detta kapitel, får ett bankaktiebolag inte ta upp ett penninglån på villkor att lånet skall betalas på något annat sätt än med ett nominellt penningbelopp eller med ett penningbelopp som bestäms med hänsyn till förändringar i penningvärdet.

17 § Upptagande av lån mot obligationer eller andra skuldebrev med rätt till ränta, vars storlek är helt eller delvis beroende av utdelningen till aktieägare i bolaget eller bolagets vinst (vinstandelsbevis) beslutas av

bolagsstämman. Styrelsen får dock fatta ett sådant beslut under förutsättning av bolagsstämmans godkännande eller efter bolagsstämmans bemyndigande.

Bestämmelserna i 2 kap. 20 § bankrörelselagen (1987:000) om bankaktiebolags rätt att utfärda obligationer skall iakttas vid upptagande av lån enligt första stycket.

Emissionsprospekt

18 § Bestämmelserna i 4 kap. 20–26 §§ om emissionsprospekt skall tillämpas när ett bankaktiebolag eller aktieägare i ett sådant bolag offentliggör eller på annat sätt till en vidare krets riktar en inbjudan att förvärva sådana av bolaget utgivna skuldebrev, optionsbevis eller vinstandelsbevis som avses i detta kapitel. Emissionsprospekt behöver dock inte upprättas om summan av de belopp som till följd av inbjudan kan komma att betalas understiger en miljon kronor.

6 kap. Nedsättning av aktiekapitalet och förvärv av egna aktier

Nedsättning av aktiekapitalet

1 § Nedsättning av aktiekapitalet får ske för följande ändamål:

1. avsättning till reservfonden eller omedelbar täckning av förlust enligt den fastställda balansräkningen, om förlusten inte kan täckas av fritt eget kapital,

2. återbetalning till aktieägarna, eller

3. avsättning till en fond som kan användas enligt beslut av bolagsstämman.

Nedsättning av aktiekapitalet kan genomföras genom

1. inlösen eller sammanläggning av aktier,

2. indragning av aktier utan återbetalning, eller

3. minskning av aktiernas nominella belopp med eller utan återbetalning.

Om nedsättning av aktiekapitalet på grund av bristande betalning finns det bestämmelser i 4 kap. 14 § andra stycket.

2 § Beslut om nedsättning av aktiekapitalet fattas av bolagsstämman, om inte annat följer av 8 §. Nedsättningsbeslutet får inte fattas förrän bankaktiebolaget blivit registrerat. Behöver bolagsordningen ändras, skall beslut om detta fattas först. Ett beslut om nedsättning får fattas innan ändringen stadfästas, om det sker under förutsättning att stadfästelse meddelas.

Nedsättning för de ändamål som anges i 1 § första stycket 2 eller 3 får beslutas endast efter förslag eller godkännande av styrelsen.

Bestämmelserna i 4 kap. 5 § om förslag till bolagsstämmans beslut och andra handlingar gäller i tillämpliga delar.

3 § Nedsättningsbeslutet skall ange det belopp varmed aktiekapitalet skall sättas ned (nedsättningsbeloppet), nedsättningsändamålet samt hur nedsättningen skall genomföras. Om det i samband med nedsättningen skall utskiftas medel med högre belopp än nedsättningsbeloppet, skall även det högre beloppet anges.

4 § Nedsättningsbeslutet skall anmälas för registrering. Om detta inte har skett inom fyra månader från beslutet eller om bankinspektionen

genom lagakraftvunnet beslut har avskrivit en anmälan eller vägrat registrering, har nedsättningsbeslutet förfallit. Detsamma gäller beslut om sådana ändringar av bolagsordningen som förutsätter att aktiekapitalet sätts ned.

5 § Skall nedsättningsbeloppet användas enligt 1 § första stycket 1, är aktiekapitalet nedsatt när beslutet har registrerats. Inom tre år från registreringen får vinstutdelning beslutas endast om rätten ger tillstånd till detta eller om aktiekapitalet har ökats med minst nedsättningsbeloppet. I fråga om rättens tillstånd gäller 6 § andra—femte styckena i tillämpliga delar.

6 § Om nedsättningsbeloppet helt eller delvis skall användas enligt 1 § första stycket 2 eller 3, får nedsättningsbeslutet inte verkställas utan rättens tillstånd, såvida inte samtidigt bankaktiebolaget genom nyemission tillförs ett belopp som minst svarar mot nedsättningsbeloppet.

Rättens tillstånd skall sökas senast två månader efter det att nedsättningsbeslutet har registrerats. Till ansökningshandlingen skall fogas bevis om registreringen.

Rätten skall utan dröjsmål inhämta bankinspektionens yttrande om och i så fall i vad mån nedsättningen kan komma att inverka på insättarnas rätt. Finner rätten med hänsyn till yttrandets innehåll att nedsättningen inte bör verkställas, skall ansökningen genast avslås. I annat fall skall rätten kalla bolagets borgenärer och förelägga dem som vill bestrida ansökningen att senast en viss dag skriftligen hos rätten anmäla detta. I föreläggandet skall anges att den som inte gjort sådan anmälan anses ha medgivit ansökningen. I kallelsen skall ett kortfattat sammandrag av inspektionens yttrande tas in. Kallelsen skall genast kungöras genom rättens försorg i Post- och Inrikes Tidningar.

Tillstånd skall meddelas, om ansökningen inte bestrids eller om de borgenärer som bestrider den får full betalning eller betryggande säkerhet för sina fordringar. Att en insättare bestrider ansökningen utgör dock inte något hinder, om inspektionens yttrande ger grund för att meddela tillstånd.

Om en borgenär även är gäldenär i samma rättsförhållande, har han inte rätt till betalning eller säkerhet enligt fjärde stycket.

7 § Rätten skall underrätta bankinspektionen om ansökningar enligt 6 § och om lagakraftvunna beslut som har meddelats med anledning av sådana ansökningar.

Har rätten genom lagakraftvunnet beslut bifallit en ansökan enligt 6 §, är aktiekapitalet nedsatt när beslutet har registrerats.

Om inte ansökan om rättens tillstånd har gjorts inom föreskriven tid eller om rätten genom lagakraftvunnet beslut har avslagit ansökan, skall bankinspektionen förklara att nedsättningsbeslutet har förfallit. Detsamma gäller beslut om sådana ändringar av bolagsordningen som förutsätter att aktiekapitalet sätts ned.

8 § I ett bankaktiebolag, vars aktiekapital utan ändring av bolagsordningen kan bestämmas till ett lägre eller ett högre belopp, kan i bolagsordningen tas in ett förbehåll att aktiekapitalet kan sättas ned genom inlösen av aktier, dock inte under minimikapitalet. Förbehållet skall ange ordningen för inlösen och inlösningsbeloppet eller grunderna för dess beräkning.

Om förbehållet förs in genom att bolagsordningen ändras, får det endast avse aktier som kan tecknas eller ges ut efter det att ändringen har registre-

rats. Har en fondemission ägt rum efter registreringen, får fondaktierna lösas in först när tre år har förflutit från registreringen av emissionen.

När det enligt förbehållet har blivit bestämt att vissa aktier skall lösas in, skall det genast anmälas för registrering att aktiekapitalet sätts ned med dessa aktiers sammanlagda nominella belopp. När registreringen har skett är aktiekapitalet nedsatt.

Förvärv av egna aktier

9 § Ett bankaktiebolag får inte förvärva eller som pant ta emot egna aktier. Ett dotterföretag får inte heller förvärva eller som pant ta emot aktier i moderbolaget. Avtal i strid mot detta förbud är ogiltiga.

Har ett bankaktiebolag tillstånd att driva fondkommissionsrörelse, får bolaget utan hinder av första stycket förvärva egna aktier för att underlätta sådan rörelse. Anskaffningsvärdet av det sammanlagda innehavet av egna aktier får inte vid något tillfälle överstiga ett belopp som svarar mot tre procent av det för bolaget högsta tillåtna värdet enligt 16 § första stycket fondkommissionslagen (1979:748).

Lämnas aktier som säkerhet för kredit och ingår som en mindre del bland dessa aktier även aktier i bankaktiebolaget, utgör första stycket inte hinder för bolaget att som pant ta emot även de egna aktierna. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, bankinspektionen utfärdar närmare föreskrifter om vilka begränsningar som i detta fall skall gälla.

7 kap. Bankaktiebolagets ledning

1 § Ett bankaktiebolag skall ha en styrelse med minst fem ledamöter. Styrelsen skall förvalta bolagets angelägenheter i enlighet med vad som föreskrivs i denna lag och bankrörelselagen (1986:000).

Styrelsen väljs av bolagsstämman. Regeringen får dock utse högst fem ledamöter i styrelsen (offentliga styrelseledamöter) med uppgift att särskilt verka för att samhällets intressen beaktas i bolagets verksamhet. Även annan styrelseledamot får, om så föreskrivs i bolagsordningen, tillsättas i annan ordning än genom val av bolagsstämman. Särskilda bestämmelser om att styrelseledamot kan utses av annan än stämman finns i lagen (1976:355) om styrelsrepresentation för de anställda i bankinstitut och försäkringsbolag.

En styrelseledamots uppdrag gäller för den tid som anges i bolagsordningen. Uppdragstiden får inte omfatta mer än fyra räkenskapsår och skall bestämmas så att uppdraget upphör vid slutet av den ordinarie bolagsstämma på vilken styrelseval förrättas.

Vad som sägs i denna lag och bankrörelselagen om styrelseledamöter skall i tillämpliga delar gälla även suppleanter.

2 § Ett uppdrag som styrelseledamot upphör i förtid, om ledamoten eller den som har utsett honom begär det. Anmälan om avgång skall göras hos styrelsen och, om en ledamot som inte är vald på bolagsstämma vill avgå, hos den som har tillsatt honom.

Om en styrelseledamots uppdrag upphör i förtid eller hinder enligt 3 § uppkommer för honom att vara styrelseledamot och det inte finns någon suppleant, som kan inträda i hans ställe, skall övriga styrelseledamöter vidta åtgärder för att en ny styrelseledamot tillsätts för den återstående mandattiden. Sådana åtgärder behöver dock inte vidtas, om den förutvarande ledamoten var offentlig styrelseledamot eller arbetstagarrepresen-

tant som avses i lagen (1976:355) om styrelserepresentation för de anställda i bankinstitut och försäkringsbolag. Skall ledamoten väljas på bolagsstämma, kan valet anstå till den nästa ordinarie stämma på vilken styrelseval förrättas, om styrelsen är beslutför med kvarstående ledamöter och suppleanter och deras antal inte understiger fem.

Om en styrelseledamot som enligt bolagsordningen skall tillsättas i annan ordning än genom val av bolagsstämma inte har utsetts, skall bankinspektionen förordna en ersättare på ansökan av en styrelseledamot, aktieägare, borgenär eller någon annan vars rätt kan vara beroende av att det finns någon som kan företräda bolaget.

3 § Styrelseledamöterna skall vara svenska medborgare och, om inte regeringen eller efter regeringens bemyndigande bankinspektionen i särskilda fall tillåter något annat, bosatta i Sverige. Den som är omyndig eller i konkurs kan inte vara styrelseledamot. Att detsamma gäller den som är underkastad näringsförbud följer av 6 § lagen (1986:436) om näringsförbud.

Utän hinder av första stycket får i ett bankaktiebolag som är bildat av utländskt bankföretag högst en tredjedel av hela antalet styrelseledamöter vara svenska medborgare bosatta utomlands eller utländska medborgare. Styrelseordföranden skall dock vara svensk medborgare och bosatt här i landet. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, bankinspektionen får medge undantag från vad som föreskrivs i detta stycke.

Av styrelseledamöterna får högst en för varje påbörjat femtal vara anställd i banken. Vid denna beräkning skall hänsyn inte tas till de offentliga styrelseledamöterna. Att detsamma gäller arbetstagarrepresentanterna enligt lagen (1976:355) om styrelserepresentation för de anställda i bankinstitut och försäkringsbolag framgår av 8 § nämnda lag.

4 § Styrelsen skall inom sig utse en verkställande direktör att under styrelsens inseeende leda verksamheten i banken. Om det behövs, får flera verkställande direktörer utses bland styrelseledamöterna och styrelsesuppleanterna. Styrelsen skall även förordna styrelseledamot eller styrelsesuppleant att vara ställföreträdare för verkställande direktör. I ett bankaktiebolag som är bildat av utländskt bankföretag skall verkställande direktör vara bosatt här i landet.

Vad som sägs i denna lag om verkställande direktör skall i tillämpliga delar gälla ställföreträdare för verkställande direktör.

5 § Styrelseledamot skall, när han tillträder sitt uppdrag, för införing i aktiebok anmäla sitt innehav av aktier i bankaktiebolaget och i aktiebolag inom samma koncern som bankaktiebolaget, om det inte har skett dëssförrinnan. Förändringar i aktieinnehavet skall anmälas inom en månad.

Första stycket gäller inte, om anmälningsskyldighet föreligger enligt lagen (1985:571) om värdepappersmarknaden.

6 § Styrelsen får, med den inskränkning som följer av 7 §, uppdra åt verkställande direktör eller någon annan att ensam eller tillsammans med annan vidta sådana åtgärder som annars ankommer på styrelsens egen prövning. En person som har fått ett sådant uppdrag kallas delegat.

Delegation enligt första stycket får även ske till särskilda ledningsorgan för visst område (regionstyrelse) eller för ett eller flera bankkontor (kontorsstyrelse).

Styrelsen skall i en instruktion meddela föreskrifter om de befogenheter som skall tillkomma verkställande direktör och andra delegater. Instruk-

tionen skall fastställas för ett år i sänder. Avser uppdraget att bevilja kredit, skall grunderna för kreditgivningen fastställas. Har flera verkställande direktörer utsetts, skall instruktionen ange hur ledningen av bankens verksamhet skall fördelas mellan dem. Styrelsen skall så snart det kan ske sända en avskrift av instruktionen till bankinspektionen samt, när ändringar vidtagits i instruktionen, underrätta inspektionen om detta.

Uppdrag som avses i första stycket kan när som helst återkallas eller inskränkas. Även om styrelsen har lämnat delegatuppdrag får styrelsen själv avgöra ärenden av varje slag.

7 § Styrelsen får inte uppdra åt en enskild styrelseledamot eller annan att avgöra ärenden som är av principiell beskaffenhet eller i övrigt av större vikt.

Styrelsen får inte i något fall uppdra åt en enskild styrelseledamot eller annan att bevilja kredit till fysisk eller juridisk person som omfattas av bestämmelserna i 2 kap. 17 § bankrörelselagen (1987:000).

Utän hinder av andra stycket får styrelsen uppdra åt annan att inom fastställda gränser bevilja kredit i och för en rörelse som drivs av låntagaren.

Styrelsen får endast i enlighet med de föreskrifter som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, bankinspektionen utfärdar uppdra åt enskild styrelseledamot eller annan att ensam eller i förening med annan bevilja kredit till andra anställda och delegater än sådana som avses i andra stycket och till fysiska eller juridiska personer, vilka står i ett sådant förhållande till dem som anges i 2 kap. 17 § första stycket 6 och 7 bankrörelselagen.

Bestämmelserna i denna paragraf om kredit gäller även garantiförbindelse som bankaktiebolaget åtar sig.

8 § Regeringen kan förordna att ett delegatuppdrag som ges åt flera personer skall omfatta också offentliga styrelseledamöter. Avser uppdraget att delta i en regionstyrelse, kan regeringen förordna att en person som inte är ledamot av bankens styrelse skall omfattas av uppdraget med uppgift att särskilt verka för att samhällets intressen beaktas i verksamheten.

Om en delegats uppdrag innebär att han skall ingå i en kontorsstyrelse, får kommunfullmäktige i den kommun där kontoret är beläget förordna högst två personer som skall ha till uppgift att särskilt verka för att samhällets intressen beaktas i verksamheten. Är kontorsstyrelsen gemensam för kontor i två kommuner, får fullmäktige i vardera kommunen utse en sådan person. Är styrelsen gemensam för kontor i tre eller flera kommuner, utses personerna av fullmäktige i de två kommuner som har flest invånare.

9 § Verkställande direktör eller annan delegat som är anställd i banken får inte vara styrelseledamot i sådana företag vars huvudsakliga verksamhet består i att förvalta eller driva handel med aktier eller som driver emissionsrörelse. I andra företag får de vara styrelseledamöter, om bankaktiebolagets styrelse i varje särskilt fall ger sitt tillstånd. Den som tillståndet avser får inte delta i styrelsens beslut i frågan.

10 § Om ett bankaktiebolag har blivit moderbolag, skall styrelsen meddela detta till dotterföretagets ledning. Dotterföretagets ledning skall lämna styrelsen för moderbolaget de upplysningar som behövs för att bedöma koncernens ställning och resultatet av koncernens verksamhet.

11 § Inom styrelsen skall en av ledamöterna vara ordförande. Styrelsen skall välja ordförande, om inte annat föreskrivs i bolagsordningen eller beslutas av bolagsstämman eller följer av andra stycket. Styrelsen får även utse vice ordförande. Vid lika röstetal avgörs valet genom lottning. Verkställande direktör eller annan anställd i banken får inte vara ordförande eller vice ordförande.

Valet av ordförande skall utan dröjsmål underställas regeringen för godkännande. Regeringen skall godkänna valet, om den valde kan förväntas verka för att såväl bankens som samhällets intressen beaktas i verksamheten. Om valet inte godkänns skall regeringen i stället utse en annan ledamot av styrelsen till ordförande.

Regeringens godkännande enligt andra stycket gäller tills vidare. Vid omval av en ordförande som tidigare har godkänts av regeringen krävs inte ny underställning. Regeringen får återkalla sitt godkännande, om ordföranden inte längre uppfyller de villkor för godkännande som anges i andra stycket. Om regeringen har utsett ordföranden får uppdraget återkallas när som helst.

Om ett godkännande har återkallats skall bestämmelserna i första stycket tillämpas. Detsamma gäller om ett uppdrag har återkallats eller av annat skäl upphört.

Intill dess att valet av ordförande har prövats av regeringen, skall den enligt första stycket utsedde ledamoten vara ordförande.

12 § Ordföranden skall se till att sammanträden hålls när det behövs. På begäran av en styrelseledamot skall styrelsen sammankallas.

Vid styrelsens sammanträden skall det föras protokoll, som undertecknas eller justeras av ordföranden och den ledamot som styrelsen utser till det. Styrelseledamot har rätt att få avvikande mening antecknad till protokollet. Protokollen skall föras i nummerföljd och förvaras på betryggande sätt.

En offentlig styrelseledamot eller, om flera sådana ledamöter är utsedda, den eller de som regeringen förordnar, har rätt att närvara och delta i överläggningarna när ärenden, som senare skall avgöras av styrelsen, förbereds av därtill särskilt utsedda styrelseledamöter, anställda eller delegater i banken. En person som avses i 8 § första stycket andra meningen har motsvarande rätt.

13 § Styrelsen är beslutförför, om mer än hälften av hela antalet styrelseledamöter eller det högre antal som föreskrivs i bolagsordningen är närvarande. Beslut i ett ärende får dock inte fattas, om inte såvitt möjligt samtliga styrelseledamöter fått tillfälle att delta i ärendets behandling och erhållit tillfredsställande underlag för att avgöra ärendet. Om en styrelseledamot inte kan komma och det finns en suppleant, som skall träda in i hans ställe, skall suppleanten beredas tillfälle till det.

Om inte bolagsordningen föreskriver särskild röstmajoritet, gäller som styrelsens beslut den mening för vilken mer än hälften av de närvarande röstar eller, vid lika röstetal, den mening som ordföranden biträder. Är styrelsen inte fulltalig, skall de som röstar för beslutet dock utgöra mer än en tredjedel av hela antalet styrelseledamöter, om inte annat föreskrivs i bolagsordningen.

Handlingar som enligt denna lag eller bankrörelselagen (1987:000) skall undertecknas av styrelsen skall skrivas under av minst hälften av hela antalet styrelseledamöter.

14 § En styrelseledamot eller en delegat får inte handlägga frågor om

avtal mellan honom och bankaktiebolaget. Han får inte heller handlägga frågor om avtal mellan bolaget och tredje man, om han i frågan har ett väsentligt intresse som kan strida mot bolagets. Han får inte heller delta i beslut om avtal mellan bolaget och tredje man, som han ensam eller tillsammans med annan får företräda. Med avtal jämställs rättegång eller annan talan.

15 § Styrelsen företräder bankaktiebolaget och tecknar dess firma.

Styrelsen kan bemyndiga en styrelseledamot eller annan att företräda bolaget och teckna dess firma, om inte ett förbud mot sådant bemyndigande har tagits in i bolagsordningen. I fråga om den som inte är styrelseledamot gäller vad som sägs i 3 § första stycket och 14 § om styrelseledamot. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, bankspektionen får medge undantag från kravet på svenskt medborgarskap för firmatecknare i ett bankaktiebolag som är bildat av utländskt bankföretag.

Rätten att teckna bolagets firma får utövas endast av två eller flera personer i förening. Ingen annan inskränkning får registreras.

Styrelsen kan när som helst återkalla ett bemyndigande som avses i andra stycket.

16 § Styrelsen eller annan ställföreträdare för bankaktiebolaget får inte företa en rättshandling eller annan åtgärd som är ägnad att bereda otillbörlig fördel åt en aktieägare eller någon annan till nackdel för bolaget eller annan aktieägare.

En ställföreträdare får inte följa sådana föreskrifter av bolagsstämman eller annat bolagsorgan som inte är gällande därför att de står i strid med denna lag, bankrörelselagen (1987:000) eller bolagsordningen.

17 § Har en ställföreträdare överskridit sin befogenhet när han företog en rättshandling för bolaget, gäller inte rättshandlingen mot bolaget, om den mot vilken rättshandlingen företogs insåg eller borde ha insett att befogenheten överskreds.

18 § För registrering skall bankaktiebolaget anmäla vem som har utsetts till styrelseledamot, suppleant eller firmatecknare samt deras postadress, personnummer och medborgarskap. För registrering skall även anmälas av vilka och hur bolagets firma tecknas.

Anmälan görs första gången när bankaktiebolaget enligt 2 kap. 12 § anmäls för registrering och därefter genast efter det att ändring har inträffat i ett förhållande som har anmälts eller skall anmälas för registrering enligt första stycket. Rätt att göra anmälan tillkommer även den som anmälningen gäller.

Om bolagets postadress ändras, skall bolaget genast anmäla det för registrering.

8 kap. Bolagsstämma

1 § Aktieägarnas rätt att besluta i bankaktiebolagets angelägenheter utövas vid bolagsstämman.

I avstämningsbolag tillkommer rätten att delta i bolagsstämma den som har tagits upp som aktieägare i en sådan utskrift av aktieboken som avses i 3 kap. 14 § andra stycket.

I bolagsordningen kan bestämmas att aktieägare, för att få delta i bolagsstämman, skall anmäla sig hos bolaget senast den dag som anges i kallelsen

till stämman. Denna dag får inte vara söndag, annan allmän helgdag, lördag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton och får inte infalla tidigare än femte dagen före stämman.

Aktier som tillhör bolaget eller dess dotterföretag kan inte företrädas vid bolagsstämman. Sådana aktier skall inte medräknas när det fordras samtycke av ägare till en viss del av aktierna i bolaget för att ett beslut skall bli giltigt eller en befogenhet skall få utövas.

2 § En aktieägars rätt vid bolagsstämman utövas av aktieägaren personligen eller genom ombud med skriftlig, dagtecknad fullmakt. Fullmakten gäller högst ett år från utfärdandet.

En aktieägare får vid bolagsstämman medföra högst ett biträde.

Om två eller flera styrelser i allmänna pensionsfonden förvaltar aktier i ett visst bankaktiebolag får varje styrelse för sig utöva rösträtt för de aktier styrelsen förvaltar. En fondstyrelse får för högst ett år i sänder överlåta åt en eller flera fackliga organisationer med medlemmar anställda hos bolaget och, om bolaget är moderbolag i en koncern, hos dess dotterbolag att var för sig utöva rösträtt för aktier som styrelsen förvaltar.

3 § Ingen kan rösta för egna och andras aktier för sammanlagt mer än en femtedel av de aktier som företräds på stämman, om inte något annat följer av bolagsordningen.

En aktieägare får inte själv eller genom ombud rösta i fråga om

1. talan mot honom,
2. hans befrielse från skadeståndsansvar eller annan förpliktelse gentemot bolaget, eller
3. talan eller befrielse som avses i 1 eller 2 beträffande annan, om aktieägaren i frågan har ett väsentligt intresse som kan strida mot bolagets.

Bestämmelserna i första och andra styckena om aktieägare gäller även ombud för aktieägare.

Om två eller flera styrelser i allmänna pensionsfonden förvaltar aktier i ett visst bankaktiebolag, anses varje styrelse för sig som aktieägare vid tillämpning av första och tredje styckena.

4 § Bolagsstämman skall hållas på den ort där styrelsen har sitt säte. I bolagsordningen kan dock föreskrivas att den skall eller kan hållas på annan angiven ort. Om utomordentliga omständigheter föranleder det, får stämman hållas på annan plats inom riket.

5 § Ordinarie bolagsstämma skall hållas inom fyra månader efter utgången av varje räkenskapsår. Vid sådan stämma skall styrelsen lägga fram årsredovisningen och revisionsberättelsen samt, i moderbolag, koncernredovisningen och koncernrevisionsberättelsen.

Vid stämman skall beslut fattas

1. om fastställelse av resultaträkningen och balansräkningen samt, i moderbolag, koncernresultaträkningen och koncernbalansräkningen,
2. om dispositioner beträffande vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen,
3. om ansvarsfrihet för styrelseledamöterna, samt
4. i andra ärenden som ankommer på stämman enligt denna lag, bankrörelselagen (1987:000) eller bolagsordningen.

Beslut i en fråga som avses i andra stycket 1–3 skall dock skjutas upp till en fortsatt stämma, om majoriteten eller en minoritet, som består av ägare till minst en tiondel av samtliga aktier, begär det. Sådan stämma skall hållas minst en och högst två månader därefter. Något ytterligare uppskov är inte tillåtet.

Om skyldighet att sända in vissa handlingar till bankinspektionen finns det bestämmelser i 7 kap. 6 § bankrörelselagen.

6 § Extra bolagsstämma skall hållas när styrelsen finner skäl till detta. Sådan stämma skall även hållas när det för uppgivet ändamål skriftligen begärs av flertalet av revisorerna eller av ägare till minst en tiondel av samtliga aktier. Kallelse skall utfärdas inom fjorton dagar från den dag då begäran kom in till bolaget.

7 § En aktieägare har rätt att få ett ärende behandlat vid en bolagsstämma, om han skriftligen framställer ett yrkande om detta hos styrelsen i så god tid att ärendet kan tas upp i kallelsen till stämman.

8 § Styrelsen kallar till bolagsstämma. Kallelse får utfärdas tidigast fyra veckor före stämman. Om inte bolagsordningen föreskriver längre tid, skall kallelsen utfärdas senast två veckor före stämman. Skjuts en stämma upp till en dag som infaller senare än fyra veckor efter det att stämman har inletts, skall kallelse utfärdas till den fortsatta stämman. Om det enligt denna lag eller bolagsordningen krävs för att ett bolagsstämmobeslut skall bli giltigt att det fattas på två stämmor, får kallelse till den senare stämman inte utfärdas innan den första stämman har hållits. I en sådan kallelse skall anges vilket beslut den första stämman har fattat.

Kallelse skall ske enligt bolagsordningen. Skriftlig kallelse skall dock alltid sändas till varje aktieägare vars postadress är känd för bolaget, om

1. ordinarie bolagsstämma skall hållas på annan tid än som föreskrivs i bolagsordningen, eller

2. bolagsstämma skall behandla fråga om

a) sådan ändring av bolagsordningen som avses i 14 §,

b) bolagets försättande i likvidation, eller

c) upphörande av bolagets likvidation.

I kallelsen skall tydligt anges de ärenden som skall förekomma på stämman. Om ett ärende avser ändring av bolagsordningen, skall det huvudsakliga innehållet av förslaget till ändringen anges i kallelsen. Att i vissa fall särskilda uppgifter skall anges i kallelsen följer av 4 kap. 5 § andra stycket, 5 kap. 3 § och 1 § tredje stycket detta kapitel.

Under minst en vecka före den stämma som avses i 5 § skall redovisningshandlingarna och revisionsberättelsen samt, i moderbolag, koncernredovisningshandlingarna och koncernrevisionsberättelsen eller avskrifter av dessa hållas tillgängliga hos bolaget för aktieägarna och genast sändas till aktieägare som begär det och uppger sin postadress.

9 § Om bestämmelser i denna lag, bankrörelselagen (1986:000) eller bolagsordningen rörande kallelse till bolagsstämma eller tillhandahållande av handlingar har åsidosatts i ett ärende, får stämman inte besluta i ärendet utan samtycke av de aktieägare som berörs av felet. Stämman får dock även utan sådant samtycke avgöra ett ärende som inte har tagits upp i kallelsen, om ärendet enligt bolagsordningen skall förekomma på stämman eller omedelbart föranleds av ett annat ärende som skall avgöras. Den får också besluta att extra bolagsstämma skall sammankallas för behandling av ärendet.

10 § Ordförande vid *bolagsstämman* utses av denna, om inte annat föreskrivs i bolagsordningen.

10 § *Bolagsstämman öppnas av styrelsens ordförande eller av den som styrelsen har utsett. Ordförande vid stämman utses av denna. I bolagsordningen kan dock bestämmas vem som skall öppna stämman och vara ordförande vid denna.*

Stämmans ordförande skall upprätta en förteckning över närvarande aktieägare, ombud och biträden samt i denna ange hur många aktier och röster var och en företräder vid stämman (röstlängd). Sedan röstlängden har godkänts av stämman, skall den tillämpas till dess att stämman beslutar om ändring. Uppskjuts stämman till en senare dag än nästföljande vardag, skall en ny röstlängd upprättas.

Ordföranden skall sörja för att det förs protokoll vid stämman. I fråga om protokollets innehåll gäller

1. att röstlängden skall tas in i eller fogas som bilaga till protokollet,
2. att stämmans beslut skall föras in i protokollet, samt
3. att, om röstning har skett, resultatet skall anges i protokollet.

Protokollet skall undertecknas av ordföranden och minst en justeringsman som utses av stämman. Senast två veckor efter stämman skall det justerade protokollet hållas tillgängligt för aktieägarna hos bolaget. Protokollen skall förvaras på betryggande sätt.

11 § Styrelsen skall, om en aktieägare begär det och styrelsen finner att det kan ske utan väsentlig nackdel för bankaktiebolaget eller nämnvärd olägenhet för enskild, på bolagsstämman lämna upplysningar om förhållanden, som kan inverka på bedömandet av bolagets årsredovisning och dess ställning i övrigt eller av ett ärende på stämman. Ingår bankaktiebolaget i en koncern, avser upplysningsplikten även bolagets förhållande till andra koncernföretag samt, om bolaget är moderbolag, koncernredovisningen liksom sådana förhållanden som kan inverka på bedömningen av dotterföretagens ställning.

Kan en begärd upplysning lämnas endast med stöd av uppgifter som inte är tillgängliga på stämman, skall upplysningen inom två veckor därefter hållas skriftligen tillgänglig för aktieägarna hos bolaget samt sändas till de aktieägare som har begärt upplysningen.

Finner styrelsen att en begärd upplysning inte kan lämnas till aktieägarna utan väsentlig nackdel för bolaget eller nämnvärd olägenhet för enskild, skall upplysningen i stället på aktieägarens begäran lämnas till revisorerna inom två veckor efter stämman. Revisorerna skall inom en månad efter stämman till styrelsen skriftligen yttra sig huruvida den begärda upplysningen har lämnats till dem samt huruvida upplysningen enligt deras mening borde ha föranlett ändring i revisionsberättelsen eller, beträffande moderbolag, i koncernrevisionsberättelsen, liksom huruvida upplysningen i övrigt ger anledning till erinran. Om så är fallet, skall ändringen eller erinringen anges i yttrandet. Styrelsen skall hålla revisorernas yttrande tillgängligt för aktieägarna på bankaktiebolagets huvudkontor samt sända det i avskrift till de aktieägare som har begärt upplysningen.

12 § Bolagsstämmans beslut utgörs av den mening som har fått mer än hälften av de avgivna rösterna eller, vid lika röstetal, den mening som ordföranden biträder. Vid val anses den vald som fått de flesta rösterna. Vid lika röstetal avgörs valet genom lottning, om inte annat beslutas av

stämman innan valet förrättas.

Första stycket gäller inte om annat följer av denna lag, bankrörelselagen (1987:000) eller bolagsordningen. Beträffande beslut som avses i 13 och 14 § kan dock i bolagsordningen endast föreskrivas villkor som går längre än som anges i dessa paragrafer.

13 § Beslut att ändra bolagsordningen fattas av bolagsstämman, utom i det fall som avses i 4 kap. 14 § andra stycket. Beslutet är giltigt, om det har biträttts av aktieägare med minst två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de vid stämman företrädde aktierna, eller den större majoritet som krävs enligt 14 §.

Ett beslut om ändring av bolagsordningen skall genast anmälas för registrering, sedan ändringen har stadfästs. Beslutet får, utom i de fall som avses i 8 kap. 7 § bankrörelselagen (1987:000), inte verkställas förrän registrering har skett.

14 § Ett beslut om sådan ändring av bolagsordningen att i fråga om redan utgivna aktier

1. aktieägarnas rätt till bankaktiebolagets vinst eller övriga tillgångar minskas genom bestämmelse enligt 9 kap. 1 § andra stycket, eller

2. rättsförhållandet mellan aktier rubbas
är giltigt, om det biträttts av samtliga vid stämman närvarande aktieägare företrädande minst nio tiondelar av aktierna.

Ett beslut om en sådan ändring av bolagsordningen som innebär att

1. det antal aktier för vilka aktieägare kan rösta på bolagsstämman begränsas,

2. av nettovinsten för räkenskapsåret, efter avdrag för vad som går åt för att täcka balanserad förlust, mer än som följer av 9 kap. 4 § första stycket skall avsättas till reservfonden eller på något annat sätt hållas inne, eller

3. användningen av bolagets vinst eller dess behållna tillgångar vid dess upplösning regleras på något annat sätt än som avses i första stycket 1 eller detta stycke 2

är giltigt, om det biträttts av aktieägare med minst två tredjedelar av de avgivna rösterna och nio tiondelar av de på stämman företrädde aktierna.

Ett beslut om sådan ändring av bolagsordningen som avses i första eller andra stycket är, utan hinder av vad i dessa stycken sägs, giltigt, om det biträttts av aktieägare med minst två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de på stämman företrädde aktierna, om

1. ändringen endast försämrar viss eller vissa aktiers rätt och samtliga de vid stämman närvarande ägarna av dessa aktier företrädande minst nio tiondelar av alla de aktier som på detta sätt berörs samtycker till ändringen, eller

2. ändringen endast försämrar ett helt aktieslags rätt och ägarna till minst hälften av alla aktier av detta slag och nio tiondelar av de på stämman företrädde aktierna av detta slag samtycker till ändringen.

15 § Bolagsstämman får inte fatta beslut som är ägnade att bereda otillbörlig fördel åt en aktieägare eller någon annan till nackdel för bolaget eller annan aktieägare.

16 § Om ett beslut av bolagsstämman inte har kommit till i behörig ordning eller i övrigt strider mot denna lag, bankrörelselagen (1987:000) eller bolagsordningen, kan talan mot bankaktiebolaget om att beslutet skall upphävas eller ändras föras av aktieägare eller av styrelsen eller styrelsele-

damot. Sådan talan kan föras även av den som styrelsen obehörigen har vägrat att föra in som aktieägare i aktieboken.

Talan skall väckas inom tre månader från dagen för beslutet. Väcks inte talan inom denna tid, är rätten till talan förlorad.

Talan får väckas senare än vad som sägs i andra stycket när

1. beslutet är sådant att det inte lagligen kan fattas ens med alla aktieägares samtycke,

2. samtycke till beslutet krävs av alla eller vissa aktieägare och sådant samtycke inte har getts, eller

3. kallelse till stämman inte har skett eller de bestämmelser om kallelse som gäller för bolaget har eftersatts i något väsentligt avseende.

En dom varigenom bolagsstämmans beslut upphävs eller ändras gäller även för de aktieägare som inte har fört talan. Rätten kan ändra bolagsstämmans beslut endast om det kan fastställas vilket innehåll beslutet rätteligen borde ha haft. Är bolagsstämmans beslut sådant som enligt denna lag eller bankrörelselagen skall anmälas för registrering, skall rätten underrätta bankinspektionen för registrering, om beslutet har upphävts eller ändrats genom en dom som vunnit laga kraft eller rätten genom beslut under rättegången har förordnat att bolagsstämmans beslut inte får verkställas.

17 § Om styrelsen vill väcka talan mot bankaktiebolaget, skall styrelsen sammankalla en bolagsstämma för val av ställföreträdare att föra bolagets talan i tvisten. Stämning delges med den valde ställföreträdaren.

Ett förbehåll i bolagsordningen, att tvister mellan bolaget och styrelsen, styrelseledamot, likvidator eller aktieägare skall hänskjutas till skiljemän, har samma verkan som ett skiljeavtal. Om styrelsen begär skiljemannaförfarande mot bolaget, tillämpas första stycket. Är det fråga om en klander-talan av styrelsen mot bolagsstämmans beslut är rätten till talan inte förlorad enligt 16 § andra stycket, om styrelsen inom den klandertid som anges där har kallat till bolagsstämma enligt första stycket.

9 kap. Vinstutdelning och annan användning av bankaktiebolagets egendom

1 § Ett bankaktiebolags medel får betalas ut till aktieägarna endast enligt bestämmelserna i denna lag om vinstutdelning, utbetalning vid nedsättning av aktiekapitalet eller reservfonden och utskiftning vid bolagets likvidation.

Om bolagets verksamhet helt eller delvis skall ha ett annat syfte än att bereda vinst åt aktieägarna, skall bolagsordningen innehålla bestämmelser om hur vinsten och de behållna tillgångarna vid bolagets likvidation skall användas.

2 § Vinstutdelning till aktieägare får inte överstiga vad som i den fastställda balansräkningen och, i fråga om moderbolag, i den fastställda koncernbalansräkningen för det senaste räkenskapsåret redovisas som bolagets eller koncernens nettovinst för året, balanserad vinst och fria fonder sedan avdrag gjorts för

1. den redovisade förlusten,

2. det belopp som enligt lag eller bolagsordningen skall avsättas till bundet eget kapital eller, i fråga om moderbolag, det belopp som av det fria egna kapitalet i koncernen enligt årsredovisningarna för företag inom denna skall föras över till det bundna egna kapitalet, och

3. belopp som annars enligt bolagsordningen skall användas för något annat ändamål än utdelning till aktieägarna.

Vinstutdelning får inte ske med så stort belopp att utdelningen med hänsyn till bolagets eller koncernens konsolideringsbehov, likviditet eller ställning i övrigt står i strid med god affärssed. Förbud mot vinstutdelning i vissa fall föreskrivs i 6 kap. 5 §.

3 § Bolagsstämman fattar beslut om vinstutdelning. Stämman får endast i den mån den har skyldighet till detta enligt bolagsordningen besluta om utdelning av större belopp än styrelsen har föreslagit eller godkänt.

I avstämningsbolag skall avstämningsdagen anges i bolagsstämmans beslut om utdelning till aktieägare. Utdelningen förfaller till betalning på avstämningsdagen och skall betalas utan dröjsmål. Den som på avstämningsdagen är införd i aktieboken eller i förteckningen enligt 3 kap. 13 § skall anses behörig att ta emot utdelningen. Om han inte var behörig att ta emot utdelningen skall 4 kap. 4 § tredje stycket tillämpas.

4 § Till reservfonden skall avsättas belopp, som

1. om reservfonden inte uppgår till tjugo procent av aktiekapitalet, motsvarar minst tio procent av den del av nettovinsten för året som inte går åt för att täcka balanserad förlust,

2. på grund av aktieteckning erhållits för aktierna utöver det nominella beloppet,

3. betalats till bolaget av någon som fått en aktie förverkad,

4. enligt 4 kap. 18 § skall tillfalla bolaget,

5. vid utbyte av en fordran enligt skuldebrev mot en aktie, motsvarar skillnaden mellan fordringsbeloppet och aktiens nominella belopp,

6. enligt bolagsordningen skall avsättas till reservfonden,

7. enligt beslut av bolagsstämman i övrigt skall överföras från det i balansräkningen redovisade fria egna kapitalet till reservfonden.

Vid beräkning av det belopp, som enligt första stycket 1 skall avsättas till reservfonden, skall nettovinsten ökas med vad som kan ha tillerkänts styrelseledamot eller annan som tantiem.

Reservfonden får enligt beslut av bolagsstämman sättas ned endast

1. för att täcka sådana förluster enligt den fastställda balansräkningen, som inte kan täckas av fritt eget kapital,

2. för fondemission, eller

3. för andra ändamål, om rätten med motsvarande tillämpning av 6 kap. 6 § ger tillstånd till nedsättningen.

5 § Sker utbetalning till aktieägare i strid mot denna lag, skall mottagaren betala tillbaka vad han erhållit med ränta beräknad enligt 5 § räntelagen (1975:635) från det att utbetalningen erhållits intill dess högre ränta skall betalas enligt 6 § räntelagen till följd av 3 eller 4 § samma lag. Detta gäller dock inte om mottagaren hade skälig anledning att anta att utbetalningen utgjorde laglig vinstutdelning.

För den brist som uppkommer vid återbetalningen ansvarar enligt 5 kap. 1–4 §§ bankrörelselagen (1987:000) de som medverkat till att besluta om eller verkställa utbetalningen eller till att upprätta eller fastställa en oriktig balansräkning som legat till grund för beslutet.

6 § Bolagsstämman får besluta om gåvor till allmännyttiga eller därmed jämförliga ändamål, om det med hänsyn till ändamålet, bolagets ställning och omständigheterna i övrigt kan anses skäligt. Styrelsen får för sådana ändamål endast använda tillgångar som med hänsyn till bolagets ställning är av ringa betydelse.

Frivillig likvidation

1 § Bolagsstämman kan besluta att bankaktiebolaget skall träda i likvidation.

Ett beslut om likvidation är giltigt endast om samtliga aktieägare förenat sig om beslutet eller detta har fattats på två på varandra följande stämmor och på den senare stämman biträts av aktieägare med minst två tredjedelar av de avgivna rösterna. Längre gående villkor för att beslutet skall bli giltigt får föreskrivas i bolagsordningen. Likvidationen inträder omedelbart eller den senare dag som stämman beslutar.

Ett beslut om likvidation kan dock alltid fattas med enkel majoritet, om det gäller ett beslut enligt 19 § andra stycket eller om det föreligger grund för tvångslikvidation enligt 2 eller 4 §. Vid lika röstetal utgörs stämmans beslut av den mening som ordföranden biträder. Ett beslut om likvidation enligt detta stycke har omedelbar verkan.

Tvångslikvidation

2 § Det åligger styrelsen i ett bankaktiebolag att ofördröjligen upprätta en särskild balansräkning så snart det finns skäl att anta att bolagets eget kapital underskrider nio tiondelar av det registrerade aktiekapitalet. Visar balansräkningen att så är fallet, skall styrelsen snarast möjligt till bolagsstämman hänskjuta frågan om bolaget skall träda i likvidation. Tidpunkten för bolagsstämman skall bestämmas efter samråd med bankinspektionen. Minst en vecka före stämman skall styrelsen till bankinspektionen sända in balansräkningen och ett särskilt yttrande av revisorerna över denna. Vidare skall styrelsen inom samma tid hos bolaget hålla de nämnda handlingarna tillgängliga för aktieägarna. Handlingarna skall läggas fram på stämman. Om bolagsstämman inte godkänner en balansräkning, avseende ställningen vid tiden för stämman, som utvisar att det egna kapitalet uppgår till det registrerade aktiekapitalet, skall styrelsen, om inte stämman beslutar att bolaget skall träda i likvidation, hos rätten ansöka om att bolaget försätts i likvidation. En sådan ansökan kan även göras av en styrelseledamot eller en aktieägare. Anmälan till rätten om samma förhållande kan göras av bankinspektionen.

Görs en ansökan eller en anmälan enligt första stycket, förordnar rätten att bolaget skall träda i likvidation, om det inte under ärendets handläggning i första instans styrks att en balansräkning, som utvisar att bolagets eget kapital uppgår till det registrerade aktiekapitalet, har blivit granskad av revisorerna och godkänd av bolagsstämman.

Vid beräkningen av det egna kapitalets storlek skall inom linjen läggas till en post som utvisar den ökning av tillgångarnas sammanlagda värde som skulle följa, om de redovisades till försäljningsvärdet med avdrag för de förväntade försäljningskostnaderna. Beträffande sådana anläggningstillgångar som undergår en fortlöpande värdeminskning gäller dock att de tas upp till anskaffningsvärdet minskat med erforderliga avskrivningar och nedskrivningar, om ett högre värde erhålls genom detta.

3 § Om styrelseledamöterna underlåter att fullgöra vad som åligger dem enligt 2 § första stycket, svarar de och andra som med vetskap om denna underlåtenhet handlar på bankaktiebolagets vägnar solidariskt för de förpliktelser som uppkommer för bolaget. Ett sådant ansvar inträder även för de aktieägare som, när likvidationsplikt föreligger enligt 2 § första stycket,

med vetskap om likvidationsplikten deltar i beslut att fortsätta bolagets verksamhet. Ansvarighet enligt denna paragraf gäller dock inte för förpliktelser som uppkommer sedan likvidationsfrågan har hänskjutits till rättens prövning eller sedan en balansräkning, som utvisar att bolagets eget kapital uppgår till det registrerade aktiekapitalet, har blivit granskad av revisorerna och godkänd av bolagsstämman.

4 § Rätten skall förordna att bankaktiebolaget skall träda i likvidation, om

1. rörelsen inte öppnats inom ett år från bolagets bildande,
2. bolagets hela rörelse har överlåtits,
3. meddelad oktroj gått till ända utan att ny oktroj beviljats eller regeringen har förklarat oktrojen förverkad, eller
4. bolaget efter en konkurs som avslutats med överskott inte inom föreskriven tid har fattat beslut om likvidation enligt 19 § andra stycket.

Beslut om likvidation skall dock inte meddelas, om det styrks att likvidationsgrunden har upphört under ärendets handläggning i första instans.

Fråga om likvidation enligt första stycket prövas på anmälan av bankinspektionen eller på ansökan av styrelsen, styrelseledamot eller aktieägare. I det fall som avses i första stycket 4 prövas frågan även på ansökan av borgenär eller annan vars rätt kan vara beroende av att det finns någon som kan företräda bolaget.

Förfarandet hos rätten

5 § Görs ansökan eller anmälan som avses i 2 eller 4 §, skall rätten genast kalla bolaget, bankinspektionen samt de aktieägare och borgenärer som vill yttra sig i ärendet att inställa sig för rätten på en bestämd dag, då frågan om skyldighet för bolaget att träda i likvidation skall prövas. Kallelsen skall delges bolaget, om det kan ske på annat sätt än enligt 15–17 §§ delgivningslagen (1970:428). Kallelsen skall kungöras genom rättens försorg i Post- och Inrikes Tidningar minst två och högst fyra månader före inställedagen.

6 § Har sökanden haft kostnader för delgivning eller kungörelse samt för expeditioner i ett ärende enligt 2 eller 4 §, skall kostnaderna betalas av bankaktiebolagets medel, om bolaget förpliktas träda i likvidation eller om rätten i annat fall finner det skäligt. När anmälan har gjorts av bankinspektionen skall dessa kostnader betalas av bolaget.

Genomförandet av likvidationen

7 § Bolagsstämman eller den domstol som beslutar att bankaktiebolaget skall träda i likvidation skall genast anmäla beslutet till bankinspektionen för registrering. Bankinspektionen skall därvid utan dröjsmål utse två eller flera likvidatorer. Likvidatorerna träder i styrelsens ställe och har till uppgift att genomföra likvidationen.

8 § Bestämmelserna i denna lag och bankrörelselagen (1987:000) om styrelse och styrelseledamöter skall tillämpas på likvidatorerna, i den mån inte annat följer av detta kapitel.

Ett uppdrag att vara revisor upphör inte genom att bolaget träder i likvidation. Bestämmelserna om revision i 3 kap. bankrörelselagen skall

tillämpas under likvidationen. Revisionsberättelsen skall innehålla ett uttalande huruvida enligt revisorernas mening likvidationen onödigt fördröjs.

9 § I fråga om bolagsstämma under likvidation skall bestämmelserna i denna lag och bankrörelselagen (1987:000) om bolagsstämma tillämpas, i den mån inte annat följer av detta kapitel.

10 § När bankaktiebolaget har trätt i likvidation skall styrelsen genast avge en redovisning för sin förvaltning av bolagets angelägenheter under den tid för vilken redovisningshandlingar inte förut har lagts fram på bolagsstämma. Redovisningen skall läggas fram på stämman så snart det kan ske. Bestämmelserna om årsredovisning och revisionsberättelse skall tillämpas.

Om tiden även omfattar det föregående räkenskapsåret, skall en särskild redovisning avges för detta år. I ett bankaktiebolag som är moderbolag skall denna särskilda redovisning även omfatta koncernredovisning.

11 § Likvidatorerna skall ansöka om kallelse på bankaktiebolagets okända borgenärer.

12 § Likvidatorerna skall så snart det kan ske genom försäljning på offentlig auktion eller på annat lämpligt sätt förvandla bankaktiebolagets egendom till pengar, i den mån det behövs för likvidationen, samt betala bolagets skulder. Bolagets rörelse får fortsättas, om det behövs för en ändamålsenlig avveckling eller för att de anställda skall få skäligen råd för att skaffa sig nya anställningar.

13 § Likvidatorerna skall för varje räkenskapsår avge en årsredovisning, som skall läggas fram på den ordinarie bolagsstämman för godkännande. I fråga om likvidatorernas redovisning och dess behandling på stämman tillämpas inte 8 kap. 5 § andra stycket 1 och 2 denna lag samt 4 kap. 9 § andra stycket 3 och tredje–femte styckena, 10 och 11 §§ bankrörelselagen (1987:000).

I balansräkningen tas det egna kapitalet upp i en post, varvid aktiekapitalet anges inom linjen, i förekommande fall fördelat på olika aktieslag.

Ingen tillgång får tas upp till ett högre värde än den beräknas inbringa efter avdrag för försäljningskostnaderna. Om en tillgång kan beräknas inbringa ett väsentligt högre belopp än det värde som har tagits upp i balansräkningen eller om för en skuld eller en likvidationskostnad kan beräknas åtgå ett belopp som väsentligt avviker från den redovisade skulden, skall vid tillgångs- eller skuldposten det beräknade beloppet anges inom linjen.

14 § När den i kallelsen på okända borgenärer bestämda anmälningstiden har gått ut och alla kända skulder blivit betalda, skall likvidatorerna skifta bolagets behållna tillgångar. Om något skuldbelopp är tvistigt eller inte förfallet till betalning eller av annan orsak inte kan betalas, skall så mycket av bolagets medel som kan behövas för denna betalning behållas och återstoden skiftas.

De aktieägare som vill klandra skiftet skall väcka talan mot bolaget senast tre månader efter det att slutredovisningen lades fram på bolagsstämman.

Om en aktieägare inte inom fem år efter det att slutredovisning lades fram på bolagsstämman har anmält sig för att lyfta vad han erhållit vid skiftet, har han förlorat sin rätt till detta. Om medlen är ringa i förhållande

till de skiftade tillgångarna, kan rätten på anmälan av likvidatorerna förordna att medlen skall tillfalla allmänna arvsfonden. I annat fall skall 17 § tillämpas.

15 § När likvidatorerna har fullgjort sitt uppdrag, skall de så snart det kan ske avge en slutredovisning för sin förvaltning genom en förvaltningsberättelse som avser likvidationen i dess helhet. Berättelsen skall även innehålla en redogörelse för skiftet. Till berättelsen skall fogas redovisningshandlingar för hela likvidationstiden. Berättelsen och redovisningshandlingarna skall lämnas till revisorerna. Dessa skall inom en månad därefter avge en revisionsberättelse över slutredovisningen och förvaltningen under likvidationen.

Efter det att revisionsberättelsen har lämnats till likvidatorerna skall dessa genast kalla aktieägarna till en bolagsstämma för granskning av slutredovisningen. Slutredovisningen med bifogade redovisningshandlingar och revisionsberättelsen skall hållas tillgängliga för aktieägarna och sändas till aktieägare enligt bestämmelserna i 8 kap. 8 § fjärde stycket samt läggas fram på stämman. Föreskrifterna i 8 kap. 5 § andra stycket 3 och tredje stycket om beslut på bolagsstämma om ansvarsfrihet för styrelseledamöterna skall tillämpas på likvidatorerna. Om skyldighet att sända in de nämnda handlingarna till bankinspektionen finns bestämmelser i 7 kap. 6 § bankrörelselagen (1987:000).

16 § När likvidatorerna har lagt fram slutredovisningen är bankaktiebolaget upplöst. Detta skall genast anmälas för registrering.

Ägare av en tiondel av samtliga aktier kan dock begära hos likvidatorerna att en bolagsstämma kallas in för att behandla en fråga om talan enligt 5 kap. 5 § bankrörelselagen (1987:000).

17 § Om det efter bankaktiebolagets upplösning enligt 16 § visar sig att bolaget har tillgångar eller om talan väcks mot bolaget eller om det av någon annan orsak uppkommer behov av en likvidationsåtgärd, skall likvidationen fortsättas. Detta skall genast anmälas av likvidatorerna för registrering. Kallelse till första bolagsstämman efter återupptagandet skall utfärdas enligt bolagsordningen. Därutöver skall skriftliga kallelser sändas till varje aktieägare vars postadress är införd i aktieboken eller på annat sätt är känd för bolaget.

18 § Om ett bankaktiebolag har trätt i likvidation på grund av bolagsstämmans beslut eller, i fall som avses i 2 §, på grund av rättsens beslut, kan stämman sedan revisorerna avgivit yttrande besluta att likvidationen skall upphöra och bolagets verksamhet återupptas. Ett sådant beslut får dock inte fattas, om det finns anledning till likvidation på grund av denna lag eller bolagsordningen, eller om bolagets eget kapital beräknat enligt 2 § tredje stycket inte uppgår till det registrerade aktiekapitalet, eller om utskiftning har ägt rum.

När beslut enligt första stycket fattas, skall en styrelse samtidigt väljas.

Bolagsstämmans beslut om likvidationens upphörande och val av en styrelse skall likvidatorerna genast anmäla för registrering. Beslutet får inte verkställas förrän bankinspektionen lämnat tillstånd till detta och registrering har skett.

Om ett likvidationsbeslut som avses i 1–4 §§ har blivit upphävt genom en dom eller ett beslut som har vunnit laga kraft, skall likvidatorerna genast anmäla detta för registrering samt kalla till bolagsstämma för val av styrelse.

När likvidationen har upphört enligt denna paragraf, skall 15 § tillämpas.

19 § Om ett bankaktiebolag har försatts i konkurs och denna avslutas utan överskott, är bolaget upplöst när konkursen avslutas.

Om det finns överskott, skall bolagsstämman inom en månad från det att konkursen avslutades besluta att bolaget skall träda i likvidation. Om inte ett sådant beslut fattas gäller 4 §.

Var bolaget i likvidation när det försattes i konkurs, skall likvidationen fortsättas enligt 17 §, om konkursen avslutas med överskott.

20 § Om ett bankaktiebolag försatts i konkurs, skall tingsrätten sända en underrättelse om beslutet till bankinspektionen för registrering.

Under konkursen företräds bolaget som konkursgäldenär av den styrelse eller de likvidatorer som finns vid konkursens början. Även under konkursen gäller dock bestämmelserna i denna lag om rätt att avgå, om entledigande och om nytillsättning.

När en konkurs har avslutats skall tingsrätten genast för registrering underrätta bankinspektionen samt ange om överskott finns eller inte. Tingsrätten skall även för registrering underrätta bankinspektionen när en överrätt genom beslut som vunnit laga kraft har upphävt ett beslut att försätta bolaget i konkurs.

11 kap. Fusion och inlösen av aktier i dotterbolag

Fusion genom absorption

1 § Enligt ett avtal om fusion kan ett bankaktiebolag (det överlåtande bolaget) gå upp i ett annat bankaktiebolag (det övertagande bolaget). En sådan fusion innebär att det överlåtande bolaget upplöses utan likvidation samt att dess tillgångar och skulder övertas av det övertagande bolaget. Avtalet skall för att bli giltigt godkännas av bolagsstämman i det överlåtande bolaget, om inte annat följer av 9 §. Fusion kan ske, trots att det överlåtande bolaget har trätt i likvidation. I ett sådant fall skall likvidationen avslutas när tillstånd enligt 4 § har registrerats.

Följande handlingar skall hållas tillgängliga för aktieägarna under minst en vecka före den bolagsstämma vid vilken frågan om godkännande av fusionsavtalet skall behandlas samt läggas fram på stämman:

1. förslag till bolagsstämmans beslut,
2. fusionsavtalet, som skall ange fusionsvederlaget och grunderna för dess fördelning,
3. en redogörelse av styrelsen för de omständigheter som kan vara av vikt vid bedömningen av förslagets lämplighet för bolaget och insättarna,
4. ett yttrande av revisorerna över styrelsens redogörelse enligt 3,
5. om årsredovisningen inte skall behandlas på stämman, de handlingar som anges i 4 kap. 5 § första stycket 1–3,
6. om i fusionsvederlaget ingår aktier i det övertagande bolaget eller av detta bolag utfärdade konvertibla skuldebrev eller skuldebrev förenade med optionsrätt till nyteckning, de handlingar som anges i 4 kap. 5 § första stycket 1–3 beträffande det övertagande bolaget.

Handlingarna skall genast sändas till de aktieägare som begär det och uppger sin postadress.

Ett avtal om fusion enligt första stycket får inte träffas mellan ett svenskt bankaktiebolag och ett bankaktiebolag som är bildat av utländskt bankföretag.

2 § Enligt ett avtal om fusion kan två eller flera bankaktiebolag (de överlåtande bolagen) förenas genom att bilda ett nytt bankaktiebolag (det övertagande bolaget). En sådan fusion innebär att de överlåtande bolagen upplöses utan likvidation samt att det övertagande bolaget övertar deras tillgångar och skulder mot aktierna i det övertagande bolaget. Avtalet skall för att bli giltigt godkännas av bolagsstämman i varje överlåtande bolag. Bestämmelsen i 1 § första stycket fjärde meningen skall tillämpas.

De handlingar som anges i 1 § andra stycket 1–5 skall upprättas för varje överlåtande bolag. De skall hållas tillgängliga för aktieägarna i de överlåtande bolagen under minst en vecka före bolagsstämma vid vilken frågan om godkännande av fusionsavtalet skall behandlas. Handlingarna skall genast sändas till de aktieägare som begär det och uppger sin post-adress. Handlingarna skall läggas fram på stämmorna.

Fusionsavtalet skall innehålla ett förslag till bolagsordning för det övertagande bolaget och ange hur styrelse och revisorer skall utses. Om de överlåtande bolagen godkänner fusionsavtalet, skall de samtidigt i enlighet med avtalets bestämmelser utse styrelse och revisorer i det nya bolaget.

Ett avtal om fusion enligt första stycket får inte träffas mellan ett svenskt bankaktiebolag och ett bankaktiebolag som är bildat av utländskt bankföretag.

Fusionsförfarandet

3 § När fusionsavtalet har godkänts av bolagsstämman skall det anmälas av det överlåtande bankaktiebolaget för registrering. Om detta inte har skett inom fyra månader från stämmans beslut eller om bankinspektionen genom lagakraftvunnet beslut har avskrivit en sådan anmälan eller vägrat registrering av avtalet, har frågan om fusion fallit.

Hinder mot registrering möter, om fusionen har förbjudits enligt konkurrenslagen (1982:729) eller om näringsfrihetsombudsmannen inte har beslutat att lämna fusionen utan åtgärd enligt 20 § första stycket konkurrenslagen.

För registrering av ett fusionsavtal enligt 2 § krävs vidare att ett yttrande företes från en auktoriserad revisor, av vilket framgår att aktiekapitalet i det övertagande bolaget inte överstiger de överlåtande bolagens sammanlagda verkliga värde för det övertagande bolaget.

4 § Senast två månader efter det att avtalet om fusion har registrerats skall såväl överlåtande som övertagande bankaktiebolag ansöka om regeringens tillstånd att verkställa avtalet. Vid fusion enligt 2 § skall bolagen därjämte underställa regeringen bolagsordningen för det övertagande bolaget för stadfästelse och oktroj enligt 2 kap. 3 §.

Regeringen prövar om fusionen kan anses förenlig med deras intressen, som är insättare i eller i övrigt har fordringar på de av fusionen berörda bankaktiebolagen, samt om fusionen framstår som ändamålsenlig från allmän synpunkt.

5 § Om en pensionsstiftelse eller en personalstiftelse hör till det överlåtande bankaktiebolaget, gäller om stiftelsens överförande till det övertagande bolaget bestämmelserna i lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m. m.

6 § Utgörs fusionsvederlaget helt eller delvis av aktier i det övertagande

bankaktiebolaget och har det eller de överlåtande bankaktiebolagen fullgjort sina skyldigheter enligt fusionsavtalet, skall såväl det övertagande som det överlåtande bolaget för registrering anmäla aktiekapitalets ökning eller, vid fusion enligt 2 §, att det övertagande bolaget bildats och en styrelse utsetts för det. Anmälningen, som ersätter teckning av aktierna, skall göras inom två månader från det att regeringen givit tillstånd till fusionen. Till anmälningshandlingen skall fogas ett intyg av en auktoriserad revisör om att de överlåtande bolagens tillgångar har överlämnats till det övertagande bolaget. Vad som nu har sagts tillämpas på motsvarande sätt, om det i fusionsvederlaget ingår konvertibla skuldebrev eller skuldebrev förenade med optionsrätt till nyteckning, som det övertagande bolaget ger ut med anledning av fusionen.

De överlåtande bolagens tillgångar och skulder, med undantag av skadeståndsanspråk enligt 5 kap. 1–4 §§ bankrörelselagen (1987:000), övergår till det övertagande bolaget när fusionstillstånd enligt 4 § har registrerats och, i fall som avses i första stycket, även en sådan anmälan som där anges har registrerats.

Har inte ansökan om regeringens tillstånd gjorts inom den föreskrivna tiden eller har regeringen avslagit ansökan, skall bankinspektionen förklara att frågan om fusion har fallit. Detsamma gäller om bolagen inte har gjort anmälan enligt första stycket inom den föreskrivna tiden eller bankinspektionen genom lagakraftätagande beslut avskrivit sådan anmälan eller vägrat registrering.

7 § När registrering som avses i 6 § andra stycket skett, skall styrelsen i överlåtande bankaktiebolag skifta fusionsvederlaget.

Styrelsen skall genast när skiftet skett redovisa sin förvaltning av bolagets angelägenheter för den tid och på det sätt som anges i 10 kap. 10 §. Redovisningen, som skall läggas fram på bolagsstämman så snart det kan ske, skall innehålla en redogörelse för skiftet.

Beträffande klander av skiftet och preskription av skifteslikviden skall 10 kap. 14 § andra och tredje styckena tillämpas.

8 § När slutredovisningen har lagts fram enligt 7 §, är det överlåtande bankaktiebolaget upplöst. En anmälan om detta skall genast göras för registrering.

Utän hinder av första stycket kan ägare till en tiondel av samtliga aktier hos styrelsen påkalla bolagsstämman för behandling av fråga om talan enligt 5 kap. 5 § bankrörelselagen (1987:000). Om en sådan talan väcks gäller 10 kap. 17 § i tillämpliga delar.

Fusion mellan bankaktiebolag och ett helägt dotteraktiebolag

9 § Om ett bankaktiebolag äger samtliga aktier i ett dotterbolag, kan bolagens styrelser träffa ett fusionsavtal som innebär att dotterbolaget skall gå upp i bankaktiebolaget. Styrelserna skall anmäla avtalet för registrering hos bankinspektionen. Därvid gäller 4–6 §§ i tillämpliga delar.

Dotterbolaget är upplöst när regeringens beslut om tillstånd enligt 4 § har registrerats. Är dotterbolaget inte ett bankaktiebolag, skall bankinspektionen lämna uppgifter om fusionen till patent- och registreringsverket, som skall registrera tillståndet.

Fusion enligt första stycket får ske utan hinder av att det i dotterbolaget finns egendom som bankaktiebolaget inte får förvärva enligt bestämmelserna i 2 kap. 1–4 §§ bankrörelselagen (1986:000). Sådan egendom måste

avyttras senast ett år från registreringen. Om särskilda skäl föreligger, kan bankinspektionen förlänga denna frist.

Inlösen av aktier i ett dotterbolag

10 § Om ett moderbolag självt eller tillsammans med ett eller flera dotterföretag äger mer än nio tiondelar av aktierna med mer än nio tiondelar av röstetalet för samtliga aktier i ett dotterbolag, har moderbolaget rätt att av de övriga aktieägarna i dotterbolaget lösa in de återstående aktierna. Den som har aktier som kan lösas in har också rätt att få dessa inlösta av moderbolaget.

En tvist huruvida rätt eller skyldighet till inlösen föreligger eller om lösenbeloppet prövas av tre skiljemän. Om inte annat följer av bestämmelserna i detta kapitel, gäller i fråga om skiljemännen och förfarandet inför dem i tillämpliga delar vad som är föreskrivet i lagen (1929:145) om skiljemän. Bestämmelserna i 18 § andra stycket nämnda lag om den tid inom vilken skiljedomen skall meddelas gäller dock inte. Kostnaderna för skiljemannaförfarandet skall bäras av moderbolaget, om inte skiljemännen av särskilda skäl ålägger en annan aktieägare att helt eller delvis svara för dessa kostnader. Part som är missnöjd med skiljedomen har rätt att väcka talan vid domstol inom sextio dagar från det att han fick del av skiljedomen i huvudskrift eller bestyrkt avskrift. Rätt domstol är tingsrätten i den ort där dotterbolagets styrelse har sitt säte.

Har moderbolaget förvärvat större delen av sina aktier i dotterbolaget på grund av att en vidare krets inbjudits att till moderbolaget överlåta sådana aktier mot viss ersättning, skall lösenbeloppet motsvara ersättningen, om det inte finns särskilda skäl för annat.

11 § Om ett moderbolag vill lösa in aktier i ett dotterbolag enligt 10 § men en överenskommelse om detta inte kan träffas, skall moderbolaget hos dotterbolagets styrelse skriftligen begära att tvisten hänskjuts till skiljemän. Moderbolaget skall samtidigt uppge sin skiljeman.

Görs en begäran enligt första stycket, skall dotterbolagets styrelse genast genom kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar och den eller de ortstidningar som styrelsen bestämmer anmoda de aktieägare, mot vilka lösningsanspråket riktas, att skriftligen uppge sin skiljeman till dotterbolaget senast två veckor från kungörelsen. Anmodan skall även genom brev sändas till varje sådan aktieägare, om hans postadress är känd för dotterbolaget.

Om inte samtliga aktieägare, vilkas namn är införda i aktieboken och mot vilka lösningsanspråket riktas, inom den föreskrivna tiden har uppgett en gemensam skiljeman, skall dotterbolagets styrelse begära hos rätten i den ort där styrelsen har sitt säte att god man förordnas. Denne skall hos samma rätt ansöka om förordnande av en sådan skiljeman och i tvisten bevaka de frånvarande aktieägarnas rätt.

12 § Dotterbolagets aktieägare är skyldiga att till moderbolaget överlämna sina aktiebrev med påskrift om överlåtelse, om en tvist om inlösen enligt 10 § prövas av skiljemän eller domstol och det är ostridigt mellan parterna att det föreligger lösningsrätt eller om det i en dom som har vunnit laga kraft har förklarats att sådan rätt föreligger utan att lösenbeloppet samtidigt har fastställts. Skyldighet att överlämna aktiebrev föreligger dock endast om moderbolaget ställer sådan säkerhet för kommande lösenbelopp jämte ränta som godkänns av skiljemännen eller, om tvisten är anhängig vid domstol, av domstolen.

Aktieägarna har rätt till skäligen ränta på lösenbeloppet för tiden från det att säkerhet har ställts till dess att lösenbeloppet förfaller till betalning.

NU 1986/87:36
Bilaga 2

13 § Om ett fastställt lösenbelopp har erbjudits en aktieägare utan att denne har överlämnat sina aktiebrev, skall moderbolaget utan dröjsmål sätta ned lösenbeloppet enligt lagen (1927:56) om nedsättning av pengar hos myndighet. Moderbolaget får inte göra förbehåll om rätt att återta det nedsatta beloppet.

14 § Moderbolaget är ägare till aktierna, om säkerhet har ställts enligt 12 § eller om nedsättning har skett enligt 13 §. Innan aktiebrev har överlämnats till moderbolaget medför breven i sådana fall endast rätt för innehavaren att mot överlämnande av breven till moderbolaget eller länsstyrelsen få ut lösenbeloppet med ränta.

Om ett aktiebrev inte har överlämnats inom en månad från det att moderbolaget blivit ägare till aktien, får det utfärdas ett nytt aktiebrev som är ställt till moderbolaget. Det nya aktiebrevet skall innehålla uppgift om att det ersätter det äldre brevet. Om det äldre brevet därefter överlämnas till moderbolaget, skall det lämnas vidare till dotterbolaget för att makuleras.

Föreskrifter om ikraftträdande av denna lag meddelas i lagen (1987:000) om införande av ny banklagstiftning.

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om hur en sparbank bildas och om dess organisation m. m. Bestämmelser om den rörelse som en sparbank får driva samt andra för bankaktiebolag, sparbanker och föreningsbanker gemensamma bestämmelser finns i bankrörelselagen (1987:000).

En sparbank har till ändamål att, utan rätt för dess stiftare eller andra att få del av den vinst som kan uppkomma i rörelsen, främja sparsamhet genom att driva bankverksamhet i enlighet med de bestämmelser som meddelas i denna lag och bankrörelselagen. En sparbanks rörelse skall avse främst ett visst verksamhetsområde.

2 § Äger en sparbank så många aktier eller andelar i en svensk juridisk person att den har mer än hälften av rösterna för samtliga aktier eller andelar, är sparbanken moderföretag och den andra juridiska personen dotterföretag. Äger ett dotterföretag eller äger en sparbank och ett eller flera dotterföretag tillsammans eller äger flera dotterföretag tillsammans så många aktier eller andelar i en juridisk person som nyss sagts, är även sistnämnda juridiska person dotterföretag till sparbanken.

Har en sparbank i annat fall på grund av aktie- eller andelsinnehav eller avtal ensam ett bestämmande inflytande över en juridisk person och en betydande andel i resultatet av dess verksamhet, är sparbanken moderföretag och den juridiska personen dotterföretag.

Moderföretag och dotterföretag utgör tillsammans en koncern.

2 kap. Bildande av sparbank

1 § En sparbank skall bildas av minst tjugo stiftare.

Stiftarna skall vara svenska medborgare och bosatta i Sverige. Den som är omyndig eller i konkurs får inte vara stiftare. Att detsamma gäller den som är underkastad näringsförbud följer av 6 § lagen (1986:436) om näringsförbud.

Bestämmelserna i detta kapitel gäller om inte annat följer av bestämmelserna om fusion i 7 kap. 2 §.

2 § Stiftarna anger villkoren för sparbankens bildande. När en sparbank bildas skall till en grundfond avsättas ett belopp, vars storlek skall bestämmas med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av den planerade rörelsen. Grundfonden skall betalas med pengar.

3 § Stiftarna skall upprätta ett reglemente som skall underställas regeringen för stadfästelse. Till ansökan om oktroj skall fogas en plan för den tilltänkta verksamheten.

Regeringen prövar att reglementet överensstämmer med denna lag, bankrörelselagen (1987:000) och andra författningar samt om och i vad mån särskilda bestämmelser behövs med hänsyn till omfattningen och arten av sparbankens verksamhet.

Om regeringen finner den planerade rörelsen vara nyttig för det allmänna stadfäster regeringen reglementet samt beviljar oktroj.

NU 1986/87:36
Bilaga 3

4 § Om reglementet ändras skall även ändringen stadfästas.

Regeringen kan uppdra åt bankinspektionen att pröva frågor om stadfästelse i sådana fall som inte är av principiell betydelse eller i övrigt av synnerlig vikt.

5 § Reglementet skall ange

1. sparbankens firma,
2. sparbankens verksamhetsområde,
3. den ort i Sverige där styrelsen skall ha sitt säte,
4. de rörelsegrenar som sparbanken avser att driva,
5. grundfondens belopp samt huruvida hela grundfonden eller del av denna skall betalas tillbaka med eller utan ränta,
6. antalet huvudmän,
7. den kommunala valkorporation som skall förrätta val av huvudmän och, där sådant val skall förrättas av flera korporationer, fördelningen av antalet mandat dem emellan, samt ordningen för att åstadkomma en successiv förnyelse av huvudmannakåren och det närmare förfarandet i övrigt vid huvudmannavalen,
8. antalet eller lägsta och högsta antalet styrelseledamöter och revisorer samt eventuella suppleanter, som skall utses av sparbanksstämman, samt tiden för deras uppdrag,
9. sättet att sammankalla sparbanksstämman, samt
10. vilka ärenden som skall förekomma på den ordinarie stämman.

6 § Sedan oktroj har beviljats, skall stiftarna för teckning av bidrag till grundfonden lägga fram en av dem upprättad och underskriven, dagtecknad teckningslista. På teckningslistan skall anges om fonden eller del av denna skall betalas tillbaka med eller utan ränta jämlikt förbehåll i reglementet. Skall ränta utgå, skall anges den räntefot, efter vilken räntan skall beräknas. Räntefoten får dock inte sättas högre än den som framgår av 5 § räntelagen (1975:635). Till teckningslistan skall fogas avskrifter av oktrojbeslutet och reglementet.

Bidragsteckning, som inte sker på teckningslistan, är inte bindande. Tecknas bidrag med andra villkor än som sägs i teckningslistan, är teckningen ogiltig.

7 § Stiftarna eller annan får inte ta emot ersättning av sparbanken för andra kostnader för sparbankens bildande än sådana som varit uppenbarligen nödvändiga för bildandet. De får inte heller förbehålla sig eller någon annan särskilda förmåner eller rättigheter.

8 § När samtliga huvudmän har utsetts på det sätt som föreskrivs i 4 kap. 3 § och hela det i reglementet fastställda grundfondsbeloppet har blivit tecknat, skall stiftarna kalla huvudmännen till en konstituerande stämma enligt föreskrifterna i reglementet om kallelse till sparbanksstämma.

Teckningslistan, oktrojbeslutet och reglementet skall genom stiftarnas försorg hållas tillgängliga för huvudmännen under minst en vecka före stämman på den plats som har angivits i kallelsen.

9 § Beslutet om sparbankens bildande fattas på den konstituerande stämman.

På den konstituerande stämman skall stiftarna lägga fram teckningslis-

tan, oktrojbeslutet och reglementet. Stiftarna skall vidare lämna uppgift om storleken av det tecknade grundfondsbeloppet samt om de belopp som redan betalats in. Dessa uppgifter skall föras in i protokollet.

10 § Om det vid den konstituerande stämman inte visas att belopp som svarar mot grundfonden har tecknats, har frågan om sparbankens bildande fallit.

Om minst två tredjedelar av huvudmännen biträder beslutet att bilda sparbanken, är denna bildad. I annat fall har frågan om sparbankens bildande fallit.

När sparbanken är bildad skall på den konstituerande stämman styrelse och revisorer väljas.

I fråga om den konstituerande stämman gäller i övrigt i tillämpliga delar föreskrifterna om sparbanksstämma i denna lag och reglementet.

11 § En sparbank skall anmälas för registrering senast sex månader efter det att oktroj har beviljats.

För registrering krävs att hela det belopp, vartill grundfonden enligt reglementet skall uppgå, har inbetalts. Detta skall styrkas genom ett skriftligt intyg från en auktoriserad revisor.

Frågan om sparbankens bildande har fallit, om anmälan för sparbankens registrering inte skett inom den tid som anges i första stycket eller om bankinspektionen genom beslut som har vunnit laga kraft har avskrivit en sådan anmälan eller vägrat registrering av sparbanken. I sådant fall svarar styrelseledamöterna solidariskt för återbetalningen av de belopp som har betalats till grundfonden jämte uppkommen avkastning, med avdrag för kostnader på grund av åtgärder enligt 13 § första stycket tredje meningen.

12 § Innan styrelsen och revisorerna har valts, kan bidrag till grundfonden betalas endast genom insättning på sådan räkning som stiftarna för detta ändamål har öppnat hos en svensk bank.

Det på räkningen insatta beloppet får lyftas för sparbanken när styrelsen och revisorerna har valts. Har frågan om sparbankens bildande fallit eller är teckningen av annan orsak inte bindande, skall det insatta beloppet betalas tillbaka med ränta till bidragstecknarna.

13 § Innan en sparbank har registrerats, kan den inte förvärva rättigheter eller ikläda sig skyldigheter. Den kan inte heller föra talan inför domstolar eller andra myndigheter. Styrelsen kan dock föra talan i mål rörande bildandet av sparbanken och i övrigt vidta åtgärder för att erhålla de tecknade bidragen till grundfonden.

Om en förpliktelse uppkommer genom en åtgärd på sparbankens vägnar före registreringen, svarar de som har beslutat eller deltagit i åtgärden solidariskt för förpliktelsen. Vid registreringen övergår ansvaret på sparbanken, om förpliktelsen följer av reglementet eller teckningslistan eller har tillkommit efter det att sparbanken har bildats.

Har före registreringen ett avtal för sparbanken slutits med en medkontrahent som visste att sparbanken var oregistrerad kan denne, såvida inte annat följer av avtalet, frånträda detta endast om frågan om sparbankens bildande har fallit enligt 11 § tredje stycket. Om medkontrahenten inte visste att sparbanken var oregistrerad, kan han frånträda avtalet innan sparbanken har registrerats.

14 § Den nybildade sparbanken skall genom kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar tillkännage när den börjar sin rörelse. Sparbanken skall till bankinspektionen anmäla dagen då kungörande har skett.

3 kap. Sparbankens ledning

1 § En sparbank skall ha en styrelse med minst fem ledamöter. Styrelsen skall förvalta sparbankens angelägenheter i enlighet med vad som föreskrivs i denna lag och bankrörelselagen (1987:000).

Styrelsen väljs av sparbanksstämman. Särskilda bestämmelser om att styrelseledamot utses av annan än sparbanksstämman finns dock i 4 § och i lagen (1976:355) om styrelserepresentation för de anställda i bankinstitut och försäkringsbolag.

En styrelseledamots uppdrag gäller för den tid som anges i reglementet. Uppdragstiden får inte omfatta mer än fyra räkenskapsår och skall bestämmas så att uppdraget upphör vid slutet av den ordinarie sparbanksstämma på vilken styrelseval förrättas.

Vad som sägs i denna lag och bankrörelselagen om styrelseledamöter skall i tillämpliga delar gälla även suppleanter.

2 § Ett uppdrag som styrelseledamot upphör i förtid, om ledamoten eller den som har utsett honom begär det. Anmälan om avgång skall göras hos styrelsen och, om en ledamot som inte är vald på sparbanksstämman vill avgå, hos den som har tillsatt honom.

Om en styrelseledamots uppdrag upphör i förtid eller hinder enligt 3 § uppkommer för honom att vara styrelseledamot och det inte finns någon suppleant, som kan inträda i hans ställe, skall övriga styrelseledamöter vidta åtgärder för att en ny styrelseledamot tillsätts för den återstående mandattiden. Sådana åtgärder behöver dock inte vidtas, om den förutvarande ledamoten var arbetstagarrepresentant som avses i lagen (1976:355) om styrelserepresentation för de anställda i bankinstitut och försäkringsbolag. Skall ledamoten väljas på sparbanksstämma, kan valet anstå till den nästa ordinarie stämma på vilken styrelseval förrättas, om styrelsen är beslutför med kvarstående ledamöter och suppleanter och deras antal inte understiger fem.

3 § Styrelseledamöterna skall vara svenska medborgare och, om inte regeringen eller efter regeringens bemyndigande bankinspektionen i särskilda fall tillåter något annat, bosatta inom sparbankens verksamhetsområde. Den som är omyndig eller i konkurs kan inte vara styrelseledamot. Att detsamma gäller den som är underkastad näringsförbud följer av 6 § lagen (1986:436) om näringsförbud.

Av styrelseledamöterna får högst en för varje påbörjat femtal vara anställd i sparbanken. Att arbetstagarrepresentanterna enligt lagen (1976:355) om styrelserepresentation för de anställda i bankinstitut och försäkringsbolag inte skall medräknas, framgår av 8 § nämnda lag.

4 § Styrelsen skall utse en eller, om det behövs, flera verkställande direktörer att under styrelsens inseende leda verksamheten i sparbanken. Styrelsen får även utse ställföreträdare för verkställande direktör. Bankinspektionen får medge att verkställande direktör inte utses.

Om någon annan än styrelseledamot utses till verkställande direktör, skall han ingå som ledamot i styrelsen. Om någon annan än styrelseledamot eller suppleant utses till ställföreträdare för verkställande direktör, skall han ingå som suppleant i styrelsen.

Vad som sägs i denna lag om verkställande direktör skall i tillämpliga delar gälla också för ställföreträdare för verkställande direktör.

5 § Styrelseledamot skall, när han tillträder sitt uppdrag, för införing i aktiebok anmäla sitt innehav av aktier i aktiebolag inom samma koncern

som sparbanken, om det inte har skett dessförinnan. Förändringar i aktieinnehavet skall anmälas inom en månad.

Första stycket gäller inte, om anmälningsskyldighet föreligger enligt lagen (1985:571) om värdepappersmarknaden.

6 § Styrelsen får, med den inskränkning som följer av 7 §, uppdra åt verkställande direktör eller någon annan att ensam eller tillsammans med annan vidta sådana åtgärder som annars ankommer på styrelsens egen prövning. En person som har fått ett sådant uppdrag kallas delegat.

Delegation enligt första stycket får även ske till särskilda ledningsorgan för visst område (regionstyrelse) eller för ett eller flera bankkontor (kontorsstyrelse).

Styrelsen skall i en instruktion meddela föreskrifter om de befogenheter som skall tillkomma verkställande direktör och andra delegater. Instruktionen skall fastställas för ett år i sänder. Avser uppdraget att bevilja kredit, skall grunderna för kreditgivningen fastställas. Har flera verkställande direktörer utsetts, skall instruktionen ange hur ledningen av sparbankens verksamhet skall fördelas mellan dem. Styrelsen skall så snart det kan ske sända en avskrift av instruktionen till bankinspektionen samt, när ändringar vidtagits i instruktionen, underrätta inspektionen om detta.

Uppdrag som avses i första stycket kan när som helst återkallas eller inskränkas. Även om styrelsen har lämnat delegatuppdrag får styrelsen själv avgöra ärenden av varje slag.

7 § Styrelsen får inte uppdra åt en enskild styrelseledamot eller annan att avgöra ärenden som är av principiell beskaffenhet eller i övrigt av större vikt.

Styrelsen får inte i något fall uppdra åt en enskild styrelseledamot eller annan att bevilja kredit till fysisk eller juridisk person som omfattas av bestämmelserna i 2 kap. 17 § bankrörelselagen (1987:000).

Utan hinder av andra stycket får styrelsen uppdra åt annan att inom fastställda gränser bevilja kredit i och för en rörelse som drivs av låntagaren.

Styrelsen får endast i enlighet med de föreskrifter som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, bankinspektionen utfärdar uppdra åt enskild styrelseledamot eller annan att ensam eller i förening med annan bevilja kredit till andra anställda och delegater än sådana som avses i andra stycket och till fysiska eller juridiska personer, vilka står i ett sådant förhållande till dem som anges i 2 kap. 17 § första stycket 6 och 7 bankrörelselagen.

Bestämmelserna i denna paragraf om kredit gäller även garantiförbindelse som sparbanken åtar sig.

8 § Verkställande direktör eller annan delegat som är anställd i sparbanken får inte vara styrelseledamot i sådana företag vars huvudsakliga verksamhet består i att förvalta eller driva handel med aktier eller som driver emissionsrörelse. I andra företag får de vara styrelseledamöter, om sparbankens styrelse i varje särskilt fall ger sitt tillstånd. Den som tillståndet avser får inte delta i styrelsens beslut i frågan.

9 § Om en sparbank har blivit moderföretag, skall styrelsen meddela detta till dotterföretagets ledning. Dotterföretagets ledning skall lämna styrelsen för moderföretaget de upplysningar som behövs för att bedöma koncernens ställning och resultatet av koncernens verksamhet.

10 § Inom styrelsen skall en av ledamöterna vara ordförande. Styrelsen skall välja ordförande om inte annat föreskrivs i reglementet eller beslutas av sparbanksstämman. Styrelsen får även utse vice ordförande. Vid lika röstetal avgörs valet genom lottning.

Verkställande direktör eller annan anställd i banken får inte vara ordförande eller vice ordförande.

11 § Ordföranden skall se till att sammanträden hålls när det behövs. På begäran av en styrelseledamot skall styrelsen sammankallas.

Vid styrelsens sammanträden skall det föras protokoll, som undertecknas eller justeras av ordföranden och den ledamot som styrelsen utser till det. Styrelseledamot har rätt att få avvikande mening antecknad till protokollet. Protokollen skall föras i nummerföljd och förvaras på betryggande sätt.

12 § Styrelsen är beslutförför, om mer än hälften av hela antalet styrelseledamöter eller det högre antal som föreskrivs i reglementet är närvarande. Beslut i ett ärende får dock inte fattas, om inte såvitt möjligt samtliga styrelseledamöter fått tillfälle att delta i ärendets behandling och erhållit tillfredsställande underlag för att avgöra ärendet. Om en styrelseledamot inte kan komma och det finns en suppleant, som skall träda in i hans ställe, skall suppleanten beredas tillfälle till det.

Om inte reglementet föreskriver särskild röstmajoritet, gäller som styrelsens beslut den mening för vilken mer än hälften av de närvarande röstar eller, vid lika röstetal, den mening som ordföranden biträder. Är styrelsen inte fulltalig, skall de som röstar för beslutet dock utgöra mer än en tredjedel av hela antalet styrelseledamöter, om inte annat föreskrivs i reglementet.

Handlingar som enligt denna lag eller bankrörelselagen (1987:000) skall undertecknas av styrelsen skall skrivas under av minst hälften av hela antalet styrelseledamöter.

13 § En styrelseledamot eller en delegat får inte handlägga frågor om avtal mellan honom och sparbanken. Han får inte heller handlägga frågor om avtal mellan sparbanken och tredje man, om han i frågan har ett väsentligt intresse som kan strida mot sparbankens. Han får inte heller delta i beslut om avtal mellan sparbanken och tredje man, som han ensam eller tillsammans med annan får företräda. Med avtal jämställs rättegång eller annan talan.

14 § Styrelsen företräder sparbanken och tecknar dess firma.

Styrelsen kan bemyndiga en styrelseledamot eller annan att företräda sparbanken och teckna dess firma, om inte ett förbud mot sådant bemyndigande har tagits in i reglementet. I fråga om den som inte är styrelseledamot gäller vad som sägs i 3 § första stycket och 13 § om styrelseledamot.

Rätten att teckna sparbankens firma får utövas endast av två eller flera personer i förening. Ingen annan inskränkning får registreras.

Styrelsen kan när som helst återkalla ett bemyndigande som avses i andra stycket.

15 § Styrelsen eller annan ställföreträdare för sparbanken får inte följa sådana föreskrifter av sparbanksstämman eller annat sparbanksorgan som inte är gällande därför att de står i strid med denna lag, bankrörelselagen (1987:000) eller reglementet.

16 § Har en ställföreträdare överskridit sin befogenhet när han företog en rättshandling för sparbanken, gäller inte rättshandlingen mot sparbanken, om den mot vilken rättshandlingen företogs insåg eller borde ha insett att befogenheten överskreds.

17 § För registrering skall sparbanken anmäla vem som har utsetts till styrelseledamot, suppleant eller firmatecknare samt deras postadress och personnummer. För registrering skall även anmälas av vilka och hur sparbankens firma tecknas.

Anmälan görs första gången när sparbanken enligt 2 kap. 11 § anmäls för registrering och därefter genast efter det att ändring har inträffat i ett förhållande som har anmälts eller skall anmälas för registrering enligt första stycket. Rätt att göra anmälan tillkommer även den som anmälningen gäller.

Om sparbankens postadress ändras, skall sparbanken genast anmäla det för registrering.

4 kap. Sparbanksstämma

1 § I en sparbank skall som representanter för insättarna finnas minst tjugo huvudmän för övervakning av sparbankens förvaltning och med uppgifter i övrigt enligt denna lag.

2 § En huvudman får inte vara

1. omyndig eller i konkurs,
2. bosatt utanför sparbankens verksamhetsområde, om inte bankinspektionen på grund av särskilda förhållanden medger det,
3. anställd i sparbanken, om inte reglementet uttryckligen medger detta, eller
4. huvudman, styrelseledamot eller anställd i annan sparbank.

En huvudman, som utses av kommunfullmäktige eller landsting enligt 3 §, får inte heller vara anställd eller styrelseledamot i något annat bankaktiebolag än Sparbankernas Bank eller i en föreningsbank eller inom landshypoteks- och stadshypoteksinstitutionerna.

3 § Av antalet huvudmän skall hälften, i enlighet med närmare föreskrifter i reglementet, väljas av kommunfullmäktige eller landsting inom sparbankens verksamhetsområde. Återstoden utses av huvudmännen själva bland insättarna i sparbanken. Kravet på att dessa huvudmän skall vara insättare gäller dock inte vid huvudmannaval i samband med sparbankens bildande. En huvudman som står i tur att avgå får inte delta i valet för besättande av hans egen plats.

Skall flera korporationer förrätta val av huvudmän skall, om inte särskilda skäl föranleder till något annat, fördelningen av antalet mandat mellan dem ske efter det invånarantal som de företräder.

Bestämmelserna i 2 kap. 23 § första stycket kommunallagen (1977:179) om proportionellt val gäller även kommunfullmäktiges och landstings val av huvudmän.

4 § Huvudmännen skall utses för tre år. Vid det första huvudmannavalet skall mandattiderna dock sättas kortare i den mån det behövs för att åstadkomma successiva nyval.

Upphör huvudmans uppdrag i förtid eller uppkommer för honom hinder enligt 2 § att vara huvudman, skall sparbankens styrelse se till att fyllnadsval för den återstående mandattiden anställs så snart det kan ske.

5 § De ärenden vilka enligt denna lag eller andra författningar eller reglementet tillhör huvudmännens prövning handläggs på sparbanksstämman.

Sparbanksstämman skall hållas inom verksamhetsområdet, om inte utomordentliga omständigheter föranleder något annat.

6 § Ordinarie sparbanksstämma skall hållas inom fem månader efter utgången av varje räkenskapsår. Vid sådan stämma skall styrelsen lägga fram årsredovisningen och revisionsberättelsen samt, i en sparbank som är moderföretag, koncernredovisningen och koncernrevisionsberättelsen.

Vid stämman skall beslut fattas

1. om fastställelse av resultaträkningen och balansräkningen samt, i moderföretag, koncernresultaträkningen och koncernbalansräkningen,

2. om dispositioner beträffande vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen,

3. om ansvarsfrihet för styrelseledamöterna, samt

4. i andra ärenden som ankommer på huvudmännen enligt denna lag, bankrörelselagen (1987:000) eller reglementet.

Om stämman skjuter upp ett beslut i en fråga som avses i andra stycket 1–3 till en fortsatt stämma, skall denna hållas minst en och högst två månader därefter. Något ytterligare uppskov är inte tillåtet.

Om skyldighet att sända in vissa handlingar till bankspektionen finns det bestämmelser i 7 kap. 6 § bankrörelselagen.

7 § Extra sparbanksstämma skall hållas när styrelsen finner skäl till detta. Sådan stämma skall även hållas när det för uppgivet ändamål skriftligen begärs av flertalet av revisorerna eller en tiondel av samtliga huvudmän. Kallelse skall utfärdas inom fjorton dagar från den dag då begäran kom in till sparbanken.

8 § En huvudman har rätt att få ett ärende behandlat vid en sparbanksstämma, om han skriftligen framställer ett yrkande om detta hos styrelsen i så god tid att ärendet kan tas upp i kallelsen till stämman.

9 § Styrelsen kallar till sparbanksstämma. Kallelse får utfärdas tidigast fyra veckor före stämman. Om inte reglementet föreskriver längre tid, skall kallelsen utfärdas senast två veckor före stämman. Skjuts en stämma upp till en dag som infaller senare än fyra veckor efter det att stämman har inletts, skall kallelse utfärdas till den fortsatta stämman. Om det enligt denna lag eller reglementet krävs för att ett sparbanksstämmobeslut skall bli giltigt att det fattas på två stämmor, får kallelse till den senare stämman inte utfärdas innan den första stämman har hållits. I en sådan kallelse skall anges vilket beslut den första stämman har fattat.

Kallelse skall ske enligt reglementet. Skriftlig kallelse skall dock alltid sändas till varje huvudman.

I kallelsen skall tydligt anges de ärenden som skall förekomma på stämman. Skall stämman behandla ett ärende om överlåtelse av sparbankens rörelse eller om dess fusion med annan sparbank eller om sparbankens försättande i likvidation, skall förslaget och grunden för detta anges i kallelsen. Om ett ärende avser en ändring av reglementet, skall det huvudsakliga innehållet av förslaget till ändringen anges i kallelsen.

Senast en vecka före den stämma som avses i 6 § skall redovisningshandlingarna och revisionsberättelsen samt, i sparbank som är moderföretag, koncernredovisningshandlingarna och koncernrevisionsberättelsen eller avskrifter av dessa sändas till huvudmännen.

10 § Om bestämmelser i denna lag, bankrörelselagen (1986:000) eller reglementet rörande kallelse till sparbanksstämma eller tillhandahållande av handlingar har åsidosatts i ett ärende, får stämman inte besluta i ärendet utan samtycke av alla huvudmän som berörs av felet. Stämman får dock även utan sådant samtycke avgöra ett ärende som inte har tagits upp i kallelsen, om ärendet enligt reglementet skall förekomma på stämman eller omedelbart föranleds av ett annat ärende som skall avgöras. Den får också besluta att extra sparbanksstämma skall sammankallas för behandling av ärendet.

11 § Sparbanksstämman öppnas av styrelsens ordförande eller av den som styrelsen har utsett. Ordförande vid stämman utses av denna bland huvudmännen. I reglementet kan dock bestämmas vem som skall öppna stämman och vara ordförande vid denna.

Ordföranden skall sörja för att det förs protokoll vid stämman. I protokollet skall antecknas de vid stämman närvarande samt införas stämmans beslut och, om röstning skett, hur den utfallit.

Protokollet skall undertecknas av ordföranden och minst en justeringsman som utses av stämman. Senast två veckor efter stämman skall avskrift av det justerade protokollet sändas till huvudmännen. Protokollen skall förvaras på betryggande sätt.

12 § Styrelsen skall, om en huvudman begär det och styrelsen finner att det kan ske utan nämnvärd olägenhet för enskild, på sparbanksstämman lämna upplysningar om förhållanden, som kan inverka på bedömandet av sparbankens årsredovisning och dess ställning i övrigt eller av ett ärende på stämman. Ingår sparbanken i en koncern, avser upplysningsplikten även sparbankens förhållande till andra koncernföretag samt, om sparbanken är moderföretag, koncernredovisningen liksom sådana förhållanden som kan inverka på bedömningen av dotterföretagens ställning.

Kan en begärd upplysning lämnas endast med stöd av uppgifter som inte är tillgängliga på stämman, skall upplysningen inom två veckor därefter hållas skriftligen tillgänglig för huvudmännen hos sparbanken samt sändas till de huvudmän som har begärt upplysningen.

Finner styrelsen att en begärd upplysning inte kan lämnas till huvudmännen utan nämnvärd olägenhet för enskild, skall upplysningen i stället på huvudmans begäran lämnas till sparbankens revisorer inom två veckor efter stämman. Revisorerna skall inom en månad efter stämman till styrelsen skriftligen yttra sig huruvida den begärda upplysningen har lämnats till dem samt huruvida upplysningen enligt deras mening borde ha föranlett ändring i revisionsberättelsen eller, beträffande sparbank som är moderföretag, i koncernrevisionsberättelsen liksom huruvida upplysningen i övrigt ger anledning till erinran. Om så är fallet, skall ändringen eller erinringen anges i yttrandet. Styrelsen skall hålla revisorernas yttrande tillgängligt för huvudmännen samt sända det i avskrift till de huvudmän, som har begärt upplysningen.

13 § Vid omröstning har varje huvudman en röst. Huvudmännen får endast personligen utöva sin rösträtt.

Huvudman får dock inte rösta i fråga om

1. talan mot honom,
2. hans befrielse från skadeståndsansvar eller annan förpliktelse gentemot sparbanken, eller
3. talan eller befrielse som avses i 1 eller 2 beträffande annan, om huvudmannen i frågan har ett väsentligt intresse som kan strida mot sparbankens.

14 § Sparbanksstämman är beslutför, när de på stämman närvarande huvudmännens antal överstiger hälften av hela antalet huvudmän, om inte för beslutförhelt ett högre antal föreskrivits i reglementet. Om en närvarande huvudman enligt 13 § är förhindrad att rösta i ett särskilt ärende och till följd därav antalet av de deltagande inte uppgår till det för beslutförhelt bestämda, utgör detta inte hinder för ärendets avgörande.

Sparbanksstämmans beslut utgörs av den mening som har fått mer än hälften av de avgivna rösterna eller, vid lika röstetal, den mening som ordföranden biträder. Vid val anses den vald som fått de flesta rösterna. Vid lika röstetal avgörs valet genom lottning, om inte annat beslutas av stämman innan valet förrättas.

Andra stycket gäller inte om annat följer av denna lag, bankrörelselagen (1987:000) eller reglementet. Beträffande beslut som avses i 15 och 16 §§, 6 kap. 1 § andra stycket och 7 kap. 3 § kan dock i reglementet endast föreskrivas villkor som går längre än som anges i dessa paragrafer.

15 § Beslut att ändra reglementet fattas av sparbanksstämman. Beslutet är giltigt om det har biträttats av minst två tredjedelar av de på stämman närvarande huvudmännen.

Ett beslut om ändring av reglementet skall, sedan ändringen har stadfästs, genast anmälas för registrering. Beslutet får inte verkställas förrän registrering har skett.

16 § Ett avtal, som inte avser fusion men varigenom en sparbank förbinder sig att överlåta hela eller en icke obetydlig del av sin rörelse till en annan bank, får inte träffas om inte samtliga huvudmän i den överlåtande sparbanken förenat sig om beslutet att sparbanken skall biträda avtalet eller beslutet fattats på två på varandra följande stämmor och på den senare stämman biträttats av minst fyra femtedelar av de röstande och dessa tillika utgjort minst tre fjärdedelar av samtliga huvudmän. Reglementet kan föreskriva ytterligare villkor för beslutets giltighet.

17 § Om ett beslut av sparbanksstämman inte har tillkommit i behörig ordning eller i övrigt strider mot denna lag, bankrörelselagen (1987:000) eller reglementet, kan talan mot sparbanken om att beslutet skall upphävas eller ändras föras av huvudman, styrelsen eller styrelseledamot.

Talan skall väckas inom tre månader från dagen för beslutet. Väcks inte talan inom denna tid, är rätten till talan förlorad.

Talan får väckas senare än vad som sägs i andra stycket när

1. beslutet är sådant att det inte lagligen kan fattas ens med alla huvudmännens samtycke
2. samtycke till beslutet krävs av alla eller vissa huvudmän och sådant samtycke inte har getts, eller
3. kallelse till stämman inte har skett eller de bestämmelser om kallelse som gäller för sparbanken har eftersatts i något väsentligt avseende.

Rätten kan ändra sparbanksstämmans beslut endast om det kan fastställas vilket innehåll beslutet rätteligen borde ha haft. Är sparbanksstämmans beslut sådant som enligt denna lag eller bankrörelselagen skall anmälas för registrering, skall rätten underrätta bankinspektionen för registrering, om beslutet har upphävts eller ändrats genom en dom som har vunnit laga kraft eller rätten genom beslut under rättegången har förordnat att sparbanksstämmans beslut inte får verkställas.

18 § Om styrelsen vill väcka talan mot sparbanken skall styrelsen sammankalla en sparbanksstämma för val av ställföreträdare att föra sparbankens talan i tvisten. Stämning delges med den valde ställföreträdaren.

Ett förbehåll i reglementet, att tvister mellan sparbanken och styrelsen, styrelseledamot, likvidator eller huvudman skall hänskjutas till skiljemän, har samma verkan som ett skiljeavtal. Om styrelsen begär skiljemannaförfarande mot sparbanken, tillämpas första stycket. Är det fråga om en klandertalan av styrelsen mot sparbanksstämmans beslut är rätten till talan inte förlorad enligt 17 § andra stycket, om styrelsen inom den klandertid som anges där har kallat till sparbanksstämma enligt första stycket.

Regeringens förslag

19 § En huvudman får *inte* i denna sin egenskap erhålla *arvode*. I reglementet får dock en sparbank ta in bestämmelser om att huvudman för deltagande på sparbanksstämman är berättigad till ersättning för förlorad arbetsförtjänst och resekostnader samt traktamente.

Utskottets förslag

19 § En huvudman får i denna sin egenskap erhålla *ersättning* för deltagande i möten med huvudmännen i *enlighet med vad som anges i reglementet*. *Ersättningen får avse förlorad arbetsförtjänst, skäligen arvode för deltagande i sådana möten samt resekostnader och traktamente.*

5 kap. Fonder och vinstdisposition m.m.

1 § Om det är påkallat för att upprätthålla en sparbanks verksamhet, får sparbanksstämman besluta att bilda en garantifond genom bidrag av huvudmän eller andra.

För att vara bindande skall teckning av bidrag till garantifonden ske på en teckningslista. På denna skall anges om ränta skall utgå och i så fall hur den skall beräknas. Vidare skall avskrifter av sparbankens senaste balansräkning och revisorernas yttrande över denna fogas till teckningslistan.

Garantifonden får återbetalas endast om det kan ske med hänsyn till bestämmelserna i 2 kap. 9 och 10 §§ bankrörelselagen (1987:000). I övrigt skall beträffande återbetalningen gälla vad som bestämts vid garantifondens bildande.

2 § Sparbankens vinst skall, i den mån grundfonden eller en eventuell garantifond gått förlorad, i första hand användas för att uppbringa fonden till det belopp vilket den skall uppgå.

Den del av vinsten som inte tas i anspråk för det i första stycket nämnda ändamålet skall avsättas till en reservfond.

Utan hinder av andra stycket får sparbanksstämman besluta om gåvor till allmännyttiga eller därmed jämförliga ändamål, om det med hänsyn till ändamålet, sparbankens ställning och omständigheterna i övrigt kan anses skäligen. Styrelsen får för sådana ändamål endast använda tillgångar som med hänsyn till sparbankens ställning är av ringa betydelse.

3 § Finns det i reglementet ett förbehåll om återbäring av grundfonden eller del därav, får sådan återbäring inte ske om inte reservfonden uppgår till belopp som motsvarar tio gånger grundfonden. Inte heller får återbäring ske, så länge garantifond, där sådan bildats, inte återbetalats eller om sparbanken till följd av återbäringen inte skulle kunna uppfylla det i 2 kap. 9 och 10 §§ bankrörelselagen (1987:000) föreskrivna kravet på egna fonder.

4 § Utfäst ränta på grundfonden eller garantifonden skall inte betalas ut, om till följd av detta vinsten på rörelsen inte skulle räcka till att få upp

grundfonden eller garantifonden till det i 2 § första stycket angivna beloppet. Räntan på garantifonden skall inte heller betalas ut, om genom utbetalningen en sådan förlust skulle uppkomma på rörelsen, att sparbanken inte skulle kunna uppfylla det i 2 kap. 9 och 10 §§ bankrörelselagen (1987:000) föreskrivna kravet på egna fonder. Grundfondsrentan skall inte i något fall betalas ut om till följd av detta förlust skulle uppkomma.

5 § Om sparbanken försätts i konkurs på en ansökan som gjorts inom ett år från det att beslut fattades om återbetalning av garantifonden eller om återbäring av grundfonden, skall uppburna belopp betalas tillbaka i den mån det krävs för att sparbankens skulder skall kunna betalas.

På det belopp som till följd av första stycket skall erläggas till konkursboet skall ränta betalas. Räntan beräknas enligt 5 § räntelagen (1976:635) från den dag beloppet betalades ut av sparbanken till och med den dag återbetalning eller återbäring till konkursboet skall ske och enligt 6 § räntelagen för tiden därefter.

6 § Om inte annat följer av bestämmelserna i 1 och 3 §§ får grundfond, garantifond och reservfond inte minskas, om det inte behövs för att täcka en förlust som uppstått i rörelsen.

7 § En sparbank får förvärva bevis om tillskott till garantifond eller grundfond i sparbanken endast om förutsättningar för återbetalning av fonden föreligger enligt 1 eller 3 §.

En juridisk person i vilken en sparbank ensam eller tillsammans med andra sparbanker har ett dominerande inflytande får inte förvärva bevis om tillskott till garantifond eller grundfond utgivet av sparbanken.

6 kap. Likvidation och upplösning

Frivillig likvidation

1 § Sparbanksstämman kan besluta att sparbanken skall träda i likvidation.

Ett beslut om likvidation är giltigt endast om samtliga huvudmän förenat sig om beslutet eller detta har fattats på två på varandra följande stämmor och på den senare stämman biträts av minst fyra femtedelar av de röstande och dessa tillika utgjort minst tre fjärdedelar av samtliga huvudmän. Längre gående villkor för att beslutet skall bli giltigt får föreskrivas i reglementet. Likvidationen inträder omedelbart eller den senare dag som stämman beslutar.

Ett beslut om likvidation kan dock alltid fattas med enkel majoritet, om det gäller ett beslut enligt 18 § andra stycket eller om det föreligger grund för tvångslikvidation enligt 2 §. Vid lika röstetal utgörs stämmans beslut av den mening som ordföranden biträder. Ett beslut om likvidation enligt detta stycke har omedelbar verkan.

Tvångslikvidation

2 § Rätten skall förordna att en sparbank skall träda i likvidation, om

1. rörelsen inte öppnats inom ett år från sparbankens bildande,
2. sparbankens hela rörelse har överlåtit,
3. regeringen har förklarat oktrojen förverkad, eller
4. sparbanken efter en konkurs som avslutats med överskott inte inom föreskriven tid har fattat beslut om likvidation enligt 18 § andra stycket.

Beslut om likvidation skall dock inte meddelas, om det styrks att likvidationsgrunden har upphört under ärendets handläggning i första instans.

Fråga om likvidation enligt första stycket prövas på anmälan av bankin-

spektionen eller på ansökan av styrelsen, styrelseledamot eller huvudman. I det fall som avses i första stycket 4 prövas frågan även på ansökan av borgenär eller annan vars rätt kan vara beroende av att det finns någon som kan företräda sparbanken.

Förfarandet hos rätten

3 § Görs ansökan eller anmälan som avses i 2 §, skall rätten genast kalla sparbanken, bankinspektionen samt de huvudmän och borgenärer som vill yttra sig i ärendet att inställa sig för rätten på en bestämd dag, då frågan om skyldighet för sparbanken att träda i likvidation skall prövas. Kallelsen skall delges sparbanken, om det kan ske på annat sätt än enligt 15–17 §§ delgivningslagen (1970:428). Kallelsen skall kungöras genom rättens försorg i Post- och Inrikes Tidningar minst två och högst fyra månader före inställedagen.

4 § Har sökanden haft kostnader för delgivning eller kungörelse samt för expeditioner i ett ärende enligt 2 §, skall kostnaderna betalas av sparbankens medel, om sparbanken förpliktas träda i likvidation eller om rätten i annat fall finner det skäligt. När anmälan har gjorts av bankinspektionen skall dessa kostnader betalas av sparbanken.

Genomförandet av likvidationen

5 § Sparbanksstämman eller den domstol som beslutar att sparbanken skall träda i likvidation skall genast anmäla beslutet till bankinspektionen för registrering. Bankinspektionen skall därvid utan dröjsmål utse två eller flera likvidatorer. Likvidatorerna träder i styrelsens ställe och har till uppgift att genomföra likvidationen.

6 § Bestämmelserna i denna lag och bankrörelselagen (1987:000) om styrelse och styrelseledamöter skall tillämpas på likvidatorerna, i den mån inte annat följer av detta kapitel.

Upphör mandattiden för en huvudman medan sparbanken är i likvidation, skall mandattiden anses vara förlängd till dess att likvidationen avslutas.

Ett uppdrag att vara revisor upphör inte genom att sparbanken träder i likvidation. Bestämmelserna om revision i 3 kap. bankrörelselagen skall tillämpas under likvidationen. Revisionsberättelsen skall innehålla ett uttalande huruvida enligt revisorernas mening likvidationen onödigt fördröjs.

7 § I fråga om sparbanksstämma under likvidation skall bestämmelserna i denna lag och bankrörelselagen (1987:000) om sparbanksstämma tillämpas, i den mån inte annat följer av detta kapitel.

8 § När sparbanken har trätt i likvidation skall styrelsen genast avge en redovisning för sin förvaltning av sparbankens angelägenheter under den tid för vilken redovisningshandlingar inte förut har lagts fram på sparbanksstämma. Redovisningen skall läggas fram på stämman så snart det kan ske. Bestämmelserna om årsredovisning och revisionsberättelse skall tillämpas.

Om tiden även omfattar det föregående räkenskapsåret, skall en särskild redovisning avges för detta år. I en sparbank som är moderföretag skall denna särskilda redovisning även omfatta koncernredovisning.

9 § Likvidatorerna skall ansöka om kallelse på sparbankens okända borgenärer.

NU 1986/87:36
Bilaga 3

10 § Likvidatorerna skall så snart det kan ske genom försäljning på offentlig auktion eller på annat lämpligt sätt förvandla sparbankens egendom till pengar, i den mån det behövs för likvidationen, samt betala sparbankens skulder. Sparbankens rörelse får fortsättas, om det behövs för en ändamålsenlig avveckling eller för att de anställda skall få skäligt rådrom för att skaffa sig nya anställningar.

11 § Likvidatorerna skall för varje räkenskapsår avge en årsredovisning, som skall läggas fram på den ordinarie sparbanksstämman för godkännande. I fråga om likvidatorernas redovisning och dess behandling på stämman tillämpas inte 4 kap. 6 § andra stycket 1 och 2 denna lag samt 4 kap. 9 § andra stycket 3 och tredje–femte styckena, 10 och 11 §§ bankrörelselagen (1987:000).

Ingen tillgång får i balansräkningen tas upp till ett högre värde än den beräknas inbringa efter avdrag för försäljningskostnaderna. Om en tillgång kan beräknas inbringa ett väsentligt högre belopp än det värde som har tagits upp i balansräkningen eller om för en skuld eller en likvidationskostnad kan beräknas åtgå ett belopp som väsentligt avviker från den redovisade skulden, skall vid tillgångs- eller skuldposten det beräknade beloppet anges inom linjen.

12 § När den i kallelsen på okända borgenärer bestämda anmälningstiden har gått ut och alla kända skulder blivit betalda, skall likvidatorerna, om det finns garantifond eller om det i reglementet har gjorts förbehåll om återbäring av grundfond, ombesörja återbetalning av sådan fond jämte utfäst ränta. Finns såväl garantifond som grundfond får återbäring av grundfonden inte äga rum, förrän garantifonden jämte ränta har återbetalts. Om något skuldbelopp är tvistigt eller inte förfallet till betalning eller av annan orsak inte kan betalas, skall så mycket av sparbankens medel som kan behövas för denna betalning behållas.

13 § När likvidatorerna har fullgjort sitt uppdrag, skall de så snart det kan ske avge en slutredovisning för sin förvaltning genom en förvaltningsberättelse som avser likvidationen i dess helhet. Till berättelsen skall fogas redovisningshandlingar för hela likvidationstiden. Berättelsen och redovisningshandlingarna skall lämnas till revisorerna. Dessa skall inom en månad därefter avge en revisionsberättelse över slutredovisningen och förvaltningen under likvidationen.

Efter det att revisionsberättelsen lämnats till likvidatorerna skall dessa genast kalla huvudmännen till en sparbanksstämma för granskning av slutredovisningen. Slutredovisningen med bifogade redovisningshandlingar och revisionsberättelsen skall sändas till huvudmännen enligt bestämmelserna i 4 kap. 9 § fjärde stycket samt läggas fram på stämman. Föreskrifterna i 4 kap. 6 § andra stycket 3 och tredje stycket om beslut på sparbanksstämma om ansvarsfrihet för styrelseledamöterna skall tillämpas på likvidatorerna. Om skyldighet att sända in de nämnda handlingarna till bankinspektionen finns bestämmelser i 7 kap. 6 § bankrörelselagen (1987:000).

14 § När likvidatorerna har lagt fram slutredovisningen är sparbanken upplöst. Detta skall genast anmälas för registrering.

15 § Om det enligt likvidatorernas slutredovisning finns ett överskott, skall hälften av detta tillfalla sparbankernas säkerhetskassa samt återstoden, enligt vad sparbanksstämman bestämmer, användas för allmännyttiga eller därmed jämförliga ändamål. Sparbanksstämmans beslut skall underställas bankinspektionen, som skall tillse såväl att angiven del av överskottet utbetalas till säkerhetskassan som att återstoden används i enlighet med vad sparbanksstämman beslutat.

Om en sparbank i samband med likvidation överlåter sin rörelse till en annan sparbank, skall överskottet utan hinder av vad som föreskrivs i första stycket gå till den andra sparbanken.

16 § Om det efter sparbankens upplösning enligt 14 § visar sig att den har tillgångar eller om talan väcks mot sparbanken eller om det av någon annan orsak uppkommer behov av en likvidationsåtgärd, skall likvidationen fortsättas. Detta skall genast anmälas av likvidatorerna för registrering.

17 § Om en sparbank har trätt i likvidation på grund av sparbanksstämmans beslut, kan stämman sedan revisorerna avgivit yttrande besluta att likvidationen skall upphöra och sparbankens verksamhet återupptas. Ett sådant beslut får dock inte fattas, om det finns anledning till likvidation på grund av denna lag eller reglementet, eller om garantifond eller grundfond har återbetalts under likvidationen.

När beslut enligt första stycket fattas, skall en styrelse samtidigt väljas.

Sparbanksstämmans beslut om likvidationens upphörande och val av styrelse skall likvidatorerna genast anmäla för registrering. Beslutet får inte verkställas förrän bankinspektionen lämnat tillstånd till detta och registrering har skett.

Om ett likvidationsbeslut som avses i 1 eller 2 § har blivit upphävt genom en dom eller ett beslut som har vunnit laga kraft, skall likvidatorerna genast anmäla detta för registrering samt kalla till sparbanksstämma för val av styrelse.

När likvidationen har upphört enligt denna paragraf, skall 13 § tillämpas.

Konkurs

18 § Om en sparbank har försatts i konkurs och denna avslutas utan överskott, är sparbanken upplöst när konkursen avslutas.

Om det finns överskott, skall sparbanksstämman inom en månad från det att konkursen avslutades besluta att sparbanken skall träda i likvidation. Om inte ett sådant beslut fattas gäller 2 §.

Var sparbanken i likvidation när den försattes i konkurs, skall likvidationen fortsättas enligt 16 §, om konkursen avslutas med överskott.

Bevis om tillskott till garantifond eller till grundfond, som skall återbäras, medför rätt till utdelning först efter övriga fordringar i konkursen, däri inbegripet fordringar på grund av sparbankens förlagsupplåning. Beträffande den inbördes förmånsrätten mellan dessa fondmedel skall gälla vad som föreskrivs i 12 §.

19 § Om en sparbank försatts i konkurs, skall tingsrätten sända en under rättelse om beslutet till bankinspektionen för registrering.

Under konkursen företräds sparbanken som konkursgäldenär av den styrelse eller de likvidatorer som finns vid konkursens början. Även under konkursen gäller dock bestämmelserna i denna lag om rätt att avgå, om entledigande och om nytillsättning.

När en konkurs har avslutats skall tingsrätten genast för registrering underrätta bankinspektionen samt ange om överskott finns eller inte. Tingsrätten skall även för registrering underrätta bankinspektionen när en överrätt genom beslut som vunnit laga kraft har upphävt ett beslut att försätta sparbanken i konkurs.

7 kap. Fusion och inlösen av aktier i dotterbolag

Fusion genom absorption

1 § Enligt ett avtal om fusion kan en sparbank (den överlåtande sparbanken) gå upp i en annan sparbank (den övertagande sparbanken). En sådan fusion innebär att den överlåtande sparbanken upplöses utan likvidation samt att dess tillgångar och skulder övertas av den övertagande sparbanken. Avtalet skall för att bli giltigt godkännas av sparbanksstämman i den överlåtande sparbanken. Fusion kan ske, trots att den överlåtande sparbanken har trätt i likvidation. I ett sådant fall skall likvidationen avslutas när tillstånd till fusionen enligt 5 § har registrerats.

Följande handlingar skall sändas till huvudmännen i den överlåtande sparbanken senast en vecka före den sparbanksstämma vid vilken frågan om godkännande av fusionsavtalet skall behandlas samt läggas fram på stämman:

1. förslag till sparbanksstämmans beslut,
2. fusionsavtalet,
3. en redogörelse av styrelsen för de omständigheter som kan vara av vikt vid bedömningen av förslagets lämplighet för sparbanken och insättarna, samt
4. ett yttrande av revisorerna över styrelsens redogörelse enligt 3.

Om årsredovisningen inte skall behandlas på stämman, skall följande handlingar sändas till huvudmännen samt läggas fram på stämman:

1. avskrift av den senaste årsredovisningen, försedd med anteckning om sparbanksstämmans beslut om sparbankens vinst eller förlust, samt avskrift av revisionsberättelsen för det år årsredovisningen avser,
2. en av styrelsen undertecknad redogörelse för händelser av väsentlig betydelse för sparbankens ställning vilka har inträffat efter det att årsredovisningen har avgetts, samt
3. ett av revisorerna avgivet yttrande över redogörelsen.

Fusion genom kombination

2 § Enligt ett avtal om fusion kan två eller flera sparbanker (de överlåtande sparbankerna) förenas genom att bilda en ny sparbank (den övertagande sparbanken). En sådan fusion innebär att de överlåtande sparbankerna upplöses utan likvidation samt att den övertagande sparbanken övertar deras tillgångar och skulder. Avtalet skall för att bli giltigt godkännas av sparbanksstämman i varje överlåtande sparbank. Bestämmelsen i 1 § första stycket fjärde mening skall därvid tillämpas.

De handlingar som anges i 1 § andra och tredje styckena skall upprättas för varje överlåtande sparbank. De skall sändas till huvudmännen i de överlåtande sparbankerna senast en vecka före sparbanksstämma vid vilken frågan om godkännande av fusionsavtalet skall behandlas samt läggas fram på stämmorna.

Fusionsavtalet skall innehålla ett förslag till reglemente för den övertagande sparbanken. Om sparbanksstämmorna i de överlåtande sparbanker-

na godkänner avtalet, skall de genast se till att huvudmän, styrelse och revisorer utses i den nya sparbanken.

Fusionsförfarandet

3 § Ett beslut om godkännande av fusionsavtal är giltigt endast om det på stämman har biträtts av samtliga närvarande huvudmän, som skall utgöra nio tiondelar av hela antalet huvudmän, eller om det har fattats på två på varandra följande sparbanksstämmor och på den senare stämman biträtts av minst två tredjedelar av de vid stämman närvarande huvudmännen. I reglementet får föreskrivas villkor som går längre.

4 § När fusionsavtalet har godkänts av sparbanksstämman skall det anmälas av den överlåtande sparbanken för registrering. Om detta inte har skett inom fyra månader från stämmans beslut eller om bankinspektionen genom lagakraftvunnet beslut har avskrivit en sådan anmälan eller vägrat registrering av avtalet, har frågan om fusion fallit.

Hinder mot registrering möter, om fusionen har förbjudits enligt konkurrenslagen (1982:729) eller om näringsfrihetsombudsmannen inte har beslutat att lämna fusionen utan åtgärd enligt 20 § första stycket konkurrenslagen.

5 § Senast två månader efter det att avtalet om fusion har registrerats skall såväl överlåtande som övertagande sparbank ansöka om regeringens tillstånd att verkställa avtalet. Vid fusion enligt 2 § skall sparbankerna därjämte underställa regeringen reglementet för den övertagande sparbanken för stadfästelse och oktroy enligt 2 kap. 3 §.

Regeringen prövar om fusionen kan anses förenlig med deras intressen, som är insättare i eller i övrigt har fordringar på de av fusionen berörda sparbankerna, samt om fusionen framstår som ändamålsenlig från allmän synpunkt.

6 § Om en pensionsstiftelse eller en personalstiftelse hör till den överlåtande sparbanken, gäller om stiftelsens överförande till den övertagande sparbanken bestämmelserna i lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m. m.

7 § Inom två månader från dagen för regeringens beslut om tillstånd till fusion skall styrelserna i såväl överlåtande som övertagande sparbank till bankinspektionen för registrering anmäla att fusionen verkställts enligt fusionsavtalet samt, vid fusion enligt 2 §, att den övertagande sparbanken bildats och att huvudmän, styrelse och revisorer utsetts för denna.

När fusionstillstånd enligt 5 § och anmälan enligt första stycket har registrerats, är överlåtande sparbank upplöst och dess tillgångar och skulder övergår till den övertagande sparbanken.

Har inte ansökan om fusionstillstånd gjorts inom den i 5 § föreskrivna tiden eller har regeringen avslagit ansökan, skall bankinspektionen förklara att frågan om fusion har fallit. Detsamma gäller om sparbankerna inte har gjort anmälan enligt första stycket inom den föreskrivna tiden eller bankinspektionen genom lagakraftigande beslut avskrivit sådan anmälan eller vägrat registrering.

Fusion mellan sparbank och ett helägt dotteraktiebolag

8 § Om en sparbank äger samtliga aktier i ett dotterbolag, kan sparbankens och bolagets styrelser träffa ett fusionsavtal som innebär att dotterbo-

laget skall gå upp i sparbanken. Styrelserna skall anmäla avtalet för registrering hos bankinspektionen. Därvid gäller 5–7 §§ i tillämpliga delar.

Dotterbolaget är upplöst när regeringens beslut om tillstånd enligt 5 § har registrerats. Bankinspektionen skall lämna uppgifter om fusionen till patent- och registreringsverket, som skall registrera tillståndet enligt 5 §.

Fusion enligt första stycket får ske utan hinder av att det i dotterbolaget finns sådan egendom som sparbanken inte får förvärva enligt bestämmelserna i 2 kap. 1–4 §§ bankförelselagen (1987:000). Sådan egendom måste avyttras senast ett år från registreringen. Om särskilda skäl föreligger, kan bankinspektionen förlänga denna frist.

Inlösen av aktier i dotterbolag

9 § Om en sparbank själv eller tillsammans med ett eller flera dotterföretag äger mer än nio tiondelar av aktierna med mer än nio tiondelar av röstetalet för samtliga aktier i ett dotterbolag, har sparbanken rätt att av de övriga aktieägarna i dotterbolaget lösa in de återstående aktierna. Den som har aktier som kan lösas in har också rätt att få dessa inlösta av sparbanken.

En tvist huruvida rätt eller skyldighet till inlösen föreligger eller om lösenbeloppet prövas av tre skiljemän. Om inte annat följer av bestämmelserna i detta kapitel, gäller i fråga om skiljemännen och förfarandet inför dem i tillämpliga delar vad som är föreskrivet i lagen (1929:145) om skiljemän. Bestämmelserna i 18 § andra stycket nämnda lag om den tid inom vilken skiljedomen skall meddelas gäller dock inte. Kostnaderna för skiljemannaförfarandet skall bäras av sparbanken, om inte skiljemännen av särskilda skäl ålägger en annan aktieägare att helt eller delvis svara för dessa kostnader. Part som är missnöjd med skiljedomen har rätt att väcka talan vid domstol inom sextio dagar från det han fick del av skiljedomen i huvudskrift eller bestyrkt avskrift. Rätt domstol är tingsrätten i den ort där bolagets styrelse har sitt säte.

Har sparbanken förvärvat större delen av sina aktier i bolaget på grund av att en vidare krets inbjudits att till sparbanken överlåta sådana aktier mot viss ersättning, skall lösenbeloppet motsvara ersättningen, om det inte finns särskilda skäl för annat.

10 § Om en sparbank vill lösa in aktier i ett dotterbolag enligt 9 § men en överenskommelse om detta inte kan träffas, skall sparbanken hos bolagets styrelse skriftligen begära att tvisten hänskjuts till skiljemän. Sparbanken skall samtidigt uppge sin skiljeman.

Görs en begäran enligt första stycket, skall bolagets styrelse genast genom kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar och den eller de ortstidningar som styrelsen bestämmer anmoda de aktieägare, mot vilka lösningsanspråket riktas, att skriftligen uppge sin skiljeman till bolaget senast två veckor från kungörelsen. Anmodan skall även genom brev sändas till varje sådan aktieägare, om hans postadress är känd för bolaget.

Om inte samtliga aktieägare, vilkas namn är införda i aktieboken och mot vilka lösningsanspråket riktas, inom den föreskrivna tiden har uppgett en gemensam skiljeman, skall bolagets styrelse hos rätten i den ort där styrelsen har sitt säte begära att god man förordnas. Denne skall hos samma rätt ansöka om förordnande av en sådan skiljeman och i tvisten bevaka de frånvarande aktieägarnas rätt.

11 § Aktieägarna är skyldiga att till sparbanken överlämna sina aktiebrev med påskrifter om överlåtelse, om en tvist om inlösen enligt 9 § prövas av skiljemän eller domstol och det är ostridigt mellan parterna att det föreligger lösningsrätt eller om det i en dom som har vunnit laga kraft har förklarats att sådan rätt föreligger utan att lösenbeloppet samtidigt har fastställts. Skyldighet att överlämna aktiebrev föreligger dock endast om sparbanken ställer sådan säkerhet för kommande lösenbelopp jämte ränta som godkänns av skiljemännen eller, om tvisten är anhängig vid domstol, av domstolen.

Aktieägarna har rätt till skäligen ränta på lösenbeloppet för tiden från det att säkerhet har ställts till dess att lösenbeloppet förfaller till betalning.

12 § Om ett fastställt lösenbelopp har erbjudits en aktieägare utan att denne har överlämnat sina aktiebrev, skall sparbanken utan dröjsmål sätta ned lösenbeloppet enligt lagen (1927:56) om nedsättning av pengar hos myndighet. Sparbanken får inte göra förbehåll om rätt att återta det nedsatta beloppet.

13 § Sparbanken är ägare till aktierna, om säkerhet har ställts enligt 11 § eller om nedsättning har skett enligt 12 §. Innan aktiebrev har överlämnats till sparbanken medför breven i sådana fall endast rätt för innehavaren att mot överlämnande av breven till sparbanken eller länsstyrelsen få ut lösenbeloppet med ränta.

Om ett aktiebrev inte har överlämnats inom en månad från det att sparbanken blev ägare till aktien, får det utfärdas ett nytt aktiebrev som är ställt till sparbanken. Det nya aktiebrevet skall innehålla uppgift om att det ersätter det äldre brevet. Om det äldre brevet därefter överlämnas till sparbanken, skall det i sin tur lämnas vidare till bolaget för att makuleras.

Föreskrifter om ikraftträdande av denna lag meddelas i lagen (1987:000) om införande av ny banklagstiftning.

Föreningsbankslag

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om hur en föreningsbank bildas och om dess organisation m.m. Bestämmelser om den rörelse som en föreningsbank får driva samt andra för bankaktiebolag, sparbanker och föreningsbanker gemensamma bestämmelser finns i bankrörelselagen (1987:000).

2 § En föreningsbank är en ekonomisk förening som har till ändamål att bedriva bankverksamhet och därvid främja sparande samt utvecklingen inom lantbruket och näringslivet i övrigt. En föreningsbanks rörelse skall avse främst ett visst verksamhetsområde.

Bestämmelser i annan författning om ekonomiska föreningar gäller även föreningsbanker, om inte annat följer av denna lag eller i övrigt är särskilt föreskrivet.

3 § En föreningsbank kan vara central eller lokal. En lokal föreningsbank skall vara medlem i en central föreningsbank.

Verksamhetsområdet för en föreningsbank skall vara skilt från andra centrala respektive lokala föreningsbankers områden. Området fastställs för en central föreningsbank i dess stadgar och för en lokal bank av den centrala bank, till vilken den lokala är ansluten.

4 § För en föreningsbanks förpliktelser svarar endast bankens tillgångar, med undantag av vad som följer av 7 §.

Det åligger varje medlem att betala insats i föreningsbanken i enlighet med vad som föreskrivs i stadgarna. Betalningen skall alltid fullgöras i pengar.

5 § En lokal föreningsbank får inte för egen räkning låna in pengar från allmänheten och inte heller, utan den centrala föreningsbankens tillstånd, låna pengar av annan än denna.

6 § En lokal föreningsbank skall följa de instruktioner och anvisningar för verksamheten som meddelas av den centrala föreningsbanken.

7 § Om det vid upprättandet av en central föreningsbanks balansräkning konstateras att uppkomna förluster inte kan täckas utan att reservfonden tas i anspråk, har den centrala föreningsbanken rätt till tillskott från de anslutna lokala föreningsbankerna med ett sammanlagt belopp som täcker en så stor del av den beräknade förlusten att reservfonden kan tas upp till oförändrat belopp. En central föreningsbank har också rätt till tillskott för att den skall kunna lösa in förlagsinsatser enligt 5 kap. 3 eller 7 §.

Den andel av det totala tillskottet som en lokal föreningsbank skall betala bestäms i förhållande till i första hand de lokala föreningsbankernas fria egna kapital och i andra hand deras bundna egna kapital vid utgången av räkenskapsåret närmast före det år då tillskottet skall betalas. Om en lokal föreningsbank inte kan betala tillskottet, skall de övriga anslutna

8 § Äger en föreningsbank så många aktier eller andelar i en svensk juridisk person att den har mer än hälften av rösterna för samtliga aktier eller andelar, är föreningsbanken moderförening och den juridiska personen dotterföretag. Äger ett dotterföretag eller äger en moderförening och ett eller flera dotterföretag tillsammans eller äger flera dotterföretag tillsammans så många aktier eller andelar i en juridisk person som nyss har sagts, är även sistnämnda juridiska person dotterföretag till moderföreningen.

Har en föreningsbank i annat fall på grund av aktie- eller andelsinnehav eller avtal ensam ett bestämmande inflytande över en juridisk person och en betydande andel i resultatet av dess verksamhet, är föreningsbanken moderförening och den juridiska personen dotterföretag.

Moderförening och dotterföretag utgör tillsammans en koncern.

2 kap. Bildande av föreningsbank

1 § En föreningsbank skall ha minst tjugo medlemmar. I en central föreningsbank får dock antalet medlemmar vara lägre, om minst fem medlemmar är lokala föreningsbanker.

Medlemmarna skall anta stadgar samt välja styrelse och revisorer.

2 § En föreningsbanks stadgar skall stadfästas. Till ansökan om stadfästelse skall fogas en plan för den tilltänkta verksamheten.

Stadfästelse av stadgar meddelas för en central föreningsbank av regeringen och för en lokal föreningsbank av bankinspektionen.

Vid behandlingen av en ansökan om stadfästelse av stadgar prövas att stadgarna överensstämmer med denna lag, bankrörelselagen (1987:000) och andra författningar samt om och i vad mån särskilda bestämmelser behövs med hänsyn till omfattningen och arten av föreningsbankens verksamhet.

Om regeringen vid behandlingen av en ansökan från en nybildad central föreningsbank finner att den planerade rörelsen är nyttig för det allmänna stadfäster regeringen stadgarna samt beviljar oktroy.

3 § Om stadgarna ändras skall även ändringen stadfästas.

Regeringen kan uppdra åt bankinspektionen att pröva frågor om stadfästelse av ändring av en central föreningsbanks stadgar i sådana fall som inte är av principiell betydelse eller i övrigt av synnerlig vikt.

4 § Stadgarna skall ange

1. föreningsbankens firma,
2. den ort i Sverige där styrelsen skall ha sitt säte,
3. de rörelsegrenar som föreningsbanken avser att driva,
4. villkoren för medlemskap i föreningsbanken,
5. den insats med vilken varje medlem skall delta i föreningsbanken och i vad mån medlem får delta i föreningsbanken med insats utöver vad han är skyldig att delta med,
6. antalet eller lägsta och högsta antalet styrelseledamöter och revisorer samt eventuella suppleanter, som skall utses av stämman, samt tiden för deras uppdrag,
7. för det fall att fullmäktige enligt 7 kap. 12 § skall finnas, deras befo-

genhet, hur de skall utses och tiden för deras uppdrag.

8. inom vilken tid och hur föreningsbanksstämman skall sammankallas samt hur andra meddelanden skall bringas till medlemmarnas eller fullmäktiges kännedom,

9. vilka ärenden som skall förekomma på ordinarie stämma,

10. hur det skall förfaras med föreningsbankens behållna tillgångar när den upplöses.

11. för det fall att förlagsinsatser som avses i 5 kap. skall förekomma, vad som skall gälla för dessa, samt

12. för en central föreningsbank, dess verksamhetsområde.

5 § En nybildad föreningsbank skall anmälas för registrering senast fyra månader efter det att dess stadgar har erhållit stadfästelse.

För registrering krävs att föreningsbanken har minst så många medlemmar som anges i 1 § och att dessa har betalt in insatsbelopp enligt stadgarna.

Frågan om föreningsbankens bildande har fallit, om anmälan för registrering inte har skett inom den tid som anges i första stycket eller om bankinspektionen genom beslut som har vunnit laga kraft har avskrivit en sådan anmälan eller vägrat registrering. I sådant fall svarar styrelseledamöterna solidariskt för återbetalningen av insatser jämte uppkommen avkastning, med avdrag för kostnader på grund av åtgärder enligt 6 § första stycket tredje meningen.

6 § Innan en föreningsbank har registrerats, kan den inte förvärva rättigheter eller ikläda sig skyldigheter. Den kan inte heller föra talan inför domstolar eller andra myndigheter. Styrelsen kan dock föra talan i mål rörande föreningsbankens bildande och i övrigt vidta åtgärder för att erhålla utfästa insatser.

Om en förpliktelse uppkommer genom en åtgärd på föreningsbankens vägnar före registreringen, svarar de som har beslutat eller deltagit i åtgärden solidariskt för förpliktelsen. Vid registreringen övergår ansvaret på föreningsbanken, om förpliktelsen har tillkommit efter det att föreningsbanken har bildats.

Har före registreringen ett avtal för föreningsbanken slutits med en medkontrahent som visste att föreningsbanken var oregistrerad kan denne, såvida inte annat följer av avtalet, frånträda detta endast om frågan om föreningsbankens bildande har fallit enligt 5 § tredje stycket. Om medkontrahenten inte visste att föreningsbanken var oregistrerad, kan han frånträda avtalet innan föreningsbanken har registrerats.

7 § Den nybildade föreningsbanken skall genom kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar tillkännage när den börjar sin rörelse. Föreningsbanken skall till bankinspektionen anmäla dagen då kungörande har skett.

3 kap. Föreningsbankens medlemmar

1 § En föreningsbank får inte vägra någon inträde som medlem, om det inte finns särskilda skäl för det med hänsyn till arten eller omfattningen av föreningsbankens verksamhet eller föreningsbankens syfte eller annan omständighet. En central föreningsbank får vägra dem inträde, som kan vara medlemmar i någon ansluten lokal föreningsbank.

En juridisk person i vilken en föreningsbank ensam eller tillsammans

med andra föreningsbanker har ett dominerande inflytande får inte vara medlem i en föreningsbank.

Styrelsen skall pröva en ansökan om inträde, om inte annat följer av stadgarna. I stadgarna får föreskrivas att inträdesansökan skall göras skriftligen och att ansökningshandlingen skall vara försedd med sökandens bevittnade namnunderskrift.

2 § Den som genom bodelning, arv eller testamente har förvärvat en medlems andel har rätt att efter anmälan inträda som medlem i föreningsbanken, om inte annat följer av 1 § andra stycket eller föreskrivs i stadgarna.

Anmälan om inträde skall, vid förvärv av en avliden medlems andel, göras senast sex månader efter dödsfallet eller vid den senare tidpunkt då dödsboets avgång ur föreningsbanken inträffar enligt 5 §.

I annat fall än som sägs i andra stycket skall anmälan göras senast sex månader efter det att andelen vid bodelning har lagts ut på andra makens lott. Ansöker förvärvaren inte om inträde inom denna tid, skall medlemmen därmed anses ha sagt upp sig till utträde. Förvärvaren har i sådant fall den rätt som tillkommer en avgången medlem enligt 4 kap. 1 §, med den skyldighet som följer av 4 kap. 2 §.

3 § Den som genom överlåtelse har förvärvat en medlems andel skall ansöka om inträde i föreningsbanken inom sex månader därefter. Om han antas, inträder han som medlem i överlåtarens ställe. Ansöker han inte om inträde inom föreskriven tid eller avslås hans ansökan, skall överlåtaren därmed anses ha sagt upp sig till utträde. Förvärvaren har i sådant fall den rätt som tillkommer en avgången medlem enligt 4 kap. 1 §, med den skyldighet som följer av 4 kap. 2 §.

4 § En medlem har rätt att säga upp sig till utträde ur föreningsbanken. I stadgarna får föreskrivas att en uppsägning skall göras skriftligen och att uppsägningshandlingen skall vara försedd med medlemmens bevittnade namnunderskrift.

I stadgarna får även föreskrivas att uppsägning inte får göras förrän efter viss tid, högst två år, från inträdet. Tiden får utsträckas till högst fem år, om bankinspektionen medger det. Föreskrifter i stadgarna om att uppsägning får göras först efter en viss tid gäller inte i fall som avses i 7 kap. 15 § tredje stycket och 10 kap. 3 § andra stycket.

En medlem får uteslutas ur föreningsbanken på sådan grund som anges i stadgarna. Föreningsbanksstämman skall besluta om uteslutningen, om inte något annat föreskrivs i stadgarna.

5 § Avgång ur en föreningsbank sker, utom i fall som avses i 7 kap. 15 § tredje stycket och 10 kap. 3 § andra stycket, vid utgången av det räkenskapsår som slutar näst efter en månad eller den längre tid, högst sex månader, som har bestämts i stadgarna, sedan medlemmen har sagt upp sig till utträde eller uteslutits eller någon annan omständighet som föranlett avgången har inträffat.

En medlem som har uteslutits ur föreningsbanken förlorar genast sin rätt att delta i överläggningar och beslut om föreningsbankens angelägenheter.

6 § Styrelsen skall föra en medlemsförteckning. Förteckningen skall innehålla uppgift om

1. varje medlems namn och postadress,
2. det sammanlagda beloppet inbetalda medlemsinsatser enligt den se-

nast fastställda balansräkningen, samt

3. summorna av medlemsinsatsbelopp som efter utgången av det räkenskapsår balansräkningen avser har återbetalts eller högst skall återbetalas enligt 4 kap. 1 och 3 §§ och om tiden för återbetalningarna.

Medlemsförteckningen kan bestå av ett betryggande lösblads- eller kortsystem. Den kan också föras med automatisk databehandling eller på annat liknande sätt.

Medlemsförteckningen skall hållas tillgänglig hos föreningsbanken för var och en som vill ta del av den.

Varje medlem har rätt att på begäran få skriftlig uppgift av föreningsbanken om sitt medlemskap och om de insatser som han har betalt in.

4 kap. Återbetalning av medlemsinsatser

1 § När en medlem har avgått ur en föreningsbank har han rätt att sex månader efter avgången få ut sina inbetalda medlemsinsatser. Beloppet får dock inte överstiga vad som belöper på honom i förhållande till övriga medlemmar av föreningsbankens egna kapital enligt den balansräkning som hänför sig till tiden för avgången. Vid beräkningen av bankens egna kapital skall bortses från reservfonden, uppskrivningsfonden och förlagsinsatserna.

Den avgångne har vidare rätt att i samma ordning som övriga medlemmar få ut vad som belöper på honom av beslutad vinstutdelning.

Träder föreningsbanken in likvidation inom sex månader från avgången eller meddelas inom samma tid beslut om att försätta föreningsbanken i konkurs, skall den avgångnes rätt att få ut medlemsinsatser bedömas enligt grunderna för reglerna om skifte av föreningsbankens tillgångar.

En medlems rätt enligt första–tredje styckena kan begränsas i stadgarna. Detta gäller dock inte i sådana fall som avses i 7 kap. 15 § tredje stycket eller 10 kap. 3 § andra stycket.

2 § Om föreningsbanken försätts i konkurs på en ansökan som har gjorts inom ett år från en medlems avgång, är denne skyldig att betala tillbaka vad han har fått ut av sina medlemsinsatser i den mån det behövs för att föreningsbankens skulder skall kunna betalas.

3 § En medlem, som deltar i föreningsbanken med högre insatsbelopp än han är skyldig att delta med, har rätt att efter uppsägning få ut överskjutande belopp utan att avgå ur föreningsbanken. Beträffande uppsägningen samt medlemmens rätt att få ut det uppsagda beloppet och hans skyldighet att betala tillbaka vad han har fått ut tillämpas 1 och 2 §§ samt 3 kap. 4 § första stycket. Sexmånadersfristen enligt 1 § skall därvid räknas från utgången av det räkenskapsår som sedan uppsägningen har gjorts slutar näst efter en månad eller den längre tid, högst sex månader, som har bestämts i stadgarna. Härutöver gäller att sådant insatsbelopp får betalas ut endast om det kan ske med hänsyn till bestämmelserna om kapitaltäckning i 2 kap. 9 och 10 §§ bankrörelselagen (1987:000).

5 kap. Förlagsinsatser

1 § En central föreningsbank kan i stadgarna föreskriva att, utöver vad som följer av 2 kap. 4 § första stycket 5, kapital får tillskjutas genom särskilda insatser (förlagsinsatser) och att sådana insatser får tillskjutas även av andra än medlemmar.

Förlagsinsatser får tillskjutas med högst ett så stort belopp att summan av gjorda förlagsinsatser efter tillskottet uppgår till högst det belopp som svarar mot summan av andra då inbetalda insatser än förlagsinsatser i den centrala föreningsbanken och i anslutna lokala föreningsbanker.

2 § I stadgarna kan tas in föreskrifter om begränsningar i fråga om vem som har rätt att tillskjuta förlagsinsatser och genom överlåtelse förvärva de rättigheter som är förenade med förlagsinsatserna (förlagsandelar). För redan gjorda insatser får inte införas strängare begränsningar än vad som gällde när insatsen gjordes.

Förvärv av förlagsandelar i strid mot föreskrifter som avses i första stycket är ogiltiga.

3 § Om den centrala föreningsbanken upplöses och det vid upplösningen finns överskott, har innehavarna av förlagsandelar rätt att så långt överskottet räcker få förlagsinsatserna inlösta med belopp motsvarande insatsernas storlek, innan utbetalning sker för andra ändamål. Finns flera förlagsinsatser och förslår inte överskottet till full betalning av samtliga, har den centrala föreningsbanken rätt till tillskott från de anslutna lokala föreningsbankerna enligt 1 kap. 7 § andra stycket. Förslår inte överskottet till full betalning efter sådana tillskott skall överskottet fördelas på insatserna i förhållande till deras storlek.

4 § För varje förlagsinsats skall den centrala föreningsbanken utfärda ett förlagsandelsbevis. Beviset skall ställas till viss man, till innehavaren eller till viss man eller order och innehålla uppgift om

1. föreningsbankens firma,
2. nummer eller annan beteckning för beviset,
3. insatsens storlek,
4. den rätt till utdelning som insatsen medför,
5. det sätt på vilket utdelning skall utbetalas och inlösen ske,
6. föreskrifter som avses i 2 § första stycket, samt
7. erinran enligt 2 § andra stycket.

Förlagsandelsbeviset skall undertecknas av banken. Styrelseledamöters eller firmatecknarens namnteckning får återges genom tryckning eller på liknande sätt.

5 § I fråga om förlagsandelsbevis gäller, om ej annat följer av denna lag, i tillämpliga delar vad som föreskrivs i lagen (1936:81) om skuldebrev. Härvid jämställs bevis som har ställts till viss man med enkelt skuldebrev och bevis till innehavaren eller till viss man eller order med löpande skuldebrev. Den som innehar ett förlagsandelsbevis ställt till viss man eller order och som enligt den centrala föreningsbankens påskrift på beviset är ägare till förlagsandelen är likställd med den som enligt 13 § andra stycket samma lag förmodas äga rätt att göra skuldebrevet gällande. Påskrift på beviset skall göras endast om innehavaren styrker sitt förvärv av den förlagsandel som beviset avser.

6 § Styrelsen skall föra en förteckning över samtliga förlagsinsatser. Denna kan bestå av betryggande lösblads- eller kortsystem eller föras med automatisk databehandling eller på annat liknande sätt. Förteckningen skall innehålla uppgift om storleken på varje förlagsinsats, om tidpunkten för varje insats och om den rätt till utdelning som insatsen medför. Förteckningen skall hållas tillgänglig för var och en som vill ta del av den.

7 § Den som innehar en förlagsandel har rätt att få förlagsinsatsen inlöst tidigast efter fem år från tillskottet under förutsättning att han skriftligen säger upp beloppet minst två år i förväg.

Den centrala föreningsbanken får inlösa en förlagsinsats tidigast efter fem år från tillskottet under förutsättning att banken skriftligen säger upp beloppet minst sex månader i förväg.

Inlösen enligt denna paragraf sker till det belopp som utgör insatsens storlek enligt förlagsandelsbeviset. Beloppet får dock inte överstiga vad som av den centrala föreningsbankens och anslutna lokala föreningsbankers egna kapital enligt de senast fastställda balansräkningarna, utan anlitande av reservfond eller uppskrivningsfond, belöper på andelen i förhållande till övriga förlagsinsatser. Om den centrala föreningsbanken försätts i konkurs på en ansökan som görs inom ett år efter inlösen, skall vad som föreskrivs i 4 kap. 2 § beträffande återbetalning tillämpas i fråga om förlagsinsatsen.

6 kap. Föreningsbankens ledning

1 § En föreningsbank skall ha en styrelse med minst fem ledamöter. Styrelsen skall förvalta föreningsbankens angelägenheter i enlighet med vad som föreskrivs i denna lag och bankrörelselagen (1987:000).

Styrelsen väljs av föreningsbanksstämman, om det inte föreskrivs i stadgarna att en eller flera styrelseledamöter skall utses på annat sätt. Särskilda bestämmelser om att styrelseledamot kan utses av annan än stämman finns i 4 § och i lagen (1976:355) om styrelserepresentation för de anställda i bankinstitut och försäkringsbolag.

En styrelseledamots uppdrag gäller för den tid som anges i stadgarna. Uppdragstiden får inte omfatta mer än fyra räkenskapsår och skall bestämmas så att uppdraget upphör vid slutet av den ordinarie föreningsbanksstämma på vilken styrelseval förrättas.

Vad som sägs i denna lag och bankrörelselagen om styrelseledamöter skall i tillämpliga delar gälla även suppleanter.

2 § Ett uppdrag som styrelseledamot upphör i förtid, om ledamoten eller den som har utsett honom begär det. Anmälan om avgång skall göras hos styrelsen och, om en ledamot som inte är vald på föreningsbanksstämma vill avgå, även hos den som har tillsatt honom.

Om en styrelseledamots uppdrag upphör i förtid eller hinder enligt 3 § uppkommer för honom att vara styrelseledamot och det inte finns någon suppleant som kan inträda i hans ställe, skall övriga styrelseledamöter vidta åtgärder för att en ny styrelseledamot tillsätts för den återstående mandattiden. Sådana åtgärder behöver dock inte vidtas, om den förutvarande ledamoten var arbetstagarrepresentant som avses i lagen (1976:355) om styrelserepresentation för de anställda i bankinstitut och försäkringsbolag. Skall ledamoten väljas på föreningsbanksstämma, kan valet anstå till nästa ordinarie stämma på vilken styrelseval förrättas, om styrelsen är beslutför med kvarstående ledamöter och suppleanter och deras antal inte understiger fem.

Om en styrelseledamot som enligt stadgarna skall tillsättas i annan ordning än genom val av föreningsbanksstämman inte har utsetts, skall bankinspektionen förordna en ersättare på ansökan av en styrelseledamot, medlem, borgenär eller någon annan vars rätt kan vara beroende av att det finns någon som kan företräda banken.

3 § Styrelseledamöterna skall vara svenska medborgare och bosatta i

Sverige, om inte regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, bankinspektionen i särskilda fall tillåter annat. Den som är omyndig eller i konkurs kan inte vara styrelseledamot. Att detsamma gäller den som är underkastad näringsförbud följer av 6 § lagen (1986:436) om näringsförbud.

Styrelseledamöterna skall vara medlemmar i föreningsbanken, om inte stadgarna i särskilt angivna fall tillåter annat. Den som enligt lag är ställföreträdare för en medlem eller, om en juridisk person är medlem, den som är ledamot av styrelsen för den juridiska personen eller delägare i denna får dock vara styrelseledamot utan att vara medlem i föreningsbanken, även om stadgarna saknar föreskrift om det. Om det till en central föreningsbank finns anslutna lokala föreningsbanker, får den som är medlem i en av dessa vara styrelseledamot också i den centrala föreningsbanken.

Av styrelseledamöterna får högst en för varje påbörjat femtal vara anställd i en föreningsbank. Att arbetstagarrepresentanterna enligt lagen (1976:355) om styrelserepresentation för de anställda i bankinstitut och försäkringsbolag inte skall medräknas vid tillämpningen av detta stycke framgår av 8 § nämnda lag.

4 § I en central föreningsbank skall styrelsen utse en eller, om det behövs, flera verkställande direktörer att under styrelsens inseeende leda verksamheten i föreningsbanken. Styrelsen får även utse ställföreträdare för verkställande direktör. Om någon annan än styrelseledamot utses till verkställande direktör, skall han ingå som ledamot i styrelsen. Om någon annan än styrelseledamot eller styrelsesuppleant utses till ställföreträdare för verkställande direktör, skall han ingå som suppleant i styrelsen.

Vad som sägs i denna lag om verkställande direktör skall i tillämpliga delar gälla också för ställföreträdare för verkställande direktör.

5 § Styrelseledamot skall, när han tillträder sitt uppdrag, för införing i aktiebok anmäla sitt innehav av aktier i aktiebolag inom samma koncern som föreningsbanken, om det inte har skett dessförinnan. Förändringar i aktieinnehavet skall anmälas inom en månad.

Första stycket gäller inte, om anmälningsskyldighet föreligger enligt lagen (1985:571) om värdepappersmarknaden.

6 § Styrelsen får, med den inskränkning som följer av 7 §, uppdra åt verkställande direktör eller någon annan att ensam eller tillsammans med annan vidta sådana åtgärder som annars ankommer på styrelsens egen prövning. En person som har fått ett sådant uppdrag kallas delegat.

Delegation enligt första stycket får även ske till särskilda ledningsorgan för visst område (regionstyrelse) eller för ett eller flera bankkontor (kontorsstyrelse).

Styrelsen skall i en instruktion meddela föreskrifter om de befogenheter som skall tillkomma verkställande direktör och andra delegater. Instruktionen skall fastställas för ett år i sänder. Avser uppdraget att bevilja kredit, skall grunderna för kreditgivningen fastställas. Om det i en central föreningsbank har utsetts flera verkställande direktörer, skall instruktionen ange hur ledningen av föreningsbankens verksamhet skall fördelas mellan dem. Styrelsen skall så snart det kan ske sända en avskrift av instruktionen till bankinspektionen samt, när ändringar vidtagits i instruktionen, underrätta inspektionen om detta.

Uppdrag som avses i första stycket kan när som helst återkallas eller inskränkas. Även om styrelsen har lämnat delegatuppdrag får styrelsen själv avgöra ärenden av varje slag.

7 § Styrelsen får inte uppdra åt en enskild styrelseledamot eller annan att avgöra ärenden som är av principiell beskaffenhet eller i övrigt av större vikt.

Styrelsen får inte i något fall uppdra åt en enskild styrelseledamot eller annan att bevilja kredit till fysisk eller juridisk person som omfattas av bestämmelserna i 2 kap. 17 § bankrörelselagen (1987:000).

Utän hinder av andra stycket får styrelsen uppdra åt annan att inom fastställda gränser bevilja kredit i och för en rörelse som drivs av låntagaren.

Styrelsen får endast i enlighet med de föreskrifter som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, bankinspektionen utfärdar uppdra åt enskild styrelseledamot eller någon annan att ensam eller i förening med annan bevilja kredit till andra anställda och delegater än sådana som avses i andra stycket och till fysiska eller juridiska personer, vilka står i ett sådant förhållande till dem som anges i 2 kap. 17 § första stycket 6 och 7 bankrörelselagen.

Bestämmelserna i denna paragraf om kredit gäller även garantiförbindelse som föreningsbanken åtar sig.

8 § Verkställande direktör eller annan delegat som är anställd i en föreningsbank får inte vara styrelseledamot i sådana företag vars huvudsakliga verksamhet består i att förvalta eller driva handel med aktier eller som driver emissionsrörelse. I andra företag får de vara styrelseledamöter, om föreningsbankens styrelse i varje särskilt fall ger sitt tillstånd. Den som tillståndet avser får inte delta i styrelsens beslut i frågan.

9 § Om en föreningsbank har blivit moderförening, skall styrelsen meddela detta till dotterföretagets ledning. Dotterföretagets ledning skall lämna styrelsen för föreningsbanken de upplysningar som behövs för att bedöma koncernens ställning och resultatet av koncernens verksamhet.

10 § Inom styrelsen skall en av ledamöterna vara ordförande. Styrelsen skall välja ordförande om inte annat föreskrivs i stadgarna eller beslutas av föreningsbanksstämman. Styrelsen får även utse vice ordförande. Vid lika röstetal avgörs valet genom lottning.

Verkställande direktör eller annan anställd i föreningsbanken får inte vara ordförande eller vice ordförande.

11 § Ordföranden skall se till att sammanträden hålls när det behövs. På begäran av en styrelseledamot skall styrelsen sammankallas.

Vid styrelsens sammanträden skall det föras protokoll, som undertecknas eller justeras av ordföranden och den ledamot som styrelsen utser till det. Styrelseledamot har rätt att få avvikande mening antecknad till protokollet. Protokollen skall föras i nummerföljd och förvaras på betryggande sätt.

12 § Styrelsen är beslutförför, om mer än hälften av hela antalet styrelseledamöter eller det högre antal som föreskrivs i stadgarna är närvarande. Beslut i ett ärende får dock inte fattas, om inte såvitt möjligt samtliga styrelseledamöter fått tillfälle att delta i ärendets behandling och erhållit tillfredsställande underlag för att avgöra ärendet. Om en styrelseledamot inte kan komma och det finns en suppleant, som skall träda in i hans ställe, skall suppleanten beredas tillfälle till det.

Om inte stadgarna föreskriver särskild röstmajoritet, gäller som styrelsens beslut den mening för vilken mer än hälften av de närvarande röstar

eller, vid lika röstetal, den mening som ordföranden biträder. Är styrelsen inte fulltalig, skall de som röstar för beslutet dock utgöra mer än en tredjedel av hela antalet styrelseledamöter, om inte annat föreskrivs i stadgarna.

Handlingar som enligt denna lag eller bankrörelselagen (1987:000) skall undertecknas av styrelsen skall skrivas under av minst hälften av hela antalet styrelseledamöter.

13 § En styrelseledamot eller en delegat får inte handlägga frågor om avtal mellan honom och föreningsbanken. Han får inte heller handlägga frågor om avtal mellan föreningsbanken och tredje man, om han i frågan har ett väsentligt intresse som kan strida mot föreningsbankens. Han får inte heller delta i beslut om avtal mellan föreningsbanken och tredje man, som han ensam eller tillsammans med annan får företräda. Med avtal jämställs rättegång eller annan talan.

14 § Styrelsen företräder föreningsbanken och tecknar dess firma.

Styrelsen kan bemyndiga en styrelseledamot eller annan att företräda föreningsbanken och teckna dess firma, om inte ett förbud mot sådant bemyndigande har tagits in i stadgarna. I fråga om den som inte är styrelseledamot gäller vad som sägs i 3 § första och andra styckena och 13 § om styrelseledamot.

Rätten att teckna föreningsbankens firma får utövas endast av två eller flera personer i förening. Ingen annan inskränkning får registreras.

Styrelsen kan när som helst återkalla ett bemyndigande som avses i andra stycket.

15 § Styrelsen eller annan ställföreträdare för föreningsbanken får inte företa rättshandling eller annan åtgärd som är ägnad att bereda otillbörlig fördel åt en medlem eller någon annan till nackdel för föreningsbanken eller annan medlem.

En ställföreträdare får inte följa sådana föreskrifter av föreningsbanksstämman eller annat föreningsorgan som inte är gällande därför att de står i strid med denna lag, bankrörelselagen (1987:000) eller stadgarna.

16 § Har en ställföreträdare överskridit sin befogenhet när han företog en rättshandling för föreningsbanken, gäller inte rättshandlingen mot föreningsbanken, om den mot vilken rättshandlingen företogs insåg eller borde ha insett att befogenheten överskreds.

17 § För registrering skall föreningsbanken anmäla vem som har utsetts till styrelseledamot, suppleant eller firmatecknare samt deras postadress och personnummer. För registrering skall även anmälas av vilka och hur föreningsbankens firma tecknas.

Anmälan görs första gången när föreningsbanken enligt 2 kap. 5 § anmäls för registrering och därefter genast efter det att en ändring har inträffat i ett förhållande som har anmälts eller skall anmälas för registrering enligt första stycket. Rätt att göra anmälan tillkommer även den som anmälningen gäller.

Om föreningsbankens postadress ändras, skall föreningsbanken genast anmäla det för registrering.

7 kap. Föreningsbanksstämma

1 § Föreningsmedlemmarnas rätt att besluta i föreningsbankens angelägenheter utövas vid föreningsbanksstämman.

Varje medlem har en röst, om inte annat anges i stadgarna.

Av 12 § framgår att föreningsbanksstämmans befogenheter kan helt eller delvis överlämnas åt särskilt valda fullmäktige.

2 § En medlems rätt vid föreningsbanksstämman utövas av medlemmen personligen eller den som är medlemmens ställföreträdare enligt lag eller genom ombud med skriftlig, dagtecknad fullmakt. Fullmakten gäller högst ett år från utfärdandet. Ingen får som ombud företräda mer än en medlem, om inte annat anges i stadgarna.

En medlem får vid föreningsbanksstämman medföra högst ett biträde.

3 § En medlem får inte själv eller genom ombud rösta i fråga om

1. talan mot honom,

2. hans befrielse från skadeståndsansvar eller annan förpliktelse gentemot föreningsbanken, eller

3. talan eller befrielse som avses i 1 eller 2 beträffande annan, om medlemmen i frågan har ett väsentligt intresse som kan strida mot föreningsbankens.

Bestämmelserna i första stycket om medlem gäller även ombud för medlem.

4 § Föreningsbanksstämman skall hållas på den ort inom föreningsbankens område som styrelsen bestämmer. Om utomordentliga omständigheter föranleder det, får stämman hållas utanför verksamhetsområdet.

5 § Ordinarie föreningsbanksstämma skall hållas inom fem månader efter utgången av varje räkenskapsår. Vid sådan stämma skall styrelsen lägga fram årsredovisningen och revisionsberättelsen samt, i en föreningsbank som är moderförening, koncernredovisningen och koncernrevisionsberättelsen.

Vid stämman skall beslut fattas

1. om fastställelse av resultaträkningen och balansräkningen samt, i föreningsbank som är moderförening, koncernresultaträkningen och koncernbalansräkningen,

2. om dispositioner beträffande vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen,

3. om ansvarsfrihet för styrelseledamöterna, samt

4. i andra ärenden som ankommer på stämman enligt denna lag, bankrörelselagen (1987:000) eller stadgarna.

Beslut i en fråga som avses i andra stycket 1–3 skall dock skjutas upp till en fortsatt stämma, om majoriteten eller en minoritet som består av minst en tiondel av samtliga röstberättigade begär det. I en central föreningsbank med anslutna lokala föreningsbanker krävs dock att röstberättigade med minst en tiondel av rösterna begär att beslutet skjuts upp. Den fortsatta stämman skall hållas minst en och högst två månader därefter. Något ytterligare uppskov är inte tillåtet.

Om skyldighet att sända in vissa handlingar till bankinspektionen finns det bestämmelser i 7 kap. 6 § bankrörelselagen.

6 § Extra föreningsbanksstämma skall hållas när styrelsen finner skäl till det. Sådan stämma skall även hållas när det för uppgivet ändamål skriftligen begärs av flertalet av revisorerna eller av minst en tiondel av samtliga röstberättigade eller det mindre antal som kan vara bestämt i stadgarna. I en lokal föreningsbank får den centrala föreningsbank till vilken den lokala föreningsbanken är ansluten begära att en extra föreningsbanksstämma

skall hållas. Kallelse skall utfärdas inom fjorton dagar från den dag då begäran kom in till föreningsbanken.

NU 1986/87:36
Bilaga 4

7 § En medlem har rätt att få ett ärende behandlat vid en föreningsbanksstämma, om han begär det i den ordning och inom den tid som kan vara bestämd i stadgarna. Saknar stadgarna sådana bestämmelser, skall medlemmen skriftligen framställa sin begäran hos styrelsen i så god tid att ärendet kan tas upp i kallelsen till stämman. Den som har uteslutits ur föreningsbanken har inte rätt att få ärende behandlat vid stämman, även om han ännu inte har avgått ur föreningsbanken.

8 § Styrelsen kallar till föreningsbanksstämma. Kallelsen får utfärdas tidigast fyra veckor före stämman. Om inte stadgarna föreskriver längre tid skall kallelsen utfärdas senast två veckor före ordinarie och senast en vecka före extra stämma. Om stämman skjuts upp till en dag som infaller senare än fyra veckor efter det att stämman har inletts, skall kallelse utfärdas till den fortsatta stämman. Om det enligt denna lag eller stadgarna krävs för att ett föreningsbanksstämmobeslut skall bli giltigt att det fattas på två stämmor, får kallelse till den senare stämman inte utfärdas innan den första stämman har hållits. I en sådan kallelse skall anges vilket beslut den första stämman har fattat.

Kallelse skall ske enligt stadgarna. Skriftlig kallelse skall dock alltid sändas till varje medlem vars postadress är känd för föreningsbanken, om

1. ordinarie föreningsbanksstämma skall hållas på annan tid än som föreskrivs i stadgarna, eller

2. föreningsbanksstämma skall behandla fråga om

a) sådan ändring av stadgarna som avses i 15 § första eller andra stycket,

b) föreningsbankens försättande i likvidation, eller

c) föreningsbankens uppgående i en annan föreningsbank genom fusion.

I kallelsen skall tydligt anges de ärenden som skall förekomma på stämman. Om stämman skall behandla ett ärende om föreningsbankens uppgående i en annan föreningsbank genom fusion eller ett ärende om föreningsbankens försättande i likvidation, skall förslaget och grunden för detta anges i kallelsen. Om ett ärende avser ändring av stadgarna, skall det huvudsakliga innehållet av förslaget till ändringen anges i kallelsen. Ett fullständigt förslag till stadgeändringen skall efter det att kallelse har utfärdats hållas tillgängligt för medlemmarna hos föreningsbanken och genast sändas till medlemmar som begär det och uppger sin postadress.

Under minst en vecka före den stämma som avses i 5 § skall redovisningshandlingarna och revisionsberättelsen samt, i föreningsbank som är moderförening, koncernredovisningshandlingarna och koncernrevisionsberättelsen eller avskrifter av dessa hållas tillgängliga för medlemmarna och innehavarna av förlagsandelar hos föreningsbanken och genast sändas till medlemmar och innehavare av förlagsandel som begär det och uppger sin postadress.

9 § Om bestämmelser i denna lag, bankrörelselagen (1987:000) eller stadgarna rörande kallelse till föreningsbanksstämma eller tillhandahållande av handlingar har åsidosatts i ett ärende, får stämman inte besluta i ärendet utan samtycke av alla medlemmar som berörs av felet. Stämman får dock även utan sådant samtycke avgöra ett ärende som inte har tagits upp i kallelsen, om ärendet enligt stadgarna skall förekomma på stämman eller omedelbart föranleds av ett annat ärende som skall avgöras. Den får också besluta att extra föreningsbanksstämma skall sammankallas för behandling av ärendet.

10 § Föreningsbanksstämman öppnas av styrelsens ordförande eller av den som styrelsen har utsett. Ordförande vid stämman utses av denna. I stadgarna kan dock bestämmas vem som skall öppna stämman och vara ordförande vid denna.

Stämmans ordförande skall, om det behövs, upprätta en förteckning över närvarande medlemmar, ombud och biträden (röstlängd). Uppgift om medlemmarnas rösträtt skall lämnas i röstlängden, om det förekommer olika rösträtt bland medlemmarna. Sedan röstlängden har godkänts av stämman, skall den tillämpas till dess att stämman beslutar om ändring. Uppskjuts stämman till en senare dag än nästföljande vardag, skall en ny röstlängd upprättas om det behövs.

Ordföranden skall sörja för att det förs protokoll vid stämman. I fråga om protokollets innehåll gäller

1. att röstlängden skall tas in i eller fogas som bilaga till protokollet,
2. att stämmans beslut skall föras in i protokollet, samt
3. om röstning har skett, att resultatet skall anges i protokollet.

Protokollet skall undertecknas av ordföranden och minst en justeringsman som utses av stämman. Senast tre veckor efter stämman skall det justerade protokollet hållas tillgängligt hos föreningsbanken för medlemmarna och innehavarna av förlagsandelar. Protokollen skall förvaras på betryggande sätt.

11 § Styrelsen skall, om en medlem begär det och styrelsen finner att det kan ske utan väsentlig nackdel för föreningsbanken eller nämnvärd olägenhet för enskild, på föreningsbanksstämman lämna upplysningar om förhållanden, som kan inverka på bedömandet av föreningsbankens årsredovisning och dess ställning i övrigt eller av ett ärende på stämman. Ingår föreningsbanken i en koncern avser upplysningsplikten även föreningsbankens förhållande till andra koncernföretag samt, om föreningsbanken är moderförening, koncernredovisningen liksom sådana förhållanden som kan inverka på bedömningen av dotterföretagens ställning.

Kan en begärd upplysning lämnas endast med stöd av uppgifter som inte är tillgängliga på stämman, skall upplysningen inom två veckor därefter hållas skriftligen tillgänglig för medlemmarna hos föreningsbanken samt sändas till de medlemmar som har begärt upplysningen.

Finner styrelsen att en begärd upplysning inte kan lämnas till medlemmarna utan väsentlig nackdel för föreningsbanken eller nämnvärd olägenhet för enskild, skall upplysningen i stället på medlemmens begäran lämnas till föreningsbankens revisorer inom två veckor efter stämman. Revisorerna skall inom en månad efter stämman till styrelsen skriftligen yttra sig huruvida den begärda upplysningen har lämnats till dem samt huruvida upplysningen enligt deras mening borde ha föranlett ändring i revisionsberättelsen eller, beträffande föreningsbank som är moderförening, i koncernrevisionsberättelsen, liksom huruvida upplysningen i övrigt ger anledning till erinran. Om så är fallet, skall ändringen eller erinringen anges i yttrandet. Styrelsen skall hålla revisorernas yttrande tillgängligt hos föreningsbanken för medlemmarna samt sända det i avskrift till de medlemmar som har begärt upplysningen.

12 § I stadgarna får bestämmas att föreningsbanksstämmans befogenheter skall helt eller delvis utövas av särskilt valda fullmäktige.

En fullmäktig får inte väljas för längre mandatperiod än tre år. Till fullmäktig får utses endast medlem i föreningsbanken eller någon som utan att vara medlem enligt 6 kap. 3 § andra stycket ändå kan väljas till styrelseledamot.

Ett fullmäktigsammanträde anses som en föreningsbanksstämma. I fråga om fullmäktig gäller bestämmelserna i 1–11 §§ om föreningsbanksmedlem. Dock får en fullmäktig inte rösta genom ombud.

Angående beslut av fullmäktige i ärenden som avses i 15 § eller i 10 kap. 3 § skall medlemmarna underrättas på det sätt som stadgarna föreskriver.

Även om fullmäktige har utsetts, har föreningsbanksmedlemmarna sådan rätt som avses i 7 §, 8 § fjärde stycket och 10 § fjärde stycket andra meningen.

13 § Föreningsbanksstämmans beslut utgörs av den mening som har fått mer än hälften av de avgivna rösterna eller, vid lika röstetal, den mening som ordföranden biträder. Vid val anses den vald som fått de flesta rösterna. Vid lika röstetal avgörs valet genom lottning, om inte annat beslutas av stämman innan valet förrättas.

Första stycket gäller inte, om annat följer av denna lag, bankrörelselagen (1986:000) eller stadgarna. Beträffande beslut som avses i 14 och 15 §§ kan dock i stadgarna endast föreskrivas villkor som går längre än som anges i dessa paragrafer.

14 § Beslut att ändra stadgarna fattas av föreningsbanksstämman. Beslutet är giltigt om samtliga röstberättigade har förenat sig om det. Beslutet är även giltigt, om det har fattats på två på varandra följande föreningsbanksstämmor och på den senare stämman biträts av minst två tredjedelar av de röstande eller den större majoritet som krävs enligt 15 §.

15 § Ett beslut om sådan ändring av stadgarna som innebär att en medlems förpliktelse att erlagga insatser till föreningsbanken ökas eller att hans rätt till årsvinst inskränks är giltigt, om beslutet på den senare stämman enligt 14 § biträts av minst tre fjärdedelar av de röstande.

Ett beslut om sådan ändring av stadgarna som innebär att en medlems rätt till föreningsbankens behållna tillgångar vid dess upplösning inskränks är giltigt, om beslutet på den senare stämman enligt 14 § biträts av samtliga röstande. Detsamma gäller, om ändringen innebär en inskränkning i en medlems rätt att återfå insats enligt 4 kap. 1 eller 3 § eller innebär att en medlems utträde ur föreningsbanken försvåras och ändringen skall gälla även dem som var medlemmar i föreningsbanken när frågan avgjordes.

Ett beslut om ändring av stadgarna i de hänseenden som avses i första och andra styckena får inte tillämpas mot en medlem som inte har samtyckt till ändringen och som säger upp sig till utträde ur föreningsbanken inom en månad från det att slutligt beslut fattades eller, om beslutet fattades av fullmäktige, från det medlemmen underrättades om beslutet. I ett sådant fall får medlemmen, oavsett vad stadgarna föreskriver, utträda ur föreningsbanken vid den utgång av ett räkenskapsår som infaller näst efter en månad efter uppsägningen. Vid utträdet har medlemmen den rätt som enligt 4 kap. 1 § första och andra styckena tillkommer en avgående medlem.

16 § Ett beslut om ändring av stadgarna skall genast anmälas för registrering sedan ändringen har stadfästs. Beslutet får inte verkställas förrän registrering har skett.

Beslut som innebär nedsättning av medlemsinsatsernas belopp eller annan lindring av medlemmarnas insatsskyldighet enligt stadgarna får inte verkställas förrän ett år efter registreringen.

17 § Föreningsbanksstämman får inte fatta beslut som är ägnade att ge

18 § Om ett beslut av föreningsbanksstämman inte har kommit till i behörig ordning eller i övrigt strider mot denna lag, bankrörelselagen (1986:000) eller stadgarna, kan talan mot föreningsbanken om att beslutet skall upphävas eller ändras föras av medlem, innehavare av förlagsandelar, styrelsen eller styrelseledamot.

Talan skall väckas inom tre månader från dagen för beslutet. Väcks inte talan inom denna tid, är rätten till talan förlorad.

Talan får väckas senare än vad som sägs i andra stycket när

1. beslutet är sådant att det inte lagligen kan fattas ens med alla medlemmars samtycke,

2. samtycke till beslutet krävs av alla eller vissa medlemmar och sådant samtycke inte har getts, eller

3. kallelse till stämman inte har skett eller de bestämmelser om kallelse som gäller för föreningsbanken har eftersatts i något väsentligt avseende.

En dom varigenom föreningsbanksstämans beslut upphävs eller ändras gäller även för de medlemmar och innehavare av förlagsandelar som inte har fört talan. Rätten kan ändra föreningsbanksstämans beslut endast om det kan fastställas vilket innehåll beslutet rätteligen borde ha haft. Är föreningsbanksstämans beslut sådant som enligt denna lag eller bankrörelselagen skall anmälas för registrering, skall rätten underrätta bankinspektionen för registrering, om beslutet har upphävts eller ändrats genom en dom som har vunnit laga kraft eller rätten genom beslut under rättegången har förordnat att föreningsbanksstämans beslut inte får verkställas.

19 § Om styrelsen vill väcka talan mot föreningsbanken, skall styrelsen sammankalla en föreningsbanksstämma för val av ställföreträdare att föra föreningsbankens talan i tvisten. Stämning delges med den valde ställföreträdaren.

Ett förbehåll i stadgarna att tvister mellan föreningsbanken och styrelsen, styrelseledamot, likvidator, medlem, innehavare av förlagsandel eller röstberättigad som inte är medlem skall hänskjutas till skiljemän, har samma verkan som ett skiljeavtal. Om styrelsen begär skiljemannaförfarande mot föreningsbanken, tillämpas första stycket. Är det fråga om en klandertalan av styrelsen mot föreningsbanksstämans beslut är rätten till talan inte förlorad enligt 18 § andra stycket, om styrelsen inom den klandertid som anges där har kallat till föreningsbanksstämma enligt första stycket.

8 kap. Överskottsutdelning och annan användning av föreningsbankens egendom

1 § Föreningsbankens medel får betalas ut till medlemmarna endast i form av överskottsutdelning, återbetalning av medlemsinsatser enligt 4 kap., utbetalning vid nedsättning av medlemsinsatsernas belopp och utskiftning vid föreningsbankens likvidation.

Med överskottsutdelning avses i denna lag

1. gottgörelse i form av återbäringar eller liknande som grundas på rörelsens resultat utan att ha räknats in i redovisade årsresultat, och

2. utdelningar från redovisade årsresultat i form av medlemsåterbäring eller på annat sätt (vinstutdelning).

Att stadgarna skall innehålla bestämmelser om användningen av behållna tillgångar vid föreningsbankens likvidation följer av 2 kap. 4 §.

2 § Vinstutdelning får inte överstiga vad som i den fastställda balansräkningen och, i fråga om föreningsbank som är moderförening, i den fastställda koncernbalansräkningen för det senaste räkenskapsåret redovisas som föreningsbankens eller koncernens fria egna kapital med avdrag för

1. det belopp som enligt lag eller stadgarna skall avsättas till bundet eget kapital eller, i fråga om föreningsbank som är moderförening, det belopp som av det fria egna kapitalet i koncernen enligt årsredovisningarna för före tag inom denna skall föras över till det bundna egna kapitalet, och

2. belopp som annars enligt stadgarna skall användas för något annat ändamål än utdelning till medlemmarna.

Vinstutdelning som beräknas på annat sätt än i förhållande till den omfattning i vilken medlemmarna har deltagit i föreningsbankens verksamhet eller i övrigt tagit denna i anspråk, får fastställas till högst en ränta för år på inbetalda medlemsinsatser som motsvarar det av riksbanken fastställda diskonto som gällde vid räkenskapsårets utgång med tillägg av tre procentenheter.

3 § Gottgörelser som avses i 1 § andra stycket 1 får inte lämnas i vidare mån än att föreskriven avsättning kan ske till reservfonden.

Överskottsutdelning får inte ske med så stort belopp att utdelningen med hänsyn till föreningsbankens eller koncernens konsolideringsbehov, likviditet eller ställning i övrigt står i strid med god affärssed.

4 § Gottgörelser och sådan vinstutdelning som beräknas i förhållande till den omfattning i vilken någon har deltagit i föreningsbankens verksamhet eller i övrigt tagit denna i anspråk får lämnas även till andra än medlemmar.

Även vinstutdelning av det slag som avses i 2 § andra stycket får lämnas till innehavare av förlagsandelar. Därvid gäller inte den begränsning i fråga om utdelningens höjd som anges där.

5 § Föreningsbanksstämman fattar beslut om överskottsutdelning. Den får uppdra åt styrelsen att fatta beslut om gottgörelser. Stämman får inte besluta om utdelning av större belopp än styrelsen har föreslagit eller godkänt.

6 § Till reservfonden skall avsättas minst tjugofem procent av den del av föreningsbankens nettovinst för året som inte går åt för att täcka en balanserad förlust. Vid avsättning till reservfonden skall till nettovinsten räknas även gottgörelser. Uppgår reservfonden till minst tio procent av föreningsbankens utlåning vid utgången av det närmast föregående räkenskapsåret, behöver sådan avsättning till reservfond som avses i detta stycke inte ske.

Till reservfonden skall vidare avsättas det belopp som

1. medlem vid avgång ur föreningsbanken inte får tillbaka av sina insatser,

2. förlagsandelsinnehavare inte får ut vid inlösen av en förlagsinsats,

3. enligt stadgarna skall avsättas till reservfonden,

4. enligt beslut av föreningsbanksstämman i övrigt skall föras över från det i balansräkningen redovisade fria egna kapitalet till reservfonden.

Reservfonden får enligt beslut av föreningsbanksstämman sättas ned endast för att täcka sådan förlust enligt den fastställda balansräkningen som inte kan täckas av fritt eget kapital.

7 § Sker utbetalning till en medlem eller någon annan i strid mot denna lag, skall mottagaren betala tillbaka vad han erhållit med ränta beräknad enligt 5 § räntelagen (1975:635) från det att utbetalningen erhållits intill dess att högre ränta skall betalas enligt 6 § räntelagen till följd av 3 eller 4 § samma lag. Detta gäller dock inte om mottagaren hade skälig anledning att anta att utbetalningen utgjorde laglig överskottsutdelning.

För den brist som uppkommer vid återbetalningen ansvarar enligt 5 kap. 1–4 §§ bankrörelselagen (1987:000) de som medverkat till att besluta om eller verkställa utbetalningen eller till att upprätta eller fastställa en oriktig balansräkning som legat till grund för beslutet.

8 § Föreningsbanksstämman får besluta om gåvor till allmännyttiga eller därmed jämförliga ändamål, om det med hänsyn till ändamålet, föreningsbankens ställning och omständigheterna i övrigt kan anses skäligt. Styrelsen får för sådana ändamål endast använda tillgångar som med hänsyn till föreningsbankens ställning är av ringa betydelse.

9 kap. Likvidation och upplösning

Frivillig likvidation

1 § Föreningsbanksstämman kan besluta att föreningsbanken skall träda i likvidation.

Ett beslut om likvidation är giltigt endast om samtliga röstberättigade förenat sig om beslutet eller detta har fattats på två på varandra följande stämmor och på den senare stämman biträts av minst två tredjedelar av de röstande. Längre gående villkor för att beslutet skall bli giltigt får föreskrivas i stadgarna. Likvidationen inträder omedelbart eller den senare dag som stämman beslutar.

Ett beslut om likvidation kan dock alltid fattas med enkel majoritet, om det gäller ett beslut enligt 19 § andra stycket eller om det föreligger grund för tvångslikvidation enligt 2 eller 4 §. Vid lika röstetal utgörs stämmans beslut av den mening som ordföranden biträder. Ett beslut om likvidation enligt detta stycke har omedelbar verkan.

Tvångslikvidation

2 § Om antalet medlemmar går ned under det lägsta antal som föreskrivs i 2 kap. 1 §, skall styrelsen snarast möjligt till föreningsbanksstämman hänskjuta frågan huruvida föreningsbanken skall träda i likvidation. Inträder inte ett tillräckligt antal medlemmar inom tre månader efter det att antalet gått ned under det föreskrivna lägsta antalet, skall styrelsen, om inte stämman beslutar att föreningsbanken skall träda i likvidation, hos rätten ansöka att föreningsbanken försätts i likvidation. En sådan ansökan kan även göras av en styrelseledamot, en revisor, en medlem eller en innehavare av förlagsandel. En anmälan till rätten om samma förhållanden kan även göras av bankinspektionen.

Görs ansökan eller anmälan enligt första stycket, förordnar rätten att föreningsbanken skall träda i likvidation, om det inte under ärendets handläggning i första instans styrks att det föreskrivna lägsta medlemsantalet har uppnåtts.

3 § Om styrelseledamöterna underlåter att fullgöra vad som åligger dem enligt 2 § första stycket, svarar de och andra som med vetskap om denna

underlåtenhet handlar på föreningsbankens vägnar solidariskt för de förpliktelse som uppkommer för föreningsbanken. Ett sådant ansvar inträder även för sådana medlemmar som, när likvidationsplikt föreligger enligt 2 § första stycket, med vetskap om likvidationsplikten deltar i beslut att fortsätta föreningsbankens verksamhet. Ansvarighet enligt denna paragraf gäller dock inte för förpliktelser som uppkommer sedan likvidationsfrågan har hänskjutits till rättens prövning eller sedan ett tillräckligt antal medlemmar har inträtt efter den i 2 § första stycket angivna tiden.

4 § Rätten skall förordna att föreningsbanken skall träda i likvidation, om

1. rörelsen inte öppnats inom ett år från föreningsbankens bildande,
2. regeringen har förklarat en central föreningsbanks oktroj förverkad,
3. en lokal föreningsbank inte är ansluten till en central föreningsbank eller den centrala föreningsbank till vilken den är ansluten har trätt i likvidation eller försatts i konkurs, eller
4. föreningsbanken efter en konkurs som avslutats med överskott inte inom föreskriven tid har fattat beslut om likvidation enligt 19 § andra stycket.

Beslut om likvidation skall dock inte meddelas, om det styrks att likvidationsgrunden har upphört under ärendets handläggning i första instans.

Fråga om likvidation enligt första stycket prövas på anmälan av bankinspektionen eller på ansökan av styrelsen, styrelseledamot, medlem eller innehavare av förlagsandel. I det fall som avses i första stycket 4 prövas frågan även på ansökan av borgenär eller av annan vars rätt kan vara beroende av att det finns någon som kan företräda föreningsbanken.

Förfarandet hos rätten

5 § Görs ansökan eller anmälan som avses i 2 eller 4 §, skall rätten genast kalla föreningsbanken, bankinspektionen samt de medlemmar och borgenärer som vill yttra sig i ärendet att inställa sig för rätten på en bestämd dag, då frågan om skyldighet för föreningsbanken att träda i likvidation skall prövas. Kallelsen skall delges föreningsbanken, om det kan ske på annat sätt än enligt 15–17 §§ delgivningslagen (1970:428). Kallelsen skall kungöras genom rättens försorg i Post- och Inrikes Tidningar minst två och högst fyra månader före inställelsedagen.

6 § Har sökanden haft kostnader för delgivning eller kungörelse samt för expeditioner i ett ärende enligt 2 eller 4 §, skall kostnaderna betalas av föreningsbankens medel, om föreningsbanken förpliktas träda i likvidation eller om rätten i annat fall finner det skäligt. När anmälan har gjorts av bankinspektionen skall dessa kostnader betalas av föreningsbanken.

Genomförandet av likvidationen

7 § Föreningsbanksstämman eller den domstol som beslutar att föreningsbanken skall träda i likvidation skall genast anmäla beslutet till bankinspektionen för registrering. Bankinspektionen skall därvid utan dröjsmål utse två eller flera likvidatorer. Likvidatorerna träder i styrelsens ställe och har till uppgift att genomföra likvidationen.

8 § Bestämmelserna i denna lag och bankrörelselagen (1987:000) om styrelse och styrelseledamöter skall tillämpas på likvidatorerna, i den mån

inte annat följer av detta kapitel.

Ett uppdrag att vara revisor upphör inte genom att föreningsbanken träder i likvidation. Bestämmelserna om revision i 3 kap. bankrörelselagen (1986:000) skall tillämpas under likvidationen. Revisionsberättelsen skall innehålla ett uttalande huruvida enligt revisorernas mening likvidationen onödigt fördröjs.

9 § I fråga om föreningsbanksstämma under likvidation skall bestämmelserna i denna lag och bankrörelselagen (1987:000) om föreningsbanksstämma tillämpas, i den mån inte annat följer av detta kapitel.

10 § När föreningsbanken har trätt i likvidation skall styrelsen genast avge en redovisning för sin förvaltning av föreningsbankens angelägenheter under den tid för vilken redovisningshandlingar inte förut har lagts fram på föreningsbanksstämma. Redovisningen skall läggas fram på stämman så snart det kan ske. Bestämmelserna om årsredovisning och revisionsberättelse skall tillämpas.

Om tiden även omfattar det föregående räkenskapsåret, skall en särskild redovisning avges för detta år. I en föreningsbank som är moderförening skall denna särskilda redovisning även omfatta koncernredovisning.

11 § Likvidatorerna skall ansöka om kallelse på föreningsbankens okända borgenärer.

12 § Likvidatorerna skall så snart det kan ske genom försäljning på offentlig auktion eller på annat lämpligt sätt förvandla föreningsbankens egendom till pengar, i den mån det behövs för likvidationen, samt betala föreningsbankens skulder. Föreningsbankens rörelse får fortsättas, om det behövs för en ändamålsenlig avveckling eller för att de anställda skall få skäligt rådrum för att skaffa sig nya anställningar.

13 § Likvidatorerna skall för varje räkenskapsår avge en årsredovisning, som skall läggas fram på den ordinarie föreningsbanksstämman för godkännande. I fråga om likvidatorernas redovisning och dess behandling på stämman tillämpas inte 7 kap. 5 § andra stycket 1 och 2 denna lag samt 4 kap. 9 § andra stycket 3 och tredje–femte styckena och 10 och 11 §§ bankrörelselagen (1987:000).

I balansräkningen tas det egna kapitalet upp i en post, varvid insatskapitalet anges inom linjen och i förekommande fall delas upp på medlemsinsatskapital och förlagsinsatskapital.

Ingen tillgång får tas upp till ett högre värde än den beräknas inbringa efter avdrag för försäljningskostnaderna. Om en tillgång kan beräknas inbringa ett väsentligt högre belopp än det värde som har tagits upp i balansräkningen eller om för en skuld eller en likvidationskostnad kan beräknas åtgå ett belopp som väsentligt avviker från den redovisade skulden, skall vid tillgångs- eller skuldposten det beräknade beloppet anges inom linjen.

14 § När den i kallelsen på okända borgenärer bestämda anmälningstiden har gått ut och alla kända skulder blivit betalda, skall likvidatorerna skifta föreningsbankens behållna tillgångar. Om något skuldbelopp är tvistigt eller inte förfallet till betalning eller av annan orsak inte kan betalas, skall så mycket av föreningsbankens medel som kan behövas för denna betalning behållas och återstoden skiftas.

I en lokal föreningsbank får till medlemmarna, utöver av dem betalda

insatser, betalas ut medel endast i den mån det kan ske med hänsyn till bestämmelserna i 2 kap. 9 och 10 §§ bankrörelselagen (1987:000). De medel som sålunda inte får betalas ut skall föras till den centrala föreningsbankens reservfond.

De medlemmar eller innehavare av förlagsandelar som vill klandra skiftet skall väcka talan mot föreningsbanken senast tre månader efter det att slutredovisningen lades fram på föreningsbanksstämman.

Om en medlem eller innehavare av en förlagsandel inte inom fem år efter det att slutredovisning lades fram på föreningsbanksstämman har anmält sig för att lyfta vad han har erhållit vid skiftet, har han förlorat sin rätt till detta. Om medlen är ringa i förhållande till de skiftade tillgångarna, kan rätten på anmälan av likvidatorerna förordna att medlen skall tillfalla allmänna arvsfonden. I annat fall skall 17 § tillämpas.

15 § När likvidatorerna har fullgjort sitt uppdrag, skall de så snart det kan ske avge en slutredovisning för sin förvaltning genom en förvaltningsberättelse som avser likvidationen i dess helhet. Berättelsen skall även innehålla en redogörelse för skiftet. Till berättelsen skall fogas redovisningshandlingar för hela likvidationstiden. Berättelsen och redovisningshandlingarna skall lämnas till revisorerna. Dessa skall inom en månad därefter avge en revisionsberättelse över slutredovisningen och förvaltningen under likvidationen.

Efter det att revisionsberättelsen har lämnats till likvidatorerna skall dessa genast kalla medlemmarna till en föreningsbanksstämma för granskning av slutredovisningen. Slutredovisningen med bifogade redovisningshandlingar och revisionsberättelsen skall hållas tillgängliga och sändas till medlemmar och innehavare av förlagsandelar enligt bestämmelserna i 7 kap. 8 § fjärde stycket samt läggas fram på stämman. Föreskrifterna i 7 kap. 5 § andra stycket 3 och tredje stycket om beslut på föreningsbanksstämma om ansvarsfrihet för styrelseledamöterna skall tillämpas på likvidatorerna. Om skyldighet att sända in de nämnda handlingarna till bankinspektionen finns bestämmelser i 7 kap. 6 § bankrörelselagen (1987:000).

16 § När likvidatorerna har lagt fram slutredovisningen är föreningsbanken upplöst. Detta skall genast anmälas för registrering.

En tiondel av samtliga röstberättigade kan dock begära hos likvidatorerna att en föreningsbanksstämma kallas in för att behandla en fråga om talan skall väckas enligt 5 kap. 7 § bankrörelselagen (1987:000).

17 § Om det efter föreningsbankens upplösning enligt 16 § visar sig att den har tillgångar eller om talan väcks mot den eller om det av någon annan orsak uppkommer behov av en likvidationsåtgärd, skall likvidationen fortsättas. Detta skall genast anmälas av likvidatorerna för registrering. Kallelse till första föreningsbanksstämman efter återupptagandet skall utfärdas enligt stadgarna. Därutöver skall skriftliga kallelser sändas till varje medlem vars postadress är känd för föreningsbanken.

18 § Om en föreningsbank har trätt i likvidation på grund av föreningsbanksstämmans beslut, kan stämman sedan revisorerna avgivit yttrande besluta att likvidationen skall upphöra och föreningsbankens verksamhet återupptas. Ett sådant beslut får dock inte fattas, om det finns anledning till likvidation på grund av denna lag eller stadgarna, eller om utskiftning har ägt rum.

När beslut enligt första stycket fattas, skall en styrelse samtidigt väljas. Föreningsbanksstämmans beslut om likvidationens upphörande och val

av en styrelse skall likvidatorerna genast anmäla för registrering. Beslutet får inte verkställas förrän bankinspektionen lämnat tillstånd till detta och registrering har skett.

Om ett likvidationsbeslut som avses i 1, 2 eller 4 § har blivit upphävt genom en dom eller ett beslut som har vunnit laga kraft, skall likvidatorerna genast anmäla detta för registrering samt kalla till föreningsbanksstämma för val av styrelse.

När likvidation har upphört enligt denna paragraf, skall 15 § tillämpas.

Konkurs

19 § Om en föreningsbank har försatts i konkurs och denna avslutas utan överskott, är föreningsbanken upplöst när konkursen avslutas.

Om det finns överskott, skall föreningsbanksstämman inom en månad från det att konkursen avslutades besluta att föreningsbanken skall träda i likvidation. Om inte ett sådant beslut fattas gäller 4 §.

Var föreningsbanken i likvidation när den försattes i konkurs, skall likvidationen fortsättas enligt 17 §, om konkursen avslutas med överskott.

20 § Om en föreningsbank försatts i konkurs, skall tingsrätten sända en underrättelse om beslutet till bankinspektionen för registrering.

Under konkursen företräds föreningsbanken som konkursgäldenär av den styrelse eller de likvidatorer som finns vid konkursens början. Även under konkursen gäller dock bestämmelserna i denna lag om rätt att avgå, om entledigande och om nytillsättning.

När en konkurs har avslutats skall tingsrätten genast för registrering underrätta bankinspektionen samt ange om överskott finns eller inte. Tingsrätten skall även för registrering underrätta bankinspektionen när en överrätt genom beslut som vunnit laga kraft har upphävt ett beslut att försätta föreningsbanken i konkurs.

Om förhandling om offentligt ackord har inletts för en lokal föreningsbank, skall underrättelse ske enligt första och tredje styckena.

10 kap. Fusion och inlösen av aktier i dotterbolag

Fusion genom absorption

1 § Enligt ett avtal om fusion kan en föreningsbank (den överlåtande föreningsbanken) gå upp i en annan föreningsbank (den övertagande föreningsbanken). En sådan fusion innebär att medlemmarna i den överlåtande föreningsbanken blir medlemmar i den övertagande föreningsbanken och att den överlåtande föreningsbanken upplöses utan likvidation samt att dess tillgångar och skulder övertas av den övertagande föreningsbanken. Avtalet skall för att bli giltigt godkännas av föreningsbanksstämman i den överlåtande föreningsbanken. Fusion kan ske, trots att den överlåtande föreningsbanken har trätt i likvidation. I ett sådant fall skall likvidationen avslutas när tillstånd till fusionen enligt 5 § har registrerats.

En central föreningsbank kan inte genom ett sådant fusionsavtal som avses i första stycket gå upp i en lokal föreningsbank.

Följande handlingar skall hållas tillgängliga för de röstberättigade medlemmarna och innehavarna av förlagsandelar i den överlåtande föreningsbanken under minst en vecka före den föreningsbanksstämma vid vilken frågan om godkännande av fusionsavtalet skall behandlas samt läggas fram på stämman:

1. förslag till föreningsbanksstämman beslut,
2. fusionsavtalet,
3. en redogörelse av styrelsen för de omständigheter som kan vara av vikt vid bedömningen av förslagets lämplighet för föreningsbanken och insättarna,

4. ett yttrande av revisorerna över styrelsens redogörelse enligt 3, samt

5. avskrift av den övertagande föreningsbankens årsredovisning för det senaste räkenskapsåret, försedd med anteckning om föreningsbanksstämman beslut rörande föreningsbankens vinst eller förlust, samt avskrift av revisionsberättelsen för samma räkenskapsår.

Skall den överlåtande föreningsbankens årsredovisning inte behandlas på den stämma som anges i tredje stycket eller har den övertagande föreningsbankens årsredovisning för det senaste räkenskapsåret inte behandlats på en stämma i den föreningsbanken, skall i stället för de handlingar som anges i tredje stycket 5 följande handlingar hållas tillgängliga och läggas fram på den förstnämnda stämman i enlighet med vad som anges i tredje stycket:

1. avskrift av föreningsbankens senaste årsredovisning, försedd med anteckning om föreningsbanksstämman beslut om föreningsbankens vinst eller förlust, samt av revisionsberättelsen för det år årsredovisningen avser,

2. en av styrelsen undertecknad redogörelse för händelser av väsentlig betydelse för föreningsbankens ställning som har inträffat efter det att årsredovisningen har avgetts, samt

3. ett av revisorerna avgivet yttrande över styrelsens redogörelse enligt 2.

Handlingarna skall genast sändas till den som är röstberättigad, medlem eller innehavare av förlagsandel, om han begär det och uppger sin postadress.

Fusion genom kombination

2 § Enligt ett avtal om fusion kan två eller flera föreningsbanker (de överlåtande föreningsbankerna) förenas genom att bilda en ny föreningsbank (den övertagande föreningsbanken). En sådan fusion innebär att medlemmarna i de överlåtande föreningsbankerna blir medlemmar i den nya föreningsbanken och att de överlåtande föreningsbankerna upplöses utan likvidation samt att den nya föreningsbanken övertar deras tillgångar och skulder. Avtalet skall för att bli giltigt godkännas av föreningsbanksstämman i varje överlåtande föreningsbank. Bestämmelsen i 1 § första stycket fjärde mening skall tillämpas.

De handlingar som anges i 1 § tredje stycket 1–4 och fjärde stycket skall upprättas för varje överlåtande föreningsbank. De skall hållas tillgängliga för de röstberättigade, medlemmarna och innehavarna av förlagsandelar i de överlåtande föreningsbankerna under minst en vecka före den föreningsbanksstämma vid vilken frågan om godkännande av fusionsavtalet skall behandlas. Handlingarna skall genast sändas till röstberättigad, medlem och innehavare av förlagsandel som begär det och uppger sin postadress. Handlingarna skall läggas fram på stämmorna.

Fusionsavtalet skall innehålla ett förslag till stadgar för den nya föreningsbanken och ange hur styrelse och revisorer skall utses. Om de överlåtande föreningsbankerna godkänner fusionsavtalet, skall de samtidigt i enlighet med avtalets bestämmelser utse styrelse och revisorer i den nya föreningsbanken.

3 § Ett beslut om godkännande av fusionsavtal är giltigt endast om det på stämman har biträtts av samtliga röstberättigade eller har fattats på två på varandra följande föreningsbanksstämmor och på den senare stämman biträtts av minst två tredjedelar av de röstande. I stadgarna får föreskrivas villkor som går längre.

En medlem i en överlåtande föreningsbank, som inte har samtyckt till fusionen, får säga upp sig till utträde inom den tid och på de villkor som anges i 7 kap. 15 § tredje stycket.

4 § När fusionsavtalet har godkänts av föreningsbanksstämman skall det anmälas av den överlåtande föreningsbanken för registrering. Om detta inte har skett inom fyra månader från stämmans beslut eller om bankinspektionen genom lagakraftätagande beslut har avskrivit en sådan anmälan eller vägrat registrering av avtalet, har frågan om fusion fallit.

Hinder mot registrering möter, om fusionen har förbjudits enligt konkurrenslagen (1982:729) eller om näringsfrihetsombudsmannen inte har beslutat att lämna fusionen utan åtgärd enligt 20 § första stycket konkurrenslagen.

Om fusionsavtalet har godkänts av fullmäktige, skall registreringsanmälan innehålla försäkran av styrelsen att underrättelse som avses i 7 kap. 12 § fjärde stycket skett.

5 § Senast två månader efter det att avtalet om fusion har registrerats skall såväl överlåtande som övertagande föreningsbanker ansöka om tillstånd att verkställa avtalet. Om den övertagande föreningsbanken eller, i fall som avses i 2 §, den nybildade föreningsbanken är en central föreningsbank meddelas sådant tillstånd av regeringen och i andra fall av bankinspektionen. Tillstånd att verkställa fusionsavtalet skall meddelas om fusionen kan anses förenlig med deras intressen, som är insättare i eller i övrigt har fordringar på de av fusionen berörda föreningsbankerna, samt om fusionen framstår som ändamålsenlig från allmän synpunkt.

När beslut om sådant tillstånd som avses i första stycket meddelas skall stadgeändringar eller, i fall som avses i 2 §, den nybildade föreningsbankens stadgar stadfästas. Om den nybildade föreningsbanken är en central föreningsbank skall regeringen också bevilja oktroj.

Har inte ansökan om tillstånd att verkställa fusionsavtalet gjorts inom den i första stycket föreskrivna tiden eller har ansökan avslagits, skall bankinspektionen förklara att frågan om fusion har fallit.

6 § Om en pensionsstiftelse eller en personalstiftelse hör till den överlåtande föreningsbanken, gäller om stiftelsens överförande till den övertagande föreningsbanken bestämmelserna i lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m. m.

7 § När ett lagakraftvunnet beslut om tillstånd att verkställa fusionsavtalet har registrerats och nödvändiga stadgeändringar eller, vid fusion enligt 2 §, stadgar för den nybildade föreningsbanken har stadfästas och, om den nybildade föreningsbanken är en central föreningsbank, oktroj har beviljats, anses fusionen genomförd och överlåtande föreningsbank upplöst. Överlåtande föreningsbanks medlemmar blir då medlemmar i den övertagande föreningsbanken, om inte uppsägning har skett enligt 3 § andra stycket. Samtidigt övergår överlåtande föreningsbanks tillgångar och skulder till den övertagande föreningsbanken.

8 § En lokal föreningsbank får överta del av annan lokal föreningsbanks rörelse efter medgivande av den eller de centrala föreningsbanker till vilka de lokala föreningsbankerna är anslutna. En central föreningsbank får överta del av annan föreningsbanks rörelse efter tillstånd av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, bankinspektionen. Sådant tillstånd skall meddelas om övertagandet framstår som ändamålsenligt ur allmän synpunkt.

I samband med sådant övertagande som avses i första stycket får den överlåtande föreningsbankens reservfond med bankinspektionens medgivande sättas ned med skäligt belopp.

Fusion mellan föreningsbank och ett helägt dotteraktiebolag

9 § Om en föreningsbank äger samtliga aktier i ett dotterbolag, kan föreningsbankens och bolagets styrelser träffa ett fusionsavtal som innebär att dotterbolaget skall gå upp i föreningsbanken. Styrelserna skall anmäla avtalet för registrering hos bankinspektionen. Därvid gäller 5–7 §§ i tillämpliga delar.

Dotterbolaget är upplöst när regeringens eller bankinspektionens beslut om tillstånd enligt 5 § har registrerats. Bankinspektionen skall lämna uppgifter om fusionen till patent- och registreringsverket, som skall registrera tillståndet enligt 5 §.

Fusion enligt första stycket får ske utan hinder av att det i dotterbolaget finns egendom som föreningsbanken inte får förvärva enligt bestämmelserna i 2 kap. 1–4 §§ bankrörelselagen (1987:000). Sådant egendom måste avyttras senast ett år från registreringen. Om särskilda skäl föreligger, kan bankinspektionen förlänga denna frist.

Inlösen av aktier i ett dotterbolag

10 § Om en föreningsbank själv eller tillsammans med ett eller flera dotterföretag äger mer än nio tiondelar av aktierna med mer än nio tiondelar av röstetalet för samtliga aktier i ett dotterbolag, har föreningsbanken rätt att av de övriga aktieägarna i bolaget lösa in de återstående aktierna. Den som har aktier som kan lösas in har också rätt att få dessa inlösta av föreningsbanken.

En tvist huruvida rätt eller skyldighet till inlösen föreligger eller om lösenbeloppet prövas av tre skiljemän. Om inte annat följer av bestämmelserna i detta kapitel, gäller i fråga om skiljemännen och förfarandet inför dem i tillämpliga delar vad som är föreskrivet i lagen (1929:145) om skiljemän. Bestämmelserna i 18 § andra stycket nämnda lag om den tid inom vilken skiljedomen skall meddelas gäller dock inte. Kostnaderna för skiljemannaförfarandet skall bäras av föreningsbanken, om inte skiljemännen av särskilda skäl ålägger en annan aktieägare att helt eller delvis svara för dessa kostnader. Part som är missnöjd med skiljedomen har rätt att väcka talan vid domstol inom sextio dagar från det att han fick del av skiljedomen i huvudskrift eller bestyrkt avskrift. Rätt domstol är tingsrätten i den ort där bolagets styrelse har sitt säte.

Har föreningsbanken förvärvat större delen av sina aktier i bolaget på grund av att en vidare krets inbjudits att till föreningsbanken överlåta sådana aktier mot viss ersättning, skall lösenbeloppet motsvara ersättningen, om det inte finns särskilda skäl för annat.

11 § Om en föreningsbank vill lösa in aktier i ett dotterbolag enligt 10 § men en överenskommelse om detta inte kan träffas, skall föreningsbanken hos bolagets styrelse skriftligen begära att tvisten hänskjuts till skiljeman. Föreningsbanken skall samtidigt uppge sin skiljeman.

Görs en begäran enligt första stycket, skall bolagets styrelse genast genom kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar och den eller de ortstidningar som styrelsen bestämmer anmoda de aktieägare, mot vilka lösningsanspråket riktas, att skriftligen uppge sin skiljeman till bolaget senast två veckor från kungörelsen. Anmodan skall även genom brev sändas till varje sådan aktieägare, om hans postadress är känd för bolaget.

Om inte samtliga aktieägare, vilkas namn är införda i aktieboken och mot vilka lösningsanspråket riktas, inom den föreskrivna tiden har uppgett en gemensam skiljeman, skall bolagets styrelse begära hos rätten i den ort där styrelsen har sitt säte att god man förordnas. Denne skall hos samma rätt ansöka om förordnande av en sådan skiljeman och i tvisten bevaka de frånvarande aktieägarnas rätt.

12 § Aktieägarna är skyldiga att till föreningsbanken överlämna sina aktiebrev med påskrift om överlåtelse, om en tvist om inlösen enligt 10 § prövas av skiljeman eller domstol och det är ostridigt mellan parterna att det föreligger lösningsrätt eller om det i en dom som har vunnit laga kraft har förklarats att sådan rätt föreligger utan att lösenbeloppet samtidigt har fastställts. Skyldighet att överlämna aktiebrev föreligger dock endast om föreningsbanken ställer sådan säkerhet för kommande lösenbelopp jämte ränta som godkänns av skiljemännen eller, om tvisten är anhängig vid domstol, av domstolen.

Aktieägarna har rätt till skälig ränta på lösenbeloppet för tiden från det att säkerhet har ställts till dess att lösenbeloppet förfaller till betalning.

13 § Om ett fastställt lösenbelopp har erbjudits en aktieägare utan att denne har överlämnat sina aktiebrev, skall föreningsbanken utan dröjsmål sätta ned lösenbeloppet enligt lagen (1927:56) om nedsättning av pengar hos myndighet. Föreningsbanken får inte göra förbehåll om rätt att återta det nedsatta beloppet.

14 § Föreningsbanken är ägare till aktierna, om säkerhet har ställts enligt 12 § eller om nedsättning har skett enligt 13 §. Innan aktiebrev har överlämnats till föreningsbanken medför breven i sådana fall endast rätt för innehavaren att mot överlämnande av breven till föreningsbanken eller länsstyrelsen få ut lösenbeloppet med ränta.

Om ett aktiebrev inte har överlämnats inom en månad från det att föreningsbanken blev ägare till aktien, får det utfärdas ett nytt aktiebrev som är ställt till föreningsbanken. Det nya aktiebrevet skall innehålla uppgift om att det ersätter det äldre brevet. Om det äldre brevet därefter överlämnas till föreningsbanken, skall det i sin tur lämnas vidare till bolaget för att makuleras.

Föreskrifter om ikraftträdande av denna lag meddelas i lagen (1987:000) om införande av ny banklagstiftning.

Härigenom föreskrivs följande.

Gemensamma bestämmelser

1 § Bankrörelselagen (1987:000), bankaktiebolagslagen (1987:000), sparbankslagen (1987:000), föreningsbankslagen (1987:000) och denna lag träder i kraft den 1 juli 1987.

Bestämmelserna i 2 kap. 11 § bankrörelselagen träder dock i kraft den 1 januari 1988.

2 § Genom bankrörelselagen (1987:000), bankaktiebolagslagen (1987:000), sparbankslagen (1987:000) och föreningsbankslagen (1987:000) upphävs, med de begränsningar som följer av denna lag,

1. lagen (1955:183) om bankrörelse,
2. lagen (1955:184) angående införande av nya lagen om bankrörelse,
3. lagen (1955:416) om sparbanker,
4. lagen (1955:417) angående införande av nya lagen om sparbanker,
5. lagen (1956:216) om jordbrukskasserörelsen.

3 § Om det i lag eller annan författning hänvisas till en föreskrift som har ersatts genom en bestämmelse i bankrörelselagen (1987:000), bankaktiebolagslagen (1987:000), sparbankslagen (1987:000), föreningsbankslagen (1987:000) eller denna lag, tillämpas i stället den nya bestämmelsen.

4 § För banker som registrerats före den 1 juli 1987 gäller bankrörelselagen (1987:000), bankaktiebolagslagen (1987:000), sparbankslagen (1987:000) och föreningsbankslagen (1987:000) med de undantag som anges i det följande.

5 § Om en sammanslutning eller annan juridisk person som avses i 1 kap. 5 § andra stycket bankrörelselagen (1987:000) vid lagens ikraftträdande använder ordet bank i sin firma, får den fortsätta därmed utan tillstånd av bankinspektionen.

Av övergångsbestämmelse till lagen (1987:000) om ändring i lagen (1972:262) om understödsföreningar framgår att understödsförening får använda ordet bank i sin firma, om föreningen vid utgången av juni 1987 använde ordet bank i firman.

6 § Har en bank före den 1 juli 1987 förvärvat egendom under sådana förhållanden som anges i 2 kap. 8 § bankrörelselagen (1987:000), krävs inte bankinspektionens tillstånd för fortsatt innehav under år 1987, även om en tid av tre år eller mera har förflutit från förvärvet.

7 § Har en bank före den 1 juli 1987 beviljat kredit till någon som avses i 2 kap. 17 § första stycket bankrörelselagen (1986:000), skall styrelsen inom den tid och i den utsträckning regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, bankinspektionen föreskriver föra in uppgifter om krediterna i den förteckning som avses i fjärde stycket samma paragraf. Motsvarande skyldighet gäller sådana uppgifter som avses i femte stycket samma paragraf och i 2 kap. 18 § bankrörelselagen.

8 § Medel som en förmyndare eller god man förvaltar enligt föräldrabalken och som sedan den 1 januari 1941 står inne på räkning hos en bank utan villkor att de får tas ut endast med överförmyndarens tillstånd skall anses insatta med förbehåll enligt 15 kap. 9 § andra stycket föräldrabalken att de får tas ut utan överförmyndarens tillstånd. Detsamma gäller medel som därefter satts eller sätts in på räkningen och ränta som därefter lagts eller läggs till kapitalet.

9 § Bestämmelsen i 3 kap. 1 § bankrörelselagen (1987:000) om antalet revisorer skall, såvitt avser banker som registrerats före lagens ikraftträdande, tillämpas från och med den första ordinarie stämma som hålls efter lagens ikraftträdande. Till dess skall i stället motsvarande äldre bestämmelser tillämpas.

10 § Den som har utsetts till revisor eller revisorssuppleant före den 1 juli 1987 får utan hinder av 3 kap. 5 § bankrörelselagen (1987:000) utöva sitt uppdrag under den tid för vilken han är vald.

11 § Bestämmelsen i 3 kap. 4 § bankrörelselagen (1987:000) att minst en av de revisorer som stämman utser i en *sparbank* skall vara auktoriserad revisor och i en *lokal föreningsbank* auktoriserad eller godkänd revisor skall gälla från och med den ordinarie stämman år 1988 eller den senare tidpunkt som bankinspektionen i varje särskilt fall medger.

12 § I banker som registrerats före lagens ikraftträdande får årsredovisning för räkenskapsåret 1987 ske enligt äldre bestämmelser. Därvid behöver koncernredovisning inte avges. I koncernredovisning för år 1988 och tidigare räkenskapsår behöver koncernresultaträkning och koncernbalansräkning för föregående räkenskapsår inte tas med, om sådan redovisning inte har avgetts för det räkenskapsåret.

Vinstutdelning och annan användning av ett *bankaktiebolags* och en *föreningsbanks* egendom som avser ett räkenskapsår, för vilket äldre bestämmelser om årsredovisning har tillämpats med stöd av första stycket, skall ske enligt lagen (1955:183) om bankrörelse respektive lagen (1956:216) om jordbrukskasserörelsen.

13 § Bestämmelserna i 4 kap. 12–14 §§ bankrörelselagen (1987:000) om delårsrapport behöver inte tillämpas under det räkenskapsår som pågår vid lagens ikraftträdande.

14 § Den som har utsetts till styrelseledamot i en *sparbank* eller en *föreningsbank* före den 1 juli 1987 får utan hinder av 3 kap. 3 § andra stycket sparbankslagen (1987:000) respektive 6 kap. 3 § tredje stycket föreningsbankslagen (1987:000) utöva sitt uppdrag under den tid för vilken han är vald. Motsvarande gäller för suppleant.

15 § Den som vid lagens ikraftträdande innehar sådant uppdrag i företag som strider mot 3 kap. 8 § sparbankslagen (1987:000) eller 6 kap. 8 § föreningsbankslagen (1987:000) får utöva uppdraget till företagets nästa ordinarie bolagsstämma eller motsvarande.

16 § Registrering och verkställande av stämmobeslut, som fattats före den 1 juli 1987, samt talan mot sådant beslut sker enligt lagen (1955:183) om bankrörelse, lagen (1955:416) om sparbanks respektive lagen (1956:216) om jordbrukskasserörelsen.

17 § En styrelseledamot som har tillträtt sitt uppdrag före den 1 juli 1987 skall snarast efter denna tidpunkt anmäla sitt aktieinnehav enligt 7 kap. 5 § bankaktiebolagslagen (1987:000), 3 kap. 5 § sparbankslagen (1987:000) respektive 6 kap. 5 § föreningsbankslagen (1987:000).

18 § Utan hinder av 8 kap. 2 § bankaktiebolagslagen (1987:000) och 7 kap. 2 § föreningsbankslagen (1987:000) gäller fullmakter, som har utfärdats före den 1 juli 1987, vid stämma som hålls under år 1987. En sådan fullmakt gäller dock inte för stämma, som börjar senare än fem år efter fullmaktens utfärdande.

19 § Likvidation skall genomföras enligt lagen (1955:183) om bankrörelse, lagen (1955:416) om sparbanker eller lagen (1956:216) om jordbrukskasserörelsen, om likvidatorerna har utsetts före den 1 juli 1987.

20 § Fusion mellan *sparbanker* eller mellan *föreningsbanker* skall genomföras enligt lagen (1955:416) om sparbanker respektive lagen (1956:216) om jordbrukskasserörelsen, om avtal om fusion har godkänts före den 1 juli 1987.

21 § Om en banks stadgar efter utgången av juni 1987 strider mot bankrörelselagen (1987:000), bankaktiebolagslagen (1987:000), sparbankslagen (1987:000) eller föreningsbankslagen (1987:000), skall styrelsen så snart det kan ske, dock senast före utgången av juni 1988, lägga fram förslag till stämman om den ändring som behövs.

22 § Vad som i 8 kap. 2 § bankrörelselagen (1987:000), 10 kap. 20 § bankaktiebolagslagen (1987:000), 6 kap. 19 § sparbankslagen (1987:000) och 9 kap. 20 § föreningsbankslagen (1987:000) sägs om tingsrätten skall intill utgången av år 1987 avse konkursdomaren. I fråga om konkurs, i vilken konkursbeslutet har meddelats före den 1 januari 1988, skall den i 5 kap. 8 § bankrörelselagen angivna tiden räknas från första borgenärssammanträdet. I sådan konkurs skall vid tillämpning av bestämmelserna i 7 kap. 13 § bankrörelselagen vad som sägs om konkurslagen (1987:000) och 7 kap. 5 § konkurslagen avse konkurslagen (1921:225) och 80 § sistnämnda lag.

Bankaktiebolag

23 § Utan hinder av 1 kap. 5 § bankrörelselagen (1987:000) får aktiebolag som före den 1 januari 1912 erhållit en av Kungl. Maj:ts stadfäst bolagsordning, enligt vilken ordet bank ingår i firman, alltjämt använda ordet bank i sin firma.

24 § De stadfästelser av bolagsordningar och oktrojer som gäller vid bankaktiebolagslagens (1987:000) ikraftträdande skall gälla som om de meddelats med stöd av den lagen.

25 § Om bolagsordningen innehåller en sådan bestämmelse om rätt till teckning eller erhållande av nya aktier som avses i 8 § 1 mom. tredje stycket andra meningen lagen (1955:183) om bankrörelse, skall bestämmelsen anses gälla även för aktier som ges ut utöver tidigare föreskrivet maximikapital.

26 § Svenskt bolag eller svensk förening, som är kontrollsobjekt enligt lagen (1982:617) om utländska förvärv av svenska företag och som vid utgången av år 1955 ägde aktier i ett bankaktiebolag, får utan hinder av 3 kap. 3 § bankaktiebolagslagen (1987:000) förvärva ytterligare aktier i bolaget med stöd av den företrädesrätt till teckning eller erhållande av nya aktier som vid samma tidpunkt var förenad med förstnämnda aktier.

27 § Den som innehar ett aktiebrev på vilket bankaktiebolaget har antecknat att han är införd i aktieboken som ägare är, även om införandet skett före den 1 juli 1987, likställd med den som enligt 13 § andra stycket lagen (1936:81) om skuldebrev förmodas äga rätt att göra skuldebrevet gällande, om ett förvärv från honom sker efter denna tidpunkt.

28 § Har styrelsen före den 1 juli 1987 beslutat om nyemission, skall nyemissionen ske enligt lagen (1955:183) om bankrörelse.

29 § Bestämmelserna i 4 kap. 18 § bankaktiebolagslagen (1987:000) skall tillämpas även på fondaktier, som getts ut före den 1 juli 1987. I bankaktiebolag som inte är avstämningsbolag får anmaning ske tidigast efter utgången av juli 1988.

30 § Om det före den 1 juli 1987 har vidtagits åtgärder för att sätta ned aktiekapitalet enligt 45 § lagen (1955:183) om bankrörelse, får nedsättningen verkställas och registreras enligt nämnda lag.

31 § Om ett bankaktiebolags dotterföretag före den 1 juli 1987 har förvärvat aktier i moderbolaget, skall dotterföretaget avyttra aktierna så snart det lämpligen kan ske och senast när det kan äga rum utan förlust för företaget. Har aktierna inte avyttrats före den 1 januari 1990 krävs bankinspektionens tillstånd för fortsatt innehav.

32 § Innehåller bolagsordningen en bestämmelse om föranmälan om deltagande i bolagsstämma som avviker från 8 kap. 1 § tredje stycket bankaktiebolagslagen (1987:000), får bestämmelsen tillämpas vid bolagsstämma som hålls före den 1 juli 1988.

33 § Bestämmelserna i 10 kap. 14 § tredje stycket bankaktiebolagslagen (1987:000) gäller även medel som innehållits i likvidation där likvidatorerna har utsetts före utgången av år 1955. Den där angivna tidsfristen på fem år räknas i ett sådant fall från den 1 juli 1987.

34 § Har bolagsstämman enligt 1 § lagen (1970:596) om förenklad aktiehantering före den 1 juli 1987 beslutat att nämnda lag skall tillämpas på bankaktiebolaget, skall bolaget anses vara avstämningsbolag enligt bestämmelserna i bankaktiebolagslagen (1987:000). Om förbehåll som avses i 3 kap. 8 § sistnämnda lag inte tagits in i bolagsordningen, skall styrelsen utan dröjsmål lägga fram förslag om det för bolagsstämman.

35 § Ingår ett bankaktiebolag vid lagens ikraftträdande som dotterbolag i en koncern där moderbolaget inte är bankbolag och ansöker moderbolaget före utgången av augusti 1987 om undantag enligt 1 kap. 4 § andra stycket bankaktiebolagslagen (1987:000), får bankaktiebolaget utan hinder av 1 kap. 4 § första stycket samma lag fortsätta sin verksamhet till dess regeringen prövat frågan om undantag.

36 § De stadfästelser av reglementen som gäller vid sparbankslagens (1987:000) ikraftträdande skall gälla som om de meddelats enligt sparbankslagen. En sparbank med sådant reglemente skall anses ha oktroj enligt samma lag.

37 § I fråga om medel, som finns på en gift kvinnas konto hos en sparbank, skall 26 § lagen den 29 juli 1892 angående sparbanker i paragrafens ursprungliga lydelse fortfarande gälla, om äldre giftermålsbalken är tillämplig på makarnas förmögenhetsförhållanden.

38 § Om styrelsen inte har utsett verkställande direktör före den 1 juli 1987, skall det ske snarast möjligt efter första ordinarie sparbanksstämman efter denna tidpunkt, om inte bankinspektionen har medgett att sparbanken inte utser verkställande direktör.

Föreningsbanker

39 § Endast föreningsbank och riksorganisation för föreningsbanker får i sin firma eller i övrigt vid beteckning av sin verksamhet använda orden jordbrukskassa eller jordbrukskreditkassa eller beteckningen centralkassa för jordbrukskredit.

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot bestämmelsen i första stycket döms till böter.

40 § De stadfästelser av stadgar för jordbrukskassor och centralkassor för jordbrukskredit som gäller vid föreningsbankslagens (1987:000) ikraftträdande skall gälla som om de meddelats för lokala respektive centrala föreningsbanker enligt den lagen. Av regeringen godkända centralkassor skall anses ha oktroj enligt samma lag.

6 Förslag till Lag (1987:000) om förenklad aktiehantering

NU 1986/87:36
Bilaga 6

Härigenom föreskrivs följande.

Allmänna bestämmelser

1 § Värdepapperscentralen VPC Aktiebolag (värdepapperscentralen) skall fullgöra uppgifter för aktiebolag, bankaktiebolag och försäkringsaktiebolag enligt vad som föreskrivs i aktiebolagslagen (1975:1385), bankaktiebolagslagen (1987:000) och försäkringsrörelselagen (1982:713).

2 § Aktiebolagslagen (1975:1385) är tillämplig på värdepapperscentralen, om något annat inte följer av 3, 4 eller 10 §.

3 § Bolagsordningen för värdepapperscentralen skall stadfästas av regeringen och får inte ändras utan regeringens godkännande.

4 § Värdepapperscentralen står under tillsyn av bankinspektionen.

5 § Bestämmelserna i 6–9 §§ äger tillämpning på aktiebolag, bankaktiebolag och försäkringsaktiebolag som är avstämningsbolag.

Förvaltarregistrering

6 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer skall pröva frågor om

1. auktorisation av banker eller fondkommissionärer som förvaltare av aktier,

2. tillstånd enligt 3 kap. 10 § andra stycket andra meningen aktiebolagslagen (1975:1385) och 3 kap. 10 § andra stycket andra meningen försäkringsrörelselagen (1982:713).

I beslutet om auktorisation eller tillstånd kan det meddelas särskilda villkor för att tillgodose såväl allmänna som enskilda intressen. Följs inte villkoren och är avvikelserna betydande kan auktorisationen eller tillståndet återkallas.

7 § Förvaltare som avses i 6 § första stycket 1 skall lämna uppgifter till värdepapperscentralen om de aktieägare som har mer än femhundra aktier i samma aktiebolag registrerade i förvaltarens namn.

Uppgifter enligt första stycket ställs samman för varje aktiebolag. Sammanställningen skall hållas tillgänglig för alla hos såväl bolaget som värdepapperscentralen och får inte vara äldre än sex månader.

8 § Vid förvaltarregistrering enligt 3 kap. 10 § andra stycket aktiebolagslagen (1975:1385), 3 kap. 11 § första stycket bankaktiebolagslagen (1987:000) och 3 kap. 10 § andra stycket försäkringsrörelselagen (1982:713) kan förvaltaren, när det är fråga om aktier i samma aktiebolag, efter tillstånd av aktieägarna förvara de olika aktieägarnas brev tillsammans eller låta deras aktier ingå i ett brev som är gemensamt för flera aktieägare. Varje aktieägare har del i det som på sådant sätt förvaras i förhållande till vad han har lämnat in till förvar.

9 § Om en aktieägare lämnat tillstånd enligt 8 §, kan förvaltaren medge att aktiebrev inte utfärdas. Har aktiebrev på grund härav inte utfärdats, skall i fråga om ägarens eller någon annans rätt så anses som om aktiebrev utfärdats för förvaltaren och omhändertagits av denne.

Tillsyn

10 § Bankinspektionen kan förelägga vite vid meddelande av föreskrift eller förbud i samband med tillsynen.

Bankinspektionens beslut enligt denna lag får överklagas hos regeringen genom besvär.

Beslut i frågor som rör tillsynen skall verkställas utan hinder av anförda besvär, om inte regeringen förordnar något annat.

Ytterligare bestämmelser om tillsynsverksamheten meddelas av regeringen.

11 § För att täcka kostnaderna för bankinspektionens tillsynsverksamhet skall värdepapperscentralen årligen betala ett bidrag. Närmare föreskrifter om bidragets storlek och om dess fastställande och erläggande meddelas av regeringen.

Straff

12 § Till böter eller fängelse i högst sex månader döms

1. den som uppsåtligen eller av oaktsamhet åsidosätter sådana villkor som meddelats med stöd av 6 § andra stycket,

2. styrelseledamot, verkställande direktör eller någon annan tjänsteman hos värdepapperscentralen, som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet till bankinspektionen lämnar oriktiga eller vilseledande uppgifter om centralen eller dess verksamhet, om gärningen inte är belagd med straff i brottsbalken.

13 § Till böter döms den som bryter mot 7 §.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1987. Genom lagen upphävs lagen (1970:596) om förenklad aktiehantering.

2. Förekommer i lag eller annan författning hänvisning till bestämmelser som ersätts genom bestämmelserna i denna lag, tillämpas i stället de nya bestämmelserna.

3. Beslut om tillstånd som fattats enligt äldre bestämmelser skall anses meddelat med stöd av 6 § i denna lag.

Lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m. m.

Härigenom föreskrivs att 20 och 23 §§ lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m. m. skall ha följande lydelse.

20 § Likvidation ombesörjes av pensionsstiftelsens styrelse, som därvid framlägger förslag till fördelning av stiftelsens medel. Förslaget skall hållas tillgängligt på arbetsplatsen och omedelbart tillställas förening som avses i 17 § första stycket.

Den som har fordran på pension eller annan rätt till ersättning ur stiftelsen äger hos tillsynsmyndigheten anmäla klander mot förslaget till fördelning inom en månad från den dag då förslaget blev tillgängligt på arbetsplatsen. För skada, som tillfogas fordringsägare, ansvarar styrelsens ledamöter efter de grunder som anges i 15 kap. 1 och 4 §§ aktiebolagslagen (1975:1385).

23 §¹ Övergår näringsverksamhet från en arbetsgivare till en annan och avtalas därvid att ansvaret för pensionsutfästelse skall överflyttas på efterträdaren, skall samtycke till överflyttningen inhämtas från innehavaren av pensionsfordringen. Tillsynsmyndigheten äger medge att samtycke icke behöver inhämtas, om efterträdaren kan anses god för pensionsutfästelsen.

Har i författning meddelats särskilda bestämmelser om tillvaratagande av fordringsägares rätt vid fusion, gäller dessa i stället för reglerna i första stycket. Innehavare av pensionsfordran behöver dock ej förtecknas och kallas i ärende om fusion enligt 14 kap. 4 § aktiebolagslagen (1975:1385) eller 12 kap. 6 § lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar, om tillsynsmyndigheten medger det. Detsamma gäller i ärende om vinstutdelning enligt 6 kap. 5 § andra meningen, nedsättning av aktiekapitalet enligt 6 kap. 6 § och nedsättning av reservfonden enligt 12 kap. 4 § tredje stycket 3 aktiebolagslagen.

Har ansvaret för pensionsutfästelse sålunda överflyttats, anses utfästelsen ha samma rättsverknningar som om arbetstagaren varit anställd hos efterträdaren från dagen för anställningen hos företrädaren. Efter överflyttningen är företrädaren fri från ansvar för utfästelsen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1987.

Vad som i 23 § andra stycket sägs om fusion enligt 12 kap. 6 § lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar tillämpas först efter utgången av år 1987.

¹ Senaste lydelse 1982:1085.

Lag om ändring i lagen (1976:351) om styrelserepresentation för de anställda i aktiebolag och ekonomiska föreningar

Härigenom föreskrivs att 2, 3, 8, 9, 15 och 23 §§ lagen (1976:351) om styrelserepresentation för de anställda i aktiebolag och ekonomiska föreningar skall ha följande lydelse.

2 § Lagen gäller icke

1. bank- eller försäkringsaktiebolag.
2. ömsesidiga försäkringsbolag, sjukkassor, understödsföreningar, andra försäkringsföreningar, hypoteksföreningar eller den förening av trafikförsäkringsanstalter som försäkringsinspektionen har godkänt att ha hand om gemensamma angelägenheter för anstalterna.
3. föreningsbank.

3 §¹ Med företag avses i denna lag aktiebolag eller ekonomisk förening, varå lagen är tillämplig.

Med koncern förstås i denna lag svenska juridiska personer som enligt bestämmelserna i 1 kap. 2 § aktiebolagslagen (1975:1385) eller 1 kap. 4 § lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar är moderföretag och dotterföretag i förhållande till varandra.

8 § Om ej annat följer av denna lag, äger bestämmelserna om styrelseledamot och styrelsesuppleant i aktiebolagslagen (1975:1385) eller lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar motsvarande tillämpning på arbetstagarledamot och suppleant för sådan ledamot.

9 § Bestämmelserna i 2 kap. 4 § 6 aktiebolagslagen (1975:1385), 2 kap. 2 § 6 och 6 kap. 4 § andra stycket lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar, 44 § första stycket 9 bostadsrättslagen (1971:479) samt 4 § 6 och 12 § 2 lagen (1975:417) om sambruksföreningar gäller ej arbetstagarledamot eller suppleant för sådan ledamot.

15 § Suppleant för arbetstagarledamot har rätt att närvara och yttra sig vid styrelsens sammanträden, även om ledamoten är närvarande.

Vad som sägs i 8 kap. 9 § första stycket andra meningen aktiebolagslagen (1975:1385) eller 6 kap. 9 § första stycket andra meningen lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar om styrelseledamot äger motsvarande tillämpning på suppleant för arbetstagarledamot.

23 § I anmälan om styrelsens sammansättning enligt 8 kap. 15 § aktiebolagslagen (1975:1385) eller 6 kap. 15 § lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar skall anges om ledamot eller suppleant har utsetts enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1987.

De nya bestämmelserna i 3, 8, 9, 15 och 23 §§ tillämpas först efter utgången av år 1987. Intill dess gäller i stället bestämmelserna i deras äldre lydelse.

¹ Senaste lydelse 1980:1111.

Härigenom föreskrivs i fråga om fondkommissionslagen (1979:748)
dels att i 1 § orden "centralkassa för jordbrukskredit" skall bytas ut mot
 "central föreningsbank",
dels att 8 a, 16–18, 21, 37, 38 och 43 §§ skall ha följande lydelse.

8 a §¹ Aktier i ett fondkommissionsbolag får genom teckning eller överlåtelse förvärfvas endast av

1. svenska medborgare,
2. svenska bolag och föreningar som inte är kontrollsobjekt enligt lagen (1982:617) om utländska förvärv av svenska företag m. m.,
3. andra svenska samfälligheter,
4. fondbolag till aktiefonder enligt aktiefondslagen (1974:931).

Har aktieförvärv skett på annat sätt än genom teckning eller överlåtelse skall vad nu föreskrivits inte i något fall medföra hinder för aktieägaren att förvärva ytterligare aktier om det sker med stöd av den företrädesrätt till teckning eller erhållande av nya aktier som är förenad med de redan förvärvade aktierna enligt aktiebolagslagen (1975:1385) eller den bolagsordning som gällde vid förvärvet.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, bankinspektionen kan medge undantag från första stycket.

Förvärv av aktier, som skett i strid med innehållet i första stycket, är ogiltigt.

16 §² Fondkommissionsbolag får inneha värdepapper som anges i 15 § första stycket 4 till ett anskaffningsvärde som uppgår till högst fyra miljoner kronor eller som svarar mot fyra procent av den genomsnittliga årsomsättningen i bolagets kommissionshandel under de fem närmast föregående kalenderåren, dock högst femtio miljoner kronor. I fråga om bolag som ej har varit verksamt under fem kalenderår skall den genomsnittliga årsomsättningen i stället avse den tid bolaget har varit verksamt.

Fondkommissionsbolag får, för att underlätta fondkommissionsrörelsen, förvärva egna aktier och aktier i moderbolag utan hinder av bestämmelsen i 7 kap. 1 § första stycket aktiebolagslagen (1975:1385). Detta gäller dock endast om aktierna är av det slag som sägs i 21 § första stycket. Anskaffningsvärdet av det sammanlagda innehavet av egna aktier och aktier i annat bolag i den koncern som bolaget tillhör får inte vid något tillfälle överstiga ett belopp som svarar mot tre procent av det för bolaget högsta tillåtna värdet enligt första stycket.

Vid tillämpningen av första stycket skall ej medräknas innehav av sådan aktie eller andel som avses i 15 § andra och tredje styckena.

Om synnerliga skäl föreligger, kan bankinspektionen medge att fondkommissionsbolag får inneha värdepapper som avses i första stycket i större omfattning än som anges där.

17 § För att skydda fordran får fondkommissionsbolag utan hinder av vad i 15 och 16 §§ sägs *dels* på offentlig auktion eller fondbörs eller sådan marknad som avses i 2 § andra stycket lagen (1979:749) om Stockholms fondbörs eller vid exekutiv försäljning köpa egendom som är utmätt eller

¹ Senaste lydelse 1983:677.

² Senaste lydelse 1984:438.

utgör säkerhet för fordringen, dels som betalning överta egendom som utgör säkerhet för fordringen eller annan egendom, om det finns anledning att anta att bolaget annars skulle lida avsevärd förlust.

Egendom som fondkommissionsbolag har förvärvat enligt första stycket skall avyttras så snart det lämpligen kan ske och senast när det kan äga rum utan förlust för bolaget. Har egendomen inte avyttrats inom tre år från förvärvet, krävs bankinspektionens tillstånd för fortsatt innehav.

Förvärv enligt första stycket skall anmälas till bankinspektionen enligt de närmare föreskrifter som utfärdas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, av bankinspektionen.

18 § Fondkommissionsbolag skall till uppdragsgivarnas skydd ha eget kapital till visst lägsta belopp som är betryggande i förhållande till bolagets tillgångar och till garantiförbindelser som bolaget har ingått (placeringar). Det egna kapitalet anses betryggande, om det uppgår till lägst ett belopp som motsvarar sammanlagt tjugo procent av värdet av aktier, emissionsbevis och andelar i aktiefonder med undantag av sådana aktier som innehas som ett led i organisationen av bolagets verksamhet samt sex procent av värdet av övriga placeringar med de undantag som anges i andra stycket. Placeringar, för vilka reserver som avses i tredje stycket har avsatts, skall såvitt avser aktier tagas upp till sitt marknadsvärde och såvitt avser utlåning, garantiförbindelser, utländska valutor och obligationer till sitt bruttovärde. Övriga placeringar skall tagas upp till sitt nettovärde.

Eget kapital krävs ej för ineliggande kassa, checkar och postremissväxlar eller för obligationer och andra fordringar för vilka svarar staten, kommun, bankinstitut, kreditaktiebolag eller försäkringsbolag. Eget kapital krävs ej heller för fordran hos annat fondkommissionsbolag på likvid för utförd värdepappersaffär.

Som eget kapital skall vid tillämpning av första stycket anses vad som enligt 2 kap. 9 § bankrörelselagen (1987:000) gäller som eget kapital. I fråga om fondkommissionsbolags reserver för aktier får vidare med eget kapital likställas fyrtio procent av skillnaden mellan aktiernas marknadsvärde och deras nettovärde. Från det egna kapitalet skall avräknas nettovärdet av sådana aktier eller andelar i ekonomisk förening som fondkommissionsbolaget har förvärvat med stöd av tillstånd enligt 15 § andra stycket.

Om särskilda skäl föreligger, kan bankinspektionen för viss tid medge att fondkommissionsbolags eget kapital får uppgå till ett lägre belopp än som anges i första stycket.

21 §³ För kredit som fondkommissionsbolag lämnar skall finnas betryggande säkerhet i fondpapper som har inregistrerats vid fondbörs eller som har utbudits till försäljning under sådana förhållanden att det är sannolikt att de inom ett år från kreditens beviljande kommer att inregistreras vid fondbörs eller aktier, som omfattas av sådant avtal som avses i 4 § första stycket 3 lagen (1985:571) om värdepappersmarknaden.

Lämnas aktier som säkerhet för kredit och ingår som en mindre del bland dessa aktier även aktier i fondkommissionsbolaget eller dess moderbolag, får bolaget utan hinder av bestämmelsen i 7 kap. 1 § aktiebolagslagen (1975:1385) som pant motta även dessa aktier. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, bankinspektionen utfärdar närmare föreskrifter om vilka begränsningar som i detta fall skall gälla.

Om säkerhet som har ställts vid kreditens beviljande nedgår i värde

³ Senaste lydelse 1985:572.

under kredittiden, får även annan egendom eller borgen godtagas som tilläggsäkerhet.

NU 1986/87:36
Bilaga 9

37 § Tillstånd för bankinstitut att driva fondkommissionsrörelse får meddelas endast om bankinstitutet inte är olämpligt att driva sådan rörelse och om det kan antas att rörelsen inte blir till skada för det allmänna. Ett bankinstitut får driva fondkommissionsrörelse och samtidigt äga ett fondkommissionsbolag.

38 § I fråga om bankinstituts fondkommissionsrörelse gäller 23 § andra stycket, 24 §, 29 § 2 och 3, 30 § tredje stycket samt bankrörelselagen (1987:000) och, alltefter bankinstitutets art, bankaktiebolagslagen (1987:000), sparbankslagen (1987:000) eller föreningsbankslagen (1987:000).

43 §⁴ För att täcka kostnaden för bankinspektionens tillsynsverksamhet skall fondkommissionsbolag årligen betala bidrag enligt de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen. Bidraget får ej överstiga en och en halv procent av det sammanlagda beloppet av intäkterna i rörelsen under nästföregående räkenskapsår. För tillsyn över fondkommissionsrörelse som bedrivs av bankinstitut betalas bidrag enligt bestämmelser i bankrörelselagen (1987:000).

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1987.

2. Har ett fondkommissionsbolag före den 1 juli 1987 förvärvat egendom under sådana förhållanden som anges i 17 § krävs inte bankinspektionens tillstånd för fortsatt innehav under år 1987, även om en tid av tre år eller mera har förflutit från förvärvet.

⁴ Senaste lydelse 1985:572.

Regeringens förslag

Häri genom föreskrivs att 6 a och 7 §§ lagen (1980:2) om finansbolag skall ha följande lydelse.

Utskottets förslag

Häri genom föreskrivs att 6 a, 7 och 11 §§ lagen (1980:2) om finansbolag skall ha följande lydelse.

6 a §¹

Aktier i ett finansbolag får genom teckning eller överlåtelse förvärfvas endast av

1. svenska medborgare,
2. svenska bolag och föreningar som inte är kontrollsobjekt enligt lagen (1982:617) om utländska förvärv av svenska företag m. m.,
3. andra svenska samfälligheter,
4. fondbolag till aktiefonder enligt aktiefondslagen (1974:931).

Har aktieförvärv skett på annat sätt än genom teckning eller överlåtelse skall vad nu föreskrivits inte i något fall medföra hinder för aktieägaren att förvärva ytterligare aktier om det sker med stöd av den företrädesrätt till teckning eller erhållande av nya aktier som är förenad med de redan förvärvade aktierna enligt aktiebolagslagen (1975:1385) eller den bolagsordning som gällde vid förvärvet.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, bankinspektionen kan medge undantag från första stycket.

Förvärv av aktier som skett i strid med innehållet i första stycket är ogiltigt.

7 §²

Finansbolag får högst låna upp medel med dels ett belopp som svarar mot bolagets kassa och mot vad som inestår hos riksbanken, riksgäldskontoret, bankaktiebolag, sparbank, central föreningsbank, kreditaktiebolag och postgirot eller utlånats till annat finansbolag, dels ett belopp som svarar mot tolv och en halv gånger det egna kapitalet. Om särskilda skäl föreligger kan bankinspektionen medge högre upplåning, dock högst till tjugo gånger det egna kapitalet.

Som upplåning anses inte vad som motsvarar av finansbolaget utfärdade skuldförbindelser, som för långivaren medför rätt till betalning först efter bolagets övriga borgenärer eller som har garanterats av staten, bankaktiebolag, sparbank eller central föreningsbank. Till upplåningen skall läggas beloppet av de garantiförpliktelser bolaget iklätt sig.

Med eget kapital avses aktiekapital, reservfond, dispositionsfond och av bolagsstämman fastställd vinstbalans. Med eget kapital får likställas

1. garantifond, som bildats genom tillskott av aktieägare i finansbolaget eller förbindelser utfärdade av bankaktiebolag, sparbank, central föreningsbank eller annan som bankinspektionen godkänt, intill ett belopp motsvarande fem gånger bolagets aktiekapital.

2. fyrtio procent av ett belopp, som svarar mot sådana bolagets reserver som avses i 2 kap. 9 § bankrörelselagen (1987:000), intill ett belopp motsvarande bolagets eget kapital samt

¹ Senaste lydelse 1983:676.

² Senaste lydelse 1980:1112.

3. kapital, som tillförts bolaget mot av bolaget utfärdade skuldförbindelser som medför rätt till betalning först efter bolagets övriga borgenärer, intill ett belopp motsvarande bolagets eget kapital.

Om det mellan finansbolag råder sådant nära samband som anges i 4 §, kan bankinspektionen i det särskilda fallet föreskriva att upplåningsrätt skall beräknas gemensamt för bolagen.

11 §

Bankinspektionen skall övervaka att finansbolag följer denna lag och annan författning, som reglerar finansbolags verksamhet, föreskrift som har meddelats med stöd av denna lag samt bolagsordningen och de beslut som med stöd av lag eller bolagsordningen har meddelats av bolagsstämman eller styrelsen.

Det åligger bankinspektionen att även i övrigt med uppmärksamhet följa finansbolags finansieringsverksamhet i den mån det behövs för kännedom om de förhållanden som kan inverka på bolagets säkerhet eller annars är av betydelse för en sund utveckling av finansieringsverksamheten.

Bankinspektionen är ej skyldig att vaka över att sådana bestämmelser iakttages som gäller rättigheter och skyldigheter för aktieägare i finansbolag i förhållande till bolaget eller till annan aktieägare eller sådana bestämmelser som angår bolagets inre angelägenheter.

Bankinspektionen skall även i övrigt med uppmärksamhet följa finansbolagens verksamhet för att hålla sig underrättad om förhållanden som kan inverka på ett bolags säkerhet eller i övrigt är av betydelse för en sund utveckling av verksamheten.

Bankinspektionen är ej skyldig att vaka över att sådana bestämmelser iakttas som gäller rättigheter och skyldigheter för aktieägare i finansbolag i förhållande till bolaget eller till annan aktieägare eller sådana bestämmelser som angår bolagets inre angelägenheter.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1987.

Lag om ändring i lagen (1987:000) om vissa riktade emissioner i aktiemarknadsbolag, m. m.

Härigenom föreskrivs att 2 och 5 §§ lagen (1987:000) om vissa riktade emissioner i aktiemarknadsbolag, m. m. skall ha följande lydelse.

*Av riksdagen beslutad lydelse**

Utskottets förslag

2 §

Med koncern förstås juridiska personer som enligt 1 kap. 2 § aktiebolagslagen (1975:1385) eller såvitt gäller bankaktiebolag vid en motsvarande tillämpning av nämnda lagrum eller 1 kap. 9 § försäkringsrörelselagen (1982:713) är moderföretag och dotterföretag i förhållande till varandra.

Med koncern förstås juridiska personer som enligt 1 kap. 2 § aktiebolagslagen (1975:1385), 1 kap. 9 § försäkringsrörelselagen (1982:713) eller 1 kap. 3 § bankaktiebolagslagen (1987:000) är moderföretag och dotterföretag i förhållande till varandra.

5 §

För att ett beslut om emission i ett dotterbolag, som inte är aktiemarknadsbolag, skall bli giltigt fordras dessutom att emissionen godkänns genom beslut på bolagsstämma i det aktiemarknadsbolag som är moderbolag i koncernen.

I fråga om sådan bolagsstämma i moderbolag som avses i första stycket gäller föreskrifterna i 4 kap. 4 § aktiebolagslagen (1975:1385) och 4 kap. 7 § försäkringsrörelselagen (1982:713) om tillhandahållande av förslag till beslut och upplysning om skälen till avvikelser från aktieägarnas företrädesrätt samt om innehållet i kallelsen till bolagsstämman. De angivna föreskrifterna i 4 kap. 4 § aktiebolagslagen tillämpas även när moderbolaget är ett bankaktiebolag.

I fråga om sådan bolagsstämma i moderbolag som avses i första stycket gäller föreskrifterna i 4 kap. 4 § aktiebolagslagen (1975:1385), 4 kap. 7 § försäkringsrörelselagen (1982:713) och 4 kap. 5 § bankaktiebolagslagen (1987:000) om tillhandahållande av förslag till beslut och upplysning om skälen till avvikelser från aktieägarnas företrädesrätt samt om innehållet i kallelsen till bolagsstämman.

* LU 1986/87:27, rskr. 1986/87:272.

<i>Sammanfattning</i>	1
<i>Ärendet</i>	2
<i>Propositionerna</i>	3
Proposition 1986/87:12 om ny banklagstiftning	3
Proposition 1986/87:7 om ekonomiska föreningar	5
Proposition 1986/87:76 om riktade emissioner m. m.	5
Proposition 1986/87:90 om ny konkurslag	5
Proposition 1986/87:100 (budgetpropositionen)	6
Proposition 1986/87:142 om ändring i bankrörelselagens bestämmelser om kapitaltäckning	6
Proposition 1986/87:148 om finansiella koncerner m. m.	7
<i>Motionerna</i>	8
<i>Utskottet</i>	11
Allmänt	11
Bakgrund	11
Proposition 1986/87:12	12
Övriga propositioner	13
Motioner	14
Vissa allmänna ställningstaganden	14
Allmänna synpunkter på lagarnas utformning	15
Förslaget till bankrörelselag, m. m.	16
Inledning	16
Etablering över gränserna	17
Bankernas verksamhet	18
Kapitaltäckning	22
Kreditgivning	26
Revision	27
Övrigt	28
Andra för bankerna gemensamma frågor	29
Behovsprövning vid etablering av banker	29
Styrelseledamöters medborgarskap	30
Bankaktiebolagslagen	31
Inledning	31
Finansiella koncerner	31
Utländskt ägande i bankaktiebolag	32
Statligt inflytande i bankaktiebolagens styrelser	33
Gåvor från bankaktiebolag till allmännyttiga ändamål	34
Övrigt	36
Sparbankslagen	37
Ändamålsbestämmelsen	37
Sparbankernas försörjning med riskkapital	39
Övrigt	40
Föreningsbankslagen	40
Fondkommissionslagen	41
Övriga lagförslag	42
Övriga frågor	43
Hemställan	44

<i>Reservationer</i>	49
1. Filialer i Sverige till utländska banker (m, fp)	49
2. Sparbanks- och föreningsbanksfilialer i utlandet (m, fp)	49
3. Huvudprincip för lagregleringen av bankernas verksamhet (m, fp)	50
4. Förvärv av fordran (m, fp)	50
5. Medverkan i aktieemission (m, fp)	51
6. Kapitaltäckningskrav i allmänhet (fp)	51
7. Kapitaltäckningskrav för andel i utländskt företag (fp)	53
8. Försäkringsskydd för insättarnas medel (c)	53
9. Krediters löptid (fp)	53
10. Revision av lokal föreningsbank (c)	54
11. Behovsprövning i oktroyförfarandet (m, fp)	55
12. Styrelseledamöters medborgarskap (m, fp)	55
13. Finansiella koncerner (m)	55
14. Utländskt ägande i bankaktiebolag (m, fp)	56
15. Offentliga styrelseledamöter (m, fp)	57
16. Styrelseordförande i bankaktiebolag (m, fp, c)	57
17. Gåvor från bankaktiebolag till allmännyttiga ändamål (m, fp)	58
18. Sparbanks verksamhetsområde (m, fp)	58
19. Fondkommissionslagen (m, fp, c)	59
<i>Särskilt yttrande</i>	60
Allmänt ställningstagande (fp)	60
<i>Bilagor</i>	
1. Förslag till bankrörelselag	61
2. Förslag till bankaktiebolagslag	87
3. Förslag till sparbankslag	130
4. Förslag till föreningsbankslag	149
5. Förslag till lag om införande av ny banklagstiftning	174
6. Förslag till lag om förenklad aktiehantering	179
7. Förslag till lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m. m.	181
8. Förslag till lag om ändring i lagen (1976: 351) om styrelserepresentation för de anställda i aktiebolag och ekonomiska föreningar ..	182
9. Förslag till lag om ändring i fondkommissionslagen (1979:748) ..	183
10. Förslag till lag om ändring i lagen (1980:2) om finansbolag	186
11. Förslag till lag om ändring i lagen (1987:000) om vissa riktade emissioner i aktiemarknadsbolag, m. m.	188